AASF
Albania Agribusiness Support Facility

European Bank
for Reconstruction and Development

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E BUJQËSISË
DHE ZHVILLIMIT RURAL

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E FINANCAVE
DHE EKONOMISË

AASF mbështetet nga BERZH dhe Qeveria e Shqipërisë

Udhëzues
praktik mbi

KARTAT TEKNOLOGJIKE NË BUJQËSI

Studim financiar dhe agro-teknik mbi strukturën e kostove dhe të ardhurat në fermë për aktivitete të ndryshme bujqësore

Udhëzues
praktik mbi

KARTAT TEKNOLOGJIKE NË BUJQËSI

Albania Agribusiness Support Facility

AASF Project Office
Rr. Andon Zako Çajupi, No. 7
Tiranë, Albania
Tel: +355 69 294 1513
www.aasf.al
Info@aasf.al

Karta Teknologjike Bujqësore është një produkt inovativ, i përshtatur për të zbutur boshllëkun e informacionit me të cilin ballafaqohet agrobiznesi në Shqipëri, si dhe për të krijuar platforma efikase kordinimi me aktorët kryesorë në ekosistemin bujqësor, si institucionet financiar, shërbimin e ekstensionit, furnitorët e inputeve, ekspertët e zinxhirit të vlerës etj.

Për përgatitjen e Kartave Teknologjike një falënderim i veçantë i dedikohet fermerëve dhe ekspertëve të bujqësisë në Fier, Lushnje, Divjakë, Korçë, Peshkopi dhe rajone të tjera të Shqipërisë. Pa opinionet e tyre profesionale dhe informacionet e sakta, zhvillimi i kartave teknologjike nuk do të ishte i mundur. Furnizuesit e inputeve kanë pasur gjithashtu një rol të rëndësishëm me informacionet e tyre mbi çmimet e inputeve të cilat kanë shërbyer si variabla kontrolli për çmimet e deklaruara nga fermerët dhe ekspertët. Dhe sëfundmi stafi i Departamentit të Agrobiznesit në CBS ka dhënë një kontribut të çmuar në grumbullimin dhe përpunimin e informacionit si edhe zhvillimin e analizave përshkruese për secilën kartë teknologjike.

Autorët

PËRMBAJTJA

1. **Kartat teknologjike** **7**

2. **Qëllimi i hartimit të Kartave Teknologjike** **7**

3. **Rëndësia për grupet e synuara** **8**

4. **Mbledhja e të dhënave dhe analiza** **9**

5. **Kartat Teknologjike të prodhimeve në serra inpute me pakicë** **11**

- *Karta teknologjike - Domate serre - Kulturë e parë* *12*
- *Karta teknologjike - Domate serre – Kulturë e dytë* *14*
- *Karta teknologjike - Kastravec serre - Kulturë e parë* *16*
- *Karta teknologjike - Kastravec serre - Kulturë e dytë* *18*
- *Karta teknologjike - Speca në serrë - Cikël i gjatë* *20*
- *Karta teknologjike - Patëllxhan në serrë - Cikël i gjatë* *22*
- *Karta teknologjike - Kungulleshka në serrë - Cikël i gjatë* *24*
- *Karta teknologjike - Luleshtrydhe në serrë* *26*

6. **Kartat Teknologjike të prodhimeve në serra inpute me shumicë** **29**

- *Karta teknologjike - Domate serre - Kulturë e parë* *30*
- *Karta teknologjike - Domate serre - Kulturë e dytë* *32*
- *Karta teknologjike - Kastravec serre - Kulturë e parë* *34*
- *Karta teknologjike - Kastravec serre - Kulturë e dytë* *36*
- *Karta teknologjike - Speca në serrë - Cikël i gjatë* *38*
- *Karta teknologjike - Patëllxhan në serrë - Cikël i gjatë* *40*
- *Karta teknologjike - Kungulleshka në serrë - Cikël i gjatë* *42*
- *Karta teknologjike - Luleshtrydhe në serë* *44*

7. **Kartat Teknologjike të prodhimeve në fushë inpute me pakicë** **47**

- *Karta teknologjike - Domate fushe* *48*
- *Karta teknologjike - Kastravec serre - Kulturë e parë* *50*
- *Karta teknologjike - Karrotë* *52*

- *Karta teknologjike - Lulelakër* 54
- *Karta teknologjike - Brokoli* 56
- *Karta teknologjike - Lakër kokë* 58
- *Karta teknologjike - Patate* 60
- *Karta teknologjike - Shalqi në tunele* 62
- *Karta teknologjike - Shalqi i vonë* 64
- *Karta teknologjike - Pjepër në tunele* 66
- *Karta teknologjike - Qepë* 68

8. **Kartat Teknologjike të pemëve frutore inpute me pakicë 71**

- *Karta teknologjike - Mollë - Kultivim intensiv* 72
- *Karta teknologjike - Mollë – Kultivim intensiv* 74
- *Karta teknologjike - Dardhë - Kultivim intensiv* 76
- *Karta teknologjike - Qershi - Kultivim intensiv* 78
- *Karta teknologjike - Pjeshkë dhe nektarinë* 80
- *Karta teknologjike - Mandarina* 82
- *Karta teknologjike - Shegë* 84
- *Karta teknologjike - Lajthi* 86
- *Karta teknologjike - Arra* 88
- *Karta teknologjike - Ulliri* 90
- *Karta teknologjike - Rrush tavoline* 92
- *Karta teknologjike - Rrush për verë* 94

9. **Kartat Teknologjike e gjedhit 97**

- *Karta teknologjike - Fermë gjedhi - 10 lopë qumështi* 98

10. **Lista e çmimeve mesatare të inputeve nga disa furnizues të mëdhenj 101**

11. **Konkluzione 111**

12. **Analizë përmbledhëse e treguesve kryesor nga Kartat Teknologjike 112**

KARTAT TEKNOLOGJIKE

Qëllimi i hartimit të Kartave Teknologjike

Karta Teknologjike Bujqësore është një produkt inovativ, i përshtatur për të zbutur boshllëkun e informacionit me të cilin ballafaqohet agrobiznesi në Shqipëri, si dhe për të krijuar platforma efikase koordinimi me aktorët kryesorë në ekosistemin bujqësor, si institucionet financiare, shërbimin e ekstensionit, furnitorët e imputeve, ekspertët e zinxhirit të vlerës, etj. Përgatitja e Kartave Teknologjike është hartuar si një zgjidhje e bërë në mënyrë specifike për aktivitetet bujqësore të përzgjedhura të cilat do furnizohen në mënyrë të vazhdueshme me informacionin e duhur lokal.

Zbatimi i Kartave Teknologjike nga njëra anë do të rrisë nivelin e ekspertizës dhe njohurive për institucionet financiare që kërkojnë të rrisin portofolet e kreditimit agro duke reduktuar risk - un përmes një procesi vendimmarrës bazuar në evidenca. Nga ana tjetër, Karta Teknologjike është një produkt i dobishëm për vetë fermerët, pasi i ndihmon ata të aplikojnë shërbime agro - teknike në mënyrë efikase duke reduktuar humbjet apo shpenzimet e tepërta në fermë, rezultati i të cilave sjell fitime më të larta.

Karta Teknologjike përmban standarde mesatare të prodhimit, koston mesatare të prodhimit në një nivel të caktuar të imputeve, proceseve të prodhimit dhe llogarit marzhet mesatare neto të produkteve të ndryshme bujqësore, të cilat janë thelbësore për të kryer analizën sasiore.

Qëllimi në vetvete i Kartave Teknologjike është të sigurojë një informacion të hollësishëm rreth strukturës së kostos dhe të ardhurave mbi kultivimin e produkteve të ndryshme bujqësore në nivel ferme për një nivel të caktuar të prodhimit në një sipërfaqe të caktuar. Analiza fokusohet në ofrimin e informacionit të detajuar dhe të saktë rreth kostove dhe të ardhurave të prodhimit për 25 produkte bujqësore potenciale të kultivuara në një sipërfaqe prej 1 ha.

Karta teknologjike përmban përshkrime të hollësishme të imputeve, pesticideve, plehrave, punës së mekanizuar, kostos së punës me krahë (ditë), energji elektrike, ujë dhe kostot e tjera të prodhimit. Kostot e prodhimit jane të ndara në kosto fikse dhe variable. Gjithashtu, kostot e prodhimit janë shpërndarë sipas ciklit të prodhimit, dhe kjo do të sigurojë një informacion të rëndësishëm për audiencën e synuar për të kuptuar më mirë sezonalitetin e prodhimit për secilin produkt dhe domosdoshmërinë e financimit në faza të ndryshme.

Disa nga treguesit kryesorë që analizohen në Kartën Teknologjike janë:

- • Kosto variable totale për ha;
- • Kosto fikse totale për ha;
- • Kosto totale e prodhimit për ha;
- • Kosto e prodhimit për kg;
- • Ndarja e prodhimit sipas cilësisë në kg;
- • Të ardhurat për ha;
- • Fitimi neto për ha;
- • Çmimi në pikën kritike për kg, (i barabartë me koston e prodhimit për kg);
- • Rendimenti i prodhimit në pikën kritike për ha;
- • Produktiviteti për ditë pune.

Rëndësia për grupet e synuara

Të dhënat e Kartës Teknologjike i shërbejnë fermerëve, ofruesve të shërbimeve, për të kuptuar më mirë sektorin bujqësor dhe për të vlerësuar më saktë operacionet e fermës. Kjo do t'u lejojë prodhuesve të studiojnë operacionet në fermë dhe ta krahasojnë atë me praktikat më të mira të fermave të zhvilluara. Karta Teknologjike ndihmon fermerët në përmirësimin e vendimmarrjes, efikasitetit dhe performancës së tregut.

Karta Teknologjike ofron informacion të dobishëm për kompanitë që ofrojnë shërbime për fermerët, duke përfshirë sistemin bankar dhe kompanitë e sigurimeve.

Të dhënat në nivel ferme në lidhje me kostot dhe të ardhurat u mundësojnë analistëve të fermës, qofshin ata drejtues, agjentë terreni ose analistë të politikave, për të vlerësuar efektet e vendimeve të menaxhimit në efikasitetin e fermës, të ardhurat dhe rentabilitetin, si dhe të këshillojnë fermerët në përputhje me rrethanat e caktuara.

Kartat Teknologjike do t'i shërbejnë sektorit bankar për të krijuar një tablo të qartë të parashikimeve të rrjedhës së parave në aktivitete të ndryshme bujqësore, kalendarët e zhvillimit të aktiviteteve dhe risqet kryesore. Nëpërmjet këtij materiali sistemi bankar do të trajtojë më nga afër kërkesat e sipërmarrjes bujqësore për huadhënie, mënyrën e strukturimit të pagesave bankare, përditësimin e politikave dhe proceseve të kreditimit për të siguruar që përveç vlerësimeve standarde financiare të analizohen dhe faktorë të veçantë bujqësorë.

Aksesi në të dhëna të sakta mbi kostot dhe të ardhurat lehtëson vlerësimet mbi risqet financiare që lidhen me prodhimin bujqësor. Përmes aftësisë për të vlerësuar një huamarrës të mundshëm në aspektin e kostove dhe kthimit të prodhimit/investimit, sektori financiar do të mundësojë në dizenjimin më të mirë të produkteve financiare për nevojat e fermerëve.

Informacioni i kartave teknologjike do të shërbejë si informacion i dobishëm për politikëbërësit për të përmirësuar efikasitetin e politikave bujqësore. Ofrimi i të dhënave të sakta dhe të detajuara është i nevojshëm për të kuptuar në mënyrë të përshtatshme proceset themelore që ndikojnë produktivitetin e këtij sektori dhe ndikimin e mundshëm të politikave dhe rregulloreve të reja.

Mbledhja e të dhënave dhe analiza

Duke pasur parasysh natyrën e të dhënave dhe informacionit të siguruar, analiza ka natyrë kryesisht sasiore. Analiza siguron informacion të saktë në lidhje me sasitë dhe çmimet e produkteve të përzgjedhur, kostot e prodhimit, informacion të hollësishëm rreth rendimenteve të pritshme dhe çmimeve të shitjes bazuar në teknologjinë e aplikuar. Gjithashtu, llogariten kostot e përafërta të prodhimit dhe fitimet në fermë.

Studimi për zhvillimin e kartave të detajuara teknologjike bazohet kryesisht në të dhënat primare të mbledhura nga intervistat me fermerë me eksperiencë, tregtuesit me shumicë dhe pakicë të imputeve bujqësore, agronomë dhe ekspertë të tjerë në sektorin e bujqësisë. Gjithashtu, janë përdorur edhe të dhëna dytësore në përputhje me rrethanat, si një informacion plotësues i kombinuar me të dhënat primare.

Të dhënat primare për zhvillimin e kartave teknologjike janë grumbulluar nga hulumtimi në terren duke përdorur "Intervista Omnibus", që mbulojnë një gamë të gjerë aktorësh të tregut, si fermerë me përvojë, furnizues të imputeve, agronomë dhe ekspertë të tjerë në terren. Intervistat Omnibus ose shumëqëllimshe grumbullojnë të dhëna për çështje të ndryshme, por të lidhura me - tjetrën duke përdorur një mjet unik të mbledhjes së të dhënave.

Është përdorur një metodologji përzgjedhjeje jorastësore për të identifikuar aktorët kryesorë të tregut, të cilët janë intervistuar për produktet e përzgjedhura. Në një përzgjedhje jo të rastësishme aktorët të cilët u intervistuan u përzgjodhën me kujdes në bazë të rëndësisë së tyre në lidhje me aktivitetin bujqësor, aftësinë e tyre për të ofruar informacione të sakta dhe të besueshme, interesin e tyre për studimin, përfaqësueshmërinë ndaj të gjithë sektorit, (ferma të cilat përfaqësojnë karakteristikat më të zakonshme të fermave në rajon), etj.

Të dhënat dytësore janë përdorur si informacion ndihmës për të vlerësuar më mirë kostot dhe të ardhurat. Këto burime janë në thelb informacione administrative, (të dhëna mbi taksat, të dhëna kadastrale, etj.) dhe të dhëna të tregut për imputet, (çmimet e imputeve dhe plehrave, pagesat në bujqësi, etj.). Këto të dhëna u përdorën në kombinim me të dhënat primare në rast të informacionit të paplotë, (p.sh. të dhënat mungojnë në vlera, por janë në dispozicion në vëllime). Disa nga burimet kryesore që janë përdorur për sigurimin e të dhënave dytësorë janë: AGIS, INSTAT, FAOSTAT.

Shënime:

KARTAT TEKNOLOGJIKE TË PRODHIMEVE NË SERRA INPUTE ME PAKICË

Karta teknologjike - Domate serre - Kulturë e parë – Impute me pakicë - Sipërfaqe 1 ha

Njohja e strukturës së prodhimit dhe të ardhurave të kulturave bujqësore përbën një rëndësi të madhe për politikëbërësit, institucionet financiare, shërbimet e ekstensionit dhe për vetë fermerët dhe agrobizneset. Në këtë seksion shpjegohet karta teknologjike për prodhimin e domates në serra të thjeshta diellore, kulturë e parë në një sipërfaqe prej 1 hektar. Vlerat e paraqitura në tabelë janë shifra mesatare të konsultuara me ekspertë, ekstensionistë, fermerë dhe tregtarë të imputeve bujqësore.

Kostot e prodhimit

Nga vlerësimet e kryera kostoja totale për kultivimin e 1 ha domate në serra kulturë e parë janë rreth 2 789 550 lekë. Nga totali i kostove 2 566 350 lekë janë kosto variabël që ndikohen direkt nga niveli i prodhimit, ndërsa 223 000 lekë janë kosto fikse. Në strukturën e shpenzimeve, peshën më të madhe e zë kostoja e blerjes së imputeve të nevojshme me 54.1% të totalit të kostove. Kostoja e dytë më e rëndësishme është kostoja e fuqisë punëtore që zë rreth 25.8% e totalit të kostove të prodhimit.

Kostot fikse lidhen me amortizimin vjetor të serrës, pagesën e sigurimeve shoqërore dhe taksën e tokës. Arritja e një rendimenti sa më të lartë, sigurisht duke ruajtur cilësinë e duhur do të reduktonte kostot fikse duke rritur kështu të ardhurat dhe fitimin.Në grafikun e mëposhtëm paraqitet struktura e plotë e kostove të prodhimit.

Struktura e kostove

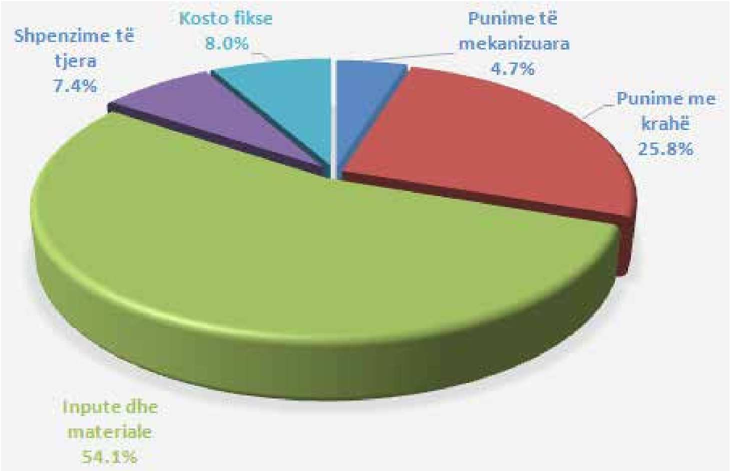

Të ardhurat

Kultivimi i domates në serra gjeneron të ardhura relativisht të larta, duke tërhequr gjithnjë e më shumë investime në këtë sektor. Kultivimi i domates në serra kulturë e parë, në skenarin e imputeve me pakicë gjeneron një nivel prodhimi prej 100 ton dhe një të ardhur prej 4 300 000 lekë. Shitjet nga cilësia e parë, (80 ton), janë llogaritur me një çmim 45 lek/kg, ndërsa shitjet nga ciilësia e dytë, (20 ton), me një çmim 35 lek/kg.

Kreditimi

Kreditimi nga institucionet financiare është shumë i rëndësishëm për fermat në fazën e nisjes së procesit të prodhimit. Kreditimi në formën e kapitalit qarkullues nevojitet në muajin dhjetor, muaj në të cilin fillon edhe sezoni i prodhimit. Fermerët mund të nisin të shlyejnë kredinë duke filluar nga muaji prill, muaj në të cilin fillojnë të arkëtojnë nga shitjet. Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm.

Grafiku kohor i kreditimit

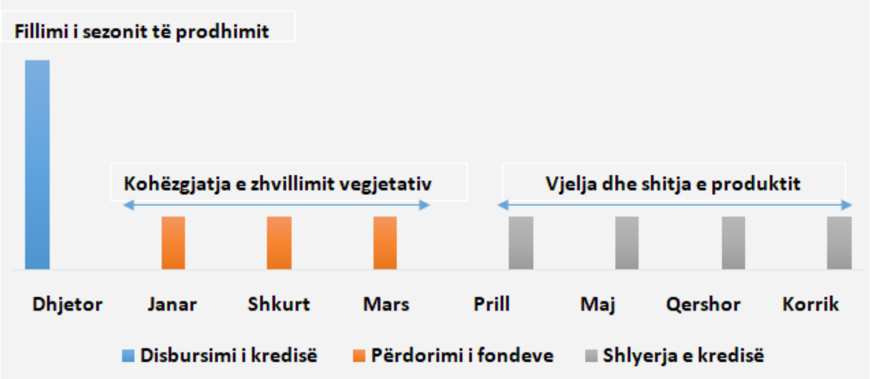

Treguesit kryesorë

Pavarësisht faktit se shifrat e të ardhurave dhe shpenzimeve japin informacion të rëndësishëm mbi një fermë, analizimi i disa treguesve kryesorë ofron një pasqyrë më të qartë mbi rendimentet, produktivitetin e punës, marzhin e fitimit, etj.

- **Fitimi neto:** 1 510 450 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 64 873 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 138.89 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 27.9 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 35.1%.

Karakteristika dhe potenciale

- Produkti më i rëndësishëm në grupin e perimeve në terma të prodhimit dhe konsumit.
- Traditë e vjetër në kultivim.
- Rajonet kryesore: Fier, Lushnja, Divjaka, Berat, Elbasan, Shkodër, Durrës; (burimi: AGIS).
- Mbështetje e madhe nga programet e granteve kombëtare dhe ndërkombëtare.
- Rritje e shpejtë e sipërfaqes me domate në serra.
- Interes i lartë për investime nxitur nga marzhet e larta të fitimit.
- Produkti më i eksportuar në grupin e fruta – perimeve, (63 700 ton - 24.6 mln USD).
- Kërkesë gjithnjë e më e lartë nga tregjet botërore, por plotësimi standarteve të larta si Global Gap është domosdoshmeri.

Paketa teknologjike për prodhimin e domates në serrë - Kulturë e parë - Sipërfaqja 1 ha (inpute me pakicë)														
Nr.	Emertimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)							Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Dhjetor	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor		
Punime të mekanizuara														
1	*Plugim me belatriçe*	ha	1	**40,000**	40,000	40,000							*0.4*	1.4%
2	*Frezim*	ha	1	**20,000**	20,000		20,000						*0.2*	0.7%
3	*Spërkatje me pompë centrifugale*	nr	20	**3,500**	70,000		7,000	14,000	17,500	17,500	14,000		*0.7*	2.5%
	Totali mekanikës bujqësore				**130,000**								***1.3***	**4.7%**
Punime me krahë														
1	*Pastrim parcele/dezinfektim*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000							*0.2*	0.7%
2	*Shpërndarje e plehut organik*	ditë pune	30	**1,000**	30,000	30,000							*0.3*	1.1%
3	*Shpërndarje e plehut inorganik bazë*	ditë pune	10	**1,000**	10,000		10,000						*0.1*	0.4%
4	*Mbjellje e fidanëve*	ditë pune	20	**1,000**	20,000		20,000						*0.2*	0.7%
5	*Lidhje e bimëve*	ditë pune	30	**1,000**	30,000		15,000	15,000					*0.3*	1.1%
6	*Shërbime gjatë vegjetacionit*	ditë pune	280	**1,000**	280,000			56,000	56,000	56,000	112,000		*2.8*	10.0%
7	*Vjelje prodhimi*	ditë pune	280	**1,000**	280,000					84,000	126,000	70,000	*2.8*	10.0%
8	*Ngarkim shkarkim*	ditë pune	50	**1,000**	50,000					15,000	22,500	12,500	*0.5*	1.8%
	Totali punimeve me krahë		**720**		**720,000**								***7.2***	**25.8%**
Inpute/materiale														
1	*Fidanë*	copë	25,000	**26**	650,000		650,000						*6.5*	23.3%
2	*Pleh organik i kompostuar*	ton	100	**1,660**	166,000	166,000							*1.7*	6.0%
3	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	700	**130**	91,000		91,000						*0.9*	3.3%
4	*Plehera kristalore NPK + mikroelementë*	kg	600	**280**	168,000		25,200	42,000	50,400	25,200	25,200		*1.7*	6.0%
5	*Plehëra gjethore*	kg	15	**2,000**	30,000				3,000	9,000	12,000	6,000	*0.3*	1.1%
6	*PMB kundër dëmtuesve të tokës*	kg	25	**650**	16,250	16,250							*0.2*	0.6%
7	*Fungicide*	kg	25	**6,000**	150,000		15,000	15,000	45,000	45,000	30,000		*1.5*	5.4%
8	*Insekticide*	kg	10	**9,000**	90,000		9,000	9,000	27,000	27,000	18,000		*0.9*	3.2%
9	*Bletë pjalmuese*	koshere	6	**15,000**	90,000				90,000				*0.9*	3.2%
10	*Plasmas për mulçerim*	m2	6,000	**6**	36,000	36,000							*0.4*	1.3%
11	*Spango për lidhje*	copë	5	**4,500**	22,500		11,250	11,250					*0.2*	0.8%
	Totali inputeve/materialeve				**1,509,750**								***15.1***	**54.1%**
Shpenzime të tjera														
1	*Energji elektrike*	kwh	2,400	**14.0**	33,600		3,360	5,040	6,720	6,720	6,720	5,040	*0.3*	1.2%
2	*Ujë*	m3	4,000	**5**	20,000		2,000	3,000	4,000	4,000	4,000	3,000	*0.2*	0.7%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	10	**2,500**	25,000		5,000	5,000	3,750	3,750	3,750	3,750	*0.3*	0.9%
4	*Transporti i plehut organik*	ton	100	**840**	84,000	84,000							*0.8*	3.0%
5	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000							*0.1*	0.5%
6	*Të paparishikuara*	lekë	1	**30,000**	30,000		6,000	6,000	6,000	6,000	6,000		*0.3*	1.1%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**206,600**								***2.1***	**7.4%**
Kosto fikse														
1	*Kosto amortizimi e serrës*	lekë			200,000	28,571	28,571	28,571	28,571	28,571	28,571	28,571	*2.0*	7.2%
2	*Sigurimet shoqerore*	lekë			19,200	2,743	2,743	2,743	2,743	2,743	2,743	2,743	*0.2*	0.7%
3	*Taksa e tokës*	lekë			4,000	571	571	571	571	571	571	571	*0.0*	0.1%
Totali i kostove fikse					**223,200**								***2.2***	**8.0%**
Total i kostove variable (A+B+C+D)		lekë			2,566,350									
Total i kostove fikse (E)		lekë			223,200									
Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)		lekë			**2,789,550**	**438,136**	**921,696**	**213,176**	**341,256**	**331,056**	**412,056**	**132,176**	***27.9***	**100%**
Të ardhurat nga shitjet cilësia I		kg	80,000	**45**	3,600,000									
Të ardhurat nga shitjet cilësia II		kg	20,000	**35**	700,000									
Të ardhurat totale		lekë			**4,300,000**									
Fitim neto (lekë/ha)					***1,510,450***		***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***			***27.9***				
Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)					***64,873***		***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***			***43.0***				
Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)					***138.89***		***Marzhi i fitimit***			***35.1%***				

Karta teknologjike - Domate serre – Kulturë e dytë – Impute me pakicë - Sipërfaqe 1 ha

Pas përfundimit të ciklit të parë të prodhimit dhe shitjes së domates, fermerët fokusohen në përgatitjet e nevojshme për fillimin e ciklit të dytë të prodhimit. Ashtu si në ciklin e parë, edhe në ciklin e dytë të prodhimit njohja e strukturës së shpenzimeve dhe të ardhurave përbën një rëndësi të veçantë për një numër të madh aktorësh. Në këtë seksion shpjegohet karta teknologjike për prodhimin e domates në serra, kulturë e dytë në një sipërfaqe prej 1 hektar, skenari i imputeve me pakicë. Vlerat e paraqitura në tabelë janë shifra mesatare të konsultuara me ekspertë, ekstensionistë, fermerë dhe tregtarë të imputeve bujqësore.

Kostot e prodhimit

Kultivimi i domates si kulturë e dytë në një sipërfaqe prej 1 ha duke përdorur impute me pakicë ka një kosto rreth 2 120 150 lekë. Nga totali i kostove 1 896 950 lekë janë kosto variabël që ndikohen direkt nga niveli i prodhimit, ndërsa 223 000 lekë janë kosto fikse. Ashtu si në rastin e domates kulturë e parë, peshën më të madhe e zë kostoja e blerjes së imputeve të nevojshme me 51.2% të totalit të kostove. Kostoja e dytë më e rëndësishme është kostoja e fuqisë punëtore që zë rreth 28.3% e totalit të kostove të prodhimit.

Kostot fikse lidhen me amortizimin vjetor të serrës, pagesën e sigurimeve shoqërore dhe taksën e tokës. Rendimenti në kulturën e dytë është zakonisht më i ulët se në ciklin e parë të prodhimit, kryesisht për shkak të ndryshimeve klimatike pranverë -vjeshtë. Në grafikun e mëposhtëm paraqitet struktura e plotë e kostove të prodhimit.

Struktura e kostove

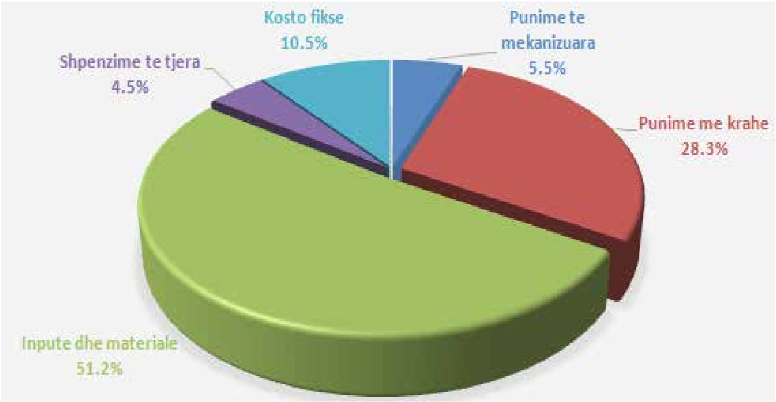

Të ardhurat

Kultivimi i domates në serra gjeneron të ardhura relativisht të larta si në ciklin e parë, edhe në ciklin e dytë të prodhimit duke e bërë kultivimin e saj atraktiv për shumë ferma në gjithë Shqipërinë. Kultivimi i domates në serra kulturë e dytë, në skenarin e imputeve me pakicë gjeneron një nivel prodhimi prej 80 ton dhe një të ardhur prej 3 700 00 lekë. Shitjet nga cilësia e parë, (60 ton), janë llogaritur më një çmim 50 lek/kg, ndërsa shitjet nga ciilësia e dytë, (20 ton), me një çmim 35 lek/kg.

Kreditimi

Kreditimi nga institucionet financiare është shumë i rëndësishëm për fermat në fazën e nisjes së procesit të prodhimit. Kreditimi nevojitet kryesisht për kapital qarkullues, i cili konsiston ne blerjen e fidanit dhe imputeve bujqesore. Periudha më e përshtatshme për shlyerjen e kredisë në ciklin e dytë të prodhimit është periudha 15 nëntor deri në fund të dhjetorit.

Grafiku kohor i kreditimit

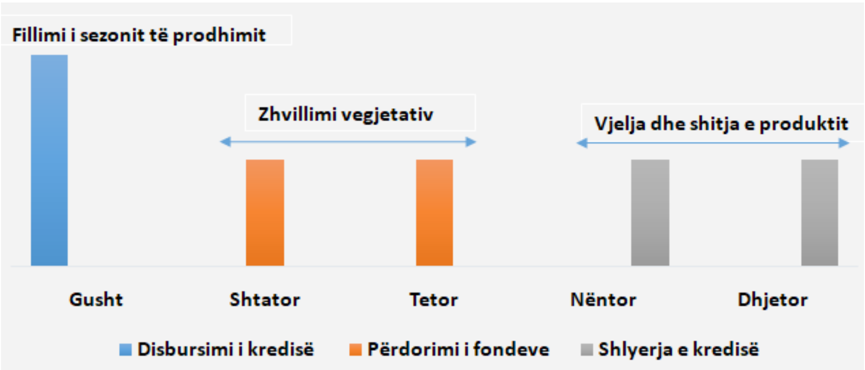

Treguesit kryesorë

Treguesit financiarë dhe ato të rendimenteve janë të rëndësishme për të kuptuar, nëse ferma po operon me efiçience dhe po gjeneron fitime. Disa nga treguesit kryesorë për kultivimin e domates në sezonin e vjeshtës, paraqiten më poshtë:

- **Fitimi neto:** 1 579 850 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 45 841 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 133.33 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 26.5 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 42.7%.

Karakteristika dhe potenciale

- Produkti më i rëndësishëm në grupin e perimeve në terma të prodhimit dhe konsumit.
- Traditë e vjetër në kultivim.
- Rajonet kryesore: Fier, Lushnje, Divjake, Berat, Elbasan, Durrës; (burimi: AGIS).
- Mbështetje e madhe nga programet e granteve kombëtare dhe ndërkombëtare.
- Rritje e shpejtë e sipërfaqes me domate në serra.
- Interes i lartë për investime nxitur nga marzhet e larta të fitimit.
- Produkti më i eksportuar në grupin e fruta – perimeve, (63 700 ton - 24.6 mln USD).
- Kërkesë gjithnjë e më e lartë nga tregjet, por plotësimi i standarteve të larta, si Global Gap është domosdoshmëri.

Paketa teknologjike për prodhimin e domates në serrë - Kulturë e dytë - Sipërfaqja 1 ha (inpute me pakicë)

Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)					Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Gusht	Shtator	Tetor	Nëntor	Dhjetor		
	Punime të mekanizuara											
1	*Plugim me belatriçe*	ha	1	**40,000**	40,000	40,000					*2.0*	1.9%
2	*Frezim*	ha	1	**20,000**	20,000	20,000					*1.0*	0.9%
3	*Spërkatje me pompë centrifugale*	nr	16	**3,500**	56,000	5,600	5,600	14,000	16,800	14,000	*2.8*	2.6%
	Totali mekanikës bujqësore				**116,000**						***5.8***	**5.5%**
	Punime me krahë											
1	*Pastrim parcele/dezinfektim*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000					*1.0*	0.9%
2	*Shpërndarje e plehut inorganik bazë*	ditë pune	10	**1,000**	10,000		10,000				*0.5*	0.5%
3	*Mbjellje e fidanëve*	ditë pune	20	**1,000**	20,000		10,000	10,000			*1.0*	0.9%
4	*Lidhje e bimëve*	ditë pune	30	**1,000**	30,000			30,000			*1.5*	1.4%
5	*Shërbime gjatë vegjetacionit*	ditë pune	240	**1,000**	240,000			48,000	96,000	96,000	*12.0*	11.3%
6	*Vjelje prodhimi*	ditë pune	240	**1,000**	240,000			48,000	96,000	96,000	*12.0*	11.3%
7	*Ngarkim shkarkim*	ditë pune	40	**1,000**	40,000			8,000	16,000	16,000	*2.0*	1.9%
	Totali punimeve me krahë		**600**		**600,000**						***30.0***	**28.3%**
	Inpute/materiale											
1	*Fidanë*	copë	25,000	**18**	450,000	450,000					*22.5*	21.2%
2	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	700	**130**	91,000	91,000					*4.6*	4.3%
3	*Plehëra kristalore NPK + mikroelementë*	kg	600	**280**	168,000		33,600	50,400	50,400	33,600	*8.4*	7.9%
4	*Plehëra gjethore*	kg	10	**2,000**	20,000			4,000	8,000	8,000	*1.0*	0.9%
5	*PMB kundër dëmtuesve të tokës*	kg	25	**650**	16,250	16,250					*0.8*	0.8%
6	*Fungicide*	kg	20	**6,000**	120,000		12,000	36,000	36,000	36,000	*6.0*	5.7%
7	*Insekticide*	kg	8	**9,000**	72,000		14,400	14,400	21,600	21,600	*3.6*	3.4%
8	*Bletë pjalmuese*	koshere	6	**15,000**	90,000			90,000			*4.5*	4.2%
9	*Plasmas për mulçerim*	m2	6,000	**6.0**	36,000	36,000					*1.8*	1.7%
10	*Spango për lidhje*	copë	5	**4,500**	22,500		11,250	11,250			*1.1*	1.1%
	Totali inputeve/materialeve				**1,085,750**						***54.3***	**51.2%**
	Shpenzime të tjera											
1	*Energji elektrike*	kwh	1,800	**14.0**	25,200	7,560	7,560	3,780	3,780	2,520	*1.3*	1.2%
2	*Ujë*	m3	3,000	**5.0**	15,000	4,500	4,500	2,250	2,250	1,500	*0.8*	0.7%
3	*Transport i inputeve në ferme*	rrugë	10	**2,500**	25,000	7,500	6,250	3,750	3,750	3,750	*1.3*	1.2%
4	*Të paparishikuara*	leke	1	**30,000**	30,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	*1.5*	1.4%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**95,200**						***4.8***	**4.5%**
	Kosto fikse											
1	*Kosto amortizimi e serrës*	lekë			200,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	*10.0*	9.4%
2	*Sigurimet shoqërore*	lekë			19,200	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	*1.0*	0.9%
3	*Taksa e tokës*	lekë			4,000	800	800	800	800	800	*0.2*	0.2%
	Totali i kostove fikse				**223,200**						***11.2***	**10.5%**
	Total i kostove variable (A+B+C+D)	lekë			1,896,950							
	Total i kostove fikse (E)	lekë			223,200							
	Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)	lekë			**2,120,150**	**749,050**	**165,800**	**424,470**	**401,220**	**379,610**	***26.5***	100%
	Të ardhurat nga shitjet cilësia I	kg	60,000	**50**	3,000,000							
	Të ardhurat nga shitjet cilësia II	kg	20,000	**35**	700,000							
	Të ardhurat totale	lekë			**3,700,000**							
	Fitim neto (lekë/ha)				***1,579,850***		***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***			***26.5***		
	Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)				***45,841***		***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***			***46.3***		
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***133.33***		***Marzhi i fitimit***			***42.7%***		

Karta teknologjike - Kastravec serre - Kulturë e parë - Impute me pakicë - Sipërfaqe 1 ha

Duke qenë produkti i dytë më e rëndësishëm i kultivuar në mjedise të mbrojtura pas domates, njohja e shpenzimeve dhe të ardhurave për kastravecin në serra përbën rëndësi të veçantë për shumë aktorë, përfshi edhe vetë fermerët. Në këtë seksion trajtohet struktura e kostove të prodhimit dhe të ardhurat për kultivimin e kastravecit në serra, kulturë e parë në skenarin e blerjes së imputeve me pakicë në sipërfaqe 1 hektar. Gjithashtu analizohet nevoja për kreditim, treguesit kryesorë ekonomikë, si edhe karakteristikat dhe potencialet e kastravecit në serra.

Kostot e prodhimit

Kultivimi i kastravecit si kulturë e parë në një sipërfaqe prej 1 ha duke përdorur impute me pakicë ka një kosto totale prej 2 526 550 lekë. Nga totali i kostove 2 303 350 lekë janë kosto variabël që ndikohen direkt nga niveli i prodhimit, ndërsa 223 000 lekë janë kosto fikse. Blerja e imputeve dhe materialeve zënë pjesën më të madhe në strukturën e kostove me 52.4%, ndjekur nga kostot e fuqisë punëtore me 25.1%.

Njësoj si në rastin e domates, kostot fikse lidhen me amortizimin vjetor të serrës, pagesën e sigurimeve shoqërore dhe taksën e tokës. Fakti që kostot fikse janë relativisht të ulëta përbën një avantazh për fermat, pasi nuk kanë presionin e arritjes së rendimenteve sa më të larta dhe mund të fokusohen në arritjen e një cilësie maksimale.

Struktura e kostove

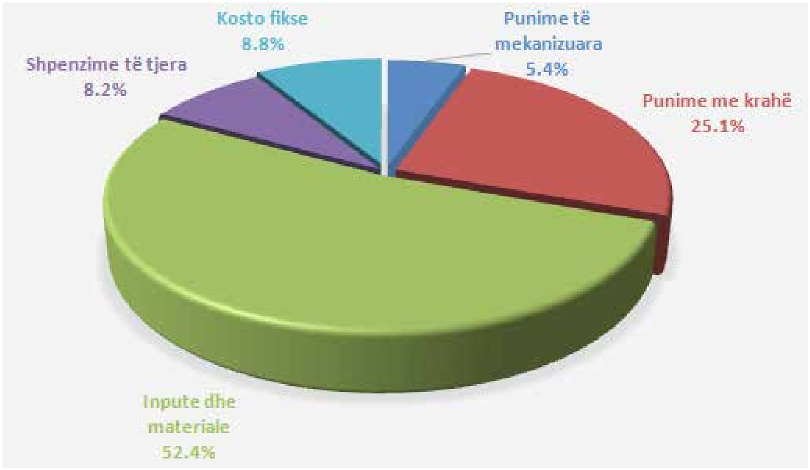

Të ardhurat

Kultivimi i kastravecit në serra gjeneron të ardhura relativisht të larta, si në ciklin e parë, edhe në ciklin e dytë të prodhimit duke e bërë kultivimin e tij atraktiv për shumë ferma në gjithë Shqipërinë. Kultivimi i kastravecit në serra, kulturë e parë në skenarin e imputeve me pakicë gjeneron një nivel prodhimi prej 90 ton dhe një të ardhur prej 3 950 000 lekë. Shitjet nga cilësia e parë, (70 ton), janë llogaritur me një çmim 45 lek/kg, ndërsa shitjet nga cilësia e dytë, (20 ton), me një çmim 40 lek/kg.

Kreditimi

Në fillim të procesit të prodhimit të kastravecit në serra fermerët kanë nevojë për kreditim, kryesisht në formën e kapitalit qarkullues. Kreditimi ndihmon në blerjen e imputeve, farave dhe materialeve të ndryshme të nevojshme. Zakonisht ky kreditim nevojitet në muajin dhjetor, periudhë në të cilin nis edhe procesi i prodhimit. Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm.

Grafiku kohor i kreditimit

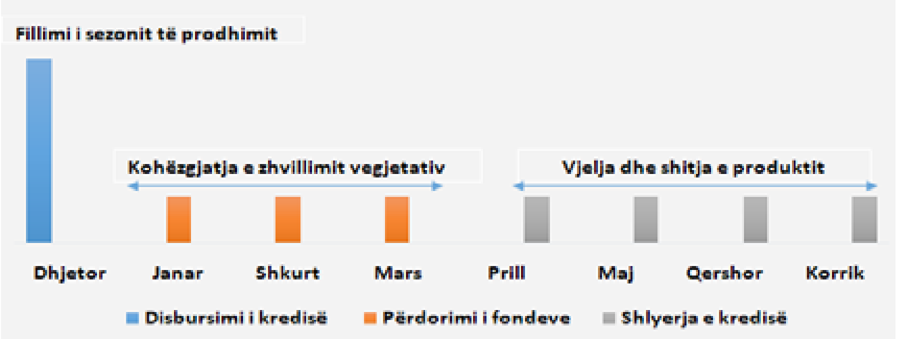

Treguesit kryesorë

Për të ndihmuar në procesin e vendimmarrjes dhe një arsyetim më të saktë mbi përfitueshmërinë ekonomike, përveç të ardhurave dhe shpenzimeve ka edhe tregues të tjerë të rëndësishëm, të cilët janë paraqitur më poshtë:

- **Fitimi neto:** 1 423 450 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 57 567 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 141.73 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 28.1 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 36.0%.

Karakteristika dhe potenciale

- Produkti i dytë më i rëndësishëm në grupin e perimeve në serra, në terma të prodhimit.
- Njohuri të mira dhe eksperiencë e gjatë në kultivim.
- Rajonet kryesore: Fier, Berat, Elbasan, Durrës, Shkodër; (burimi: AGIS).
- Mbështetje e madhe nga programet e granteve kombëtare dhe ndërkombëtare.
- Rritje e shpejtë e sipërfaqes së kultivuar.
- Marzhe të larta fitimi.
- Eksportet me rritje eksponenciale, (+11,000 ton në 5 vitet e fundit).
- Kërkesë e lartë në tregjet e zhvilluara të Perëndimit, por plotësimi i standardeve të larta, si Global Gap është domosdoshmëri.

Paketa teknologjike për prodhimin e kastravecit në serrë - Kulture e parë - Siperfaqja 1 ha (inpute me pakicë)														
Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi /njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)							Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Dhjetor	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor		
	Punime të mekanizuara													
1	*Plugim me belatriçe*	ha	1	**40,000**	40,000	40,000							*2.0*	1.6%
2	*Frezim*	ha	1	**20,000**	20,000		20,000						*1.0*	0.8%
3	*Spërkatje me pompë centrifugale*	nr	22	**3,500**	77,000		7,700	15,400	19,250	19,250	15,400		*3.9*	3.0%
	Totali mekanikës bujqësore				**137,000**								***6.9***	**5.4%**
	Punime me krahë													
1	*Pastrim parcele/dezinfektim*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000							*1.0*	0.8%
2	*Shpërndarje e plehut organik*	ditë pune	30	**1,000**	30,000	30,000							*1.5*	1.2%
3	*Shpërndarje e plehut inorganik bazë*	ditë pune	10	**1,000**	10,000		10,000						*0.5*	0.4%
4	*Mbjellje e fidanëve*	ditë pune	20	**1,000**	20,000		20,000						*1.0*	0.8%
5	*Lidhje e bimëve*	ditë pune	15	**1,000**	15,000			15,000					*0.8*	0.6%
6	*Shërbime gjatë vegjetacionit*	ditë pune	250	**1,000**	250,000			50,000	50,000	50,000	100,000		*12.5*	9.9%
7	*Vjelje prodhimi*	ditë pune	250	**1,000**	250,000					75,000	112,500	62,500	*12.5*	9.9%
8	*Ngarkim shkarkim*	ditë pune	40	**1,000**	40,000					12,000	18,000	10,000	*2.0*	1.6%
	Totali punimeve me krahë		**635**		**635,000**								***31.8***	**25.1%**
	Inpute/materiale													
1	*Fidaëe*	copë	20,000	**28**	560,000		560,000						*28.0*	22.2%
2	*Pleh organik i kompostuar*	ton	100	**1,660**	166,000	166,000							*8.3*	6.6%
3	*Plehëra inorganike baze NPK*	kg	700	**130**	91,000		91,000						*4.6*	3.6%
4	*Plehëra kristalore NPK + mikroelem.*	kg	550	**280**	154,000		23,100	38,500	46,200	23,100	23,100		*7.7*	6.1%
5	*Plehëra gjethore*	kg	15	**2,000**	30,000				3,000	9,000	12,000	6,000	*1.5*	1.2%
6	*PMB kundër dëmtuesve të tokës*	kg	25	**650**	16,250	16,250							*0.8*	0.6%
7	*Fungicide*	kg	28	**6,000**	168,000		16,800	16,800	50,400	50,400	33,600		*8.4*	6.6%
8	*Insekticide*	kg	10	**9,000**	90,000		9,000	9,000	27,000	27,000	18,000		*4.5*	3.6%
9	*Plasmas për mulçerim*	m2	6,000	**6**	36,000	36,000							*1.8*	1.4%
10	*Spango për lidhje*	copë	3	**4,500**	13,500		13,500						*0.7*	0.5%
	Totali inputeve/materialeve				**1,324,750**								***66.2***	**52.4%**
	Shpenzime të tjera													
1	*Energji elektrike*	kwh	2,400	**14.0**	33,600		3,360	5,040	6,720	6,720	6,720	5,040	*1.7*	1.3%
2	*Ujë*	m3	4,000	**5**	20,000		2,000	3,000	4,000	4,000	4,000	3,000	*1.0*	0.8%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	10	**2,500**	25,000	7,500	3,750	3,750	3,750	3,750	2,500		*1.3*	1.0%
4	*Transporti i plehut organik*	ton	100	**840**	84,000	84,000							*4.2*	3.3%
5	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000							*0.7*	0.6%
6	*Të paparishikuara*	lekë	1	**30,000**	30,000		6,000	6,000	6,000	6,000	6,000		*1.5*	1.2%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**206,600**								***10.3***	**8.2%**
	Kosto fikse													
1	*Kosto amortizimi e serrës*	lekë			200,000	28,571	28,571	28,571	28,571	28,571	28,571	28,571	*10.0*	7.9%
2	*Sigurimet shoqerore*	lekë			19,200	2,743	2,743	2,743	2,743	2,743	2,743	2,743	*1.0*	0.8%
3	*Taksa e tokës*	lekë			4,000	571	571	571	571	571	571	571	*0.2*	0.2%
	Totali i kostove fikse				**223,200**								***11.2***	**8.8%**
Total i kostove variable (A+B+C+D)		lekë			2,303,350									
Total i kostove fikse (E)		lekë			223,200									
Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)		lekë			**2,526,550**	**445,636**	**818,096**	**194,376**	**248,206**	**318,106**	**383,706**	**118,426**	***28.1***	**100%**
Të ardhurat nga shitjet cilësia I		kg	70,000	**45**	3,150,000									
Të ardhurat nga shitjet cilësia II		kg	20,000	**40**	800,000									
Të ardhurat totale		lekë			**3,950,000**									
Fitim neto (lekë/ha)					***1,423,450***	***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***				***28.1***				
Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)					***57,567***	***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***				***43.9***				
Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)					***141.73***	***Marzhi i fitimit***				***36.0%***				

Karta teknologjike - Kastravec serre - Kulturë e dytë - Impute me pakicë - Sipërfaqe 1 ha

Duke qënë produkti i dytë më e rëndësishëm i kultivuar në mjedise të mbrojtura pas domates, njohja e shpenzimeve dhe të ardhurave për këtë kulturë përbën rëndësi të veçantë për shumë aktorë, përfshi edhe vetë fermerët. Në këte seksion trajtohet struktura e kostove të prodhimit dhe të ardhurat për kultivimin e kastravecit në serra, kulturë e parë në skenarin e blerjes së imputeve me pakicë në sipërfaqe 1 hektar. Gjithashtu analizohet nevoja për kreditim, treguesit kryesorë ekonomikë, si edhe karakteristikat dhe potencialet e kastravecit në serra.

Kostot e prodhimit

Kultivimi i kastravecit si kulturë e dytë në një sipërfaqe prej 1 ha duke përdorur impute me pakicë ka një kosto totale prej 1 941 150 lekë. Nga totali i kostove 1 717 950 lekë janë kosto variabël që ndikohen direkt nga niveli i prodhimit, ndërsa 223 000 lekë janë kosto fikse. Blerja e imputeve dhe materialeve zënë pjesën më të madhe në strukturën e kostove me 46.1%, ndjekur nga kostot e fuqisë punëtore me 31.2%. Njësoj si në rastin e domates, kostot fikse lidhen me amortizimin vjetor të serrës, pagesën e sigurimeve shoqërore dhe taksën e tokës. Fakti që kostot fikse janë relativisht të ulëta, përbën një avantazh për fermat, pasi nuk kanë presionin e arritjes së rendimenteve sa më të larta dhe mund të fokusohen në arritjen e një cilësie maksimale.

Struktura e kostove

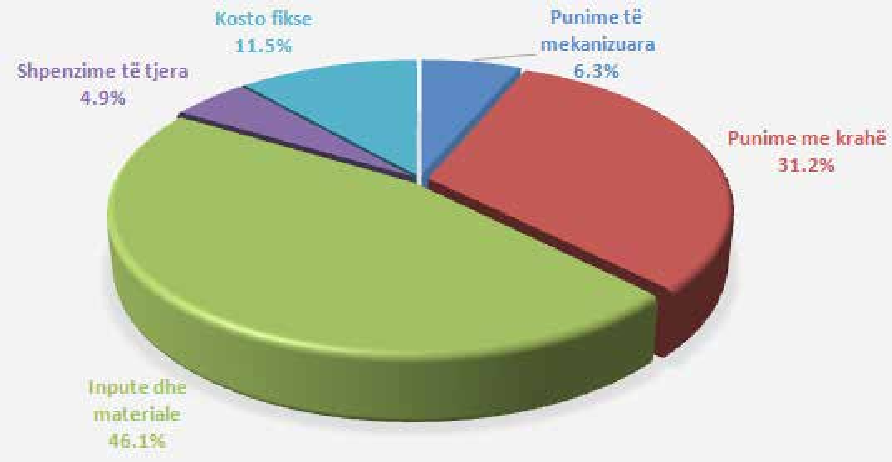

Të ardhurat

Kultivimi i kastravecit në serra gjeneron të ardhura relativisht të larta, si në ciklin e parë, edhe në ciklin e dytë të prodhimit duke e bërë kultivimin e saj atraktiv për shumë ferma në gjithë Shqipërinë. Kultivimi i kastravecit në serra, kulturë e dytë në skenarin e imputeve me pakicë gjeneron një nivel prodhimi prej 80 ton dhe një të ardhur prej 3 460 00 lekë. Shitjet nga cilësia e parë, (60 ton), janë llogaritur me një çmim 45 lek/kg, ndërsa shitjet nga ciilësia e dytë, (20 ton), me një çmim 38 lek/kg.

Kreditimi

Në fillim të procesit të prodhimit të kastravecit në serra fermerët kanë nevojë për kreditim, kryesisht në formën e kapitalit qarkullues. Për sezonin e vjeshtës kapitali nevojitet kryesisht në muajin gusht, periudhë në të cilin fillon cikli i prodhimit për sezonin e dytë. Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm.

Grafiku kohor i kreditimit

Treguesit kryesorë

Për të ndihmuar në procesin e vendimarrjes dhe një arsyetim më të saktë mbi përfitueshmërinë ekonomike, përveç të ardhurave dhe shpenzimeve ka edhe tregues të tjerë të rëndësishëm, të cilët janë paraqitur më poshtë:

- **Fitimi neto:** 1 518 580 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 44 882 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 132.23 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 24.3 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 43.9%.

Karakteristika dhe potenciale

- Produkti i dytë më i rëndësishëm në grupin e perimeve në serra e në terma të prodhimit.
- Njohuri të mira dhe eksperiencë e gjatë në kultivim.
- Rajonet kryesore: Fier, Berat, Elbasan, Durrës, Shkodër; (burimi: AGIS).
- Mbështetje e madhe nga programet e granteve kombëtare dhe ndërkombëtare.
- Rritje e shpejtë e sipërfaqes së kultivuar.
- Marzhe të larta fitimi.
- Eksportet me rritje eksponenciale, (+11,000 ton në 5 vitet e fundit).
- Kërkesë e lartë në tregjet e zhvilluara të Perëndimit, por plotesimi i standarteve të larta, si Global Gap është domosdoshmëri.

Paketa teknologjike për prodhimin e kastravecit në serrë - Kulturë e dytë - Sipërfaqja 1 ha (inpute me pakicë)

Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njesi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)					Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Gusht	Shtator	Tetor	Nëntor	Dhjetor		
					Punime të mekanizuara							
1	*Plugim me belatriçe*	ha	1	**40,000**	40,000	40,000					*2.0*	2.1%
2	*Frezim*	ha	1	**20,000**	20,000	20,000					*1.0*	1.0%
3	*Spërkatje me pompë centrifugale*	nr	18	**3,500**	63,000	6,300	6,300	15,750	18,900	15,750	*3.2*	3.2%
	Totali mekanikës bujqësore				**123,000**						***6.2***	**6.3%**
					Punime me krahë							
1	*Pastrim parcele/dezinfektim*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000					*1.0*	1.0%
2	*Shpërndarje e plehut inorganik bazë*	ditë pune	10	**1,000**	10,000		10,000				*0.5*	0.5%
3	*Mbjellje e fidanëve*	ditë pune	20	**1,000**	20,000		20,000				*1.0*	1.0%
4	*Lidhje e bimëve*	ditë pune	15	**1,000**	15,000			15,000			*0.8*	0.8%
5	*Shërbime gjatë vegjetacionit*	ditë pune	250	**1,000**	250,000			50,000	100,000	100,000	*12.5*	12.9%
6	*Vjelje prodhimi*	ditë pune	250	**1,000**	250,000			50,000	100,000	100,000	*12.5*	12.9%
7	*Ngarkim shkarkim*	ditë pune	40	**1,000**	40,000			8,000	16,000	16,000	*2.0*	2.1%
	Totali punimeve me krahë		**605**		**605,000**						***30.3***	**31.2%**
					Inpute/materiale							
1	*Fidanë*	copë	20,000	**18**	360,000	360,000					*18.0*	18.5%
2	*Plehera inorganike baze NPK*	kg	700	**130**	91,000	91,000					*4.6*	4.7%
3	*Plehera kristalore NPK + mikroelementë*	kg	550	**280**	154,000		30,800	46,200	46,200	30,800	*7.7*	7.9%
4	*Plehëra gjethore*	kg	10	**2,000**	20,000			4,000	8,000	8,000	*1.0*	1.0%
5	*PMB kundër dëmtuesve të tokës*	kg	25	**650**	16,250	16,250					*0.8*	0.8%
6	*Fungicide*	kg	22	**6,000**	132,000		13,200	39,600	39,600	39,600	*6.6*	6.8%
7	*Insekticide*	kg	8	**9,000**	72,000		14,400	14,400	21,600	21,600	*3.6*	3.7%
8	*Plasmas për mulçerim*	m2	6,000	**6**	36,000	36,000					*1.8*	1.9%
9	*Spango për lidhje*	copë	3	**4,500**	13,500		13,500				*0.7*	0.7%
	Totali inputeve/materialeve				**894,750**						***44.7***	**46.1%**
					Shpenzime të tjera							
1	*Energji elektrike*	kwh	1,800	**14.0**	25,200	7,560	7,560	3,780	3,780	2,520	*1.3*	1.3%
2	*Ujë*	m3	3,000	**5**	15,000	4,500	4,500	2,250	2,250	1,500	*0.8*	0.8%
3	*Transport i inputeve ne fermë*	rrugë	10	**2,500**	25,000	7,500	6,250	3,750	3,750	3,750	*1.3*	1.3%
4	*Të paparishikuara*	lekë	1	**30,000**	30,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	*1.5*	1.5%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**95,200**						***4.8***	**4.9%**
					Kosto fikse							
1	*Kosto amortizimi e serrës*	lekë			200,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	*10.0*	10.3%
2	*Sigurimet shoqërore*	lekë			19,200	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	*1.0*	1.0%
3	*Taksa e tokës*	lekë			4,000	800	800	800	800	800	*0.2*	0.2%
	Totali i kostove fikse				**223,200**						***11.2***	**11.5%**
	Total i kostove variable (A+B+C+D)	lekë			1,717,950							
	Total i kostove fikse (E)	lekë			223,200							
	Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)	lekë			**1,941,150**	**659,750**	**177,150**	**303,370**	**410,720**	**390,160**	***24.3***	**100%**
	Të ardhurat nga shitjet cilësia I	kg	60,000	**45**	2,700,000							
	Të ardhurat nga shitjet cilësia II	kg	20,000	**38**	760,000							
	Të ardhurat totale	lekë			**3,460,000**							
	Fitim neto (lekë/ha)				**1,518,850**				***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***	***24.3***		
	Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)				***44,882***				***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***	***43.3***		
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***132.23***				***Marzhi i fitimit***	***43.9%***		

Karta teknologjike - Speca në serrë - Cikël i gjatë - Impute me pakicë - Sipërfaqe 1 ha

Speci është kultura e tretë më e rëndësishme e kultivuar në mjedise të mbrojtura dhe konsumohet gjerësisht në tregun vendas. Duke qënë një produkt gjithnjë edhe më i kërkuar nga tregjet e eksportit, njohja e strukturës së të ardhurave dhe shpenzimeve për këtë kulturë përbën rëndësi të veçantë për investitorët e rinj, institucionet financiare, politikëbërësit dhe fermat bujqësore. Në këtë seksion shpjegohet karta teknologjike për prodhimin e specit në serra, cikël i gjatë në një sipërfaqe prej 1 hektar. Vlerat e paraqitura në tabelë janë shifra mesatare të konsultuara me ekspertë, ekstensionistë, fermerë dhe tregtarë të imputeve bujqësore.

Kostot e prodhimit

Nga vlerësimet e kryera kostoja totale për kultivimin e 1 ha speca në serra, cikël i gjatë janë rreth 3 871 350 lekë. Nga totali i kostove 3 424 950 lekë janë kosto variabël që ndikohen direkt nga niveli i prodhimit, ndërsa 446 400 lekë janë kosto fikse. Në strukturën e shpenzimeve, peshën më të madhe e zë kostoja e blerjes së imputeve të nevojshme me 47.8% të totalit të kostove. Kostoja e dytë më e rëndësishme është kostoja e fuqisë punëtore që zë rreth 29.4% e totalit të kostove të prodhimit. Megjithëse në rastin e specit, kostot fikse janë më të larta krahasuar me domaten dhe kastravecin, vlen të theksojmë se, gjithësesi ato mbetem të papërfillshme në strukturën e kostos totale.

Struktura e kostove

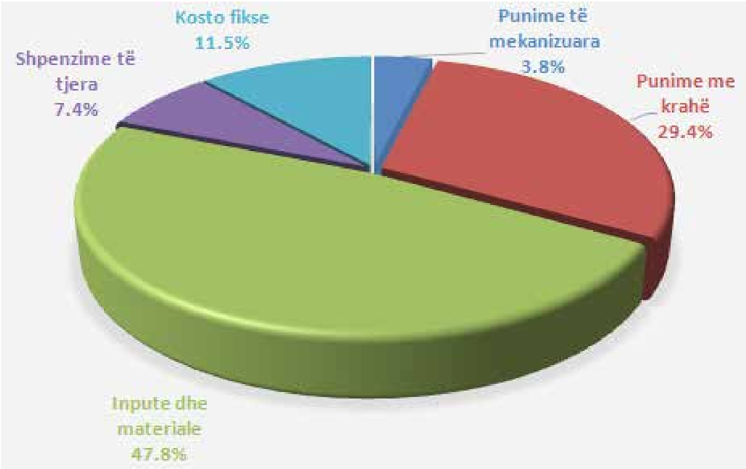

Të ardhurat

Kultivimi i specit në serra gjeneron të ardhura relativisht të larta, duke përbërë një aktivitet të rëndësishëm për shumë familje në zonat rurale. Kultivimi i specit në serra në skenarin e imputeve me pakicë gjeneron një nivel prodhimi prej 100 ton dhe një të ardhur prej 6 800 000 lekë. Shitjet në dimër, (30 ton), janë llogaritur me një çmim 110 lek/kg, ndërsa shitjet në pranverë, (70 ton), me një çmim 50 lek/kg.

Kreditimi

Periudha kur fermerët e kultivimit të specit në serra kanë nevojë për kreditim është muaji gusht, periudhë në të cilën fillon sezoni i prodhimit. Vjeljet fillojnë në nëntor dhe zgjasin deri në maj. Periudha më e përshtatshme për shlyerjen e kredisë është janar - maj. Një linjë kredie afatshkurtër, maksimumi 12 muaj me pagesa jo të rregullta është produkti i përshtatshëm për fermat që kultivojnë speca në serra, cikël i gjatë. Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm.

Grafiku kohor i kreditimit

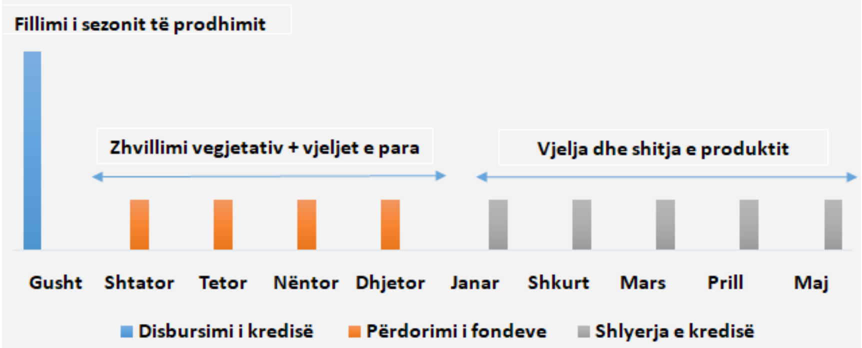

Treguesit kryesorë

Treguesit e produktivitetit dhe performancës financiare janë shumë të rëndëishëm për të kuptuar leverdinë ekonomike të kultivimit të specit në serra. Pavarësisht se shifrat e të ardhurave dhe shpenzimeve japin informacion të rëndësishëm, analizimi i disa treguesve të rëndësishëm ofron një pasqyrë më të qartë:

- **Fitimi neto:** 2 928 650 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 56 932 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 87.72 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 38.7 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 43.1%.

Karakteristika dhe potenciale

- Një nga tre kulturat më të rëndësishme të kultivuara në , së bashku me domaten dhe kastravecin.
- Prodhimi në rritje të vazhdueshme nga viti në vit.
- Rajonet kryesore: Berat, Fier, Shkodër, Elbasan, Durrës, Tiranë; (burimi: AGIS).
- Mbështetje nga programet e granteve kombëtare dhe ndërkombëtare.
- Fitimet e larta e shndërrojne në një aktivitet ekonomik të rëndësishëm për mijëra familje në zonat rurale.
- Pesëfishim i eksporteve në vitet e fundit, (5 397 ton - 3.4 mln USD - 2016).
- Kërkesë gjithnjë e më e lartë nga tregjet botërore, por plotesimi i standarteve të larta, si Global Gap është domosdoshmëri.

Paketa teknologjike për prodhimin e specit në serre - Cikël i gjatë - Siperfaqja 1 ha (inpute me pakicë)																	
Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njesi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)										Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Gusht	Shtator	Tetor	Nëntor	Dhjetor	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj		
	Punime të mekanizuara																
1	*Plugim me belatriçe*	ha	1	**40,000**	40,000	40,000										*0.6*	1.0%
2	*Frezim*	ha	1	**20,000**	20,000	20,000										*0.3*	0.5%
3	*Spërkatje me pompë centrifugale*	nr	25	**3,500**	87,500	8,750	8,750	8,750	8,750	8,750	8,750	8,750	8,750	17,500		*1.3*	2.3%
	Totali mekanikës bujqësore				**147,500**											***2.1***	**3.8%**
	Punime me krahë																
1	*Pastrim parcele/dezinfektim*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000										*0.3*	0.5%
2	*Shpërndarje e plehut organik*	ditë pune	30	**1,000**	30,000	30,000										*0.4*	0.8%
3	*Shpërndarje e plehut inorganik bazë*	ditë pune	10	**1,000**	10,000	10,000										*0.1*	0.3%
4	*Mbjellje e fidanëve*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000										*0.3*	0.5%
5	*Lidhje e bimëve*	ditë pune	60	**1,000**	60,000		15,000	15,000	15,000	15,000						*0.9*	1.5%
6	*Shërbime gjatë vegjetacionit*	ditë pune	500	**1,000**	500,000		50,000	50,000	50,000	75,000	75,000	75,000	75,000	50,000		*7.1*	12.9%
7	*Vjelje prodhimi*	ditë pune	450	**1,000**	450,000				45,000	67,500	67,500	67,500	67,500	67,500	67,500	*6.4*	11.6%
8	*Ngarkim shkarkim*	ditë pune	50	**1,000**	50,000				5,000	7,500	7,500	7,500	7,500	7,500	7,500	*0.7*	1.3%
	Totali punimeve me krahë		**1,140**		**1,140,000**											***16.3***	**29.4%**
	Inpute/materiale																
1	*Fidanë*	copë	25,000	**28**	700,000	700,000										*10.0*	18.1%
2	*Pleh organik i kompostuar*	kg	100	**1,660**	166,000	166,000										*2.4*	4.3%
3	*Plehëra inorganike baze NPK*	kg	700	**130**	91,000	91,000										*1.3*	2.4%
4	*Plehëra kristalore NPK + mikroelementë*	kg	1,000	**280**	280,000		42,000	42,000	42,000	42,000	42,000	42,000	28,000			*4.0*	7.2%
5	*Plehera gjethore*	kg	25	**2,000**	50,000				5,000	7,500	7,500	7,500	7,500	7,500	7,500	*0.7*	1.3%
6	*PMB kunder demtuesve te tokes*	kg	25	**650**	16,250	16,250										*0.2*	0.4%
7	*Fungicide*	kg	30	**6,000**	180,000		18,000	18,000	18,000	27,000	27,000	27,000	27,000	18,000		*2.6*	4.6%
8	*Insekticide*	kg	12	**9,000**	108,000		10,800	10,800	10,800	16,200	16,200	16,200	16,200	10,800		*1.5*	2.8%
9	*Blete pjalmuese*	koshere	12	**15,000**	180,000				90,000			90,000				*2.6*	4.6%
10	*Plasmas per mulcerim*	m2	6,000	**6**	36,000	36,000										*0.5*	0.9%
11	*Spango per lidhje*	copë	10	**4,500**	45,000		11,250	11,250	11,250	11,250						*0.6*	1.2%
	Totali inputeve/materialeve				**1,852,250**											***26.5***	**47.8%**
	Shpenzime të tjera																
1	*Energji elektrike*	kwh	4,800	**14.0**	67,200	6,720	6,720	6,720	6,720	6,720	6,720	6,720	6,720	6,720	6,720	*1.0*	1.7%
2	*Ujë*	m3	8,000	**5**	40,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	*0.6*	1.0%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	20	**2,500**	50,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	*0.7*	1.3%
4	*Transporti i plehut organik*	ton	100	**840**	84,000	84,000										*1.2*	2.2%
5	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000										*0.2*	0.4%
6	*Të paparishikuara*	lekë	1	**30,000**	30,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	*0.4*	0.8%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**285,200**											***4.1***	**7.4%**
	Kosto fikse																
1	*Kosto amortizimi e serres*	lekë			400,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	*5.7*	10.3%
2	*Sigurimet shoqerore*	lekë			38,400	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	*0.5*	1.0%
3	*Taksa e tokës*	lekë			8,000	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	*0.1*	0.2%
	Totali i kostove fikse				**446,400**											***6.4***	**11.5%**
Total i kostove variable (A+B+C+D)		lekë			3,424,950												
Total i kostove fikse (E)		lekë			446,400												
Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)		lekë			**3,871,350**	**1,319,360**	**219,160**	**219,160**	**364,160**	**341,060**	**314,810**	**404,810**	**300,810**	**242,160**	**145,860**	***38.7***	**100%**
Të ardhurat nga shitjet në dimër		kg	30,000	**110**	3,300,000												
Të ardhurat nga shitjet në pranverë		kg	70,000	**50**	3,500,000												
Të ardhurat totale		lekë			**6,800,000**												
	Fitim neto (lekë/ha)				***2,928,650***	***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***				***38.7***							
	Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)				***56,932***	***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***				***68.0***							
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***87.72***	***Marzhi i fitimit***				***43.1%***							

Karta teknologjike - Patëllxhan në serrë - Cikël i gjatë - Impute me pakicë - Sipërfaqe 1 ha

Patëllxhani është një tjetër kulturë e rëndësishme në grupin e perimeve. Patëllxhani është një produkt me vlera të larta ushqyese dhe mbillet gjerësisht në Shqipëri duke qënë një burim i rëndësishëm të ardhurash për shumë familje. Në këtë seksion shpjegohet struktura e shpenzimeve dhe të ardhurave për kultivimin e patëllxhanit në serra, cikël i gjatë në rastin e blerjes së imputeve me pakicë. Vlerat e paraqitura në tabelë janë shifra mesatare të konsultuara me ekspertë, ekstensionistë, fermerë dhe tregtarë të imputeve bujqësore.

Kostot e prodhimit

Nga vlerësimet e kryera kostoja totale për kultivimin e 1 ha patëllxhan në serra, cikël i gjatë janë rreth 3 451 350 lekë. Nga totali i kostove 3 004 950 lekë janë kosto variabël që ndikohen direkt nga niveli i prodhimit, ndërsa 446 400 lekë janë kosto fikse. Në strukturën e shpenzimeve, peshën më të madhe e zë kostoja e blerjes së imputeve të nevojshme me 41.5% të totalit të kostove. Kostoja e dytë më e rëndësishme është kostoja e fuqisë punëtore që zë rreth 33.0% e totalit të kostove të prodhimit.

Kostot fikse në terma relative janë më të larta se në rastin e specave, gjithashtu fuqia punëtore përbën një peshë më të lartë në strukturën e kostove totale krahasuar me kulturat e tjera.

Struktura e kostove

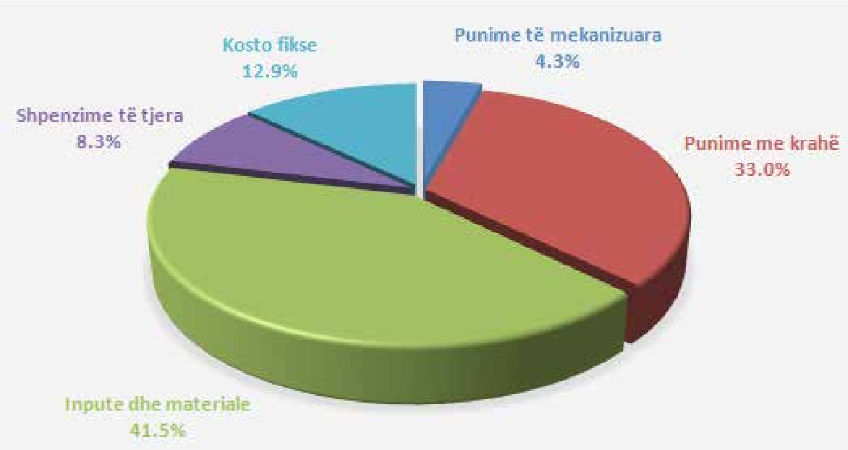

Të ardhurat

Kultivimi i patëllxhanit në serra gjeneron të ardhura të mira, duke qënë një burim i rëndësishëm të ardhurash për shumë familje në zonat rurale. Kultivimi i patëllxhanit në serra, cikël i gjatë në skenarin e imputeve me pakicë gjeneron një nivel prodhimi prej 100 ton dhe një të ardhur prej 6 500 000 lekë. Shitjet në dimër, (30 ton), janë llogaritur me një çmim 100 lek/kg, ndërsa shitjet në pranverë, (70 ton), me një çmim 50 lek/kg.

Kreditimi

Periudha kur fermerët e kultivimit të patëllxhanit në serra kanë nevojë për kreditim është muaji shtator, periudhë në të cilën fillon sezoni i prodhimit. Vjeljet fillojnë në nëntor dhe zgjasin deri në qershor. Periudha më e përshtatshme për shlyerjen e kredisë është shkurt -qershor, periudhë në të cilën prodhimi dhe shitjet arrijnë kulmin. Një linjë kredie afatshkurtër maksimumi 12 muaj me pagesa jo të rregullta është produkti i përshtatshëm. Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm.

Grafiku kohor i kreditimit

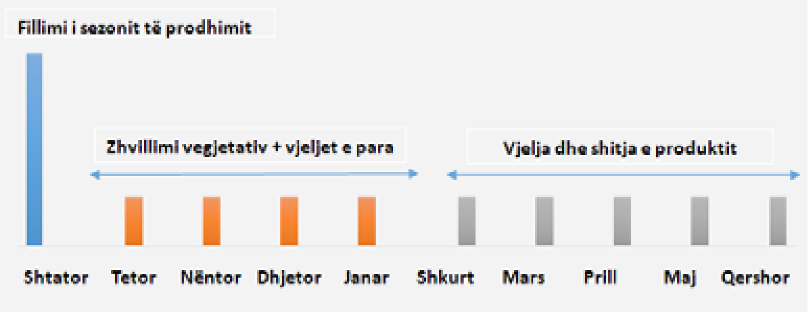

Treguesit kryesorë

Përveç shpenzimeve dhe të ardhurave disa tregues të tjerë janë shumë rëndësishëm. P.sh., rendimenti në pikën kritike sinjalizon fermerët, në mënyrë që të evitojnë humbjet duhet të prodhojnë të paktën 53 ton/ha, çdo rendiment më i ulët duke pasur parasysh çmimin mesatar do të rezultonte në humbje.

- **Fitimi neto:** 3 048 650 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 53 098 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 87.72 kg/ditë pune
- **Kostoja e prodhimit:** 34.5 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 46.9%.

Karakteristika dhe potenciale

- Vlera të larta ushqimore.
- Trend pozitiv i prodhimit.
- Rajonet kryesore: Fier, Berat, Shkodër; (burimi: AGIS).
- Përmirësim i njohurive dhe teknologjive të kultivimit.
- Marzhe të larta fitimi.
- Importet vazhdojnë të jenë më të larta se eksportet.
- Burim të ardhurash për familjet rurale.
- Trend pozitiv i prodhimit organik.

Paketa teknologjike për prodhimin e patellxhanit në serrë - Cikël i gjatë - Siperfaqja 1 ha (inpute me pakicë)

Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)										Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Shtator	Tetor	Nëntor	Dhjetor	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor		
	Punime të mekanizuara																
1	*Plugim me belatriçe*	ha	1	**40,000**	40,000	40,000										*0.4*	1.2%
2	*Frezim*	ha	1	**20,000**	20,000	20,000										*0.2*	0.6%
3	*Spërkatje me pompë centrifugale*	nr	25	**3,500**	87,500	8,750	8,750	8,750	8,750	8,750	8,750	8,750	8,750	17,500		*0.9*	2.5%
	Totali mekanikës bujqësore				**147,500**											***1.5***	**4.3%**
	Punime me krahë																
1	*Pastrim parcele/dezinfektim*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000										*0.2*	0.6%
2	*Shpërndarje e plehut organik*	ditë pune	30	**1,000**	30,000	30,000										*0.3*	0.9%
3	*Shpërndarje e plehut inorganik bazë*	ditë pune	10	**1,000**	10,000	10,000										*0.1*	0.3%
4	*Mbjellje e fidanëve*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000										*0.2*	0.6%
5	*Lidhje e bimëve*	ditë pune	60	**1,000**	60,000		15,000	15,000	15,000	15,000						*0.6*	1.7%
6	*Shërbime gjate vegjetacionit*	ditë pune	500	**1,000**	500,000		50,000	50,000	50,000	75,000	75,000	75,000	75,000	50,000		*5.0*	14.5%
7	*Vjelje prodhimi*	ditë pune	450	**1,000**	450,000			45,000	45,000	45,000	67,500	67,500	67,500	67,500	45,000	*4.5*	13.0%
8	*Ngarkim shkarkim*	ditë pune	50	**1,000**	50,000			5,000	5,000	5,000	7,500	7,500	7,500	7,500	5,000	*0.5*	1.4%
	Totali punimeve me krahe		**1,140**		**1,140,000**											***11.4***	**33.0%**
	Inpute/materiale																
1	*Fidanë*	copë	10,000	**28**	280,000	280,000										*2.8*	8.1%
2	*Pleh organik i kompostuar*	ton	100	**1,660**	166,000	166,000										*1.7*	4.8%
3	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	700	**130**	91,000	91,000										*0.9*	2.6%
4	*Plehëra kristalore NPK + mikroelementë*	kg	1,000	**280**	280,000		42,000	42,000	42,000	42,000	42,000	42,000	28,000			*2.8*	8.1%
5	*Plehëra gjethore*	kg	25	**2,000**	50,000				5,000	7,500	7,500	7,500	7,500	7,500	7,500	*0.5*	1.4%
6	*PMB kundër dëmtuesve të tokës*	kg	25	**650**	16,250	16,250										*0.2*	0.5%
7	*Fungicide*	kg	30	**6,000**	180,000		18,000	18,000	18,000	27,000	27,000	27,000	27,000	18,000		*1.8*	5.2%
8	*Insekticide*	kg	12	**9,000**	108,000		10,800	10,800	10,800	16,200	16,200	16,200	16,200	10,800		*1.1*	3.1%
9	*Bletë pjalmuese*	koshere	12	**15,000**	180,000				90,000			90,000				*1.8*	5.2%
10	*Plasmas për mulçerim*	m2	6,000	**6**	36,000	36,000										*0.4*	1.0%
11	*Spango për lidhje*	copë	10	**4,500**	45,000		11,250	11,250	11,250	11,250						*0.5*	1.3%
	Totali inputeve/materialeve				**1,432,250**											***14.3***	**41.5%**
	Shpenzime të tjera																
1	*Energji elektrike*	kwh	4,800	**14.0**	67,200	6,720	6,720	6,720	6,720	6,720	6,720	6,720	6,720	6,720	6,720	*0.7*	1.9%
2	*Ujë*	m3	8,000	**5**	40,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	*0.4*	1.2%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	20	**2,500**	50,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	*0.5*	1.4%
4	*Transporti i plehut organik*	ton	100	**840**	84,000	84,000										*0.8*	2.4%
5	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000										*0.1*	0.4%
6	*Të paparishikuara*	lekë	1	**30,000**	30,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	*0.3*	0.9%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**285,200**											***2.9***	**8.3%**
	Kosto fikse																
1	*Kosto amortizimi e serrës*	lekë			400,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	*4.0*	11.6%
2	*Sigurimet shoqerore*	lekë			38,400	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	*0.4*	1.1%
3	*Taksa e tokës*	lekë			8,000	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	*0.1*	0.2%
	Totali i kostove fikse				**446,400**											***4.5***	**12.9%**
	Total i kostove variable (A+B+C+D)	lekë			3,004,950												
	Total i kostove fikse (E)	lekë			446,400												
	Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)	lekë			**3,451,350**	**899,360**	**219,160**	**269,160**	**364,160**	**316,060**	**314,810**	**404,810**	**300,810**	**242,160**	**120,860**	***115.0***	100%
	Të ardhurat nga shitjet në dimër	kg	30,000	**100**	3,000,000												
	Të ardhurat nga shitjet në pranverë	kg	70,000	**50**	3,500,000												
	Të ardhurat totale	lekë			**6,500,000**												
	Fitim neto (lekë/ha)				**3,048,650**	***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***				***34.5***							
	Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)				***53,098***	***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***				***65.0***							
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***87.72***	***Marzhi i fitimit***				***46.9%***							

Karta teknologjike - Kungulleshka në serrë - Cikël i gjatë - Impute me pakicë - Sipërfaqe 1 ha

Kungulleshkat janë një produkt i rëndësishëm në grupin e perimeve dhe po kultivohen gjithnjë e më shumë në mjedisee të mbrojtura. Njohja e strukturës së kostove dhe të ardhurave përbën një rëndësi të veçantë për investitorët e rinj, si edhe institucionet financiare të cilat kanë një rol të rëndësishëm me anë të kreditimit. Në këtë seksion do të analizohet struktura e të ardhurave dhe shpenzimeve për kultivimin e kungulleshkës në serra. Përveç të ardhurave dhe shpenzimeve një rëndësi e veçantë do t'i kushtohet disa prej treguesve kryesorë si: marzhi i fitimit, rendimentet dhe produktiviteti i punës, kosto për njësi, etj.

Kostot e prodhimit

Nga vlerësimet e kryera kosto totale për kultivimin e 1 ha kungulleshka në serra, cikël i gjatë në skenarin e blerjes së imputeve me pakicë janë rreth 2 156 150 lekë. Nga totali i kostove 1 932 950 lekë janë kosto variabël që ndikohen direkt nga niveli i prodhimit, ndërsa 223 200 lekë janë kosto fikse. Në strukturën e shpenzimeve, peshën më të madhe e zë kostoja e blerjes së imputeve me 47.7% të totalit. Kostoja e dytë më e rëndësishme është kostoja e fuqisë punëtore që zë rreth 31.5% e totalit të kostove të prodhimit.

Kostot fikse zënë rreth 10.4% të totalit të kostove të prodhimit. Kosto të tjera të prodhimit janë kostot e punimeve të mekanizuara: plugime, frezime, të cilat kryhen në fillim të sezonit të prodhimit, si edhe shpenzime të tjera, si ujë, energji elektrike, transport, etj.

Struktura e kostove

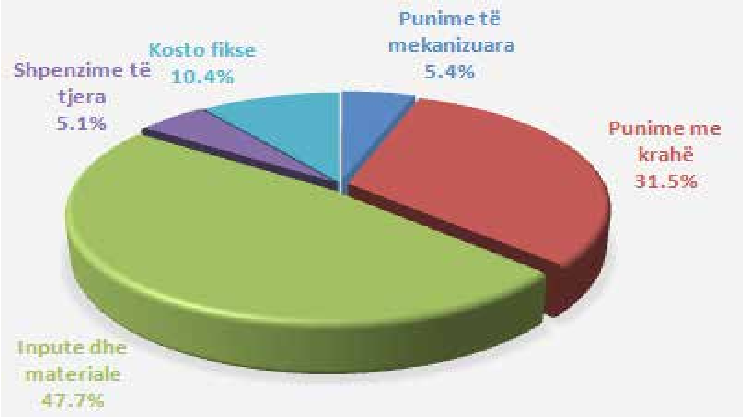

Të ardhurat

Kultivimi i kungulleshkave në serra gjeneron të ardhura të mira duke qenë një burim i rëndësishëm të ardhurash për shumë familje në zonat rurale. Kultivimi i kungulleshkës në serra, cikël i gjatë në skenarin e imputeve me pakicë gjeneron një nivel prodhimi prej 100 ton dhe një të ardhur prej 3 825 000 lekë. Shitjet nga cilësia e parë, (55 ton), janë llogaritur më një çmim 55 lek/kg, ndërsa shitjet nga cilësia e dytë, (20 ton), me një çmim 40 lek/kg.

Kreditimi

Periudha kur fermerët e kultivimit të kungulleshkës në serra kanë nevojë për kreditim është muaji tetor, periudhë në të cilën fillon sezoni i prodhimit për ciklin e dimrit. Produkti vilet dhe shitet në periudhën janar - shkurt. Periudha më e përshtatshme për shlyerjen e kredisë është pikërisht periudha e vjeljes dhe shitjes së produktit në muajt janar dhe shkurt. Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm.

Grafiku kohor i kreditimit

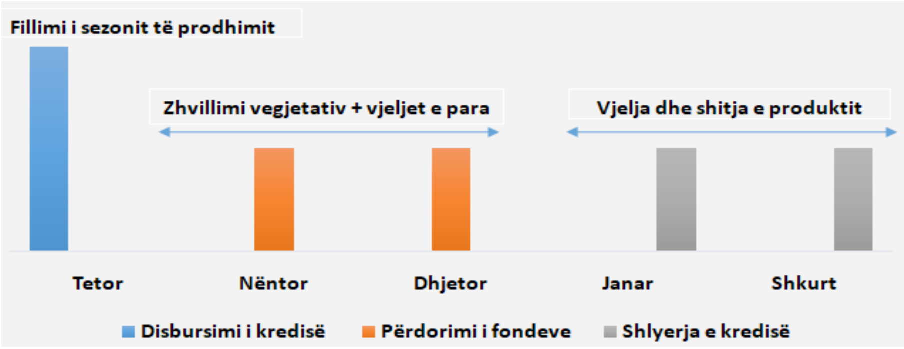

Treguesit kryesorë

Përveç shpenzimeve dhe të ardhurave, tregues të tjerë janë të rëndësishëm. P.sh.: kostoja e prodhimit, e cila luan një faktor të rëndësishëm në vendosjen e çmimit të shitjes. Kostoja e prodhimit prej 28.7 lek/kg i sinjalizon fermerët se, nëse shesin me çmim më të ulët së 28.7 lek/kg duke pasur parasysh rendimentin e arritur, do të rezultojnë me humbje.

- **Fitimi neto:** 1 668 850 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 42 277 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 110.29 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 28.7 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 43.6%.

Karakteristika dhe potenciale

- Produkt i përshtatshëm për gatime të ndryshme.
- Shtim i sipërfaqeve të kultivuara.
- Rajonet kryesore: Fier, Elbasan, Berat; (burimi: AGIS).
- Përmirësim i njohurive dhe teknologjive të kultivimit.
- Marzhe të larta fitimi.
- Importet vazhdojnë të konkurojnë prodhimin vendas.
- Burim i rëndësishëm të ardhurash.
- Eksporte relativisht të uléta, për shkak se ka shumë pak ferma të specializuara vetëm në prodhimin e kungulleshkave, zakonisht prodhohet nga fermat mikse.

Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)					Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Tetor	Nëntor	Dhjetor	Janar	Shkurt		
	Punime të mekanizuara											
1	*Plugim me belatriçe*	ha	1	**40,000**	40,000	40,000					*0.5*	1.9%
2	*Frezim*	ha	1	**20,000**	20,000	20,000					*0.3*	0.9%
3	*Spërkatje me pompë centrifugale*	nr	16	**3,500**	56,000	8,400	14,000	19,600	14,000		*0.7*	2.6%
	Totali mekanikes bujqësore				**116,000**						***1.5***	**5.4%**
	Punime me krahë											
1	*Pastrim parcele/dezinfektim*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000					*0.3*	0.9%
2	*Shpërndarje e plehut inorganik bazë*	ditë pune	10	**1,000**	10,000	10,000					*0.1*	0.5%
3	*Mbjellje e fidaneve*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000					*0.3*	0.9%
4	*Lidhje e bimëve*	ditë pune	30	**1,000**	30,000		15,000	15,000			*0.4*	1.4%
5	*Shërbime gjate vegjetacionit*	ditë pune	280	**1,000**	280,000	28,000	84,000	84,000	84,000		*3.7*	13.0%
6	*Vjelje prodhimi*	ditë pune	280	**1,000**	280,000			56,000	112,000	112,000	*3.7*	13.0%
7	*Ngarkim shkarkim*	ditë pune	40	**1,000**	40,000			8,000	16,000	16,000	*0.5*	1.9%
	Totali punimeve me krahë		**680**		**680,000**						***9.1***	**31.5%**
	Inpute/materiale											
1	*Fidanë*	copë	10,000	**28**	280,000	280,000					*3.7*	13.0%
2	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	700	**130**	91,000	91,000					*1.2*	4.2%
3	*Plehëra kristalore NPK + mikroelementë*	kg	1,000	**280**	280,000	42,000	70,000	98,000	70,000		*3.7*	13.0%
4	*Plehëra gjethore*	kg	10	**2,000**	20,000			6,000	8,000	6,000	*0.3*	0.9%
5	*PMB kundër demtuesve të tokës*	kg	25	**650**	16,250	16,250					*0.2*	0.8%
6	*Fungicide*	kg	20	**6,000**	120,000	18,000	30,000	42,000	30,000		*1.6*	5.6%
7	*Insekticide*	kg	8	**9,000**	72,000	10,800	18,000	25,200	18,000		*1.0*	3.3%
8	*Bletë pjalmuese*	koshere	6	**15,000**	90,000			90,000			*1.2*	4.2%
9	*Plasmas për mulçerim*	m2	6,000	**6**	36,000	36,000					*0.5*	1.7%
10	*Spango për lidhje*	copë	5	**4,500**	22,500		11,250	11,250			*0.3*	1.0%
	Totali inputeve/materialeve				**1,027,750**						***13.7***	**47.7%**
	Shpenzime të tjera											
1	*Energji elektrike*	kwh	1,800	**14.0**	25,200	5,040	5,040	5,040	5,040	5,040	*0.3*	1.2%
2	*Ujë*	m3	3,000	**5**	15,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	*0.2*	0.7%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	10	**2,500**	25,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	*0.3*	1.2%
4	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000					*0.2*	0.6%
5	*Të paparishikuara*	lekë	1	**30,000**	30,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	*0.4*	1.4%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**109,200**						***1.5***	**5.1%**
	Kosto fikse											
1	*Kosto amortizimi e serrës*	lekë			200,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	*2.7*	9.3%
2	*Sigurimet shoqërore*	lekë			19,200	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	*0.3*	0.9%
3	*Taksa e tokës*	lekë			4,000	800	800	800	800	800	*0.1*	0.2%
	Totali i kostove fikse				**223,200**						***3.0***	**10.4%**
Total i kostove variable (A+B+C+D)		lekë			1,932,950							
Total i kostove fikse (E)		lekë			223,200							
Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)		lekë			**2,156,150**	**718,130**	**305,930**	**518,730**	**415,680**	**197,680**	***39.2***	**100%**
Të ardhurat nga shitjet cilësia I		kg	55,000	**55**	3,025,000							
Të ardhurat nga shitjet cilësia II		kg	20,000	**40**	800,000							
Të ardhurat totale		lekë			**3,825,000**							
	Fitim neto (lekë/ha)				***1,668,850***	***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***				***28.7***		
	Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)				***42,277***	***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***				***51.0***		
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***110.29***	***Marzhi i fitimit***				***43.6%***		

Paketa teknologjike për prodhimin e kungulleshkave - Cikël i dimrit - Sipërfaqja 1 ha (inpute me pakicë)

Karta teknologjike - Luleshtrydhe në serrë - Impute me pakicë - Sipërfaqe 1 ha

Luleshtrydhja është një frut që ka filluar të shihet me prioritet sidomos në 4 - 5 vitet e fundit. Shumë fermerë kanë ngurruar të kultivojnë luleshtrydhen në serra për shkak të kostove relativisht të larta fillestare, por duke parë fitimet e larta që mund të arrihen nga ky produkt interesi po rritet çdo ditë e më shumë. Njohja e strukturës së kostove dhe të ardhura, si edhe disa prej treguesve kryesorë në lidhje me kultivimin e luleshtrydhes në serra përbën një rëndësi të veçantë për investitorët e rinj, si edhe institucionet financiare të cilat kanë një rol të rëndësishëm me anë të kreditimit.

Kostot e prodhimit

Nga vlerësimet e kryera në konsultim me ekspertë dhe aktorë të ndryshëm, kostoja totale për kultivimin e 1 ha luleshtrydhe në serra është rreth 6 010 850 lekë. Nga totali i kostove 5 564 450 lekë janë kosto variabël që ndikohen direkt nga niveli i prodhimit, ndërsa 446 400 lekë janë kosto fikse. Në strukturën e shpenzimeve, peshën më të madhe e zë kostoja e blerjes së Imputeve me 64.7% të totalit. Kostoja e dytë më e rëndësishme është kostoja e fuqisë punëtore që zë rreth 21.6% e totalit të kostove të prodhimit.

Pra, blerja e Imputeve dhe materialeve së bashku me fuqinë punëtore përbëjnë më shumë se 3/4 të totalit të kostove. Kostot fikse janë 7.4% e totalit të kostove dhe pjesa e mbetur janë punime të mekanizuara dhe shpenzime të tjera.

Struktura e kostove

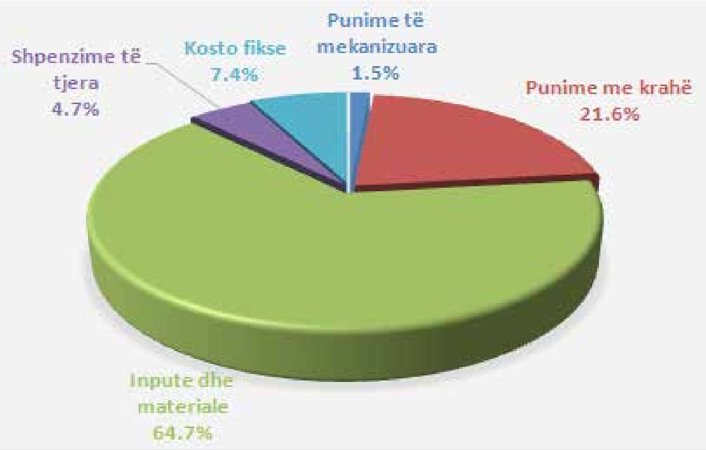

Të ardhurat

Kultivimi i luleshtrydhes në serra te ulëta gjeneron të ardhura të kënaqshme, duke rritur gjithnjë e me shumë interesin e investitorëve për kultivimin e këtij produkti. Kultivimi i luleshtrydhes në serra, në skenarin e Imputeve me pakicë gjeneron një nivel prodhimi prej 55 ton dhe një të ardhur prej 9 150 000 lekë. Shitjet nga cilësia e parë, (40 ton), janë llogaritur me një çmim 180 lek/kg, ndërsa shitjet nga cilësia e dytë, (15 ton), me një çmim 130 lek/kg.

Kreditimi

Luleshtrydhja në serra ka kosto relativisht të larta në fillim të sezonit të prodhimit. Kreditimi nevojitet kryesisht në muajin tetor, periudhë në të cilën fillon sezoni i prodhimit. Vjeljet fillojnë në janar dhe zgjasin deri në qershor. Një linjë kredie afatshkurtër me pagesa jo të rregullta është produkti i përshtatshëm bankar. Periudha më e përshtatshme për shlyerjen e kredisë është mars - qershor, periudhë në të cilën prodhimi dhe shitjet arrijnë kulmin.

Grafiku kohor i kreditimit

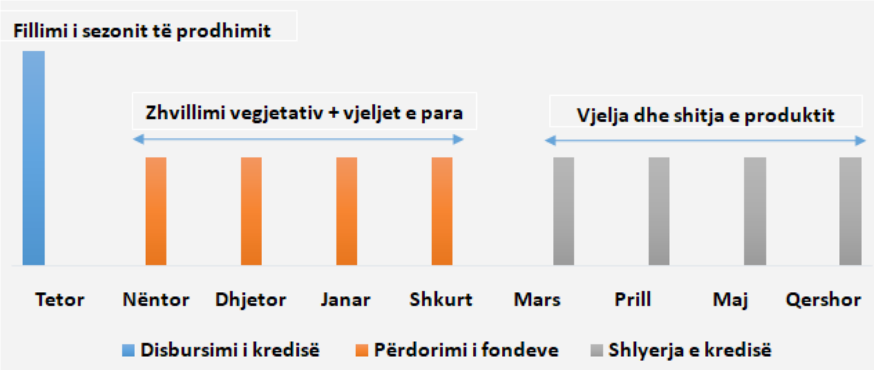

Treguesit kryesorë

Përveç shpenzimeve dhe të ardhurave, tregues të tjerë janë të rëndësishëm. P.sh.: kostoja e prodhimit, e cila luan një rol të rëndësishëm në vendosjen e çmimit të shitjes. Kostoja e prodhimit prej 109.3 lek/kg i sinjalizon fermerët se, nëse shesin me çmim më të ulët se 109.3 lek/kg, duke pasur parasysh rendimentin e arritur, do të rezultojnë me humbje.

- **Fitimi neto:** 3 139 8150 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 36 131 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 42.31 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 109.3 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 34.3%.

Karakteristika dhe potenciale

- Preferencë e lartë e konsumatorëve për produktin vendas.
- Rritje e shpejtë e sipërfaqeve të kultivuara dhe prodhimit.
- Rajonet kryesore: Fier + 90%, Durrës; (burimi: AGIS).
- Interes i lartë për investime të reja.
- Marzhe të larta fitimi.
- Burim i rëndësishëm të ardhurash për shumë familje.
- Kërkesa nga tregjet perëndimore në rritje të vazhdueshme.
- Rritje eksponenciale e eksporteve, (dhjetëfishim në pesë vitet e fundit; eksportet në vitin 2016 ishin 982 ton ose rreth 1 milion Euro).

Paketa teknologjike për prodhimin e luleshtrydhes - Sipërfaqja 1 ha (inpute me pakicë)

Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)									Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Tetor	Nëntor	Dhjetor	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor		
	Punime të mekanizuara															
1	*Plugim*	ha	1	**20,000**	20,000	20,000									*1.3*	0.3%
2	*Frezim*	ha	1	**20,000**	20,000	20,000									*1.3*	0.3%
3	*Përgatitja e vllajave*	ha	1	**50,000**	50,000	50,000									*3.3*	0.8%
	Totali mekanikës bujqësore				**90,000**										***6.0***	**1.5%**
	Punime me krahë															
1	*Shpendarje e plehut organik*	ditë pune	30	**1,000**	30,000	30,000									*2.0*	0.5%
2	*Shpërndarje e plehut inorganik bazë*	ditë pune	7	**1,000**	7,000	7,000									*0.5*	0.1%
3	*Ngritja e tuneleve, shtrimi i plasmasit të mulçerimit dhe shtrirja e sistemit të ujitjes*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000									*1.3*	0.3%
4	*Mbjellje e fidanëve*	ditë pune	40	**1,000**	40,000	40,000									*2.7*	0.7%
5	*Spërkatje me pompë shpine*	ditë pune	43	**1,000**	43,000	4,300	4,300	4,300	6,450	6,450	6,450	6,450	4,300		*2.9*	0.7%
6	*Sherbime gjatë vegjetacionit (këputja e luleve, heqja e stoloneve dhe gjetheve të vjetra)*	ditë pune	500	**1,000**	500,000	50,000	50,000	50,000	50,000	75,000	75,000	75,000	75,000		*33.3*	8.3%
7	*Vjelje prodhimi*	ditë pune	600	**1,000**	600,000				30,000	48,000	90,000	150,000	180,000	102,000	*40.0*	10.0%
8	*Ngarkim shkarkim*	ditë pune	60	**1,000**	60,000				3,000	4,800	9,000	15,000	18,000	10,200	*4.0*	1.0%
	Totali punimeve me krahë		**1,300**		**1,300,000**										***86.7***	**21.6%**
	Inpute/materiale															
1	*Fidanë*	copë	75,000	**24**	1,800,000	1,800,000									*120.0*	29.9%
2	*Pleh organik i kompostuar*	ton	100	**1,660**	166,000	166,000									*11.1*	2.8%
3	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	700	**130**	91,000	91,000									*6.1*	1.5%
4	*Plehëra kristalore NPK + mikroelementë*	kg	1,400	**280**	392,000		58,800	58,800	58,800	58,800	58,800	58,800	39,200		*26.1*	6.5%
5	*Plehëra gjethore*	kg	25	**2,000**	50,000				10,000	10,000	10,000	10,000	10,000		*3.3*	0.8%
6	*PMB kundër dëmtuesve të tokës*	kg	25	**650**	16,250	16,250									*1.1*	0.3%
7	*Fungicide*	kg	40	**6,000**	240,000		24,000	24,000	24,000	36,000	48,000	48,000	36,000		*16.0*	4.0%
8	*Insekticide*	kg	12	**9,000**	108,000		10,800	10,800	10,800	16,200	21,600	21,600	16,200		*7.2*	1.8%
9	*Plasmas për mulçerim*	m2	6,000	**6**	36,000	36,000									*2.4*	0.6%
10	*Arka ambalazhi*	copë	9,000	**50**	450,000				22,500	36,000	67,500	112,500	135,000	76,500	*30.0*	7.5%
11	*Kupa (9 copëshe)*	copë	9,000	**60**	540,000				27,000	43,200	81,000	135,000	162,000	91,800	*36.0*	9.0%
	Totali inputeve/materialeve				**3,889,250**										***259.3***	**64.7%**
	Shpenzime të tjera															
1	*Energji elektrike*	kwh	4,800	**14.0**	67,200	6,720	6,720	6,720	6,720	6,720	6,720	6,720	13,440	6,720	*4.5*	1.1%
2	*Ujë*	m3	8,000	**5**	40,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	8,000	4,000	*2.7*	0.7%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rruge	20	**2,500**	50,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	7,500	7,500	5,000	*3.3*	0.8%
4	*Transporti i plehut organik*	ton	100	**840**	84,000	84,000									*5.6*	1.4%
5	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000									*0.9*	0.2%
6	*Të paparishikuara*	leke	1	**30,000**	30,000	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	3,600	*2.0*	0.5%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**285,200**										***19.0***	**4.7%**
	Kosto fikse															
1	*Kosto amortizimi e tuneleve*	lekë			400,000	44,000	44,000	44,000	44,000	44,000	44,000	44,000	44,000	48,000	*26.7*	6.7%
2	*Sigurimet shoqërore*	lekë			38,400	4,224	4,224	4,224	4,224	4,224	4,224	4,224	4,224	4,608	*2.6*	0.6%
3	*Taksa e tokës*	lekë			8,000	880	880	880	880	880	880	880	880	960	*0.5*	0.1%
	Totali i kostove fikse				**446,400**										***29.8***	**7.4%**
Total i kostove variable (A+B+C+D)		lekë			5,564,450											
Total i kostove fikse (E)		lekë			446,400											
Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)		lekë			**6,010,850**	**2,516,674**	**216,024**	**216,024**	**310,674**	**402,574**	**535,474**	**702,974**	**757,044**	**353,388**	***109.3***	100%
Të ardhurat nga shitjet cilësia e parë		kg	40,000	**180**	7,200,000											
Të ardhurat nga shitjet cilësia e dytë		kg	15,000	**130**	1,950,000											
Të ardhurat totale		lekë			**9,150,000**											
	Fitim neto (lekë/ha)				**3,139,150**		***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***			***109.3***						
	Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)				***36,131***		***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***			***166.4***						
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***42.31***		***Marzhi i fitimit***			***34.3%***						

Shënime:

KARTAT TEKNOLOGJIKE TË PRODHIMEVE NË SERRA INPUTE ME SHUMICË

Karta teknologjike - Domate serre - Kulturë e parë - Impute me shumicë - Sipërfaqe 1 ha

Në këtë seksion analizohet struktura e të ardhurave dhe shpenzimeve, si edhe treguesit e tjerë kryesorë në lidhje me kultivimin e domates në serra, si kulturë e parë në rastin e blerjes së imputeve me shumicë në një sipërfaqe 1 hektar. Një rëndësi e veçantë i është kushtuar përcaktimit të nevojave në lidhje me kreditimin, si p.sh. lloji i kreditimit, periudha kur nevojitet, etj. Në rastin e imputeve me shumicë kostot janë më të ulëta dhe marzhi i fitimit më i lartë, duke sinjalizuar fermerët mbi rëndësinë e bashkëpunimit.

Kostot e prodhimit

Nga vlerësimet e kryera kostoja totale për kultivimin e 1 ha domate në serra, kulturë e parë në rastin e blejres së imputeve me shumicë janë rreth 2 580 350 lekë. Nga totali i kostove 2 357 150 lekë janë kosto variabël që ndikohen direkt nga niveli i prodhimit, ndërsa 223 000 lekë janë kosto fikse. Në strukturën e shpenzimeve, peshën më të madhe e zë kostoja e blerjes së imputeve të nevojshme me 50.8% të totalit të kostove. Kostoja e dytë më e rëndësishme është kostoja e fuqisë punëtore që zë rreth 27.9% e totalit të kostove të prodhimit. Kostot fikse lidhen me amortizimin vjetor të serrës, pagesën e sigurimeve shoqërore dhe taksën e tokës. Arritja e një rendimenti sa më të lartë, sigurisht duke ruajtur cilësinë e duhur do të reduktonte kostot fikse duke rritur kështu të ardhurat dhe fitimin. Në grafikun e mëposhtëm paraqitet struktura e plotë e kostove të prodhimit.

Struktura e kostove

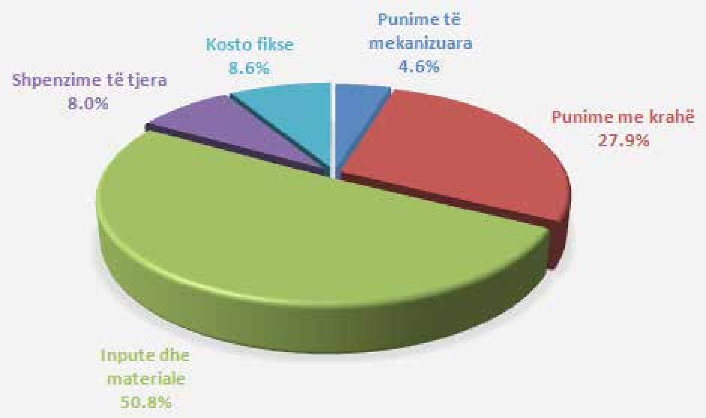

Të ardhurat

Kultivimi i domates në serra gjeneron të ardhura relativisht të larta, duke tërhequr gjithnjë e më shumë investime në këtë sektor. Kultivimi i domates në serra, kulturë e parë në skenarin e imputeve me pakicë gjeneron një nivel prodhimi prej 100 ton dhe një të ardhur prej 4 300 000 lekë. Shitjet nga cilësia e parë, (80 ton), janë llogaritur me një çmim 45 lek/kg, ndërsa shitjet nga ciilësia e dytë, (20 ton), me një çmim 35 lek/kg.

Kreditimi

Kreditimi nga institucionet financiare është shumë i rëndësishëm për fermat në fazën e nisjes së procesit të prodhimit. Kreditimi në formën e kapitalit qarkullues nevojitet në muajin dhjetor, muaj në të cilin fillon edhe sezoni i prodhimit. Fermerët mund të nisin të shlyejnë kredinë duke filluar nga muaji prill, muaj në të cilin fillojnë të arkëtojnë nga shitjet. Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm.

Grafiku kohor i kreditimit

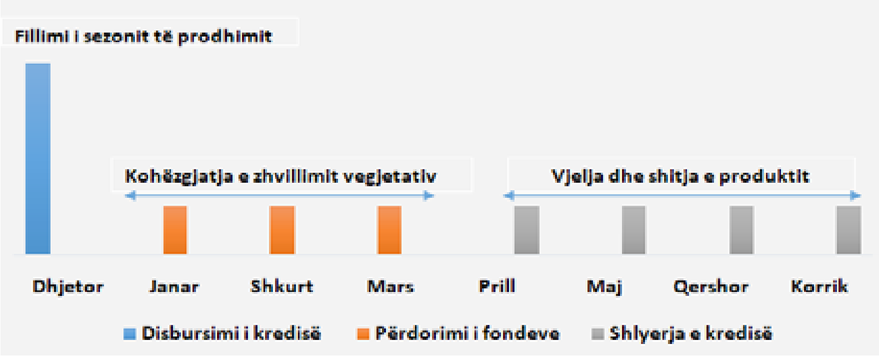

Treguesit kryesorë

Nëpërmjet treguesve në këtë seksion do të arrijmë të kuptojmë edhe diferencat pozitive midis blerjeve të imputeve me shumicë dhe pakicë. P.sh.: marzhi i fitimit është rreth 5% më i lartë, sasia në pikën kritike është më e ulët duke zbutur disi presionin për rendimente sa më të larta. Fitimi neto ≈ + 200 000 lekë më i lartë.

- **Fitimi neto:** 1 719 650 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 60 008 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 138.89 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 25.8 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 40.0%.

Karakteristika dhe potenciale

- Produkti më i rëndësishëm në grupin e perimeve në terma të prodhimit dhe konsumit.
- Traditë e vjetër në kultivim.
- Rajonet kryesore: Fier, Berat, Elbasan, Shkodër, Durrës; (burimi: AGIS).
- Mbështetje e madhe nga programet e granteve kombëtare dhe ndërkombëtare.
- Rritje e shpejtë e sipërfaqes me domate në serra.
- Interes i lartë për investime nxitur nga marzhet e larta të fitimit.
- Produkti më i eksportuar në grupin e fruta – perimeve, (63 700 ton - 24.6 mln USD).
- Kërkesë gjithnjë e më e lartë nga tregjet botërore, por plotesimi i standarteve të larta, si Global Gap është domosdoshmëri.

Paketa teknologjike për prodhimin e domates në serrë - Kulturë e pare - Sipërfaqja 1 ha (inpute me shumicë)

Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)							Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Dhjetor	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor		
	Punime të mekanizuara													
1	*Plugim me belatriçe*	ha	1	**35,000**	35,000	35,000							*0.4*	1.4%
2	*Frezim*	ha	1	**20,000**	20,000		20,000						*0.2*	0.8%
3	*Spërkatje me pompë centrifugale*	nr	20	**3,200**	64,000		6,400	12,800	16,000	16,000	12,800		*0.6*	2.5%
	Totali mekanikës bujqësore				**119,000**								***1.2***	**4.6%**
	Punime me krahë													
1	*Pastrim parcele/dezinfektim*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000							*0.2*	0.8%
2	*Shpërndarje e plehut organik*	ditë pune	30	**1,000**	30,000	30,000							*0.3*	1.2%
3	*Shpërndarje e plehut inorganik bazë*	ditë pune	10	**1,000**	10,000		10,000						*0.1*	0.4%
4	*Mbjellje e fidanëve*	ditë pune	20	**1,000**	20,000		20,000						*0.2*	0.8%
5	*Lidhje e bimëve*	ditë pune	30	**1,000**	30,000		15,000	15,000					*0.3*	1.2%
6	*Shërbime gjatë vegjetacionit*	ditë pune	280	**1,000**	280,000			56,000	56,000	56,000	112,000		*2.8*	10.9%
7	*Vjelje prodhimi*	ditë pune	280	**1,000**	280,000					84,000	126,000	70,000	*2.8*	10.9%
8	*Ngarkim shkarkim*	ditë pune	50	**1,000**	50,000					15,000	22,500	12,500	*0.5*	1.9%
	Totali punimeve me krahë		**720**		**720,000**								***7.2***	**27.9%**
	Inpute/materiale													
1	*Fidanë*	copë	25,000	**23**	575,000		575,000						*5.8*	22.3%
2	*Pleh organik i kompostuar*	ton	100	**1,500**	150,000	150,000							*1.5*	5.8%
3	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	700	**110**	77,000		77,000						*0.8*	3.0%
4	*Plehëra kristalore NPK + mikroelementë*	kg	600	**230**	138,000		20,700	34,500	41,400	20,700	20,700		*1.4*	5.3%
5	*Plehëra gjethore*	kg	15	**1,670**	25,050				2,505	7,515	10,020	5,010	*0.3*	1.0%
6	*PMB kunder dëmtuesve të tokës*	kg	25	**540**	13,500	13,500							*0.1*	0.5%
7	*Fungicide*	kg	25	**5,000**	125,000		12,500	12,500	37,500	37,500	25,000		*1.3*	4.8%
8	*Insekticide*	kg	10	**8,000**	80,000		8,000	8,000	24,000	24,000	16,000		*0.8*	3.1%
9	*Bletë pjalmuese*	koshere	6	**13,000**	78,000				78,000				*0.8*	3.0%
10	*Plasmas për mulçerim*	m2	6,000	**5**	30,000	30,000							*0.3*	1.2%
11	*Spango për lidhje*	copë	5	**4,000**	20,000		10,000	10,000					*0.2*	0.8%
	Totali inputeve/materialeve				**1,311,550**								***13.1***	**50.8%**
	Shpenzime të tjera													
1	*Energji elektrike*	kwh	2,400	**14.0**	33,600		3,360	5,040	6,720	6,720	6,720	5,040	*0.3*	1.3%
2	*Ujë*	m3	4,000	**5**	20,000		2,000	3,000	4,000	4,000	4,000	3,000	*0.2*	0.8%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	10	**2,500**	25,000		5,000	5,000	3,750	3,750	3,750	3,750	*0.3*	1.0%
4	*Transporti i plehut organik*	ton	100	**840**	84,000	84,000							*0.8*	3.3%
5	*Analiza e tokeës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000							*0.1*	0.5%
6	*Të paparishikuara*	lekë	1	**30,000**	30,000		6,000	6,000	6,000	6,000	6,000		*0.3*	1.2%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**206,600**								***2.1***	**8.0%**
	Kosto fikse													
1	*Kosto amortizimi e serës*	lekë			200,000	28,571	28,571	28,571	28,571	28,571	28,571	28,571	*2.0*	7.8%
2	*Sigurimet shoqërore*	lekë			19,200	2,743	2,743	2,743	2,743	2,743	2,743	2,743	*0.2*	0.7%
3	*Taksa e tokës*	lekë			4,000	571	571	571	571	571	571	571	*0.0*	0.2%
	Totali i kostove fikse				**223,200**								***2.2***	**8.6%**
	Total i kostove variable (A+B+C+D)	lekë			2,357,150									
	Total i kostove fikse (E)	lekë			223,200									
	Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)	lekë			**2,580,350**	**408,386**	**822,846**	**199,726**	**307,761**	**313,071**	**397,376**	**131,186**	***25.8***	**100%**
	Të ardhurat nga shitjet cilësia I	kg	80,000	**45**	3,600,000									
	Të ardhurat nga shitjet cilësia II	kg	20,000	**35**	700,000									
	Të ardhurat totale	lekë			**4,300,000**									
	Fitim neto (leke/ha)				***1,719,650***	***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***				***25.8***				
	Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)				***60,008***	***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***				***43.0***				
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***138.89***	***Marzhi i fitimit***				***40.0%***				

Karta teknologjike - Domate serre - Kulturë e dytë - Impute me shumicë - Sipërfaqe 1 ha

Blerja e imputeve me shumicë në çdo rast ka efekte pozitive për fermerët, si në ciklin e parë dhe në ciklin e dytë të prodhimit të domates në serra. Në këtë seksion do të analizojnë strukturën e të ardhurave dhe shpenzimeve, si edhe treguesit e tjerë të rëndësishëm në rastin e blerjes së imputeve me shumicë për të kuptuar avantazhet e bashkëpunimit midis fermerëve për të ulur kostot e prodhimit.

Kostot e prodhimit

Kultivimi i domates si kulturë e dytë në një sipërfaqe prej 1 ha duke përdorur impute me shumicë ka një kosto rreth 1 936 800 lekë. Nga totali i kostove 1 713 600 lekë janë kosto variabël që ndikohen direkt nga niveli i prodhimit, ndërsa 223 000 lekë janë kosto fikse. Ashtu si në rastin e domates kulturë e parë, peshën më të madhe e zë kostoja e blerjes së imputeve të nevojshme me 47.1% të totalit të kostove. Kostoja e dytë më e rëndësishme është kostoja e fuqisë punëtore që zë rreth 31.0% e totalit të kostove të prodhimit.

Kostot fikse lidhen me amortizimin vjetor të serrës, pagesën e sigurimeve shoqërore dhe taksën e tokës. Rendimenti në kulturën e dytë është zakonisht më i ulët se në ciklin e parë të prodhimit, kryesisht për shkak të ndryshimeve klimatike pranverë -vjeshtë. Në grafikun e mëposhtëm paraqitet struktura e plotë e kostove të prodhimit.

Struktura e kostove

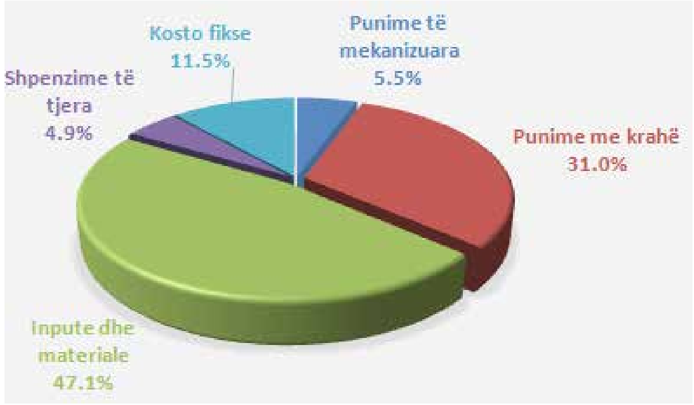

Të ardhurat

Kultivimi i domates në serra gjeneron të ardhura relativisht të larta, si në ciklin e parë edhe në ciklin e dytë të prodhimit duke e bërë kultivimin e saj atraktiv për shumë ferma në gjithë Shqipërinë. Kultivimi i domates në serra, kulturë e dytë në skenarin e imputeve me pakicë gjeneron një nivel prodhimi prej 80 ton dhe një të ardhur prej 3 700 00 lekë. Shitjet nga cilësia e parë, (60 ton), janë llogaritur me një çmim 50 lek/kg, ndërsa shitjet nga cilësia e dytë, (20 ton), me një çmim 35 lek/kg.

Kreditimi

Kreditimi nga institucionet financiare është shumë i rëndësishëm për fermat në fazën e nisjes së procesit të prodhimit. Kreditimi nevojitet në muajin gusht dhe kryesisht për kapital qarkullues. Periudha më e përshtatshme për shlyerjen e kredisë në ciklin e dytë të prodhimit janë muajt nëntor dhe dhjetor.

Grafiku kohor i kreditimit

Treguesit kryesorë

Diferencat janë të qarta në rastin e blerjes së imputeve me shumicë, njësoj si në rastin e domates, kulturë e parë. Fitimi është rreth 200 000 lekë më i lartë ose një marzh fitimi 5% më i lartë. Rendimenti në pikën kritike është më i ulët duke i dhënë mundësi fermave të gjenerojnë fitim me një sasi më të vogël prodhimi.

- **Fitimi neto:** 1 763 200 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 41 877 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 133.33 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 24.2 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 47.7 %.

Karakteristika dhe potenciale

- Produkti më i rëndësishëm në grupin e perimeve në terma të prodhimit dhe konsumit.
- Traditë e vjetër në kultivim.
- Rajonet kryesore: Fier, Berat, Elbasan, Shkodër, Durrës; (burimi: AGIS).
- Mbështetje e madhe nga programet e granteve kombëtare dhe ndërkombëtare.
- Rritje e shpejtë e sipërfaqes me domate në serra.
- Interes i lartë për investime nxitur nga marzhet e larta të fitimit.
- Produkti më i eksportuar në grupin e fruta – perimeve, (63 700 ton - 24.6 mln USD).
- Kërkesë gjithnjë e më e lartë nga tregjet botërore, por plotesimi i standarteve të larta, si Global Gap është domosdoshmëri.

Paketa teknologjike për prodhimin e domates në serë - Kulturë e dytë - Siperfaqja 1 ha (inpute me shumicë)

Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)					Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Gusht	Shtator	Tetor	Nëntor	Dhjetor		
	Punime të mekanizuara											
1	*Plugim me belatriçe*	ha	1	**35,000**	35,000	35,000					*1.8*	1.8%
2	*Frezim*	ha	1	**20,000**	20,000	20,000					*1.0*	1.0%
3	*Spërkatje me pompë centrifugale*	nr	16	**3,200**	51,200	5,120	5,120	12,800	15,360	12,800	*2.6*	2.6%
	Totali mekanikës bujqësore				**106,200**						***5.3***	**5.5%**
	Punime me krahë											
1	*Pastrim parcele/dezinfektim*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000					*1.0*	1.0%
2	*Shpërndarje e plehut inorganik bazë*	ditë pune	10	**1,000**	10,000		10,000				*0.5*	0.5%
3	*Mbjellje e fidanëve*	ditë pune	20	**1,000**	20,000		10,000	10,000			*1.0*	1.0%
4	*Lidhje e bimëve*	ditë pune	30	**1,000**	30,000			30,000			*1.5*	1.5%
5	*Shërbime gjatë vegjetacionit*	ditë pune	240	**1,000**	240,000			48,000	96,000	96,000	*12.0*	12.4%
6	*Vjelje prodhimi*	ditë pune	240	**1,000**	240,000			48,000	96,000	96,000	*12.0*	12.4%
7	*Ngarkim shkarkim*	ditë pune	40	**1,000**	40,000			8,000	16,000	16,000	*2.0*	2.1%
	Totali punimeve me krahë		**600**		**600,000**						***30.0***	**31.0%**
	Inpute/materiale											
1	*Fidanë*	copë	25,000	**15**	375,000	375,000					*18.8*	19.4%
2	*Plehera inorganike bazë NPK*	kg	700	**110**	77,000	77,000					*3.9*	4.0%
3	*Plehëra kristalore NPK + mikroelementë*	kg	600	**230**	138,000		27,600	41,400	41,400	27,600	*6.9*	7.1%
4	*Plehëra gjethore*	kg	10	**1,670**	16,700			3,340	6,680	6,680	*0.8*	0.9%
5	*PMB kundër dëmtuesve të tokës*	kg	25	**540**	13,500	13,500					*0.7*	0.7%
6	*Fungicide*	kg	20	**5,000**	100,000		10,000	30,000	30,000	30,000	*5.0*	5.2%
7	*Insekticide*	kg	8	**8,000**	64,000		12,800	12,800	19,200	19,200	*3.2*	3.3%
8	*Bletë pjalmuese*	koshere	6	**13,000**	78,000			78,000			*3.9*	4.0%
9	*Plasmas për mulçerim*	m2	6,000	**5**	30,000	30,000					*1.5*	1.5%
10	*Spango për lidhje*	copë	5	**4,000**	20,000		10,000	10,000			*1.0*	1.0%
	Totali inputeve/materialeve				**912,200**						***45.6***	**47.1%**
	Shpenzime të tjera											
1	*Energji elektrike*	kwh	1,800	**14.0**	25,200	7,560	7,560	3,780	3,780	2,520	*1.3*	1.3%
2	*Ujë*	m3	3,000	**5**	15,000	4,500	4,500	2,250	2,250	1,500	*0.8*	0.8%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	10	**2,500**	25,000	7,500	6,250	3,750	3,750	3,750	*1.3*	1.3%
4	*Të paparishikuara*	lekë	1	**30,000**	30,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	*1.5*	1.5%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**95,200**						***4.8***	**4.9%**
	Kosto fikse											
1	*Kosto amortizimi e serës*	lekë			200,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	*10.0*	10.3%
2	*Sigurimet shoqërore*	lekë			19,200	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	*1.0*	1.0%
3	*Taksa e tokës*	lekë			4,000	800	800	800	800	800	*0.2*	0.2%
	Totali i kostove fikse				**223,200**						***11.2***	**11.5%**
Total i kostove variable (A+B+C+D)		lekë			1,713,600							
Total i kostove fikse (E)		lekë			223,200							
Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)		lekë			**1,936,800**	**645,820**	**154,470**	**392,760**	**381,060**	**362,690**	***24.2***	100%
Të ardhurat nga shitjet cilësia I		kg	60,000	**50**	3,000,000							
Të ardhurat nga shitjet cilësia II		kg	20,000	**35**	700,000							
Të ardhurat totale		lekë			**3,700,000**							
	Fitim neto (leke/ha)				***1,763,200***		***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***			***24.2***		
	Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)				***41,877***		***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***			***46.3***		
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***133.33***		***Marzhi i fitimit***			***47.7%***		

Karta teknologjike - Kastravec serre - Kulturë e parë - Impute me shumicë - Sipërfaqe 1 ha

Duke qënë produkti i dytë më e rëndësishëm i kultivuar në mjedise të mbrojtura pas domates, njohja e shpenzimeve dhe të ardhurave për këtë kulturë përbën rëndësi të veçantë për shumë aktorë, përfshi edhe vetë fermerët. Në këte seksion trajtohet struktura e kostove të prodhimit dhe të ardhurat për kultivimin e kastrevecit në serra, kulturë e parë në skenarin e blerjes së imputeve me shumicë në sipërfaqe 1 hektar. Analiza e treguseve evidenton rëndësinë e bashkëpunimit për blerjen e imputeve me shumicë, si një strategji për të reduktuar kostot e prodhimit.

Kostot e prodhimit

Kultivimi i kastravecit si kulturë e parë në një sipërfaqe prej 1 ha duke përdorur impute me shumicë ka një kosto totale prej 2 324 250 lekë. Nga totali i kostove 2 101 050 lekë janë kosto variabël që ndikohen direkt nga niveli i prodhimit, ndërsa 223 000 lekë janë kosto fikse. Blerja e imputeve dhe materialeve zënë pjesën më të madhe në strukturën e kostove me 48.8%, ndjekur nga kostot e fuqisë punëtore me 27.3%.

Njësoj si në rastin e domates, kostot fikse lidhen me amortizimin vjetor të serrës pagesën e sigurimeve shoqërore dhe taksën e tokës. Reduktimi i kostove të prodhimit, si pasojë e blerjes më shumicë të imputeve, ul nivelin minimal të nevojshëm të prodhimit për shmangien e humbjeve, duke i bërë fermerët t'i kushtojnë vëmëndje më të lartë cilësisë.

Struktura e kostove

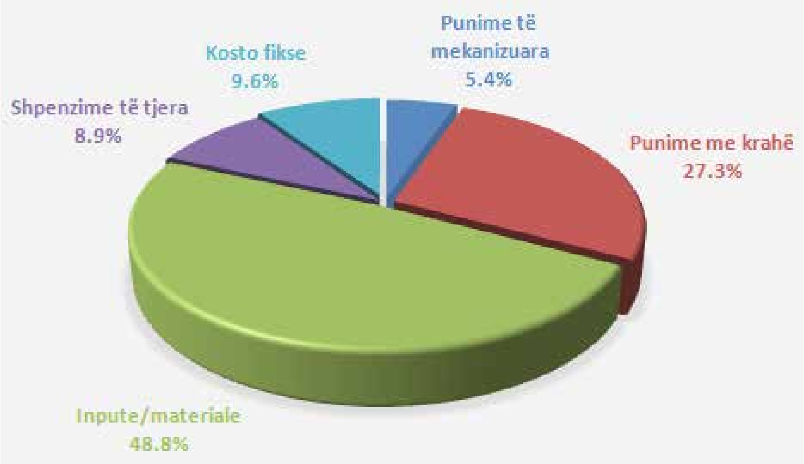

Të ardhurat

Kultivimi i kastravecit në serra gjeneron të ardhura relativisht të larta, si në ciklin e parë, edhe në ciklin e dytë të prodhimit duke e bërë kultivimin e tij të rëndësishëm në aspektin ekonomik. Kultivimi i kastravecit në serra, kulturë e parë në skenarin e imputeve me shumicë gjeneron një nivel prodhimi prej 90 ton dhe një të ardhur prej 3 950 000 lekë. Shitjet nga cilësia e parë, (70 ton), janë llogaritur më një çmim 45 lek/kg, ndërsa shitjet nga cilësia e dytë, (20 ton), më një çmim 40 lek/kg.

Kreditimi

Në fillim të procesit të prodhimit të kastravecit në serra fermerët kanë nevojë për kreditim, kryesisht në formën e kapitalit qarkullues. Kreditimi ndihmon në blerjen e imputeve, farave dhe materialeve të ndryshme të nevojshme. Zakonisht ky kreditim nevojitet në muajin dhjetor, periudhë në të cilin nis edhe procesi i prodhimit dhe kryesisht në blerjen e fidanëve. Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm.

Grafiku kohor i kreditimit

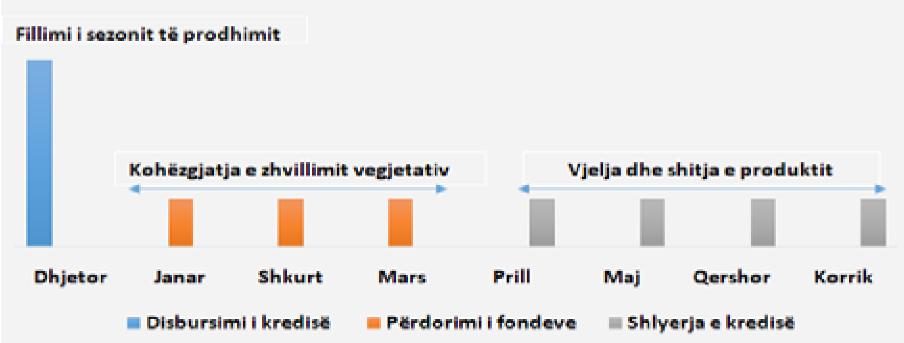

Treguesit kryesorë

Blerja e imputeve me shumicë ndikon pozitivisht në marzhin e fitimit të fermës, si pasojë e reduktimit të kostove totale të prodhimit. Gjithashtu sasia në pikën kritike është më e ulët duke zbutur presionin për arritjen e sasive sa më të larta për të shmangur humbjen.

- **Fitimi neto:** 1 625 750 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 52 958 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 141.73 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 25.8 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 41.2%.

Karakteristika dhe potenciale

- Produkti i dytë më i rëndësishëm në grupin e perimeve në serra në terma të prodhimit.
- Njohuri të mira dhe eksperiencë e gjatë në kultivim.
- Rajonet kryesore: Fier, Berat, Elbasan, Durrës, Shkodër; (burimi: AGIS).
- Mbështetje e madhe nga programet e granteve kombëtare dhe ndërkombëtare.
- Rritje e shpejtë e sipërfaqes së kultivuar.
- Marzhe të larta fitimi.
- Eksportet me rritje eksponenciale, (+11,000 ton në pesë vitet e fundit).
- Kërkesë e lartë në tregjet e zhvilluara të Perëndimit, por plotesimi standarteve të larta, si Global Gap është domosdoshmëri.

Paketa teknologjike për prodhimin e kastravecit në serë - Kulture e parë - Siperfaqja 1 ha (inpute me shumicë)														
Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)							Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Dhjetor	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor		
	Punime të mekanizuara													
1	*Plugim me belatriçe*	ha	1	**35,000**	35,000	35,000							*1.8*	1.5%
2	*Frezim*	ha	1	**20,000**	20,000		20,000						*1.0*	0.9%
3	*Spërkatje me pompë centrifugale*	nr	22	**3,200**	70,400		7,040	14,080	17,600	17,600	14,080		*3.5*	3.0%
	Totali mekanikës bujqësore				**125,400**								***6.3***	**5.4%**
	Punime me krahë													
1	*Pastrim parcele/dezinfektim*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000							*1.0*	0.9%
2	*Shpërndarje e plehut organik*	ditë pune	30	**1,000**	30,000	30,000							*1.5*	1.3%
3	*Shpërndarje e plehut inorganik bazë*	ditë pune	10	**1,000**	10,000		10,000						*0.5*	0.4%
4	*Mbjellje e fidanëve*	ditë pune	20	**1,000**	20,000		20,000						*1.0*	0.9%
5	*Lidhje e bimëve*	ditë pune	15	**1,000**	15,000			15,000					*0.8*	0.6%
6	*Shërbime gjatë vegjetacionit*	ditë pune	250	**1,000**	250,000			50,000	50,000	50,000	100,000		*12.5*	10.8%
7	*Vjelje prodhimi*	ditë pune	250	**1,000**	250,000					75,000	112,500	62,500	*12.5*	10.8%
8	*Ngarkim shkarkim*	ditë pune	40	**1,000**	40,000					12,000	18,000	10,000	*2.0*	1.7%
	Totali punimeve me krahë		**635**		**635,000**								***31.8***	**27.3%**
	Inpute/materiale													
1	*Fidanë*	copë	20,000	**24**	480,000		480,000						*24.0*	20.7%
2	*Pleh organik i kompostuar*	ton	100	**1,500**	150,000	150,000							*7.5*	6.5%
3	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	700	**110**	77,000		77,000						*3.9*	3.3%
4	*Plehëra kristalore NPK + mikroelementë*	kg	550	**230**	126,500		18,975	31,625	37,950	18,975	18,975		*6.3*	5.4%
5	*Plehëra gjethore*	kg	15	**1,670**	25,050				2,505	7,515	10,020	5,010	*1.3*	1.1%
6	*PMB kundër dëmtuesve të tokës*	kg	25	**540**	13,500	13,500							*0.7*	0.6%
7	*Fungicide*	kg	28	**5,000**	140,000		14,000	14,000	42,000	42,000	28,000		*7.0*	6.0%
8	*Insekticide*	kg	10	**8,000**	80,000		8,000	8,000	24,000	24,000	16,000		*4.0*	3.4%
9	*Plasmas për mulçerim*	m2	6,000	**5**	30,000	30,000							*1.5*	1.3%
10	*Spango për lidhje*	copë	3	**4,000**	12,000		12,000						*0.6*	0.5%
	Totali inputeve/materialeve				**1,134,050**								***56.7***	**48.8%**
	Shpenzime të tjera													
1	*Energji elektrike*	kwh	2,400	**14.0**	33,600		3,360	5,040	6,720	6,720	6,720	5,040	*1.7*	1.4%
2	*Ujë*	m3	4,000	**5**	20,000		2,000	3,000	4,000	4,000	4,000	3,000	*1.0*	0.9%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	10	**2,500**	25,000	7,500	3,750	3,750	3,750	3,750	2,500		*1.3*	1.1%
4	*Transporti i plehut organik*	ton	100	**840**	84,000	84,000							*4.2*	3.6%
5	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000							*0.7*	0.6%
6	*Të paparishikuara*	lekë	1	**30,000**	30,000		6,000	6,000	6,000	6,000	6,000		*1.5*	1.3%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**206,600**								***10.3***	**8.9%**
	Kosto fikse													
1	*Kosto amortizimi e serës*	lekë			200,000	28,571	28,571	28,571	28,571	28,571	28,571	28,571	*10.0*	8.6%
2	*Sigurimet shoqerore*	lekë			19,200	2,743	2,743	2,743	2,743	2,743	2,743	2,743	*1.0*	0.8%
3	*Taksa e tokës*	lekë			4,000	571	571	571	571	571	571	571	*0.2*	0.2%
	Totali i kostove fikse				**223,200**								***11.2***	**9.6%**
	Total i kostove variable (A+B+C+D)	lekë			2,101,050									
	Total i kostove fikse (E)	lekë			223,200									
	Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)	lekë			**2,324,250**	**415,886**	**714,011**	**182,381**	**226,411**	**299,446**	**368,681**	**117,436**	***25.8***	**100%**
	Të ardhurat nga shitjet cilësia I	kg	70,000	**45**	3,150,000									
	Të ardhurat nga shitjet cilësia II	kg	20,000	**40**	800,000									
	Të ardhurat totale	lekë			**3,950,000**									
	Fitim neto (leke/ha)				**1,625,750**		***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***			***25.8***				
	Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)				***52,958***		***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***			***43.9***				
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***141.73***		***Marzhi i fitimit***			***41.2%***				

Karta teknologjike - Kastravec serre - Kulturë e dytë - Impute me shumicë - Sipërfaqe 1 ha

Njësoj si në rastin e kastravecit kulturë e pare, edhe për kultivimin si kulturë e dytë, blerja e imputeve me shumicë duke përfituar nga çmimet më të uléta kontribuon në reduktimin e kostove të prodhimit për fermerët. Në këtë seksion do të analizojmë strukturën e të ardhurave dhe shpenzimeve për kultivimin e kastravecit, si kulturë e dytë në rastin e blerjes së imputeve me shumicë. Më rëndësi është evidentimi i avantazheve ekonomike që mund të kenë fermerët në rast së bashkëpunojnë për blerjen e përbashkët të imputeve.

Kostot e prodhimit

Kultivimi i kastravecit, si kulturë e dytë në një sipërfaqe prej 1 ha duke përdorur impute me shumicë ka një kosto totale prej 1 862 750 lekë. Nga totali i kostove 1 639 550 lekë janë kosto variabël që ndikohen direkt nga niveli i prodhimit, ndërsa 223 000 lekë janë kosto fikse. Blerja e imputeve dhe materialeve zënë pjesën më të madhe në strukturën e kostove me 44.4%, ndjekur nga kostot e fuqisë punëtore me 32.5%.

Njësoj si në rastin e domates, kostot fikse lidhen me amortizimin vjetor të serrës pagesën e sigurimeve shoqërore dhe taksën e tokës. Fakti që kostot fikse janë relativisht të uléta përbën një avantazh për fermat, pasi nuk kanë presionin e arritjes së rendimeneteve sa më të larta dhe mund të fokusohen në arritjen e një cilësie maksimale.

Struktura e kostove

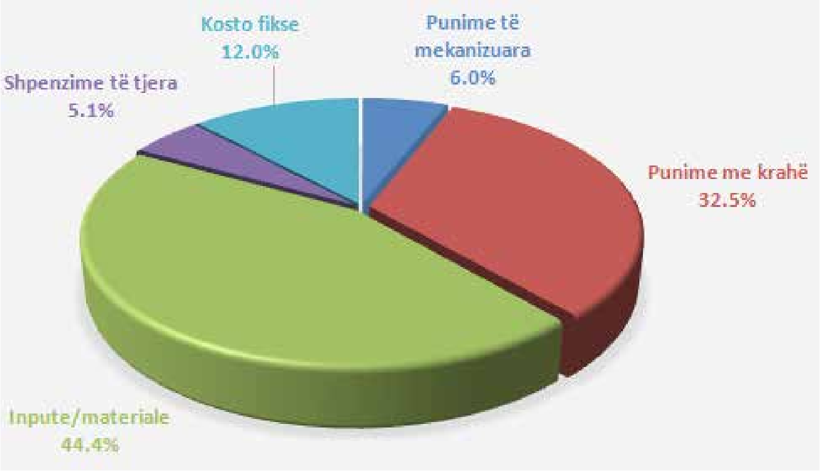

Të ardhurat

Kultivimi i kastravecit në serra gjeneron të ardhura relativisht të larta, si në ciklin e parë, edhe në ciklin e dytë të prodhimit duke e bërë kultivimin e saj atraktiv për shumë ferma në gjithë Shqipërinë. Kultivimi i kastravecit në serra, kulturë e dytë në skenarin e imputeve me shumicë gjeneron një nivel prodhimi prej 80 ton dhe një të ardhur prej 3 460 00 lekë. Shitjet nga cilësia e parë, (60 ton), janë llogaritur me një çmim 45 lek/kg, ndërsa shitjet nga ciilësia e dytë, (20 ton), me një çmim 38 lek/kg.

Kreditimi

Në fillim të procesit të prodhimit të kastravecit në serra fermerët kanë nevojë për kreditim, kryesisht në formën e kapitalit qarkullues. Për sezonin e vjeshtës kapitali nevojitet kryesisht në muajin gusht, periudhë në të cilin fillon cikli i prodhimit për sezonin e dytë. Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm.

Grafiku kohor i kreditimit

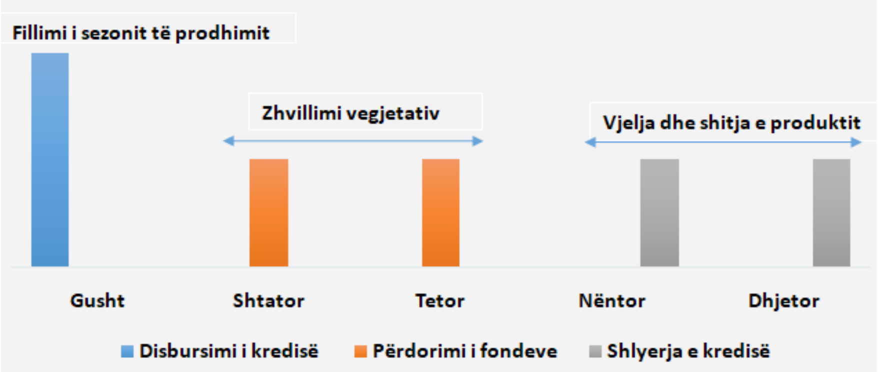

Treguesit kryesorë

Efektet pozitive të blerjes së imputeve me shumicë janë më të uléta në rastin e kultivimit të kastravecit në sezonin e vjeshtës. Megjithatë, vlen të theksohet se marzhi i fitimit është më i lartë dhe kostoja e prodhimit për njësi më e ulët.

- **Fitimi neto:** 1 597 250 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 43 069 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 132.23 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 23.3 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 46.2%.

Karakteristika dhe potenciale

- Produkti i dytë më i rëndësishëm në grupin e perimeve në serra në terma të prodhimit.
- Njohuri të mira dhe eksperiencë e gjatë në kultivim.
- Rajonet kryesore: Fier, Berat, Elbasan, Durrës, Shkodër; (burimi: AGIS).
- Mbështetje e madhe nga programet e granteve kombëtare dhe ndërkombëtare.
- Rritje e shpejtë e sipërfaqes së kultivuar.
- Marzhe të larta fitimi.
- Eksportet me rritje eksponenciale, (+11,000 ton në pesë vitet e fundit).
- Kërkesë e lartë në tregjet e zhvilluara të Perëndimit, por plotesimi standarteve të larta, si Global Gap është domosdoshmëri.

Paketa teknologjike për prodhimin e kastravecit në serë - Kulture e dytë - Siperfaqja 1 ha (inpute me shumicë)

Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)					Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Gusht	Shtator	Tetor	Nentor	Dhjetor		
	Punime të mekanizuara											
1	*Plugim me belatriçe*	ha	1	**35,000**	35,000	35,000					*1.8*	1.9%
2	*Frezim*	ha	1	**20,000**	20,000	20,000					*1.0*	1.1%
3	*Spërkatje me pompë centrifugale*	nr	18	**3,200**	57,600	5,760	5,760	14,400	17,280	14,400	*2.9*	3.1%
	Totali mekanikës bujqësore				**112,600**						***5.6***	**6.0%**
	Punime me krahë											
1	*Pastrim parcele/dezinfektim*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000					*1.0*	1.1%
2	*Shpërndarje e plehut inorganik bazë*	ditë pune	10	**1,000**	10,000		10,000				*0.5*	0.5%
3	*Mbjellje e fidanëve*	ditë pune	20	**1,000**	20,000		20,000				*1.0*	1.1%
4	*Lidhje e bimëve*	ditë pune	15	**1,000**	15,000			15,000			*0.8*	0.8%
5	*Shërbime gjatë vegjetacionit*	ditë pune	250	**1,000**	250,000			50,000	100,000	100,000	*12.5*	13.4%
6	*Vjelje prodhimi*	ditë pune	250	**1,000**	250,000			50,000	100,000	100,000	*12.5*	13.4%
7	*Ngarkim shkarkim*	ditë pune	40	**1,000**	40,000			8,000	16,000	16,000	*2.0*	2.1%
	Totali punimeve me krahë		**605**		**605,000**						***30.3***	**32.5%**
	Inpute/materiale											
1	*Fidanë*	copë	20,000	**15**	300,000	300,000					*15.0*	16.1%
2	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	700	**130**	91,000	91,000					*4.6*	4.9%
3	*Plehëra kristalore NPK + mikroelementë*	kg	550	**280**	154,000		30,800	46,200	46,200	30,800	*7.7*	8.3%
4	*Plehëra gjethore*	kg	10	**2,000**	20,000			4,000	8,000	8,000	*1.0*	1.1%
5	*PMB kundër dëmtuesve të tokës*	kg	25	**650**	16,250	16,250					*0.8*	0.9%
6	*Fungicide*	kg	22	**6,000**	132,000		13,200	39,600	39,600	39,600	*6.6*	7.1%
7	*Insekticide*	kg	8	**8,000**	64,000		12,800	12,800	19,200	19,200	*3.2*	3.4%
8	*Plasmas për mulçerim*	m2	6,000	**6**	36,000	36,000					*1.8*	1.9%
9	*Spango për lidhje*	copë	3	**4,500**	13,500		13,500				*0.7*	0.7%
	Totali inputeve/materialeve				**826,750**						***41.3***	**44.4%**
	Shpenzime të tjera											
1	*Energji elektrike*	kwh	1,800	**14.0**	25,200	7,560	7,560	3,780	3,780	2,520	*1.3*	1.4%
2	*Ujë*	m3	3,000	**5**	15,000	4,500	4,500	2,250	2,250	1,500	*0.8*	0.8%
3	*Transport i inputeve në ferme*	rrugë	10	**2,500**	25,000	7,500	6,250	3,750	3,750	3,750	*1.3*	1.3%
4	*Të paparishikuara*	lekë	1	**30,000**	30,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	*1.5*	1.6%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**95,200**						***4.8***	**5.1%**
	Kosto fikse											
1	*Kosto amortizimi e serës*	lekë			200,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	*10.0*	10.7%
2	*Sigurimet shoqërore*	lekë			19,200	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	*1.0*	1.0%
3	*Taksa e tokës*	lekë			4,000	800	800	800	800	800	*0.2*	0.2%
	Totali i kostove fikse				**223,200**						***11.2***	**12.0%**
	Total i kostove variable (A+B+C+D)	lekë			1,639,550							
	Total i kostove fikse (E)	lekë			223,200							
	Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)	lekë			**1,862,750**	**594,210**	**175,010**	**300,420**	**406,700**	**386,410**	***23.3***	**100%**
	Të ardhurat nga shitjet cilësia I	kg	60,000	**45**	2,700,000							
	Të ardhurat nga shitjet cilësia II	kg	20,000	**38**	760,000							
	Të ardhurat totale	lekë			**3,460,000**							
	Fitim neto (leke/ha)				***1,597,250***			***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***		***23.3***		
	Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)				***43,069***			***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***		***43.3***		
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***132.23***			***Marzhi i fitimit***		***46.2%***		

Karta teknologjike - Speca në serrë - Cikël i gjatë - Impute me shumicë - Sipërfaqe 1 ha

Speci është kultura e tretë më e rëndësishme e kultivuar në mjedise të mbrojtura dhe konsumohet gjerësisht në tregun vendas. Njohja e strukturës së të ardhurave dhe shpenzimeve për këtë kulturë përbën rëndësi të veçantë për investitorët e rinj, institucionet financiare, politikëbërësit dhe fermat bujqësore. Duke qenë se kemi të bëjmë me rastin e blerjes së imputeve me shumicë, rëndësi i kushtohet përfitimeve të fermerëve në rast bashkëpunimi për blerjen e përbashkët të imputeve për të reduktuar kostot.

Kostot e prodhimit

Nga vlerësimet e kryera kostoja totale për kultivimin e 1 ha speca në serra, cikël i gjatë në skenarin e blerjes së imputeve me shumicë janë rreth 3 590 850 lekë. Nga totali i kostove 3 144 450 lekë janë kosto variabël që ndikohen direkt nga niveli i prodhimit, ndërsa 446 400 lekë janë kosto fikse. Në strukturën e shpenzimeve, peshën më të madhe e zë kostoja e blerjes së imputeve të nevojshme me 44.1% të totalit të kostove. Kostoja e dytë më e rëndësishme është kostoja e fuqisë punëtore që zë rreth 31.7% e totalit të kostove të prodhimit.

Vërejmë se në rastin e blerjes me shumicë të imputeve, pesha e tyre në strukturën totale të kostos së prodhimit është më e ulët. Punimet e mekanizuara që kryhen në fillim të procesit të prodhimit kanë peshën më të vogël në koston totale me 3.8%.

Struktura e kostove

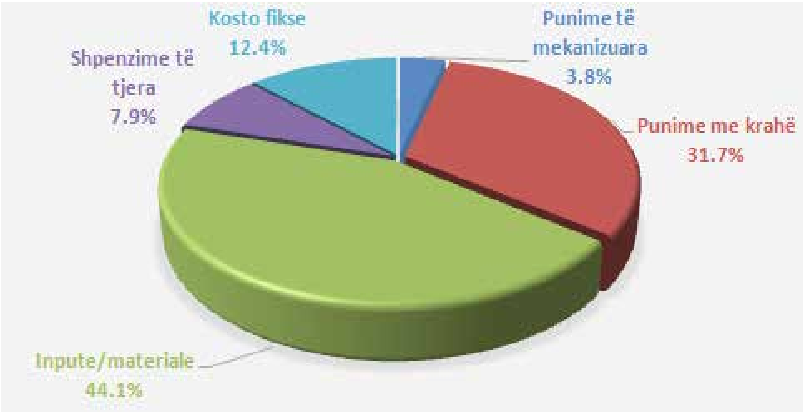

Të ardhurat

Kultivimi i specit në serra gjeneron të ardhura relativisht të larta, duke përbërë një aktivitet të rëndësishëm për shumë familje në zonat rurale. Kultivimi i specit në serra në skenarin e imputeve me shumicë gjeneron një nivel prodhimi prej 100 ton dhe një të ardhur prej 6 800 000 lekë. Shitjet në dimër, (30 ton), janë llogaritur me një çmim 110 lek/kg, ndërsa shitjet në pranverë, (70 ton), me një çmim 50 lek/kg.

Kreditimi

Periudha kur fermerët e kultivimit të specit në serra kanë nevojë për kreditim është muaji gusht, periudhë në të cilën fillon sezoni i prodhimit. Vjeljet fillojnë në nëntor dhe zgjasin deri në maj. Periudha më e përshtatshme për shlyerjen e kredisë është janar - maj. Një linjë kredie afatshkurtër, maksimumi 12 muaj me pagesa jo të rregullta është produkti i përshtatshëm për fermat që kultivojnë speca në serra, cikël i gjatë. Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm.

Grafiku kohor i kreditimit

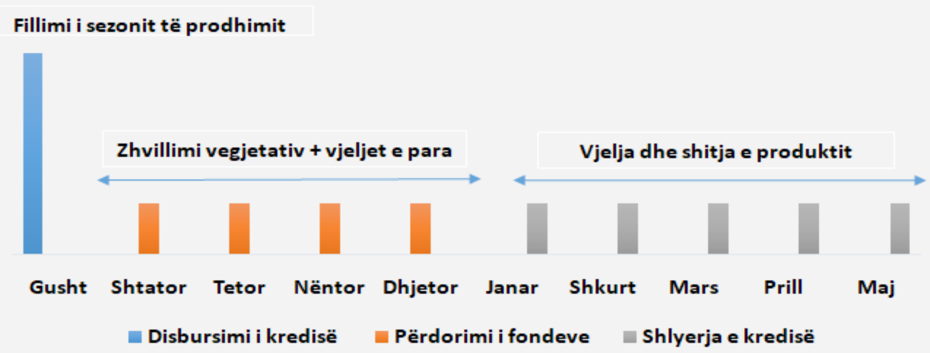

Treguesit kryesorë

Blerja e imputeve me shumicë ka ndikim direkt në rritjen e marzhit të fitimit dhe reduktimit të kostos së prodhimit për njësi. Reduktimi i kostove të prodhimit rrit konkurueshmërinë e fermave në treg duke konsoliduar pozitat e tyre financiare. Vihet re një rritje me 4% e marzhit të fitimit dhe një reduktim me rreth 3 lekë e kostos së prodhimit për njësi.

- **Fitimi neto:** 3 209 150 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 52 807 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 87.72 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 35.9 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 47.2%.

Karakteristika dhe potenciale

- Një nga tre kulturat më të rëndësishme të kultivuara në serra së bashku me domaten dhe kastravecin.
- Prodhimi në rritje të vazhdueshme nga viti në vit.
- Rajonet kryesore: Berat, Fier, Shkodër, Elbasan, Durrës, Tiranë; (burimi: AGIS).
- Mbështetje nga programet e granteve kombëtare dhe ndërkombëtare.
- Fitimet e larta e shndërrojnë në një aktivitet ekonomik të rëndësishëm për mijëra familje në zonat rurale.
- Pesëfishim i eksporteve në vitet e fundit, (5 397 ton - 3.4 mln USD - 2016).
- Kërkesë gjithnjë e më e lartë nga tregjet botërore, por plotësimi i standardeve të larta, si Global Gap është domosdoshmëri.

Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)										Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Gusht	Shtator	Tetor	Nëntor	Dhjetor	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj		
	Punime të mekanizuara																
1	*Plugim me belatriçe*	ha	1	**35,000**	35,000	35,000										*0.5*	1.0%
2	*Frezim*	ha	1	**20,000**	20,000	20,000										*0.3*	0.6%
3	*Spërkatje me pompë centrifugale*	nr	25	**3,200**	80,000	8,000	8,000	8,000	8,000	8,000	8,000	8,000	8,000	16,000		*1.1*	2.2%
	Totali mekanikës bujqësore				**135,000**											***1.9***	**3.8%**
	Punime me krahë																
1	*Pastrim parcele/dezinfektim*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000										*0.3*	0.6%
2	*Shpërndarje e plehut organik*	ditë pune	30	**1,000**	30,000	30,000										*0.4*	0.8%
3	*Shpërndarje e plehut inorganik bazë*	ditë pune	10	**1,000**	10,000	10,000										*0.1*	0.3%
4	*Mbjellje e fidanëve*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000										*0.3*	0.6%
5	*Lidhje e bimëve*	ditë pune	60	**1,000**	60,000		15,000	15,000	15,000	15,000						*0.9*	1.7%
6	*Shërbime gjatë vegjetacionit*	ditë pune	500	**1,000**	500,000		50,000	50,000	50,000	75,000	75,000	75,000	75,000	50,000		*7.1*	13.9%
7	*Vjelje prodhimi*	ditë pune	450	**1,000**	450,000				45,000	67,500	67,500	67,500	67,500	67,500	67,500	*6.4*	12.5%
8	*Ngarkim shkarkim*	ditë pune	50	**1,000**	50,000				5,000	7,500	7,500	7,500	7,500	7,500	7,500	*0.7*	1.4%
	Totali punimeve me krahë		**1,140**		**1,140,000**											***16.3***	**31.7%**
	Inpute/materiale																
1	*Fidanë*	copë	25,000	**24**	600,000	600,000										*8.6*	16.7%
2	*Pleh organik i kompostuar*	ton	100	**1,500**	150,000	150,000										*2.1*	4.2%
3	*Plehëra inorganike baze NPK*	kg	700	**110**	77,000	77,000										*1.1*	2.1%
4	*Plehëra kristalore NPK + mikroelementë*	kg	1,000	**230**	230,000		34,500	34,500	34,500	34,500	34,500	34,500	23,000			*3.3*	6.4%
5	*Plehera gjethore*	kg	25	**1,670**	41,750				4,175	6,263	6,263	6,263	6,263	6,263	6,263	*0.6*	1.2%
6	*PMB kunder demtuesve te tokes*	kg	25	**540**	13,500	13,500										*0.2*	0.4%
7	*Fungicide*	kg	30	**5,000**	150,000		15,000	15,000	15,000	22,500	22,500	22,500	22,500	15,000		*2.1*	4.2%
8	*Insekticide*	kg	12	**8,000**	96,000		9,600	9,600	9,600	14,400	14,400	14,400	14,400	9,600		*1.4*	2.7%
9	*Blete pjalmuese*	koshere	12	**13,000**	156,000				78,000			78,000				*2.2*	4.3%
10	*Plasmas per mulcerim*	m2	6,000	**5**	30,000	30,000										*0.4*	0.8%
11	*Spango per lidhje*	copë	10	**4,000**	40,000		10,000	10,000	10,000	10,000						*0.6*	1.1%
	Totali inputeve/materialeve				**1,584,250**											***22.6***	**44.1%**
	Shpenzime të tjera																
1	*Energji elektrike*	kwh	4,800	**14.0**	67,200	6,720	6,720	6,720	6,720	6,720	6,720	6,720	6,720	6,720	6,720	*1.0*	1.9%
2	*Ujë*	m3	8,000	**5**	40,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	*0.6*	1.1%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	20	**2,500**	50,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	*0.7*	1.4%
4	*Transporti i plehut organik*	ton	100	**840**	84,000	84,000										*1.2*	2.3%
5	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000										*0.2*	0.4%
6	*Të paparishikuara*	lekë	1	**30,000**	30,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	*0.4*	0.8%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**285,200**											***4.1***	**7.9%**
	Kosto fikse																
1	*Kosto amortizimi e serres*	lekë			400,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	*5.7*	11.1%
2	*Sigurimet shoqerore*	lekë			38,400	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	*0.5*	1.1%
3	*Taksa e tokës*	lekë			8,000	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	*0.1*	0.2%
	Totali i kostove fikse				**446,400**											***6.4***	**12.4%**
	Total i kostove variable (A+B+C+D)	lekë			3,144,450												
	Total i kostove fikse (E)	lekë			446,400												
	Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)	lekë			**3,590,850**	**1,174,860**	**205,460**	**205,460**	**337,635**	**324,023**	**299,023**	**377,023**	**287,523**	**235,223**	**144,623**	***35.9***	**100%**
	Të ardhurat nga shitjet në dimër	kg	30,000	**110**	3,300,000												
	Të ardhurat nga shitjet në pranverë	kg	70,000	**50**	3,500,000												
	Të ardhurat totale	lekë			**6,800,000**												
	Fitim neto (lekë/ha)				***3,209,150***		***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***			***35.9***							
	Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)				***52,807***		***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***			***68.0***							
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***87.72***		***Marzhi i fitimit***			***47.2%***							

Table title: **Paketa teknologjike për prodhimin e specit në serë - Cikël i gjatë - Siperfaqja 1 ha (inpute me shumicë)**

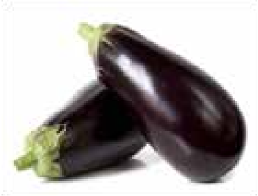

Karta teknologjike - Patëllxhan në serrë - Cikël i gjatë - Impute me shumicë - Sipërfaqe 1 ha

Patëllxhani është një produkt i rëndësishëm në grupin e perimeve. Patëllxhani është një produkt me vlera të larta ushqyese dhe mbillet gjerësisht në Shqipëri duke qenë një burim i rëndësishëm të ardhurash për shumë familje. Në këtë seksion shpjegohet struktura e shpenzimeve dhe të ardhurave për kultivimin e patëllxhanit në serra, në rastin e blerjes së imputeve me shumicë. Diferencat e çmimeve të imputeve në rastin e blerjes me shumicë janë konsultuar me disa nga tregtarët më të mëdhenj të imputeve në Shqipëri.

Kostot e prodhimit

Nga vlerësimet e kryera kostoja totale për kultivimin e 1 ha patëllxhan në serra, cikël i gjatë në skenarin e blerjes së imputeve me shumicë janë rreth 3 230 850 lekë. Nga totali i kostove 2 784 450 lekë janë kosto variabël që ndikohen direkt nga niveli i prodhimit, ndërsa 446 400 lekë janë kosto fikse. Në strukturën e shpenzimeve, peshën më të madhe e zë kostoja e blerjes së imputeve të nevojshme me 37.9% të totalit të kostove. Kosto e dytë më e rëndësishme është kosto e fuqisë punëtore që zë rreth 35.3% e totalit të kostove të prodhimit.

Vihet re një rënie e peshës së kostove të imputeve në rastin e blerjes me shumicë, si pasojë e çmimeve më të ulëta. Në seksionin e treguesve kryesorë jepen detaje mbi diferencat pozitive, si pasojë e blerjes së imputeve me shumicë.

Struktura e kostove

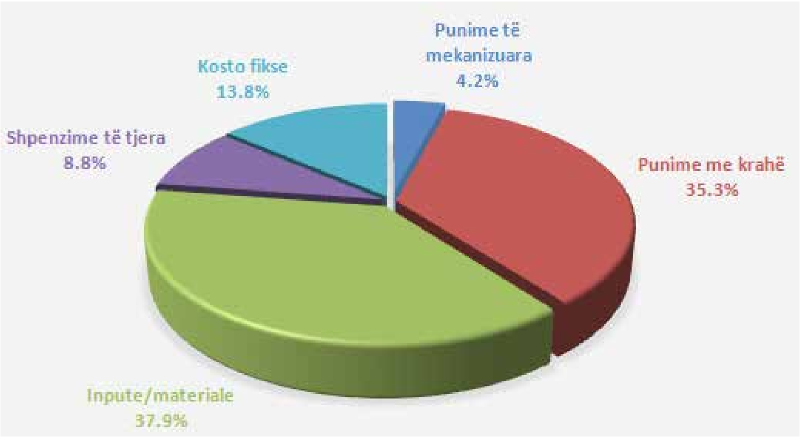

Të ardhurat

Kultivimi i patëllxhanit në serra gjeneron të ardhura të mira, duke qenë një burim i rëndësishëm të ardhurash për shumë familje në zonat rurale. Kultivimi i patëllxhanit në serra, cikël i gjatë në skenarin e imputeve me shumicë gjeneron një nivel prodhimi prej 100 ton dhe një të ardhur prej 6 500 000 lekë. Shitjet në dimër, (30 ton), janë llogaritur me një çmim 100 lek/kg, ndërsa shitjet në pranverë, (70 ton), me një çmim 50 lek/kg.

Kreditimi

Periudha kur fermerët e kultivimit të patëllxhanit në serra kanë nevojë për kreditim është muaji shtator, periudhë në të cilën fillon sezoni i prodhimit. Vjeljet fillojnë në nëntor dhe zgjasin deri në qershor. Periudha më e përshtatshme për shlyerjen e kredisë është shkurt -qershor, periudhë në të cilën prodhimi dhe shitjet arrijnë kulmin. Një linjë kredie afatshkurtër, maksimumi 12 muaj me pagesa jo të rregullta, është produkti i përshtatshëm. Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm.

Grafiku kohor i kreditimit

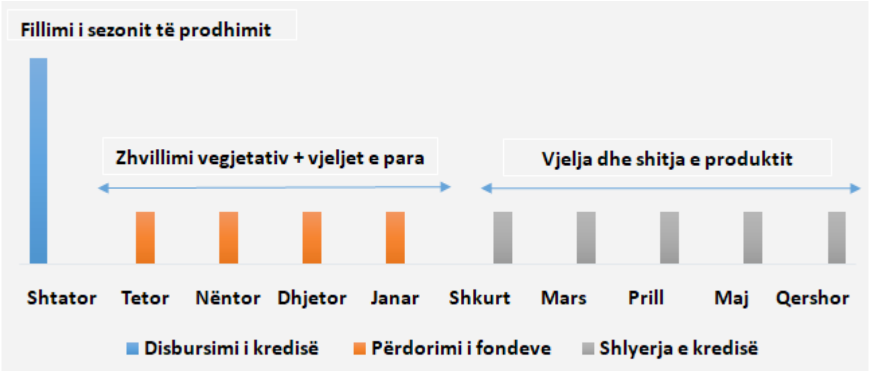

Treguesit kryesorë

Blerja me shumicë e imputeve ndikon në rritjen e fitimit me mbi 200 000 lekë ose rritje të marzhit të fitimit me rreth 4%. Gjithashtu vihet re një rënie e kostos së prodhimit për kg me rreth 2 lekë. Ulja e kostove të prodhimit rrit fuqinë konkurruese të fermave, sidomos ndaj produkteve të importit që janë një kërcënim i vazhdueshëm.

- **Fitimi neto:** 3 269 150 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 49 705 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 87 72 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 32.3 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 50.3%.

Karakteristika dhe potenciale

- Vlera të larta ushqimore.
- Trend pozitiv i prodhimit.
- Rajonet kryesore: Fier, Berat, Shkodër; (burimi: AGIS).
- Përmirësim i njohurive dhe teknologjive të kultivimit.
- Marzhe të larta fitimi.
- Importet vazhdojnë të jenë më të larta se eksportet.
- Burim të ardhurash për familjet rurale.
- Trend pozitiv i prodhimit organik.

Paketa teknologjike për prodhimin e patëllxhanit në serrë - Cikël i gjatë - Sipërfaqja 1 ha (inpute me shumicë)																	
Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)										Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Shtator	Tetor	Nëntor	Dhjetor	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor		
	Punime të mekanizuara																
1	*Plugim me belatriçe*	ha	1	**35,000**	35,000	35,000										*0.4*	1.1%
2	*Frezim*	ha	1	**20,000**	20,000	20,000										*0.2*	0.6%
3	*Spërkatje me pompë centrifugale*	nr	25	**3,200**	80,000	8,000	8,000	8,000	8,000	8,000	8,000	8,000	8,000	16,000		*0.8*	2.5%
	Totali mekanikës bujqësore				**135,000**											***1.4***	**4.2%**
	Punime me krahë																
1	*Pastrim parcele/dezinfektim*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000										*0.2*	0.6%
2	*Shpërndarje e plehut organik*	ditë pune	30	**1,000**	30,000	30,000										*0.3*	0.9%
3	*Shpërndarje e plehut inorganik bazë*	ditë pune	10	**1,000**	10,000	10,000										*0.1*	0.3%
4	*Mbjellje e fidanëve*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000										*0.2*	0.6%
5	*Lidhje e bimëve*	ditë pune	60	**1,000**	60,000		15,000	15,000	15,000	15,000						*0.6*	1.9%
6	*Shërbime gjate vegjetacionit*	ditë pune	500	**1,000**	500,000		50,000	50,000	50,000	75,000	75,000	75,000	75,000	50,000		*5.0*	15.5%
7	*Vjelje prodhimi*	ditë pune	450	**1,000**	450,000			45,000	45,000	45,000	67,500	67,500	67,500	67,500	45,000	*4.5*	13.9%
8	*Ngarkim shkarkim*	ditë pune	50	**1,000**	50,000			5,000	5,000	5,000	7,500	7,500	7,500	7,500	5,000	*0.5*	1.5%
	Totali punimeve me krahe		**1,140**		**1,140,000**											***11.4***	**35.3%**
	Inpute/materiale																
1	*Fidanë*	copë	10,000	**24**	240,000	240,000										*2.4*	7.4%
2	*Pleh organik i kompostuar*	ton	100	**1,500**	150,000	150,000										*1.5*	4.6%
3	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	700	**110**	77,000	77,000										*0.8*	2.4%
4	*Plehëra kristalore NPK + mikroelementë*	kg	1,000	**230**	230,000		34,500	34,500	34,500	34,500	34,500	34,500	23,000			*2.3*	7.1%
5	*Plehëra gjethore*	kg	25	**1,670**	41,750				4,175	6,263	6,263	6,263	6,263	6,263	6,263	*0.4*	1.3%
6	*PMB kundër dëmtuesve të tokës*	kg	25	**540**	13,500	13,500										*0.1*	0.4%
7	*Fungicide*	kg	30	**5,000**	150,000		15,000	15,000	15,000	22,500	22,500	22,500	22,500	15,000		*1.5*	4.6%
8	*Insekticide*	kg	12	**8,000**	96,000		9,600	9,600	9,600	14,400	14,400	14,400	14,400	9,600		*1.0*	3.0%
9	*Bletë pjalmuese*	koshere	12	**13,000**	156,000				78,000			78,000				*1.6*	4.8%
10	*Plasmas për mulçerim*	m2	6,000	**5**	30,000	30,000										*0.3*	0.9%
11	*Spango për lidhje*	copë	10	**4,000**	40,000		10,000	10,000	10,000	10,000						*0.4*	1.2%
	Totali inputeve/materialeve				**1,224,250**											***12.2***	**37.9%**
	Shpenzime të tjera																
1	*Energji elektrike*	kwh	4,800	**14.0**	67,200	6,720	6,720	6,720	6,720	6,720	6,720	6,720	6,720	6,720	6,720	*0.7*	2.1%
2	*Ujë*	m3	8,000	**5**	40,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	*0.4*	1.2%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	20	**2,500**	50,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	*0.5*	1.5%
4	*Transporti i plehut organik*	ton	100	**840**	84,000	84,000										*0.8*	2.6%
5	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000										*0.1*	0.4%
6	*Të paparishikuara*	lekë	1	**30,000**	30,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	*0.3*	0.9%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**285,200**											***2.9***	**8.8%**
	Kosto fikse																
1	*Kosto amortizimi e serrës*	lekë			400,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	*4.0*	12.4%
2	*Sigurimet shoqerore*	lekë			38,400	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	*0.4*	1.2%
3	*Taksa e tokës*	lekë			8,000	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	*0.1*	0.2%
	Totali i kostove fikse				**446,400**											***4.5***	**13.8%**
Total i kostove variable (A+B+C+D)		lekë			2,784,450												
Total i kostove fikse (E)		lekë			446,400												
Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)		lekë			**3,230,850**	**814,860**	**205,460**	**255,460**	**337,635**	**299,023**	**299,023**	**377,023**	**287,523**	**235,223**	**119,623**	***107.7***	100%
Të ardhurat nga shitjet në dimër		kg	30,000	**100**	3,000,000												
Të ardhurat nga shitjet në pranverë		kg	70,000	**50**	3,500,000												
Të ardhurat totale		lekë			**6,500,000**												
	Fitim neto (lekë/ha)				**3,269,150**	***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***				***32.3***							
	Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)				***49,705***	***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***				***65.0***							
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***87.72***	***Marzhi i fitimit***				***50.3%***							

Karta teknologjike - Kungulleshka në serrë - Cikël i gjatë - Impute me shumicë - Sipërfaqe 1 ha

Kungulleshkat janë një produkt i rëndësishëm në grupin e perimeve dhe po kultivohet gjithnjë e më shumë në mjedise të mbrojtura. Njohja e strukturës së kostove dhe të ardhurave përbën një rëndësi të veçantë për investitorët e rinj, si edhe institucionet , të cilat kanë një rol të rëndësishëm me anë të kreditimit. Në këtë seksion analizohet struktura e shpenzimeve dhe të ardhurave për kultivimin e kungulleshkës në serra, cikël i gjatë në rastin e blerjes së imputeve me shumicë.

Kostot e prodhimit

Nga vlerësimet e kryera kostoja totale për kultivimin e 1 ha kungulleshka në serra, cikël i gjatë në skenarin e blerjes së imputeve me shumicë janë rreth 1 987 800 lekë. Nga totali i kostove 1 764 600 lekë janë kosto variabël që ndikohen direkt nga niveli i prodhimit, ndërsa 223 200 lekë janë kosto fikse. Në strukturën e shpenzimeve, peshën më të madhe e zë kostoja e blerjes së imputeve me 43.7% të totalit. Kostoja e dytë më e rëndësishme është kostoja e fuqisë punëtore që zë rreth 34.2% e totalit të kostove të prodhimit.
Kostoja e punimeve me krahë, ka një peshë më të madhe në strukturën totale të kostove, si pasojë e rëniës së kostove të blerjes së imputeve në rastin e blerjes me shumicë.

Struktura e kostove

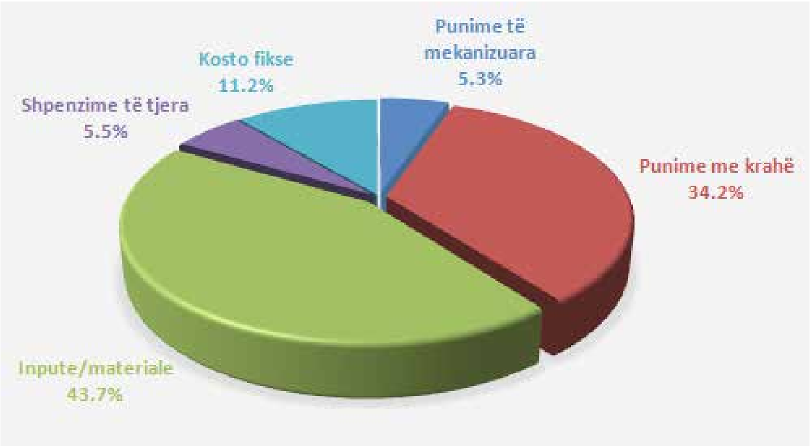

Të ardhurat

Kultivimi i kungulleshkave në serra gjeneron të ardhura të mira, duke qënë një burim i rëndësishëm të ardhurash për shumë familje në zonat rurale. Kultivimi i kungulleshkave në serra, cikël i gjatë në skenarin e imputeve me shumicë gjeneron një nivel prodhimi prej 100 ton dhe një të ardhur prej 3 825 000 lekë. Shitjet nga cilësia e parë, (55 ton, janë llogaritur më një çmim 55 lek/kg, ndërsa shitjet nga cilësia e dytë, (20 ton), me një çmim 40 lek/kg.

Kreditimi

Periudha kur fermerët e kultivimit të kungulleshkës në serra kanë nevojë për kreditim është muaji tetor, periudhë në të cilën fillon sezoni i prodhimit për ciklin e dimrit. Produkti vilet dhe shitet në periudhën janar - shkurt. Periudha më e përshtatshme për shlyerjen e kredisë është pikërisht, periudha e vjeljes dhe shitjes së produktit në muajt janar dhe shkurt.

Grafiku kohor i kreditimit

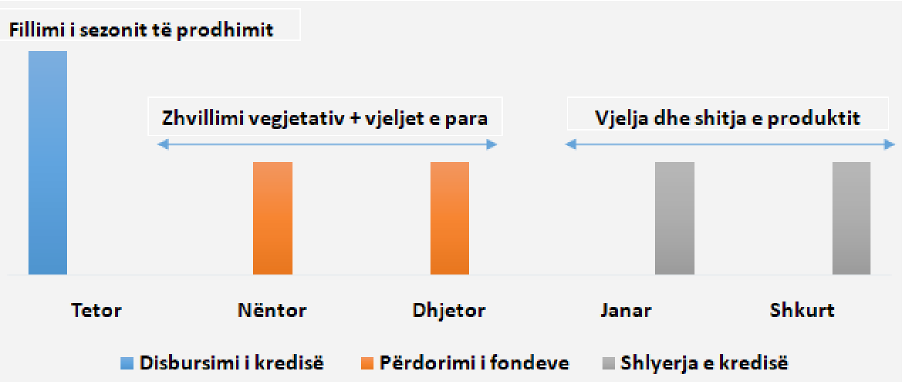

Treguesit kryesorë

Ashtu si për pjesën më të madhe të produkteve të analizuara, edhe në rastin e kungulleshkës, blerja e imputeve me shumicë ndikon në rritjen e fitimit, reduktimin e kostos së prodhimit për njësi dhe redukton sasinë e prodhimit të nevojshme për të shmangur humbjen.

- **Fitimi neto:** 1 837 200 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 38 976 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 110.29 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 26.5 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 48.0%.

Karakteristika dhe potenciale

- Produkt i përshtatshëm për gatime të ndryshme.
- Shtim i sipërfaqeve të kultivuara.
- Rajonet kryesore: Fier, Elbasan, Berat; (burimi: AGIS).
- Përmirësim i njohurive dhe teknologjive të kultivimit.
- Marzhe të larta fitimi.
- Importet vazhdojnë të konkurojnë prodhimin vendas.
- Burim i rëndësishëm të ardhurash.
- Eksporte relativisht të ulëta, për shkak se ka shumë pak ferma të specializuara vetëm në prodhimin e kungulleshkave, zakonisht prodhohet nga fermat mikse.

Paketa teknologjike për prodhimin e kungulleshkave - Cikël i dimrit - Sipërfaqja 1 ha (inpute me shumicë)

Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)					Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Tetor	Nëntor	Dhjetor	Janar	Shkurt		
	Punime të mekanizuara											
1	*Plugim me belatriçe*	ha	1	**35,000**	35,000	35,000					*0.5*	1.8%
2	*Frezim*	ha	1	**20,000**	20,000	20,000					*0.3*	1.0%
3	*Spërkatje me pompë centrifugale*	nr	16	**3,200**	51,200	7,680	12,800	17,920	12,800		*0.7*	2.6%
	Totali mekanikes bujqësore				**106,200**						***1.4***	**5.3%**
	Punime me krahë											
1	*Pastrim parcele/dezinfektim*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000					*0.3*	1.0%
2	*Shpërndarje e plehut inorganik bazë*	ditë pune	10	**1,000**	10,000	10,000					*0.1*	0.5%
3	*Mbjellje e fidaneve*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000					*0.3*	1.0%
4	*Lidhje e bimëve*	ditë pune	30	**1,000**	30,000		15,000	15,000			*0.4*	1.5%
5	*Shërbime gjate vegjetacionit*	ditë pune	280	**1,000**	280,000	28,000	84,000	84,000	84,000		*3.7*	14.1%
6	*Vjelje prodhimi*	ditë pune	280	**1,000**	280,000			56,000	112,000	112,000	*3.7*	14.1%
7	*Ngarkim shkarkim*	ditë pune	40	**1,000**	40,000			8,000	16,000	16,000	*0.5*	2.0%
	Totali punimeve me krahë		**680**		**680,000**						***9.1***	**34.2%**
	Inpute/materiale											
1	*Fidanë*	copë	10,000	**24**	240,000	240,000					*3.2*	12.1%
2	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	700	**110**	77,000	77,000					*1.0*	3.9%
3	*Plehëra kristalore NPK + mikroelementë*	kg	1,000	**230**	230,000	34,500	57,500	80,500	57,500		*3.1*	11.6%
4	*Plehëra gjethore*	kg	10	**1,670**	16,700			5,010	6,680	5,010	*0.2*	0.8%
5	*PMB kundër demtuesve të tokës*	kg	25	**540**	13,500	13,500					*0.2*	0.7%
6	*Fungicide*	kg	20	**5,000**	100,000	15,000	25,000	35,000	25,000		*1.3*	5.0%
7	*Insekticide*	kg	8	**8,000**	64,000	9,600	16,000	22,400	16,000		*0.9*	3.2%
8	*Bletë pjalmuese*	koshere	6	**13,000**	78,000			78,000			*1.0*	3.9%
9	*Plasmas për mulçerim*	m2	6,000	**5**	30,000	30,000					*0.4*	1.5%
10	*Spango për lidhje*	copë	5	**4,000**	20,000		10,000	10,000			*0.3*	1.0%
	Totali inputeve/materialeve				**869,200**						***11.6***	**43.7%**
	Shpenzime të tjera											
1	*Energji elektrike*	kwh	1,800	**14.0**	25,200	5,040	5,040	5,040	5,040	5,040	*0.3*	1.3%
2	*Ujë*	m3	3,000	**5**	15,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	*0.2*	0.8%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	10	**2,500**	25,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	*0.3*	1.3%
4	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000					*0.2*	0.7%
5	*Të paparishikuara*	lekë	1	**30,000**	30,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	*0.4*	1.5%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**109,200**						***1.5***	**5.5%**
	Kosto fikse											
1	*Kosto amortizimi e serrës*	lekë			200,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	*2.7*	10.1%
2	*Sigurimet shoqërore*	lekë			19,200	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	*0.3*	1.0%
3	*Taksa e tokës*	lekë			4,000	800	800	800	800	800	*0.1*	0.2%
	Totali i kostove fikse				**223,200**						***3.0***	**11.2%**
Total i kostove variable (A+B+C+D)		lekë			1,764,600							
Total i kostove fikse (E)		lekë			223,200							
Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)		lekë			**1,987,800**	**637,960**	**283,980**	**475,510**	**393,660**	**196,690**	***36.1***	**100%**
Të ardhurat nga shitjet cilësia I		kg	55,000	**55**	3,025,000							
Të ardhurat nga shitjet cilësia II		kg	20,000	**40**	800,000							
Të ardhurat totale		lekë			**3,825,000**							
Fitim neto (lekë/ha)					***1,837,200***	***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***				***26.5***		
Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)					***38,976***	***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***				***51.0***		
Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)					***110.29***	***Marzhi i fitimit***				***48.0%***		

Karta teknologjike - Luleshtrydhe në serë - Impute me shumicë - Sipërfaqe 1 ha

Luleshtrydhja është një frut që ka filluar të shihet me prioritet, sidomos në 4 - 5 vitet e fundit. Shumë fermerë kanë ngurruar të kultivojnë luleshtrydhen në serra për shkak të kostove relativisht të larta fillestare, por duke parë fitimet e larta që mund të arrihen nga ky produkt interesi po rritet çdo ditë e më shumë. Duke qënë se do të analizojmë skenarin, kur fermerët bashkëpunojmë për blerjen e imputeve në mënyrë të përbashkët me shumicë, rëndësi do t'i kushtohet evidentimit të efekteve pozitive të kësaj mënyrë operimi mbi nivelin e fitimit, koston e prodhimit për njësi, etj.

Kostot e prodhimit

Nga vlerësimet e kryera në konsultim me ekspertë dhe aktorë të ndryshëm, kostoja totale për kultivimin e 1 ha luleshtrydhe në serra është rreth 5 637 850 lekë. Nga totali i kostove 5 191 450 lekë janë kosto variabël që ndikohen direkt nga niveli i prodhimit, ndërsa 446 400 lekë janë kosto fikse. Në strukturën e shpenzimeve, peshën më të madhe e zë kostoja e blerjes së imputeve me 62.5% të totalit. Kostoja e dytë më e rëndësishmë është kostoja e fuqisë punëtore që zë rreth 23.1% e totalit të kostove të prodhimit.

Pra, blerja e imputeve dhe materialeve së bashku me fuqinë punëtore përbëjnë më shumë se 3/4 e totalit të kostove. Kostot fikse janë 7.9% të totalit të kostove dhe pjesa e mbetur janë punime të mekanizuara dhe shpenzime të tjera.

Struktura e kostove

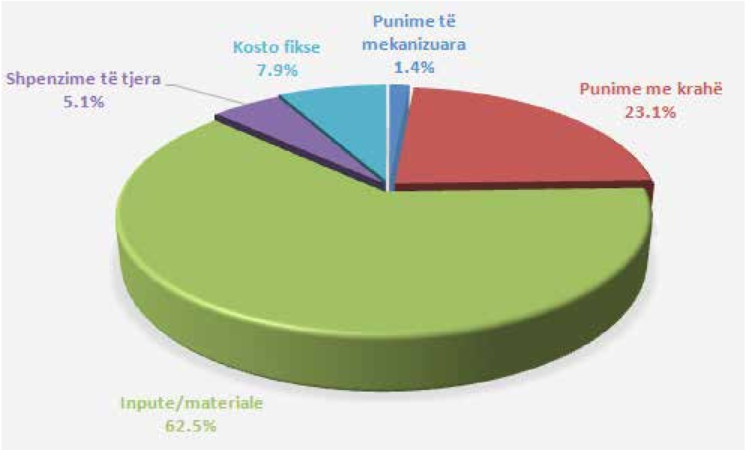

Të ardhurat

Kultivimi i luleshtrydhes në serra gjeneron të ardhura të kënaqshme, duke rritur gjithnjë e me shumë interesin e investitorëve për kultivimin e këtij produkti. Kultivimi i luleshtrydhes në serra, në skenarin e imputeve me shumicë gjeneron një nivel prodhimi prej 55 ton dhe një të ardhur prej 9 150 000 lekë. Shitjet nga cilësia e parë, (40 ton), janë llogaritur me një çmim 180 lek/kg, ndërsa shitjet nga cilësia e dytë, (15 ton), me një çmim 130 lek/kg.

Kreditimi

Luleshtrydhja në serra ka kosto relativisht të larta në fillim të sezonit të prodhimit. Kreditimi nevojitet kryesisht në muajin tetor, periudhë në të cilën fillon sezoni i prodhimit. Vjeljet fillojnë në janar dhe zgjasin deri në qershor. Një linjë kredie afatshkurtër, me pagesa jo të rregullta, është produkti i përshtatshëm bankar. Periudha më e përshtatshme për shlyerjen e kredisë është mars - qershor, periudhë në të cilën prodhimi dhe shitjet arrijnë kulmin.

Grafiku kohor i kreditimit

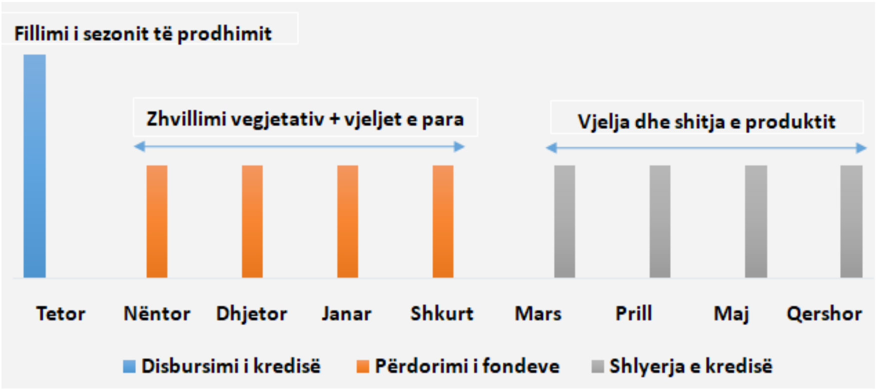

Treguesit kryesorë

Efekte i blerjes së imputeve me shumicë në rastin e luleshtrydhes është më i lartë se perimet e serrave, kjo për aryse se edhe kostot e prodhimit për luleshtrydhën janë më të larta. Vërejmë një rritje me rreth 400 000 lekë të fitimit dhe nje reduktim me pothuajse 7 lekë të kostos së prodhimit për njësi.

- **Fitimi neto:** 3 512 150 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 33 889 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 42.31 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 102.5 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 38.4%.

Karakteristika dhe potenciale

- Preferencë e lartë e konsumatorëve për produktin vendas.
- Rritje e shpejtë e sipërfaqeve të kultivuara dhe prodhimit.
- Rajonet kryesore: Fier + 90%, Durrës; (burimi: AGIS).
- Interes i lartë për investime të reja.
- Marzhe të larta fitimi.
- Burim i rëndësishëm të ardhurash për shumë familje.
- Kërkesa nga tregjet perëndimore në rritje të vazhdueshme.
- Rritje eksponenciale e eksporteve, (dhjetëfishim në pesë vitet e fundit; eksportet në vitin 2016 ishin 982 ton ose rreth 1 milion Euro).

Paketa teknologjike për prodhimin e luleshtrydhes - Sipërfaqja 1 ha (inpute me shumicë)																
Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)									Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Tetor	Nëntor	Dhjetor	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor		
	Punime të mekanizuara															
1	*Plugim*	ha	1	**16,000**	16,000	16,000									*1.1*	0.3%
2	*Frezim*	ha	1	**20,000**	20,000	20,000									*1.3*	0.4%
3	*Përgatitja e vllajave*	ha	1	**45,000**	45,000	45,000									*3.0*	0.8%
	Totali mekanikës bujqësore				**81,000**										***5.4***	**1.4%**
	Punime me krahë															
1	*Shpendarje e plehut organik*	ditë pune	30	**1,000**	30,000	30,000									*2.0*	0.5%
2	*Shpërndarje e plehut inorganik bazë*	ditë pune	7	**1,000**	7,000	7,000									*0.5*	0.1%
3	*Ngritja e tuneleve, shtrimi i plasmasit të mulçerimit dhe shtrirja e sistemit të ujitjes*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000									*1.3*	0.4%
4	*Mbjellje e fidanëve*	ditë pune	40	**1,000**	40,000	40,000									*2.7*	0.7%
5	*Spërkatje me pompë shpine*	ditë pune	43	**1,000**	43,000	4,300	4,300	4,300	6,450	6,450	6,450	6,450	4,300		*2.9*	0.8%
6	*Sherbime gjatë vegjetacionit (këputja e luleve, heqja e stoloneve dhe gjetheve të vjetra)*	ditë pune	500	**1,000**	500,000	50,000	50,000	50,000	50,000	75,000	75,000	75,000	75,000		*33.3*	8.9%
7	*Vjelje prodhimi*	ditë pune	600	**1,000**	600,000				30,000	48,000	90,000	150,000	180,000	102,000	*40.0*	10.6%
8	*Ngarkim shkarkim*	ditë pune	60	**1,000**	60,000				3,000	4,800	9,000	15,000	18,000	10,200	*4.0*	1.1%
	Totali punimeve me krahë		**1,300**		**1,300,000**										***86.7***	**23.1%**
	Inpute/materiale															
1	*Fidanë*	copë	75,000	**22**	1,650,000	1,650,000									*110.0*	29.3%
2	*Pleh organik i kompostuar*	ton	100	**1,500**	150,000	150,000									*10.0*	2.7%
3	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	700	**110**	77,000	77,000									*5.1*	1.4%
4	*Plehëra kristalore NPK + mikroelementë*	kg	1,400	**230**	322,000		48,300	48,300	48,300	48,300	48,300	48,300	32,200		*21.5*	5.7%
5	*Plehëra gjethore*	kg	25	**1,670**	41,750				8,350	8,350	8,350	8,350	8,350		*2.8*	0.7%
6	*PMB kundër dëmtuesve të tokës*	kg	25	**540**	13,500	13,500									*0.9*	0.2%
7	*Fungicide*	kg	40	**5,000**	200,000		20,000	20,000	20,000	30,000	40,000	40,000	30,000		*13.3*	3.5%
8	*Insekticide*	kg	12	**8,000**	96,000		9,600	9,600	9,600	14,400	19,200	19,200	14,400		*6.4*	1.7%
9	*Plasmas për mulçerim*	m2	6,000	**5**	30,000	30,000									*2.0*	0.5%
10	*Arka ambalazhi*	copë	9,000	**47**	423,000				21,150	33,840	63,450	105,750	126,900	71,910	*28.2*	7.5%
11	*Kupa (9 copëshe)*	copë	9,000	**58**	522,000				26,100	41,760	78,300	130,500	156,600	88,740	*34.8*	9.3%
	Totali inputeve/materialeve				**3,525,250**										***235.0***	**62.5%**
	Shpenzime të tjera															
1	*Energji elektrike*	kwh	4,800	**14.0**	67,200	6,720	6,720	6,720	6,720	6,720	6,720	6,720	13,440	6,720	*4.5*	1.2%
2	*Ujë*	m3	8,000	**5**	40,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	8,000	4,000	*2.7*	0.7%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rruge	20	**2,500**	50,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	7,500	7,500	5,000	*3.3*	0.9%
4	*Transporti i plehut organik*	ton	100	**840**	84,000	84,000									*5.6*	1.5%
5	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000									*0.9*	0.2%
6	*Të paparishikuara*	leke	1	**30,000**	30,000	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	3,600	*2.0*	0.5%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**285,200**										***19.0***	**5.1%**
	Kosto fikse															
1	*Kosto amortizimi e tuneleve*	lekë			400,000	44,000	44,000	44,000	44,000	44,000	44,000	44,000	44,000	48,000	*26.7*	7.1%
2	*Sigurimet shoqërore*	lekë			38,400	4,224	4,224	4,224	4,224	4,224	4,224	4,224	4,224	4,608	*2.6*	0.7%
3	*Taksa e tokës*	lekë			8,000	880	880	880	880	880	880	880	880	960	*0.5*	0.1%
	Totali i kostove fikse				**446,400**										***29.8***	**7.9%**
	Total i kostove variable (A+B+C+D)	leke			5,191,450											
	Total i kostove fikse (E)	leke			446,400											
	Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)	leke			**5,637,850**	**2,318,924**	**200,324**	**200,324**	**291,074**	**379,024**	**506,174**	**669,174**	**727,094**	**345,738**	***102.5***	100%
	Të ardhurat nga shitjet cilësia e parë	kg	40,000	**180**	7,200,000											
	Të ardhurat nga shitjet cilësia e dytë	kg	15,000	**130**	1,950,000											
	Të ardhurat totale	leke			**9,150,000**											
	Fitim neto (lekë/ha)				***3,512,150***	***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***				***102.5***						
	Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)				***33,889***	***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***				***166.4***						
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***42.31***	***Marzhi i fitimit***				***38.4%***						

Shënime:

KARTAT TEKNOLOGJIKE TË PRODHIMEVE NË FUSHË INPUTE ME PAKICË

Karta teknologjike - Domate fushe - Impute me pakicë - Sipërfaqe 1 ha

Pavarësisht rritjes së shpejtë të sipërfaqes me serra në Shqipëri, prodhimi në fushë të hapur dominon strukturën e prodhimit të domates dhe pothuajse të gjitha perimeve të tjera. Perveç Fierit dhe Beratit, kur prodhimi i domates në serra është më i lartë se prodhimi në fushë të hapur, në të gjitha rajonet e tjera të vendit dominon prodhimi në fushë të hapur. Një arsye mund të jetë së pavarësisht fitimeve të larta, ndërtimi i serrave kërkon një investim të lartë fillestar. Për shkak të peshës që zë prodhimi në fushë të hapur për domaten, njohja e stukturës së të ardhurave dhe shpenzimeve është shumë e rëndësishme për aktorë të ndryshëm të përfshirë në këtë sektor. Përveç të ardhurave dhe shpenzimeve do të analizohen shkurtimisht edhe disa tregues të rëndësishëm.

Kostot e prodhimit

Kostot e prodhimit të domates në fushë të hapur janë ndjeshëm më të ulëta, se kultivimi në ambjente të mbrojtura. Nga vlerësimet e kryera, kostoja totale për kultivimin e 1 ha domate në fushë të hapur është rreth 1 325 400 lekë. Nga totali i kostove 1 282 200 lekë janë kosto variabël që ndikohen direkt nga niveli i prodhimit ndërsa 43 200 lekë janë kosto fikse. Në strukturën e shpenzimeve, peshën më të madhe e zë kostoja e blerjes së imputeve të nevojshme me 54.2% të totalit të kostove. Kosto e dytë më e rëndësishmë është kostoja e fuqisë punëtore që zë rreth 27.4% të totalit të kostove të prodhimit.

Kostot fikse në rastin e prodhimit të domates në fushë të hapur janë të papërfillshme, (3.3% e totalit), dhe përbëhen nga amortizimi i serrës, sigurimet shoqërore dhe taksa e tokës.

Struktura e kostove

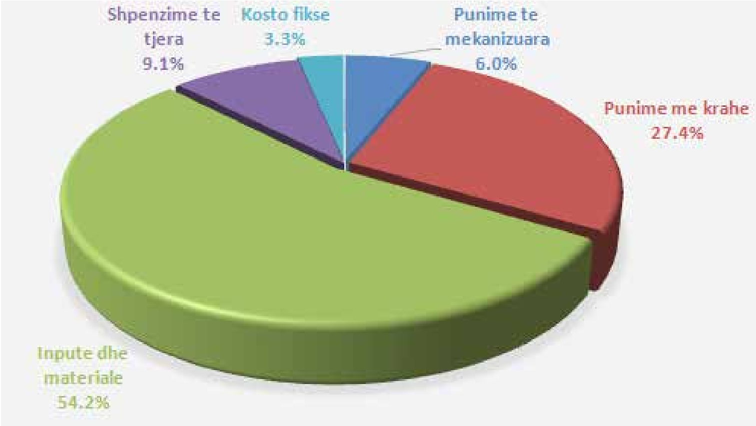

Të ardhurat

Kultivimi i domates në fushë të hapur gjeneron të ardhura më të ulëta se prodhimi në serra, megjithatë mbetet një burim i rëndësishëm të ardhurash për shumë familje. Kultivimi i domates në fushë të hapur në skenarin e imputeve me pakicë gjeneron një nivel prodhimi prej 70 ton dhe një të ardhur prej 1 610 000 lekë. Shitjet nga cilësia e parë, (50 ton), janë llogaritur më një çmim 25 lek/kg, ndërsa shitjet nga cilësia e , (20 ton), me një çmim 18 lek/kg.

Kreditimi

Duke qenë se shërbimet agroteknike fillojnë në prill, fermerët kanë nevojë për kapital në fund të muajit mars, në mënyrë që të përballojnë shpenzimet e blerjes së fidanëve dhe imputeve. Vjelja dhe shitja e produktit fillon në qershor dhe vazhdon deri në gusht të çdo viti. Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm.

Grafiku kohor i kreditimit

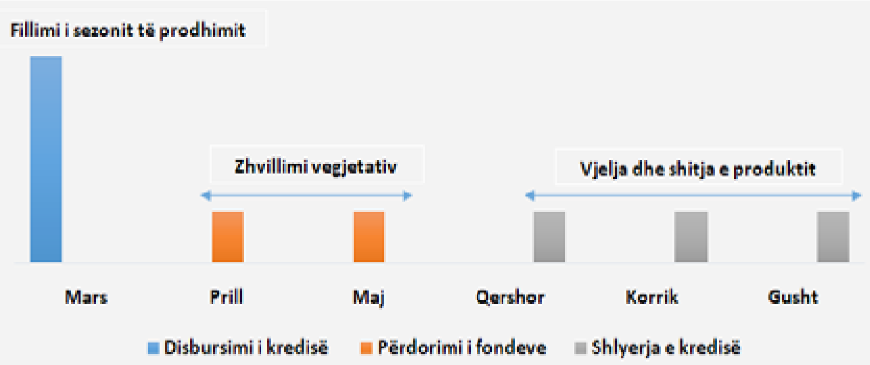

Treguesit kryesorë

Megjithëse kostot e prodhimit në fushë të hapur janë shumë më të ulëta se prodhimi në serrë, po ashtu është edhe marzhi i fitimit dy herë më i ulët. Fitimi neto është 284 600 lekë/ha, ndërsa kostoja e prodhimit është 18.9 kg/ha.

- **Fitimi neto:** 284 600 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 57 626 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 192.84 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 18.9 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 17.7%.

Karakteristika dhe potenciale

- Produkti më i rëndësishëm në grupin e perimeve në terma të prodhimit dhe konsumit.
- Traditë e vjetër në kultivim e domates në fushë të hapur.
- Rajonet kryesore: Fier, Tiranë, Elbasan, Durrës, Korçë, (burimi: AGIS).
- Dominon strukturën e prodhimit në të gjithë qarqet e Shqipërisë, me përjashtim të Fierit dhe Beratit, ku prodhimi në serra e tejkalon prodhimin në fushë të hapur.
- Furnizon kryesisht tregun vendas; domatja që eksportohet është domate sere.
- Kostot e ulëta të kultivimit ofrojnë mundësi kultivimi edhe për fermat e vogla.

Paketa teknologjike për prodhimin e domatës në fushë të hapur - Sipërfaqja 1 ha (inpute me pakicë)

Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)					Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Prill	Maj	Qershor	Korrik	Gusht		
	Punime të mekanizuara											
1	*Plugim*	ha	1	**15,000**	15,000	15,000					*0.2*	1.1%
2	*Frezim*	ha	1	**12,000**	12,000	12,000					*0.2*	0.9%
3	*Hapje e vijave kulluese*	copë	3	**700**	2,100	2,100					*0.03*	0.2%
4	*Shpërndarje e plehut me centrifugë*	ha	1	**2,000**	2,000	2,000					*0.03*	0.2%
5	*Spërkatje me pompë centrifugale*	nr	14	**3,500**	49,000	12,250	12,250	12,250	12,250		*0.7*	3.7%
	Totali mekanikës bujqësore				**80,100**						***1.1***	**6.0%**
	Punime me krahë											
1	*Shpëndarje e plehut organik*	ditë pune	30	**1,000**	30,000	30,000					*0.4*	2.3%
2	*Mbjellje e fidanëve*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000					*0.3*	1.5%
3	*Shtrirja e sistemit të ujitjes*	ditë pune	3	**1,000**	3,000	3,000					*0.0*	0.2%
4	*Shërbime gjatë vegjetacionit*	ditë pune	150	**1,000**	150,000	45,000	45,000	30,000	30,000		*2.1*	11.3%
5	*Vjelje prodhimi*	ditë pune	140	**1,000**	140,000			35,000	56,000	49,000	*2.0*	10.6%
6	*Ngarkim shkarkim*	ditë pune	20	**1,000**	20,000			5,000	8,000	7,000	*0.3*	1.5%
	Totali punimeve me krahë		**363**		**363,000**						***5.2***	**27.4%**
	Inpute/materiale											
1	*Fidanë*	copë	40,000	**12**	480,000	480,000					*6.9*	36.2%
2	*Pleh organik i kompostuar*	ton	50	**1,660**	83,000	83,000					*1.2*	6.3%
3	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	200	**130**	26,000	26,000					*0.4*	2.0%
4	*Plëhera kristalore NPK + mikroelementë*	kg	100	**280**	28,000	7,000	7,000	7,000	7,000		*0.4*	2.1%
5	*PMB kundër dëmtuesve të tokës*	kg	26	**650**	16,900	16,900					*0.2*	1.3%
6	*Fungicide*	kg	8	**6,000**	48,000	12,000	12,000	12,000	12,000		*0.7*	3.6%
7	*Insekticide*	kg	4	**9,000**	36,000	9,000	9,000	9,000	9,000		*0.5*	2.7%
	Totali inputeve/materialeve				**717,900**						***10.3***	**54.2%**
	Shpenzime të tjera											
1	*Energji elektrike*	kwh	1,800	**14.0**	25,200	3,780	5,040	6,300	6,300	3,780	*0.4*	1.9%
2	*Ujë*	m3	3,000	**5**	15,000	2,250	3,000	3,750	3,750	2,250	*0.2*	1.1%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	2	**2,500**	5,000	750	1,000	1,250	1,250	750	*0.1*	0.4%
4	*Transporti i plehut organik*	ton	50	**840**	42,000	42,000					*0.6*	3.2%
5	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000					*0.2*	1.1%
6	*Të paparishikuara*	lekë	1	**20,000**	20,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	*0.3*	1.5%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**121,200**						***1.7***	**9.1%**
	Kosto fikse											
1	*Kosto amortizimi e sistemit të ujitjes*	lekë			20,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	*0.3*	1.5%
2	*Sigurime shoqërore*	lekë			19,200	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	*0.3*	1.4%
3	*Taksa e tokës*	lekë			4,000	800	800	800	800	800	*0.1*	0.3%
	Totali i kostove fikse				**43,200**						***0.6***	**3.3%**
Total i kostove variable (A+B+C+D)		lekë			1,282,200							
Total i kostove fikse (E)		lekë			43,200							
Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)		lekë			**1,325,400**	**850,670**	**106,930**	**134,190**	**158,190**	**75,420**	***18.9***	**100%**
Te ardhurat nga shitjet cilësia e parë		kg	50,000	**25**	1,250,000							
Të ardhurat nga shitjet cilësia e dytë		kg	20,000	**18**	360,000							
Të ardhurat totale		lekë			**1,610,000**							
	Fitim neto (lekë/ha)				***284,600***	***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***				***18.9***		
	Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)				***57,626***	***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***				***23.0***		
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***192.84***	***Marzhi i fitimit***				***17.7%***		

Karta teknologjike - Kastravec serre - Kulturë e parë - Impute me pakicë - Sipërfaqe 1 ha

Duke qënë produkti i dytë më e rëndësishëm i kultivuar në mjedise të mbrojtura pas domates, njohja e shpenzimeve dhe të ardhurave për këtë kulturë përbën rëndësi të veçantë për shumë aktorë, përfshi edhe vetë fermerët. Në këte seksion trajtohet struktura e kostove të prodhimit dhe të ardhurat për kultivimin e kastrevecit në serra, kulturë e parë në skenarin e blerjes së imputeve me pakicë në sipërfaqe 1 hektar. Gjithashtu analizohet nevoja për kreditim, treguesit kryesorë ekonomikë, si edhe karakteristikat dhe potencialet e kastravecit në serra.

Kostot e prodhimit

Kultivimi i kastravecit në fushë të hapur në një sipërfaqe prej 1 ha duke përdorur impute me pakicë ka një kosto totale prej 1 318 750 lekë. Nga totali i kostove 1 275 550 lekë janë kosto variabël që ndikohen direkt nga niveli i prodhimit, ndërsa 43 200 lekë janë kosto fikse. Blerja e imputeve dhe materialeve zënë pjesën më të madhe në strukturën e kostove me 54.4%, ndjekur nga kostot e fuqisë punëtore me 26.5%.

Njësoj si në rastin e domates në fushë të hapur, edhe në rastin e kastravecit kostot fikse janë janë të papërfillshme në strukturën e kostos totale. Kostot fikse kanë të bëjnë me amortizimin e sistemit të ujitjes, sigurimet shoqërore dhe pagesën e taksës së tokës.

Struktura e kostove

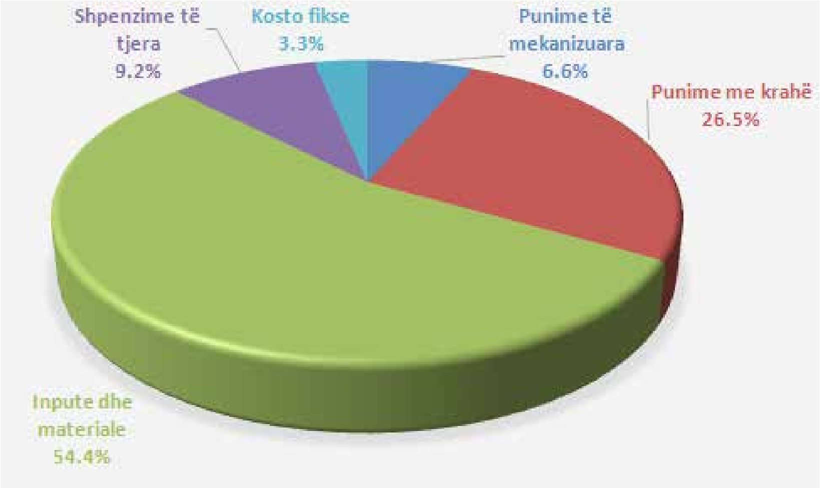

Të ardhurat

Kultivimi i kastravecit në fushë të hapur ka një rendiment mesatar prej 60 ton/ha. Fermerët duhet t'i kushtojnë shumë rëndësi cilësisë, në mënyrë që të shmangin sa më shumë cilësine e dytë, të cilën janë të detyruar ta shesin më një çmim më të ulët se kostoja e prodhimit për njësi. Kultivimi i kastravecit në fushë të hapur në një sipërfaqe prej 1 ha gjeneron një nivel ardhurash prej 1 600 000 lekë. Shitjet nga cilësia e parë, (40 ton), janë llogaritur me një çmim 30 lek/kg, ndërsa shitjet nga cilësia e dytë, (20 ton), me një çmim 20 lek/kg.

Kreditimi

Cikli i prodhimit të kastravecit në fushë të hapur është i njëjtë me domaten. Kostot e prodhimit janë pak a shumë të njëjta, ç'ka nënkupton nevoja të ngjashme për kreditim. Duke qënë se cikli i prodhimit fillon në prill, fermerët kanë nevojë për kreditim në fund të muajti mars. Koha më e mirë për shlyerjen e kredisë është gjatë sezonit të vjeljes dhe shitjes së produktit në periudhën qershor - gusht. Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm.

Grafiku kohor i kreditimit

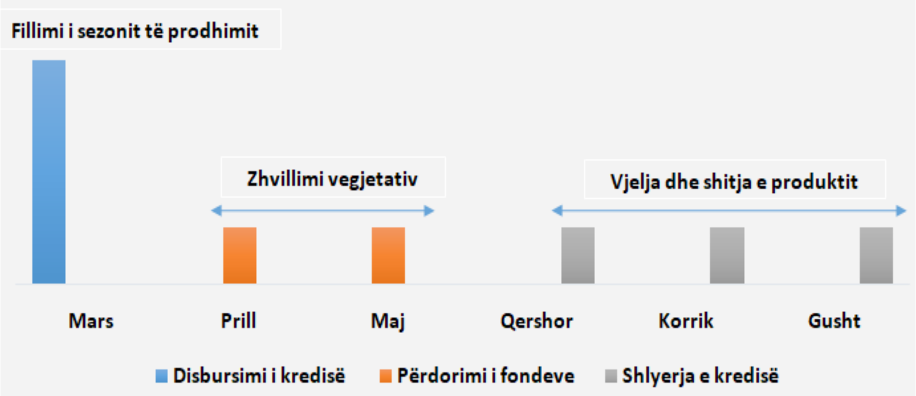

Treguesit kryesorë

Kultivimi i kastravecit në fushë të hapur gjeneron një fitim neto prej 281 550 lekë/ha ose një marzh fitimi 17.6%. Rendimenti në pikën kritike është 49 453 kg/ha, bazuar në çmimin mesatar të shitjes dhe kostoja e prodhimit është 22.0 lekë/kg.

- **Fitimi neto:** 281 250 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 49 453 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 171.43 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 22.0 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 17.6%.

Karakteristika dhe potenciale

- Njohuri të mira dhe eksperiencë e gjatë për kultivimin në fushë të hapur.
- Rajonet kryesore: Tiranë, Durrës, Elbasan, Shkodër, Dibër, (burimi: AGIS).
- Vlera të larta ushqimore dhe kontribut për industrinë e përpunimit.
- Kosto të ulëta prodhimi.
- Kryesisht furnizon tregun shqiptar, (eksportet janë prodhim serre).
- Preferencë a lartë e konsumatorëve për produktin vendas.

Paketa teknologjike për prodhimin e kastravecit në fushe të hapur - Sipërfaqja 1 ha (inpute me pakicë)

Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)					Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Prill	Maj	Qershor	Korrik	Gusht		
	Punime të mekanizuara											
1	*Plugim*	ha	1	**15,000**	15,000	15,000					*0.3*	1.1%
2	*Frezim*	ha	1	**12,000**	12,000	12,000					*0.2*	0.9%
3	*Hapje e vijave kulluese*	copë	3	**700**	2,100	2,100					*0.0*	0.2%
4	*Shpërndarje e plehut me centrifugë*	ha	1	**2,000**	2,000	2,000						
5	*Spërkatje me pompë centrifugale*	nr	16	**3,500**	56,000	14,000	14,000	14,000	14,000		*0.9*	4.2%
	Totali mekanikës bujqësore				**87,100**						***1.5***	**6.6%**
	Punime me krahë											
1	*Shpëndarje e plehut organik*	ditë pune	30	**1,000**	30,000	30,000					*0.5*	2.3%
2	*Shpërndarje e plehut inorganik bazë*	ditë pune	7	**1,000**	7,000	7,000					*0.1*	0.5%
3	*Mbjellje e fidanëve*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000					*0.3*	1.5%
4	*Shtrirja e sistemit të ujitjes*	ditë pune	3	**1,000**	3,000	3,000					*0.1*	0.2%
5	*Shërbime gjate vegjetacionit*	ditë pune	150	**1,000**	150,000	45,000	45,000	30,000	30,000		*2.5*	11.4%
6	*Vjelje prodhimi*	ditë pune	120	**1,000**	120,000			30,000	48,000	42,000	*2.0*	9.1%
7	*Ngarkim shkarkim*	ditë pune	20	**1,000**	20,000			5,000	8,000	7,000	*0.3*	1.5%
	Totali punimeve me krahë		**350**		**350,000**						***5.8***	**26.5%**
	Inpute/materiale											
1	*Fidanë*	copë	40,000	**12**	480,000	480,000					*8.0*	36.4%
2	*Pleh organik i kompostuar*	ton	50	**1,660**	83,000	83,000					*1.4*	6.3%
3	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	200	**130**	26,000	26,000					*0.4*	2.0%
4	*Plehëra kristalore NPK + mikroelementë*	kg	100	**280**	28,000	7,000	7,000	7,000	7,000		*0.5*	2.1%
5	*PMB kundër dëmtuesve të tokës*	kg	25	**650**	16,250	16,250					*0.3*	1.2%
6	*Fungicide*	kg	8	**6,000**	48,000	12,000	12,000	12,000	12,000		*0.8*	3.6%
7	*Insekticide*	kg	4	**9,000**	36,000	9,000	9,000	9,000	9,000		*0.6*	2.7%
	Totali inputeve/materialeve				**717,250**						***12.0***	**54.4%**
	Shpenzime të tjera											
1	*Energji elektrike*	kwh	1,800	**14.0**	25,200	3,780	5,040	6,300	6,300	3,780	*0.4*	1.9%
2	*Ujë*	m3	3,000	**5**	15,000	2,250	3,000	3,750	3,750	2,250	*0.3*	1.1%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	2	**2,500**	5,000	750	1,000	1,250	1,250	750	*0.1*	0.4%
4	*Transporti i plehut organik*	ton	50	**840**	42,000	42,000					*0.7*	3.2%
5	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000					*0.2*	1.1%
6	*Të paparishikuara*	lekë	1	**20,000**	20,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	*0.3*	1.5%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**121,200**						***2.0***	**9.2%**
	Kosto fikse											
1	*Kosto amortizimi e sistemit të ujitjes*	lekë			20,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	*0.3*	1.5%
2	*Sigurime shoqërore*	lekë			19,200	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	*0.3*	1.5%
3	*Taksa e tokës*	lekë			4,000	800	800	800	800	800	*0.1*	0.3%
	Totali i kostove fikse				**43,200**						***0.7***	**3.3%**
Total i kostove variable (A+B+C+D)		lekë			1,275,550							
Total i kostove fikse (E)		lekë			43,200							
Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)		lekë			**1,318,750**	**858,770**	**108,680**	**130,940**	**151,940**	**68,420**	**22.0**	**100%**
Te ardhurat nga shitjet cilësia e parë		kg	40,000	**30**	1,200,000							
Të ardhurat nga shitjet cilësia e dytë		kg	20,000	**20**	400,000							
Të ardhurat totale		lekë			**1,600,000**							
	Fitim neto (lekë/ha)				***281,250***	***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***				***22.0***		
	Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)				***49,453***	***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***				***26.7***		
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***171.43***	***Marzhi i fitimit***				***17.6%***		

Karta teknologjike - Karrotë - Impute me pakicë - Sipërfaqe 1 ha

Karrota është një produkt i rëndësishëm me vlerta të larta ushqimore dhe kuruese që po kultivohet gjithnjë e më shumë në Shqipëri. Karrota kultivohet gjerësisht në Qarkun e Fierit që prodhon mbi 90% të karrotës në nivel kombëtar. Duke qenë se ka një rritje të interesit për kultivimin e karrotës, njohja e strukturës së të ardhurave dhe shpenzimeve është e rëndësishme për fermerët e rinj, por edhe për ofruesit e shërbimeve, si institucionet kredituese dhe ato politikëbërëse. Në këtë seksion do të trajtohen edhe disa tregues të rëndësishëm, të cilët e referohen kultivimit të karrotës në një sipërfaqe 1 hektar dhe blerjen e imputeve me pakicë.

Kostot e prodhimit

Kultivimi i karrotës në një sipërfaqe prej 1 ha duke përdorur impute me pakicë ka një kosto totale prej 844 750 lekë. Struktura e kostove dominohet nga kostot variabël të lidhura direkt me prodhimin, të cilat janë 797 550 lekë. Ndërsa kostot variable janë të parëndësishme në strukturën e kostos totale më një vlerë prej 47 200 lekë. Blerja e imputeve dhe materialeve zënë pjesën më të madhe në strukturën e kostove me 42.1%, ndjekur nga kostot e fuqisë punëtore me 28.5%. Punimet e mekanizuara të cilat kryhen në fillim të procesit të prodhimit dhe zënë 4.5% të kostos totale, ndërsa shpenzimet e tjera 19.3%. Shpenzimet e tjera kanë të bëjnë me energjinë elektrike, ujin, transportin, analizat e tokës, etj.

Struktura e kostove

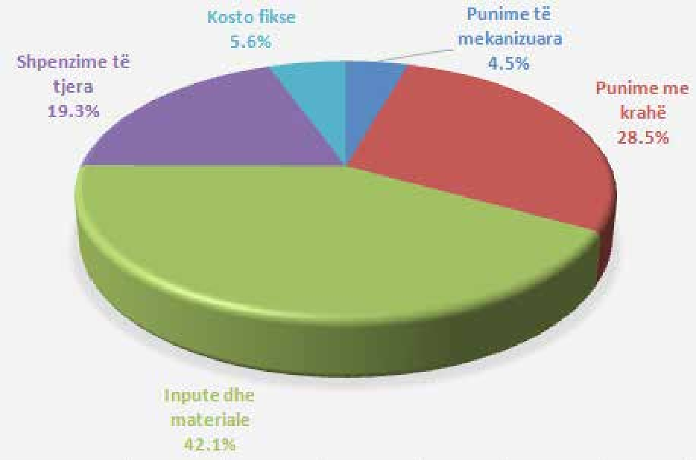

Të ardhurat

Kultivimi i karrotës ka një rendiment mesatar prej 50 ton/ha. Fermerët duhet t'i kushtojnë shumë rëndësi cilësisë në mënyrë që të shmangin sa më shumë cilësinë e dytë, të cilën janë të detyruar ta shesin më një çmim që është shumë afër kostos së prodhimit. Kultivimi i karrotës në një sipërfaqe prej 1 ha gjeneron një nivel ardhurash prej 1 145 000 lekë. Shitjet nga cilësia e parë, (35 ton), janë llogaritur me një çmim 25 lek/kg ndërsa shitjet nga cilësia e dytë, (15 ton), me një çmim 18 lek/kg.

Kreditimi

Cikli i prodhimit të karrotës fillon në gusht dhe përfundon në mars. Pikërisht në fillim të muajit gusht, fermerët mund të kenë nevojë për kredi afatshkurtëra si kapital qarkullues për të përballuar kostot e prodhimit. Vjelja e karrotës fillon në muajin nëntor dhe vazhdon deri në muajin mars. Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm.

Grafiku kohor i kreditimit

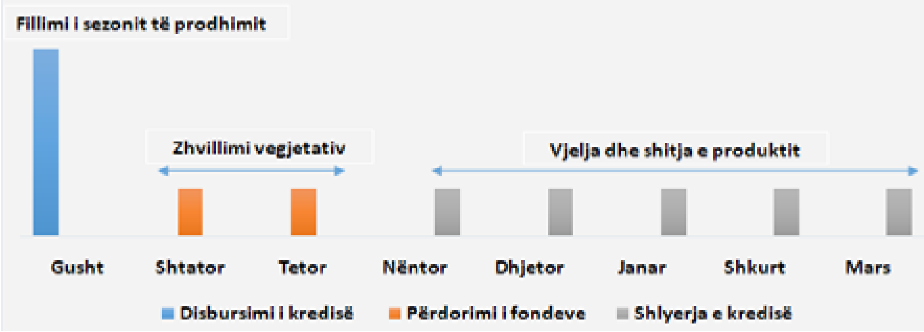

Treguesit kryesorë

Sinjali më i rëndësishëm për fermerët që kultivojnë apo planifikojnë të kultivojnë karrotë është se, për të shmangur humbjen duhet të arrijnë një rendiment jo më të vogël se 36 889 kg/ha bazuar në çmimin mesatar të shitjes dhe të shesin me një çmim jo më të ulët se 16.9 lek/kg, duke pasur parasysh rendimentin e arritur.

- **Fitimi neto:** 300 250 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 36 889 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 207.47 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 16.9 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 26.2%.

Karakteristika dhe potenciale

- Produkti me vlera të larta ushqimore dhe kuruese.
- Dyfishim i prodhimit në 5 vitet e fundit, (nga 7 000 ton në 14 000 ton).
- Rajonet kryesore: Fier: (92.5% e totalit); Shkodër, Durrës, Dibër, Korçë, (burimi: AGIS).
- Kosto të ulëta prodhimi.
- Kryesisht furnizon tregun shqiptar.
- Eksportet të luhatshme nga viti në vit; kryesisht në Serbi, Kosovë dhe Maqedoni.
- Preferencë a lartë e konsumatorëve për produktin vendas.

Paketa teknologjike për prodhimin e karrotës - Sipërfaqja 1 ha (inpute me pakicë)															
Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)								Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Gusht	Shtator	Tetor	Nëntor	Dhjetor	Janar	Shkurt	Mars		
	Punime të mekanizuara														
1	*Plugim*	ha	1	**15,000**	15,000	15,000								*1.0*	1.8%
2	*Frezim*	ha	1	**12,000**	12,000	12,000								*0.8*	1.4%
3	*Hapje e vijave kulluese*	copë	3	**700**	2,100	2,100								*0.1*	0.2%
4	*Shpërndarje e plehut me centrifugë*	ha	1	**2,000**	2,000	2,000								*0.1*	0.2%
5	*Mbjellje me makinë*	ha	1	**7,000**	7,000	7,000								*0.5*	0.8%
	Totali mekanikës bujqësore				**38,100**									***2.5***	**4.5%**
	Punime me krahë														
1	*Shpërndarje e plehut organik*	ditë pune	60	**1,000**	60,000	60,000								*4.0*	7.1%
2	*Shtrirja e sistemit të ujitjes*	ditë pune	3	**1,000**	3,000	3,000								*0.2*	0.4%
3	*Spërkatje me pompë shpine*	ditë pune	8	**1,000**	8,000	800	800	800	1,200	1,600	1,600	1,200		*0.5*	0.9%
4	*Sheërbime të tjera gjatë vegjetacionit*	ditë pune	40	**1,000**	40,000	4,000	4,000	4,000	6,000	8,000	8,000	6,000		*2.7*	4.7%
5	*Vjelje prodhimi*	ditë pune	120	**1,000**	120,000				18,000	24,000	24,000	30,000	24,000	*8.0*	14.2%
6	*Ngarkim shkarkim*	ditë pune	10	**1,000**	10,000				1,500	2,000	2,000	2,500	2,000	*0.7*	1.2%
	Totali punimeve me krahë		**241**		**241,000**									***16.1***	**28.5%**
	Inpute/materiale														
1	*Farë*	kg	5	**20,000**	100,000	100,000								*6.7*	11.8%
2	*Pleh organik i kompostuar*	ton	100	**1,660**	166,000	166,000								*11.1*	19.7%
3	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	200	**130**	26,000	26,000								*1.7*	3.1%
4	*Plehëra kristalore NPK + mikroelementë*	kg	100	**260**	26,000		3,900	3,900	3,900	5,200	5,200	3,900		*1.7*	3.1%
5	*PMB kundër dëmtuesve të tokës*	kg	25	**650**	16,250	16,250									
6	*Fungicide*	kg	2	**6,000**	12,000		1,800	1,800	1,800	2,400	2,400	1,800		*0.8*	1.4%
7	*Insekticide*	kg	1	**9,000**	9,000		1,350	1,350	1,350	1,800	1,800	1,350		*0.6*	1.1%
	Totali inputeve/materialeve				**355,250**									***23.7***	**42.1%**
	Shpenzime të tjera														
1	*Energji elektrike*	kwh	1,800	**14.0**	25,200	5,040	5,040	2,520	2,520	2,520	2,520	2,520	2,520	*1.7*	3.0%
2	*Ujë*	m3	3,000	**5**	15,000	3,000	3,000	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	*1.0*	1.8%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	2	**2,500**	5,000	1,000	1,000	500	500	500	500	500	500	*0.3*	0.6%
4	*Transporti i plehut organik*	ton	100	**840**	84,000	84,000								*5.6*	9.9%
5	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000								*0.9*	1.7%
6	*Të paparishikuara*	lekë	1	**20,000**	20,000	4,000	4,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	*1.3*	2.4%
	Totali i shpenzimeve te tjera				**163,200**									***10.9***	**19.3%**
	Kosto fikse														
1	*Kosto amortizimi e sistemit të ujitjes*	lekë			20,000	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	*1.3*	2.4%
2	*Sigurime shoqërore*	lekë			19,200	2,400	2,400	2,400	2,400	2,400	2,400	2,400	2,400	*1.3*	2.3%
3	*Taksa e tokës*	lekë			8,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	*0.5*	0.9%
	Totali i kostove fikse				**47,200**									***3.1***	**5.6%**
Total i kostove variable (A+B+C+D)		lekë			797,550										
Total i kostove fikse (E)		lekë			47,200										
Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)		lekë			**844,750**	**531,090**	**30,790**	**24,270**	**46,170**	**57,420**	**57,420**	**59,170**	**38,420**	***16.9***	**100%**
Të ardhurat nga shitjet cilësia e parë		kg	35,000	**25**	875,000										
Të ardhurat nga shitjet cilësia e dytë		kg	15,000	**18**	270,000										
Të ardhurat totale		lekë			**1,145,000**										
Fitim neto (lekë/ha)					***300,250***	***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***				***16.9***					
Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)					***36,889***	***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***				***22.9***					
Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)					***207.47***	***Marzhi i fitimit***				***26.2%***					

Karta teknologjike - Lulelakër - Impute me pakicë - Sipërfaqe 1 ha

Lulelakra është një produkt i rëndësishëm në grupin e perimeve dhe kultivohet gjerësisht në qarkun e Fierit, i cili prodhon 70% të lulelakrës në nivel kombëtar. Interesi për kultivimin e lulelakrës po rritet ndjeshëm edhe në zona të tjera të Shqipërisë. Në këtë seksion do të analizohet struktura e të ardhurave dhe shpenzimeve për kultivimin e lulelakrës në fushë të hapur, në një sipërfaqe prej 1 hektar në rastin e blerjes së imputeve me pakicë. Gjithashtu do të analizohen shkurtimisht disa tregues të konsideruar të rëndësishëm për fermerët, por edhe për grupet e tjera të interesit.

Kostot e prodhimit

Kultivimi i lulelakrës në fushë të hapur në një sipërfaqe prej 1 ha duke përdorur impute me pakicë ka një kosto totale prej 762 750 lekë. Nga totali i kostove 715 050 lekë janë kosto variabël që ndikohen direkt nga niveli i prodhimit, ndërsa 47 200 lekë janë kosto fikse. Blerja e imputeve dhe materialeve zënë pjesën më të madhe në strukturën e kostove me 43.5%, ndjekur nga kostot e fuqisë punëtore me 30.3%.

Njësoj si për pjesën më të madhe të perimeve në fushë të hapur, edhe në rastin e lulelakrës kostot fikse janë të papërfillshme në strukturën e kostove totale me vetëm 6.2%. Shpenzimet e tjera lidhen me energjinë elektrike, ujin, shpenzime transporti, analiza toke, etj.

Struktura e kostove

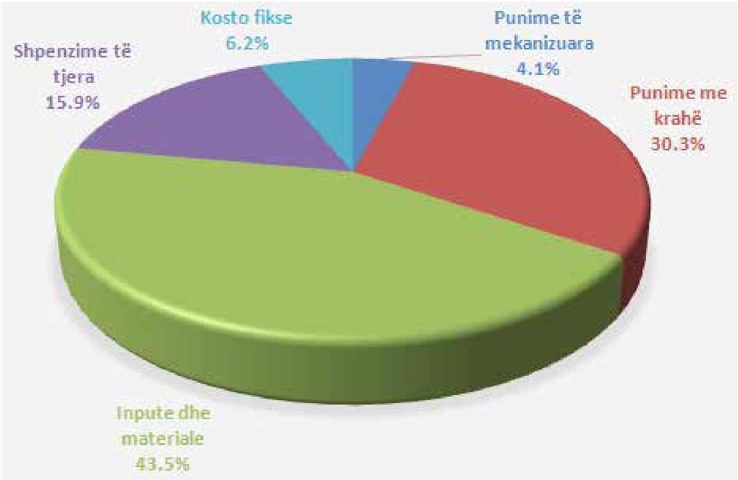

Të ardhurat

Kultivimi i lulelakrës ofron rendimente të mira prodhimi, duke arritur një mesatare prej 20 ton/ha. Duke mos pasur kapacitetet e duhura për një cilësi maksimale, një pjesë e produktit shitet si cilësi e dytë me çmim më të ulët. Kultivimi i lulelakrës në fushë të hapur në një sipërfaqe prej 1 ha gjeneron një nivel ardhurash prej 1 210 000 lekë. Shitjet nga cilësia e parë, (14 ton), janë llogaritur me një çmim 65 lek/kg, ndërsa shitjet nga cilësia e , (6 ton), me një çmim 50 lek/kg.

Kreditimi

Cikli i prodhimit të lulelakrës është i ngjashëm me atë të karrotës. Procesi i prodhimit nis në gusht, ndërsa vjelja dhe shitja e produktit fillon në nëntor dhe vazhdon deri në mars. Pikërisht në fillim të muajit gusht fermat mund të kenë nevojë për kredi të vogla afatshkurtëra në formën e kapitalit qarkullues. Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm.

Grafiku kohor i kreditimit

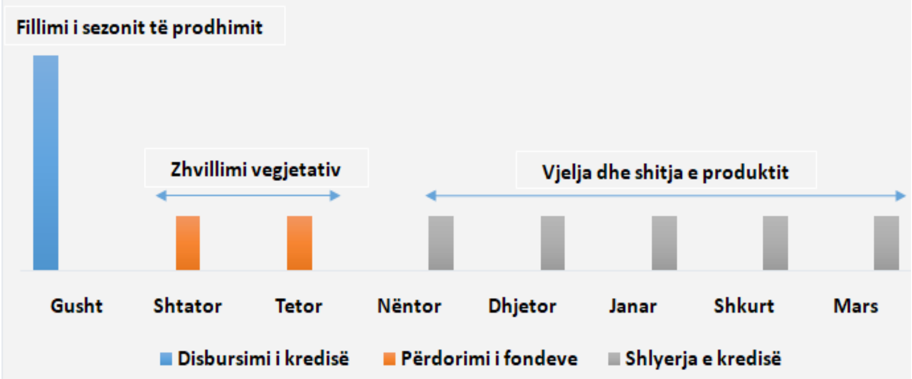

Treguesit kryesorë

Konkluzioni më i rëndësishëm nga interpretimi i treguesve të llogaritur është: fermat që prodhojnë lulelakër për të shmangur humbjet duhet të sigurojnë një rendiment minimal prej 12 599 kg/ha duke pasur çmimin mesatar të shitjes dhe të shesin me një çmim jo më të vogël se 38.1 lek/kg bazuar në rendimentin e arritur.

- **Fitimi neto:** 447 750 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 12 599 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 86.58 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 38.1 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 37.0%.

Karakteristika dhe potenciale

- Produkt me vlera të larta ushqimore.
- Njohuri të mira dhe eksperiencë e gjatë për kultivimin në fushë të hapur.
- Rajonet kryesore: Fier (70% e totalit), Durrës, Tiranë, Vlorë; (burimi: AGIS).
- Shtimi i qendrave të grumbullimit ka përmirësuar aksesin në treg për fermerët e vegjël.
- Kosto të ulëta prodhimi ofrojnë mundësi për fermat e vogla.
- Kryesisht furnizon tregun Shqipëtar (vetëm 4% e lulelakrës eksportohet).
- Eksportet konstante në 150 - 200 ton në vit, (kryesisht në vendet e rajonit).
- Preferencë e lartë e konsumatorëve për produktin vendas.

Paketa teknologjike për prodhimin e lulelakrës - Sipërfaqja 1 ha (inpute me pakicë)															
Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)								Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Gusht	Shtator	Tetor	Nëntor	Dhjetor	Janar	Shkurt	Mars		
	Punime të mekanizuara														
1	*Plugim*	ha	1	**15,000**	15,000	15,000								*0.8*	2.0%
2	*Frezim*	ha	1	**12,000**	12,000	12,000								*0.6*	1.6%
3	*Shpërndarje e plehut me centrifugë*	ha	1	**2,000**	2,000	2,000								*0.1*	0.3%
4	*Hapje e vijave kulluese*	copë	3	**700**	2,100	2,100								*0.1*	0.3%
	Totali mekanikës bujqësore				**31,100**									***1.6***	**4.1%**
	Punime me krahë														
1	*Shpëndarje e plehut organik*	ditë pune	30	**1,000**	30,000	30,000								*1.5*	3.9%
2	*Mbjellje e fidanëve*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000								*1.0*	2.6%
3	*Shtrirja e sistemit të ujitjes*	ditë pune	3	**1,000**	3,000	3,000								*0.2*	0.4%
4	*Spërkatje me pompë shpine*	ditë pune	8	**1,000**	8,000	800	800	800	1,200	1,600	1,600	1,200		*0.4*	1.0%
5	*Shërbime të tjera gjatë vegjetacionit*	ditë pune	40	**1,000**	40,000	4,000	4,000	4,000	6,000	8,000	8,000	6,000		*2.0*	5.2%
6	*Vjelje prodhimi*	ditë pune	120	**1,000**	120,000				18,000	24,000	24,000	30,000	24,000	*6.0*	15.7%
7	*Ngarkim shkarkim*	ditë pune	10	**1,000**	10,000				1,500	2,000	2,000	2,500	2,000	*0.5*	1.3%
	Totali punimeve me krahë		**231**		**231,000**									***11.6***	**30.3%**
	Inpute/materiale														
1	*Fidanë*	copë	35,000	**4.5**	157,500	157,500								*7.9*	20.7%
2	*Pleh organik i kompostuar*	ton	50	**1,660**	83,000	83,000								*4.2*	10.9%
3	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	200	**130**	26,000	26,000								*1.3*	3.4%
4	*Plehëra kristalore NPK + mikroelementë*	kg	100	**280**	28,000		4,200	4,200	4,200	5,600	5,600	4,200		*1.4*	3.7%
5	*PMB kundër dëmtuesve të tokës*	kg	25	**650**	16,250	16,250									
6	*Fungicide*	kg	2	**6,000**	12,000		1,800	1,800	1,800	2,400	2,400	1,800		*0.6*	1.6%
7	*Insekticide*	kg	1	**9,000**	9,000		1,350	1,350	1,350	1,800	1,800	1,350		*0.5*	1.2%
	Totali inputeve/materialeve				**331,750**									***16.6***	**43.5%**
	Shpenzime të tjera														
1	*Energji elektrike*	kwh	1,800	**14.0**	25,200	5,040	5,040	2,520	2,520	2,520	2,520	2,520	2,520	*1.3*	3.3%
2	*Ujë*	m3	3,000	**5**	15,000	3,000	3,000	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	*0.8*	2.0%
3	*Transport i inputeve në ferme*	rrugë	2	**2,500**	5,000	1,000	1,000	500	500	500	500	500	500	*0.3*	0.7%
4	*Transporti i plehut organik*	ton	50	**840**	42,000	42,000								*2.1*	5.5%
5	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000								*0.7*	1.8%
6	*Të paparishikuara*	lekë	1	**20,000**	20,000	4,000	4,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	*1.0*	2.6%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**121,200**									**6.1**	**15.9%**
	Kosto fikse														
1	*Kosto amortizimi e sistemit të ujitjes*	lekë			20,000	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	*1.0*	2.6%
2	*Sigurime shoqërore*	lekë			19,200	2,400	2,400	2,400	2,400	2,400	2,400	2,400	2,400	*1.0*	2.5%
3	*Taksa e tokës*	lekë			8,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	*0.4*	1.0%
	Totali i kostove fikse				**47,200**									**2.4**	**6.2%**
Total i kostove variable (A+B+C+D)		lekë			715,050										
Total i kostove fikse (E)		lekë			47,200										
Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)		lekë			**762,250**	**446,590**	**31,090**	**24,570**	**46,470**	**57,820**	**57,820**	**59,470**	**38,420**	***38.1***	**100%**
Të ardhurat nga shitjet cilësia e parë		kg	14,000	**65**	910,000										
Të ardhurat nga shitjet cilësia e dytë		kg	6,000	**50**	300,000										
Të ardhurat totale		lekë			**1,210,000**										
	Fitim neto (lekë/ha)				**447,750**	***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***				***38.1***					
	Rendimenti në piken kritike (kg/ha)				***12,599***	***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***				***60.5***					
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***86.58***	***Marzhi i fitimit***				***37.0%***					

Karta teknologjike - Brokoli - Impute me pakicë - Sipërfaqe 1 ha

Brokoli është një tjetër produkt i rëndësishëm ushqimor në grupin e perimeve. Brokoli bën pjesë në familjen e lakrave dhe njihet për vlerat e larta ushqimore dhe kuruese. Kultivimi i brokolit po shtohet ndjeshëm në vitet e fundit duke u shndërruar në një aktivitet të rëndësishëm bujqësor për shumë ferma. Në këte seksion do të analizohet struktura e të ardhurave dhe shpenzimeve për kultivimin e brokolit në një sipërfaqe 1 hektar në skenarin e blerjes së imputeve me pakicë. Gjithashtu do të interpretohen shkurtimisht disa nga treguesit më të rëndësishëm në lidhje me operimin e fermës.

Kostot e prodhimit

Kultivimi i brokolit në një sipërfaqe prej 1 ha duke përdorur impute me pakicë ka një kosto totale prej 685 250 lekë. Nga totali i kostove 638 050 lekë janë kosto variabël që ndikohen direkt nga niveli i prodhimit ndërsa 47 200 lekë janë kosto fikse. Struktura e kostos së prodhimit dominohet nga shpenzimet për blerjen e imputeve dhe materialeve të nevojshme, të cilat zënë 48.1% të totalit. Kosto tjetër e rëndësishme është kosto e fuqisë punëtore për kryerjen e shërbimeve të nevojshme.

Kostot fikse zënë 6.9% të kostove të prodhimit dhe kanë të bëjnë me amortizimin e sistemit të ujitjes, pagesën e sigurimeve shoqërore dhe taksën e tokës.

Shpenzime të tjera janë konsumi i energjisë elektrike dhe ujit, transporti i imputeve dhe plehut organik në fermë, analiza e tokës, etj.

Struktura e kostove

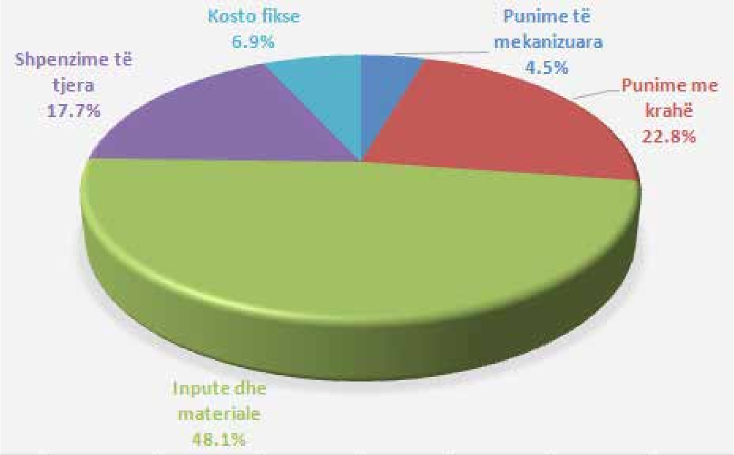

Të ardhurat

Kultivimi i brokolit ka një marzh të mire fitimi prej 53.1%. Rendimenti mesatar i llogaritur për kultivimin e brokolit në një sipërfaqe prej 1 hektar është 15 ton. Kultivimi i brokolit në një sipërfaqe prej 1 hektar gjeneron një nivel ardhurash prej 1 460 000 lekë. Shitjet nga cilësia e parë, (13 ton), janë llogaritur me një çmim 100 lek/kg, ndërsa shitjet nga cilësia e dytë, (2 ton), me një çmim 80 lek/kg.

Kreditimi

Cikli i prodhimit të brokolit është i njëjtë me karrotën dhe lulelakrën, ç'ka nënkupton edhe nevoja të ngjashme për financim. Fermerët e kultivimit të brokolit fillojnë procesin e prodhimit në muajin gusht, periudhë në të cilën kanë nevojë për kreditimin në mënyrë që të përballojnë shpenzimet e nevojshme. Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm.

Grafiku kohor i kreditimit

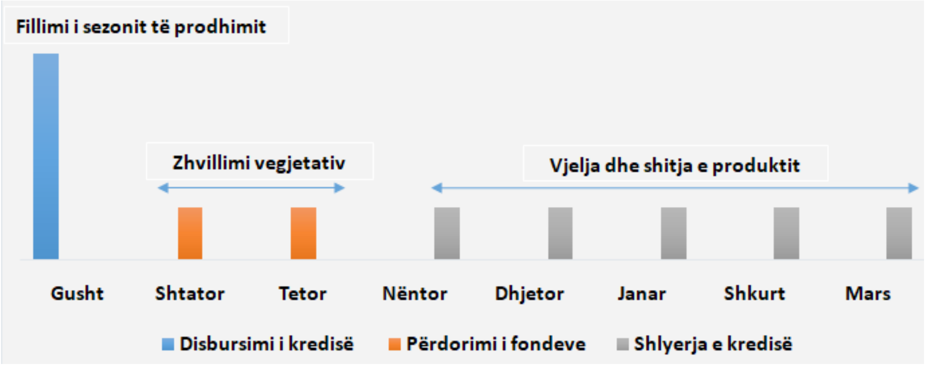

Treguesit kryesorë

Kultivimi i brokolit në fushë të hapur gjeneron një fitim neto prej 774 750 lekë/ha ose një marzh fitimi 53.1%. Rendimenti në pikën kritike është 7 040 kg/ha bazuar në çmimin mesatar të shitjes dhe kostoja e prodhimit është 45.7 lekë/kg, e cila shërben edhe si çmimi i shitjes në pikën kritike.

- **Fitimi neto:** 774 750 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 7 040 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 96.15 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 45.7 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 53.1%.

Karakteristika dhe potenciale

- Vlera të larta ushqimore dhe kuruese.
- Shtim i sipërfaqeve dhe prodhimit në vitet e fundit.
- Rajonet kryesore: Fier, Berat, (burimi: AGIS).
- Përdorim i gjerë në kuzhinat shqiptare.
- Kosto të ulëta prodhimi.
- Pjesa më e madhe e prodhimit e destinuar për tregun vendas.
- Preferencë a lartë e konsumatorëve për brokolin e prodhuar në vend.

Paketa teknologjike për prodhimin e brokolit - Sipërfaqja 1 ha (inpute me pakicë)

Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)								Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Gusht	Shtator	Tetor	Nëntor	Dhjetor	Janar	Shkurt	Mars		
	Punime të mekanizuara														
1	*Plugim*	ha	1	**15,000**	15,000	15,000								*1.0*	2.2%
2	*Frezim*	ha	1	**12,000**	12,000	12,000								*0.8*	1.8%
3	*Shpërndarje e plehut me centrifugë*	ha	1	**2,000**	2,000	2,000								*0.1*	0.3%
4	*Hapje e vijave kulluese*	copë	3	**700**	2,100	2,100								*0.1*	0.3%
	Totali mekanikës bujqesorë				**31,100**									***2.1***	**4.5%**
	Punime me krahë														
1	*Shpëndarje e plehut organik*	ditë pune	30	**1,000**	30,000	30,000								*2.0*	4.4%
2	*Mbjellje e fidanëve*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000								*1.3*	2.9%
3	*Shtrirja e sistemit të ujitjes*	ditë pune	3	**1,000**	3,000	3,000								*0.2*	0.4%
4	*Spërkatje me pompë shpine*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	2,000	2,000	2,000	3,000	4,000	4,000	3,000		*1.3*	2.9%
5	*Sherbime të tjera gjate vegjetacionit*	ditë pune	40	**1,000**	40,000	4,000	4,000	4,000	6,000	8,000	8,000	6,000		*2.7*	5.8%
6	*Vjelje prodhimi*	ditë pune	40	**1,000**	40,000				6,000	8,000	8,000	10,000	8,000	*2.7*	5.8%
7	*Ngarkim shkarkim*	ditë pune	3	**1,000**	3,000				450	600	600	750	600	*0.2*	0.4%
	Totali punimeve me krahë		**156**		**156,000**									***10.4***	**22.8%**
	Inpute/materiale														
1	*Fidanë*	copë	35,000	**4.5**	157,500	157,500								*10.5*	23.0%
2	*Pleh organik i kompostuar*	ton	50	**1,660**	83,000	83,000								*5.5*	12.1%
3	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	200	**130**	26,000	26,000								*1.7*	3.8%
4	*Plëhera kristalore NPK + mikroelementë*	kg	100	**260**	26,000		3,900	3,900	3,900	5,200	5,200	3,900		*1.7*	3.8%
5	*PMB kundër dëmtuesve të tokës*	kg	25	**650**	16,250	16,250								*1.1*	2.4%
6	*Fungicide*	kg	2	**6,000**	12,000		1,800	1,800	1,800	2,400	2,400	1,800		*0.8*	1.8%
7	*Insekticide*	kg	1.0	**9,000**	9,000		1,350	1,350	1,350	1,800	1,800	1,350		*0.6*	1.3%
	Totali inputeve/materialeve				**329,750**									***22.0***	**48.1%**
	Shpenzime të tjera														
1	*Energji elektrike*	kwh	1,800	**14.0**	25,200	5,040	5,040	2,520	2,520	2,520	2,520	2,520	2,520	*1.7*	3.7%
2	*Ujë*	m3	3,000	**5**	15,000	3,000	3,000	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	*1.0*	2.2%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	2	**2,500**	5,000	1,000	1,000	500	500	500	500	500	500	*0.3*	0.7%
4	*Transporti i plehut organik*	ton	50	**840**	42,000	42,000								*2.8*	6.1%
5	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000								*0.9*	2.0%
6	*Të paparishikuara*	lekë	1	**20,000**	20,000	4,000	4,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	*1.3*	2.9%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**121,200**									***8.1***	**17.7%**
	Kosto fikse														
1	*Kosto amortizimi e sistemit të ujitjes*	lekë			20,000	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	*1.3*	2.9%
2	*Sigurime shoqërore*	lekë			19,200	2,400	2,400	2,400	2,400	2,400	2,400	2,400	2,400	*1.3*	2.8%
3	*Taksa e tokës*	lekë			8,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	*0.5*	1.2%
	Totali i kostove fikse				**47,200**									***3.1***	**6.9%**
	Total i kostove variable (A+B+C+D)	lekë			638,050										
	Total i kostove fikse (E)	lekë			47,200										
	Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)	lekë			**685,250**	**447,790**	**31,990**	**25,470**	**34,920**	**42,420**	**42,420**	**39,220**	**21,020**	***45.7***	**100%**
	Të ardhurat nga shitjet cilësia e parë	kg	13,000	**100**	1,300,000										
	Të ardhurat nga shitjet cilësia e dytë	kg	2,000	**80**	160,000										
	Të ardhurat totale	lekë			**1,460,000**										
	Fitim neto (lekë/ha)				***774,750***	***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***				***45.7***					
	Rendimenti në piken kritike (kg/ha)				***7,040***	***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***				***97.3***					
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***96.15***	***Marzhi i fitimit***				***53.1%***					

Karta teknologjike - Lakër kokë - Impute me pakicë - Sipërfaqe 1 ha

Lakra kokë është një produkt i rëndësishëm perimor, i cili kultivohet nga fermerët në pothuajse gjithë Shqipërinë. Përveç Qarkut të Fierit që prodhon 40% të lakrës kokë në nivel kombëtar, pjesa tjetër e prodhimit ka një shpërndarje normale. Lakra kokër ka gjithashtu një kërkesë të lartë nga tregu i eksportit, një potencial që mund të shfrytëzohet nga prodhuesit. Në këtë seksion do të trajtojmë strukturën e të ardhurave dhe shpenzimeve për kultivimin e lakrës kokë në një sipërfaqe prej 1 hektar në rastin e blerjes së imputeve me pakicë. Gjithashtu, do të intepretohen disa tregues të rëndësishëm.

Kostot e prodhimit

Kultivimi i lakrës kokërr në fushë të hapur në një sipërfaqe prej 1 ha duke përdorur impute me pakicë ka një kosto totale prej 734 750 lekë. Nga totali i kostove 687 550 lekë janë kosto variabël që ndikohen direkt nga niveli i prodhimit ndërsa 47 200 lekë janë kosto fikse. Blerja e imputeve dhe materialeve zënë pjesën më të madhe në strukturën e kostove me 42.5%, ndjekur nga kostot e fuqisë punëtore me 30.4%.

Shpenzimet e tjera të cilat lidhen kryesisht me energjinë elektrike, ujin, transportin dhe analizat e tokës zënë rreth 16.5% të kostove totale të prodhimit. Kostot fikse përbëjnë rreth 5.8% të kostove totale dhe përbëhen nga amortizimi i sistemit të ujitjës, sigurimet shoqërore dhe taksa e tokës.

Struktura e kostove

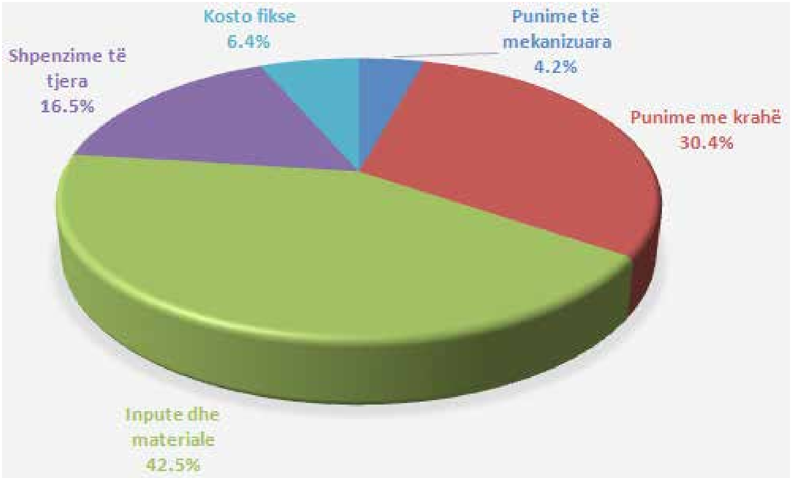

Të ardhurat

Kultivimi i lakrës kokë në fushë të hapur gjeneron një marzh fitimi 30.0% dhe një rendiment mesatar prej 65 ton/ha. Kultivimi i lakrës kokë në fushë të hapur në një sipërfaqe prej 1 ha gjeneron një nivel ardhurash prej 1 050 000 lekë. Shitjet nga cilësia e parë, (45 ton), janë llogaritur me një çmim 18 lek/kg, ndërsa shitjet nga cilësia e dytë, (20 ton), me një çmim 12 lek/kg.

Kreditimi

Cikli i prodhimit i lakrës kokë në fushë të hapur është i ngjashëm me lulelakrën. Sezoni i prodhimit për lakrën kokë fillon në muajin gusht, ndërsa sezoni i vjeljes dhe shitjes së produktit fillon në nëntor dhe vazhdon deri në shkurt. Në fillim të muajit gusht fermerët kanë nevojë për kapital qarkullues, i cili mund të ofrohet nga bankat nëpërmjet një kredie afatshkurtër. Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm.

Grafiku kohor i kreditimit

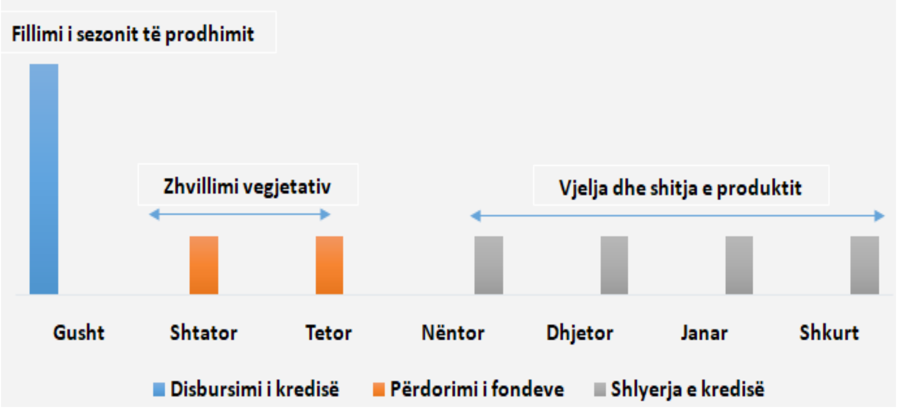

Treguesit kryesorë

Kultivimi i lakrës kokë në fushë të hapur gjeneron një fitim neto prej 315 250 lekë/ha ose një marzh fitimi 30.0%. Rendimenti në pikën kritike është 45 485 kg/ha, bazuar në çmimin mesatar të shitjes dhe kostoja e prodhimit është 11.3 lekë/kg.

- **Fitimi neto:** 315 250 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 45 485 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 291.48 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 11.3 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 30.0%.

Karakteristika dhe potenciale

- Produkt i kultivuar pothuajse në të gjithë Shqipërinë.
- Prodhimi në rritje të vazhdueshme përgjatë viteve të fundit.
- Njohuri të mira dhe eksperiencë për kultivimin në fushë të hapur.
- Rajonet kryesore: Fier: (40%), Lezhë, Dibër, Durrës, Korçë, Tiranë, (burimi: AGIS).
- Burim i rëndësishëm të ardhurash për familjet që e kultivojnë.
- Kosto relativisht të ulëta prodhimi.
- Kryesisht furnizon tregun shqiptar, (eksportet janë sporadike).
- Preferencë a lartë e konsumatorëve për produktin vendas.

Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara neë muaj (lekë)							Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Gusht	Shtator	Tetor	Nëntor	Dhjetor	Janar	Shkurt		
	Paketa teknologjike për prodhimin e lakrës kokë - Sipërfaqja 1 ha (inpute me pakicë)													
	Punime të mekanizuara													
1	*Plugim*	ha	1	**15,000**	15,000	15,000							*0.2*	2.0%
2	*Frezim*	ha	1	**12,000**	12,000	12,000							*0.2*	1.6%
3	*Shpërndarje e plehut me centrifugë*	ha	1	**2,000**	2,000	2,000							*0.0*	0.3%
4	*Hapje e vijave kulluese*	copë	3	**700**	2,100	2,100							*0.0*	0.3%
	Totali mekanikës bujqësore				**31,100**								***0.5***	**4.2%**
	Punime me krahë													
1	*Shpëndarje e plehut organik*	ditë pune	30	**1,000**	30,000	30,000							*0.5*	4.1%
2	*Mbjellje e fidanëve*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000							*0.3*	2.7%
3	*Shtrirja e sistemit të ujitjes*	ditë pune	3	**1,000**	3,000	3,000							*0.0*	0.4%
4	*Spërkatje me pompë shpine*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	3,000	3,000	3,000	3,000	4,000	4,000		*0.3*	2.7%
5	*Prashitje & mbathje e bimëve*	ditë pune	40	**1,000**	40,000	6,000	6,000	6,000	6,000	8,000	8,000		*0.6*	5.4%
6	*Vjelje prodhimi*	ditë pune	100	**1,000**	100,000				25,000	25,000	25,000	25,000	*1.5*	13.6%
7	*Ngarkim shkarkim*	ditë pune	10	**1,000**	10,000				2,500	2,500	2,500	2,500	*0.2*	1.4%
	Totali punimeve me krahë		**223**		**223,000**								***3.4***	**30.4%**
	Inpute/materiale													
1	*Fidanë*	copë	35,000	**4**	140,000	140,000							*2.2*	19.1%
2	*Pleh organik i kompostuar*	ton	50	**1,660**	83,000	83,000							*1.3*	11.3%
3	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	200	**130**	26,000	26,000							*0.4*	3.5%
4	*Plëhera kristalore NPK + mikroelementë*	kg	100	**260**	26,000	3,900	3,900	3,900	3,900	5,200	5,200		*0.4*	3.5%
5	*PMB kundër dëmtuesve të tokës*	kg	25	**650**	16,250	16,250							*0.3*	2.2%
6	*Fungicide*	kg	2	**6,000**	12,000	1,800	1,800	1,800	1,800	2,400	2,400		*0.2*	1.6%
7	*Insekticide*	kg	1	**9,000**	9,000	1,350	1,350	1,350	1,350	1,800	1,800		*0.1*	1.2%
	Totali inputeve/materialeve				**312,250**								***4.8***	**42.5%**
	Shpenzime të tjera													
1	*Energji elektrike*	kwh	1,800	**14.0**	25,200	5,040	5,040	5,040	2,520	2,520	2,520	2,520	*0.4*	3.4%
2	*Ujë*	m3	3,000	**5**	15,000	3,000	3,000	3,000	1,500	1,500	1,500	1,500	*0.2*	2.0%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	2	**2,500**	5,000	1,000	1,000	1,000	500	500	500	500	*0.1*	0.7%
4	*Transporti i plehut organik*	ton	50	**840**	42,000	42,000							*0.6*	5.7%
5	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000							*0.2*	1.9%
6	*Të paparishikuara*	lekë	1	**20,000**	20,000	4,000	4,000	4,000	2,000	2,000	2,000	2,000	*0.3*	2.7%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**121,200**								***1.9***	**16.5%**
	Kosto fikse													
1	*Kosto amortizimi e sistemit të ujitjes*	lekë			20,000	4,000	4,000	4,000	2,000	2,000	2,000	2,000	*0.3*	2.7%
2	*Sigurime shoqërore*	lekë			19,200	3,840	3,840	3,840	1,920	1,920	1,920	1,920	*0.3*	2.6%
3	*Taksa e tokës*	lekë			8,000	1,600	1,600	1,600	800	800	800	800	*0.1*	1.1%
	Totali i kostove fikse				**47,200**								***0.7***	**6.4%**
Total i kostove variable (A+B+C+D)		lekë			687,550									
Total i kostove fikse (E)		lekë			47,200									
Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)		lekë			**734,750**	**443,880**	**38,530**	**38,530**	**54,790**	**60,140**	**60,140**	**38,740**	***11.3***	**100%**
Të ardhurat nga shitjet cilësia e parë		kg	45,000	**18**	810,000									
Të ardhurat nga shitjet cilësia e dytë		kg	20,000	**12**	240,000									
Të ardhurat totale		lekë			**1,050,000**									
	Fitim neto (lekë/ha)				***315,250***	***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***				***11.3***				
	Rendimenti në piken kritike (kg/ha)				***45,485***	***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***				***16.2***				
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***291.48***	***Marzhi i fitimit***				***30.0%***				

Karta teknologjike - Patate - Impute me pakicë - Sipërfaqe 1 ha

Në grupin e perimeve patatja është një nga produktet më të rëndësishme në terma të prodhimit dhe konsumit. Patatja është një produkt që kultivohet në të gjithë Shqipërinë dhe është një aktivitet i rëndësishëm për shumë familje në zonat rurale. Përdorimi i gjerë i këtij produkti e bën të rëndësishme njohjen e strukturës së të ardhurave dhe shpenzimeve. Informacion që i shërben vetë kultivuesve, por edhe palëve të treta të përfshira në sektor. Gjithashtu do të analizohen shkurtimisht disa nga treguesit më të rëndësishëm, të cilët lidhen me rendimentet, produktivitetin e punës dhe marzhin e fitimit.

Kostot e prodhimit

Kultivimi i patates në një sipërfaqe prej 1 ha duke përdorur impute me pakicë ka një kosto totale prej 754 750 lekë. Nga totali i kostove 707 550 lekë janë kosto variabël që ndikohen direkt nga niveli i prodhimit ndërsa 47 200 lekë janë kosto fikse. Blerja e imputeve dhe materialeve zënë pjesën më të madhe në strukturën e kostove me 46.7%, ndjekur nga kostot e fuqisë punëtore me 25.3%.

Kostot fikse zënë 6.3% të kostos totale të prodhimit dhe lidhen kryesisht me amortizimin e sistemit të ujitjes, sigurimet shoqërore dhe pagesën e taksës së tokës. Shpenzimet e tjera përbëhen nga energjia elektrike, uji, transporti i imputeve dhe plehut në fermë, analiza e tokës, etj.

Struktura e kostove

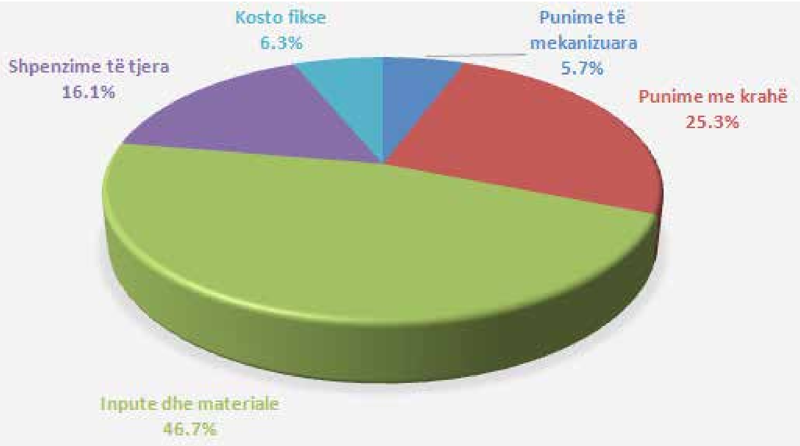

Të ardhurat

Kultivimi i patates ka një rendiment mesatar prej 40 ton/ha. Fermerët duhet t'i kushtojnë shumë rëndësi cilësisë në mënyrë që të shmangin sa më shumë cilësinë e dytë, të cilën janë të detyruar ta shesin më një çmim më të ulët se kostoja e prodhimit për njësi. Kultivimi i patates në një sipërfaqe prej 1 ha gjeneron një nivel të ardhurash prej 1 080 000 lekë. Shitjet nga cilësia e parë, (30 ton), janë llogaritur më një çmim 30 lek/kg, ndërsa shitjet nga cilësia e dytë, (10 ton), me një çmim 18 lek/kg.

Kreditimi

Cikli i prodhimit të patates fillon në shkurt dhe vazhdon deri në qershor me vjeljen dhe shitjen e produktit. Pikërisht në fillim të muajit shkurt fermerët kanë nevojë për kredi të vogla afatshkurtëra në formën e kapitalit qarkullues. Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm.

Grafiku kohor i kreditimit

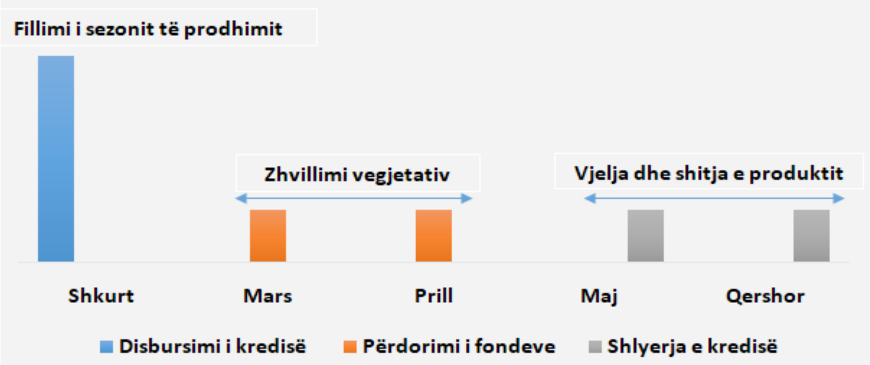

Treguesit kryesorë

Kultivimi i patates gjeneron një fitim neto prej 325 250 lekë/ha ose një marzh fitimi 30.3%. Rendimenti në pikën kritike është 27 954 kg/ha bazuar në çmimin mesatar të shitjes dhe kostoja e prodhimit është 18.9 lekë/kg. Kostoja e prodhimit për njësi shërben edhe si çmimi në pikën kritike bazuar në rendimentin e arritur.

- **Fitimi neto:** 325 250 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 27 954 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 209 42 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 18.9 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 30.1%.

Karakteristika dhe potenciale

- Një nga perimet më të konsumuara në Shqipëri me përdorim të gjerë në kuzhinën shqipëtare.
- Prodhimi në rritje konstante.
- Kultivohet në të gjithë Shqipërinë.
- Njohuri të mira dhe eksperiencë e gjatë kultivimi.
- Rajonet kryesore: Korçë, Tiranë, Fier, Elbasan, Dibër, (burimi: AGIS).
- Kosto të ulëta prodhimi.
- Prodhimi i destinuar për tregun shqiptar, megjithatë ka një rritje të eksporteve.
- Preferencë e lartë e konsumatorëve për pataten e prodhuar në vend.

Paketa teknologjike për prodhimin e patates - Sipërfaqja 1 ha (inpute me pakicë)												
Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)					Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor		
	Punime të mekanizuara											
1	*Plugim*	ha	1	**15,000**	15,000	15,000					*0.4*	2.0%
2	*Frezim*	ha	1	**12,000**	12,000	12,000					*0.3*	1.6%
3	*Shperndarje e plehut me centrifuge*	ha	1	**2,000**	2,000	2,000					*0.1*	0.3%
4	*Hapje e vijave kulluese*	copë	3	**700**	2,100	2,100					*0.1*	0.3%
5	*Mbjellje me makinë*	ha	1	**12,000**	12,000	12,000					*0.3*	1.6%
	Totali mekanikes bujqesore				**43,100**						***1.1***	**5.7%**
	Punime me krahë											
1	*Shpëndarje e plehut organik*	ditë pune	30	**1,000**	30,000	30,000					*0.8*	4.0%
2	*Shtrirja e sistemit të ujitjes*	ditë pune	3	**1,000**	3,000	3,000					*0.1*	0.4%
3	*Spërkatje me pompë shpine*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	3,000	4,000	7,000	6,000		*0.5*	2.6%
4	*Prashitje & mbathje e bimevë*	ditë pune	60	**1,000**	60,000		30,000	30,000			*1.5*	7.9%
5	*Vjelje prodhimi*	ditë pune	70	**1,000**	70,000				35,000	35,000	*1.8*	9.3%
6	*Ngarkim shkarkim*	ditë pune	8	**1,000**	8,000				4,000	4,000	*0.2*	1.1%
	Totali punimeve me krahë		**191**		**191,000**						***4.8***	**25.3%**
	Inpute/materiale											
1	*Farë*	kg	1,200	**150**	180,000	180,000					*4.5*	23.8%
2	*Pleh organik i kompostuar*	ton	50	**1,660**	83,000	83,000					*2.1*	11.0%
3	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	200	**130**	26,000	26,000					*0.7*	3.4%
4	*Plehëra kristalore NPK + mikroelementë*	kg	100	**260**	26,000	3,900	5,200	9,100	7,800		*0.7*	3.4%
5	*PMB kundër dëmtuesve të tokës*	kg	25	**650**	16,250	16,250					*0.4*	2.2%
6	*Fungicide*	kg	2	**6,000**	12,000	1,800	2,400	4,200	3,600		*0.3*	1.6%
7	*Insekticide*	kg	1	**9,000**	9,000	1,350	1,800	3,150	2,700		*0.2*	1.2%
	Totali inputeve/materialeve				**352,250**						***8.8***	**46.7%**
	Shpenzime të tjera											
1	*Energji elektrike*	kwh	1,800	**14.0**	25,200	5,040	5,040	5,040	5,040	5,040	*0.6*	3.3%
2	*Ujë*	m3	3,000	**5**	15,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	*0.4*	2.0%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	2	**2,500**	5,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	*0.1*	0.7%
4	*Transporti i plehut organik*	ton	50	**840**	42,000	42,000					*1.1*	5.6%
5	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000					*0.4*	1.9%
6	*Të paparishikuara*	lekë	1	**20,000**	20,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	*0.5*	2.6%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**121,200**						***3.0***	**16.1%**
	Kosto fikse											
1	*Kosto amortizimi e sistemit të ujitjes*	lekë			20,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	*0.5*	2.6%
2	*Sigurime shoqërore*	lekë			19,200	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	*0.5*	2.5%
3	*Taksa e tokës*	lekë			8,000	1,600	1,600	1,600	1,600	1,600	*0.2*	1.1%
	Totali i kostove fikse				**47,200**						***1.2***	**6.3%**
Total i kostove variable (A+B+C+D)		lekë			707,550							
Total i kostove fikse (E)		lekë			47,200							
Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)		lekë			**754,750**	**469,880**	**65,880**	**75,930**	**81,580**	**61,480**	***18.9***	**100%**
Të ardhurat nga shitjet cilësia e parë		kg	30,000	**30**	900,000							
Të ardhurat nga shitjet cilësia e dytë		kg	10,000	**18**	180,000							
Të ardhurat totale		lekë			**1,080,000**							
	Fitim neto (lekë/ha)				**325,250**		***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***			***18.9***		
	Rendimenti në piken kritike (kg/ha)				***27,954***		***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***			***27.0***		
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***209.42***		***Marzhi i fitimit***			***30.1%***		

Karta teknologjike - Shalqi në tunele - Impute me pakicë - Sipërfaqe 1 ha

Kultivimi i shalqirit në tunele është rritur ndjeshëm në vitet e fundit mbështetur edhe nga skemat kombëtare. Shalqiri kutlivohet gjerësisht në Shqipëri dhe kontribuon në rritjen e të ardhurave të familjeve në zonat rurale. Shalqiri është produkti i dytë më i eksportuar pas domates. Rreth 4 milion USD hyjnë çdo vit në Shqipëri nga eksporti i shalqirit. Duke pasur potenciale të larta eksporti ky produkt pritet të tërheq gjithnjë e më shumë investime në mbjellje, për këtë arsye njohja e strukturës së të ardhurave dhe shpenzimeve është shumë e rëndësishme për vetë fermerët, por edhe për institucionet kredidhënëse dhe ato politikëbërëse.

Kostot e prodhimit

Kultivimi i shalqirit në tunele në një sipërfaqe prej 1 ha duke përdorur impute me pakicë ka një kosto totale prej 918 750 lekë. Nga totali i kostove 871 550 lekë janë kosto variabël që ndikohen direkt nga niveli i prodhimit, ndërsa 47 200 lekë janë kosto fikse. Struktura e kostove të prodhimit dominohet nga blerja e imputeve dhe materialeve me 54.2%, ndjekur nga kostot e fuqisë punëtore me 24.1%.

Grupi i shpenzimeve të tjera që zë rreth 13.2% të kostos totale përbëhet nga energjia elektrike, uji, transporti i imputeve dhe plehrave në fermë, analiza e tokës dhe ujit, etj. Kostot fikse lidhen me amortizimin e sistemit të ujitjës, sigurimet shoqërore dhe taksën e tokës. Presupozohet se plasmasi i tuneleve zëvendësohet pas çdo cikli prodhimi për këtë arsye nuk është llogaritur amortizim dhe blerja e plastmasit është përfshirë te blerja e imputeve dhe materialeve.

Struktura e kostove

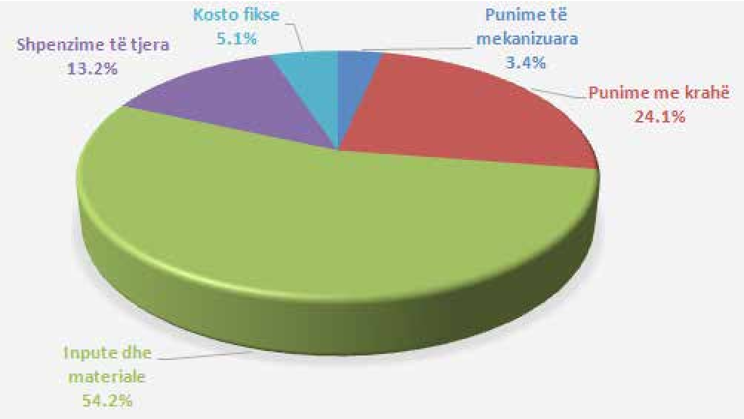

Të ardhurat

Kultivimi i shalqirit në tunele ka një rendiment mesatar prej 70 ton/ha. Fermerët duhet t'i kushtojnë shumë rëndësi cilësisë në mënyrë që të shmangin sa më shumë cilësinë e dytë, të cilën janë të detyruar ta shesin me një çmim shumë pranë kostos së prodhimit. Kultivimi i shalqirit në tunele në një sipërfaqe prej 1 ha gjeneron një nivel ardhurash prej 1 350 000 lekë. Shitjet nga cilësia e parë, (60 ton), janë llogaritur me një çmim 20 lek/kg, ndërsa shitjet nga cilësia e dytë, (10 ton), me një çmim 15 lek/kg.

Kreditimi

Cikli i prodhimit të shalqirit në tunele fillon në muajin mars dhe përfundon në muajin qershor me vjeljen dhe shitjen e produktit. Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm. Fillimi i muajit mars është periudha e përshtatshme për kreditim dhe konsiston kryesisht në blerjen e fidanëve dhe imputeve bujqësore.

Grafiku kohor i kreditimit

Treguesit kryesorë

Konkluzioni më i rëndësishëm nga treguesit e llogaritur është se, për të shmangur humbjen fermat duhet të sigurojnë një prodhim minimal prej 47.639 kg/ha, bazuar në çmimin mesatar të shitjes prej 19.3 lek/kg.

- **Fitimi neto:** 431.250 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 47 639 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 317.00 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 13.1 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 31.9%.

Karakteristika dhe potenciale

- Rritje e vazhdueshme e sipërfaqeve dhe prodhimit.
- Kultivohet pothuajse në të gjithë Shqipërinë, kryesisht ne rajonet: Fier: (50%), Berat, Tiranë, Shkodër, Durrës, Lezhë, Elbasan, (burimi: AGIS).
- Burim i rëndësishëm të ardhurash.
- Kosto të ulëta prodhimi.
- Potencial i madh eksporti, (24 567 ton ose 4 milion USD në vitin 2016).
- Kërkesa nga tregjet e huaja gjithnjë e më e lartë.
- Rritje e investimeve, si pasojë e potencialit të lartë për eksport.

Paketa teknologjike për prodhimin e shalqinit në tunele - Sipërfaqja 1 ha (inpute me pakicë)

Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)				Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Mars	Prill	Maj	Qershor		
	Punime të mekanizuara										
1	*Plugim*	ha	1	**15,000**	15,000	15,000				*0.2*	1.6%
2	*Frezim*	ha	1	**12,000**	12,000	12,000				*0.2*	1.3%
3	*Shpërndarje e plehut me centrifugë*	ha	1	**2,000**	2,000	2,000				*0.0*	0.2%
4	*Hapje e vijave kulluese*	copë	3	**700**	2,100	2,100				*0.0*	0.2%
	Totali mekanikës bujqësore				**31,100**					***0.4***	**3.4%**
	Punime me krahë										
1	*Shpëndarje e plehut organik*	ditë pune	30	**1,000**	30,000	30,000				*0.4*	3.3%
2	*Mbjellje e fidanëve*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000				*0.3*	2.2%
3	*Shtrirja e sistemit të ujitjes*	ditë pune	3	**1,000**	3,000	3,000				*0.0*	0.3%
4	*Ngritja e tuneleve*	ditë pune	10	**1,000**	10,000	10,000				*0.1*	1.1%
5	*Spërkatje me pompë shpine*	ditë pune	8	**1,000**	8,000	1,600	3,200	3,200		*0.1*	0.9%
6	*Shërbime gjatë vegjetacionit*	ditë pune	40	**1,000**	40,000	8,000	16,000	16,000		*0.6*	4.4%
7	*Vjelje prodhimi*	ditë pune	100	**1,000**	100,000				100,000	*1.4*	10.9%
8	*Ngarkim shkarkim*	ditë pune	10	**1,000**	10,000				10,000	*0.1*	1.1%
	Totali punimeve me krahë		**221**		**221,000**					***3.2***	**24.1%**
	Inpute/materiale										
1	*Fidane të shartuar*	copë	4,000	**55**	220,000	220,000				*3.1*	23.9%
2	*Pleh organik i kompostuar*	ton	50	**1,660**	83,000	83,000				*1.2*	9.0%
3	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	200	**130**	26,000	26,000				*0.4*	2.8%
4	*Plehëra kristalore NPK + mikroelementë*	kg	100	**260**	26,000	5,200	10,400	10,400		*0.4*	2.8%
5	*Plasmas për mulçerim*	m2	6,000	**6**	36,000	36,000				*0.5*	3.9%
6	*Plasmas për mbulim*	m3	7,000	**10**	70,000	70,000				*1.0*	7.6%
7	*PMB kunder dëmtuesve të tokës*	kg	25	**650**	16,250	16,250				*0.2*	1.8%
8	*Fungicide*	kg	2	**6,000**	12,000	2,400	4,800	4,800		*0.2*	1.3%
9	*Insekticide*	kg	1	**9,000**	9,000	1,800	3,600	3,600		*0.1*	1.0%
	Totali inputeve/materialeve				**498,250**					***7.1***	**54.2%**
	Shpenzime të tjera										
1	*Energji elektrike*	kwh	1,800	**14.0**	25,200	6,300	6,300	6,300	6,300	*0.4*	2.7%
2	*Ujë*	m3	3,000	**5**	15,000	3,750	3,750	3,750	3,750	*0.2*	1.6%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	2	**2,500**	5,000	1,000	2,000	2,000		*0.1*	0.5%
4	*Transporti i plehut organik*	ton	50	**840**	42,000	42,000				*0.6*	4.6%
5	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000				*0.2*	1.5%
6	*Të paparishikuara*	lekë	1	**20,000**	20,000	5,000	5,000	5,000	5,000	*0.3*	2.2%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**121,200**					***1.7***	**13.2%**
	Kosto fikse										
1	*Kosto amortizimi e sistemit të ujitjes*	lekë			20,000	5,000	5,000	5,000	5,000	*0.3*	2.2%
2	*Sigurime shoqërore*	lekë			19,200	4,800	4,800	4,800	4,800	*0.3*	2.1%
3	*Taksa e tokës*	lekë			8,000	2,000	2,000	2,000	2,000	*0.1*	0.9%
	Totali i kostove fikse				**47,200**					***0.7***	**5.1%**
Total i kostove variable (A+B+C+D)		lekë			871,550						
Total i kostove fikse (E)		lekë			47,200						
Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)		lekë			**918,750**	**648,200**	**66,850**	**66,850**	**136,850**	***13.1***	**100%**
Të ardhurat nga shitjet cilësia e parë		kg	60,000	**20**	1,200,000						
Të ardhurat nga shitjet cilësia e dytë		kg	10,000	**15**	150,000						
Të ardhurat totale		lekë			**1,350,000**						
	Fitim neto (lekë/ha)				**431,250**	***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***				***13.1***	
	Rendimenti në piken kritike (kg/ha)				**47,639**	***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***				***19.3***	
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***317***	***Marzhi i fitimit***				***31.9%***	

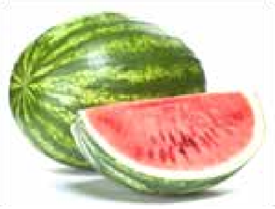

Karta teknologjike - Shalqi i vonë - Impute me pakicë - Sipërfaqe 1 ha

Njësoj si në rastin e shalqirit në tunele edhe prodhimi i shalqirit të vonë në fushë të hapur është rritur në vitet e fundit. Shalqiri kutliviohet gjerësisht në Shqipëri dhe kontribuon në rritjen e të ardhurave të familjeve në zonat rurale. Shalqiri është produkti i dytë më i eksportuar pas domates. Rreth 4 milion USD hyjnë çdo vit në Shqipëri nga eksporti i shalqirit. Në këtë seksion do të analizojmë strukturën e të ardhurave dhe shpenzimeve për kultivimin e shalqirit të vonë në fushë të hapur në sipqrfaqe 1 hektar. Gjithashtu do të analizohen shkurtimisht disa nga treguesit kryesorë të llogaritur dhe nevojat për kreditim.

Kostot e prodhimit

Kultivimi i shalqirit të vonë në fushë të hapur në një sipërfaqe prej 1 ha duke përdorur impute me pakicë ka një kosto totale prej 574 750 lekë. Nga totali i kostove 527 550 lekë janë kosto variabël që ndikohen direkt nga niveli i prodhimit, ndërsa 47 200 lekë janë kosto fikse. Blerja e imputeve dhe materialeve zënë pjesën më të madhe në strukturën e kostove me 32.6%, ndjekur nga kostot e fuqisë punëtore me 31.5%.

Kostot fikse zënë 8.2% të kostove totale të prodhimit dhe lidhen me kostot e amortizimit të sistemit të ujitjes, sigurimet shoqërore dhe taksën e tokës. Shpenzimet e tjera kanë të bëjnë me energjinë elektrike, ujin, transportin e imputeve dhe plehrave në fermë, analizat e tokës dhe ujit, etj.

Struktura e kostove

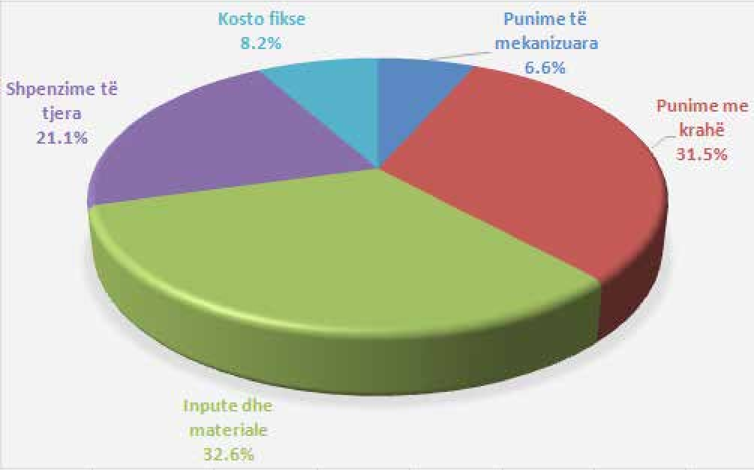

Të ardhurat

Kultivimi i shalqirit të vonë në fushë të hapur ka një rendiment mesatar prej 55 ton/ha. Prodhimi i shalqirit në fushë të hapur në një sipërfaqe prej 1 ha gjeneron një nivel të ardhurash prej 1 000 000 lekë. Shitjet nga cilësia e parë, (45 ton), janë llogaritur me një çmim 20 lek/kg, ndërsa shitjet nga cilësia e dytë, (10 ton), me një çmim 10 lek/kg. Fermerët duhet të minizojnë cilësinë e dytë, prodhim i cili shitet me një çmim më të vogël se kostoja e prodhimit për kilogram.

Kreditimi

Cikli i prodhimit të shalqirit të vonë në fushë të hapur fillon në muajin prill dhe mbyllet në muajt korrik - gusht me vjeljen dhe shitjen e produktit. Në fillim të muajit prill fermerët që kultivojnë shalqirin e vonë në fushë të hapur kanë nevojë për kredi afatshkurtëra me vlera të vogla për të përballuar shpenzimet e prodhimit. Periudha më e mirë për shlyerjen e kredisë është në muajt korrik – gusht, pra, në sezonin e vjeljes dhe shitjes së produktit.

Grafiku kohor i kreditimit

Treguesit kryesorë

Konkluzioni më i rëndësishëm nga treguesit e llogaritur është se, për të shmangur humbjen fermat duhet të sigurojnë një prodhim minimal prej 31 611 kg/ha, bazuar në çmimin mesatar të shitjes prej 18.2 lek/kg.

- **Fitimi neto:** 524.250 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 31,611 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 303.87 kg/ditë pune
- **Kostoja e prodhimit:** 10.5 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 42.5%.

Karakteristika dhe potenciale

- Rritje e vazhdueshme e sipërfaqeve dhe prodhimit.
- Kultivohet pothuajse në të gjithë Shqipërinë.
- Burim i rëndësishëm të ardhurash.
- Rajonet kryesore: Fier: (50%), Tiranë, Shkodër, Durrës, Lezhë, Elbasan, (burimi: AGIS).
- Kosto të ulëta prodhimi.
- Potencial i madh eksporti, (24,567 ton ose 4 milion USD në vitin 2016).
- Kërkesa nga tregjet e huaja gjithnjë e më e lartë.
- Rritje e investimeve, si pasojë e potencialit të lartë për eksport.

Paketa teknologjike për prodhimin e shalqinit të vonë - Sipërfaqja 1 ha (inpute me pakicë)

Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)					Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Prill	Maj	Qershor	Korrik	Gusht		
	Punime të mekanizuara											
1	*Plugim*	ha	1	**15,000**	15,000	15,000					*0.3*	2.6%
2	*Frezim*	ha	1	**12,000**	12,000	12,000					*0.2*	2.1%
3	*Hapje e vijave kulluese*	copë	3	**700**	2,100	2,100					*0.04*	0.4%
4	*Shpërndarje e plehut me centrifugë*	ha	1	**2,000**	2,000	2,000					*0.04*	0.3%
5	*Mbjellje*	ha	1	**7,000**	7,000	7,000					*0.1*	1.2%
	Totali mekanikës bujqësore				**38,100**						***0.7***	**6.6%**
	Punime me krahë											
1	*Shpëndarje e plehut organik*	ditë pune	30	**1,000**	30,000	30,000					*0.5*	5.2%
2	*Shtrirja e sistemit të ujitjes*	ditë pune	3	**1,000**	3,000	3,000					*0.1*	0.5%
3	*Sperkatje me pompë shpine*	ditë pune	8	**1,000**	8,000	1,600	3,200	1,600	1,600		*0.1*	1.4%
4	*Shërbime gjate vegjetacionit*	ditë pune	40	**1,000**	40,000	8,000	16,000	8,000	8,000		*0.7*	7.0%
5	*Vjelje prodhimi*	ditë pune	90	**1,000**	90,000				45,000	45,000	*1.6*	15.7%
6	*Ngarkim shkarkim*	ditë pune	10	**1,000**	10,000				5,000	5,000	*0.2*	1.7%
	Totali punimeve me krahë		**181**		**181,000**						***3.3***	**31.5%**
	Inpute/materiale											
1	*Farë*	kg	10	**1,500**	15,000	15,000					*0.3*	2.6%
2	*Pleh organik i kompostuar*	ton	50	**1,660**	83,000	83,000					*1.5*	14.4%
3	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	200	**130**	26,000	26,000					*0.5*	4.5%
4	*Plehëra kristalore NPK + mikroelementë*	kg	100	**260**	26,000	5,200	10,400	5,200	5,200		*0.5*	4.5%
5	*PMB kundër demtuesve të tokës*	kg	25	**650**	16,250	16,250					*0.3*	2.8%
6	*Fungicide*	kg	2	**6,000**	12,000	2,400	4,800	2,400	2,400		*0.2*	2.1%
7	*Insekticide*	kg	1	**9,000**	9,000	1,800	3,600	1,800	1,800		*0.2*	1.6%
	Totali inputeve/materialeve				**187,250**						***3.4***	**32.6%**
	Shpenzime të tjera											
1	*Energji elektrike*	kwh	1,800	**14.0**	25,200	5,040	5,040	5,040	5,040	5,040	*0.5*	4.4%
2	*Ujë*	m3	3,000	**5**	15,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	*0.3*	2.6%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	2	**2,500**	5,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	*0.1*	0.9%
4	*Transporti i plehut organik*	ton	50	**840**	42,000	42,000					*0.8*	7.3%
5	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000					*0.3*	2.4%
6	*Të paparishikuara*	lekë	1	**20,000**	20,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	*0.4*	3.5%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**121,200**						***2.2***	**21.1%**
	Kosto fikse											
1	*Kosto amortizimi e sistemit të ujitjes*	lekë			20,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	*0.4*	3.5%
2	*Sigurime shoqërore*	lekë			19,200	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	*0.3*	3.3%
3	*Taksa e tokës*	lekë			8,000	1,600	1,600	1,600	1,600	1,600	*0.1*	1.4%
	Totali i kostove fikse				**47,200**						***0.9***	**8.2%**
Total i kostove variable (A+B+C+D)		lekë			527,550							
Total i kostove fikse (E)		lekë			47,200							
Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)		lekë			**574,750**	**308,830**	**60,480**	**41,480**	**91,480**	**72,480**	***10.5***	**100%**
Të ardhurat nga shitjet cilësia e parë		kg	45,000	**20**	900,000							
Të ardhurat nga shitjet cilësia e dytë		kg	10,000	**10**	100,000							
Të ardhurat totale		lekë			**1,000,000**							
	Fitim neto (lekë/ha)				**425,250**	***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***				***10.5***		
	Rendimenti në piken kritike (kg/ha)				**31,611**	***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***				***18.2***		
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***303.87***	***Marzhi i fitimit***				***42.5%***		

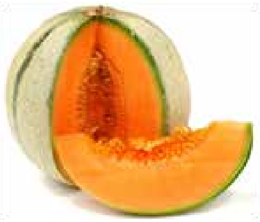

Karta teknologjike - Pjepër në tunele - Impute me pakicë - Sipërfaqe 1 ha

Pjepri është një produkt i rëndësishëm në grupin e bostanoreve dhe kultivimin i tij po rritet ndjeshëm në vitet e fundit, duke marrë shtysë edhe nga kërkesa e lartë për këtë produkt në tregjet e eksportit. Pjepri kultivohet në pothuajse gjithë Shqipërinë, megjithatë sasia me e madhe kultivohet në ultësirën perëndimore. Në këte seksion trajtohet struktura e kostove të prodhimit dhe të ardhurat për kultivimin e pjeprit në tunele, në skenarin e blerjes së imputeve me pakicë në sipërfaqe 1 hektar. Gjithashtu analizohet nevoja për kreditim, treguesit kryesorë ekonomikë, si edhe karakteristikat e potencialet e pjeprit.

Kostot e prodhimit

Kultivimi i pjeprit në tunele në një sipërfaqe prej 1 ha duke përdorur impute me pakicë ka një kosto totale prej 915 750 lekë. Nga totali i kostove 868 550 lekë janë kosto variabël që ndikohen direkt nga prodhimi ndërsa 47 200 lekë janë kosto fikse. Blerja e imputeve dhe materialeve zënë pjesën më të madhe në strukturën e kostove me 54.1%, ndjekur nga kostot e fuqisë punëtore me 24.1%.

Kostot fikse lidhen me amortizimin e sistemit të ujitjes, sigurimet shoqërore dhe taksën e tokës. Nuk është llogaritur amortizimin për plastmasin e tuneleve, pasi është supozuar që plasmasi zëvëndësohet pas çdo cikli prodhimi, dhe është klasifikuar si shpenzim te blerja e imputeve dhe materialeve. Shpenzimet e tjera kanë të bëjnë me energjinë elektrike, ujin, transportin e imputeve dhe plehrave në fermë, analizat e tokës dhe ujit, etj.

Struktura e kostove

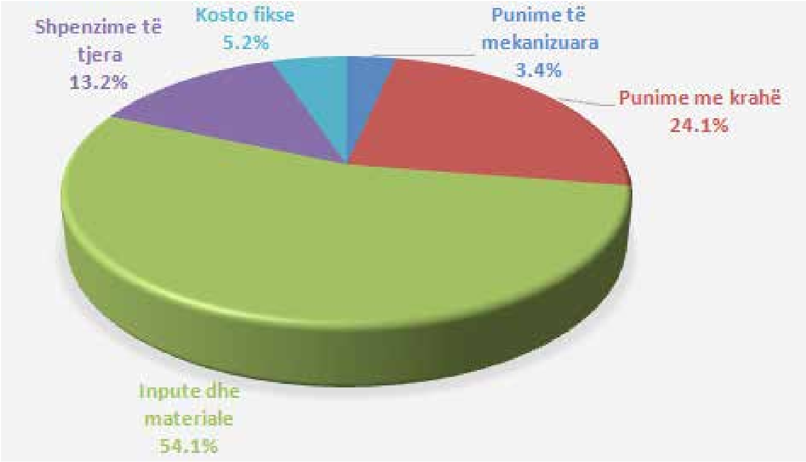

Të ardhurat

Kultivimi i pjeprit në tunele ka një rendiment mesatar prej 30 ton/ha. Nga totali 25 ton janë prodhim cilësi e parë dhe 5 ton, cilësi e dytë. Fermerët duhet t'i kushtojnë rëndësi cilësisë në mënyrë që të shmangin cilësine e dytë, të cilën janë të detyruar ta shesin me një çmim më të ulët se kostoja e prodhimit për njësi. Kultivimi i pjeprit në tunele në një sipërfaqe prej 1 ha gjeneron një nivel të ardhurash prej 1 225 000 lekë. Shitjet nga cilësia e parë, (25 ton), janë llogaritur me një çmim 43 lek/kg, ndërsa shitjet nga cilësia e dytë, (5 ton), me një çmim 30 lek/kg.

Kreditimi

Cikli i prodhimit të pjeprit në tunele është i njëjtë me ciklin e prodhimit të shalqirit. Kostot e prodhimit janë pak a shumë të njëjta, ç'ka nënkupton nevoja të ngjashme për kreditim. Duke qënë se cikli i prodhimit fillon në mars, fermerët kanë nevojë për kreditim në fillim të muajit mars. Koha më e mirë për shlyerjen e kredisë është gjatë sezonit e vjeljes dhe shitjes së produktit, pra, në muajin qershor. Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm.

Grafiku kohor i kreditimit

Treguesit kryesorë

Kultivimi i pjeprit në tunele në një sipërfaqe 1 hektar gjeneron një fitim neto prej 309 550 lekë/ha ose një marzh fitimi 25.2%. Rendimenti në pikën kritike është 22,427 kg/ha dhe kostoja e prodhimit është 30.5 lekë/kg.

- **Fitimi neto:** 309 250 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 22,427 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 135.75 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 30.5 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 25.2%.

Karakteristika dhe potenciale

- Burim i rëndësishëm të ardhurash për shumë kultivues.
- Shtim i vazhdueshëm i sipërfaqeve të kultivuara dhe prodhimit.
- Rajonet kryesore: Fier, Durrës, Tiranë, Elbasan; (burimi: AGIS).
- Kërkesa e lartë e tregjeve të huaja përbën një potencial për zhvillim.
- Rritje e eksporteve, (1 562 ton ose 0.6 milion USD në vitin 2016).
- Preferencë e lartë e konsumatorëve për produktin vendas.
- Mundësi për investime të reja.

Paketa teknologjike për prodhimin e pjeprit në tunele - Sipërfaqja 1 ha (inpute me pakicë)											
Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)				Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Mars	Prill	Maj	Qershor		
	Punime të mekanizuara										
1	*Plugim*	ha	1	**15,000**	15,000	15,000				*0.5*	1.6%
2	*Frezim*	ha	1	**12,000**	12,000	12,000				*0.4*	1.3%
3	*Shpërndarje e plehut me centrifugë*	ha	1	**2,000**	2,000	2,000				*0.1*	0.2%
4	*Hapje e vijave kulluese*	copë	3	**700**	2,100	2,100				*0.1*	0.2%
	Totali mekanikës bujqësore				**31,100**					***1.0***	**3.4%**
	Punime me krahë										
1	*Shpërndarje e plehut organik*	ditë pune	30	**1,000**	30,000	30,000				*1.0*	3.3%
2	*Mbjellje e fidanëve*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000				*0.7*	2.2%
3	*Shtrirja e sistemit të ujitjes*	ditë pune	3	**1,000**	3,000	3,000				*0.1*	0.3%
4	*Ngritja e tuneleve*	ditë pune	10	**1,000**	10,000	10,000				*0.3*	1.1%
5	*Spërkatje me pompë shpine*	ditë pune	8	**1,000**	8,000	1,600	3,200	3,200		*0.3*	0.9%
6	*Sherbime gjatë vegjetacionit*	ditë pune	40	**1,000**	40,000	8,000	16,000	16,000		*1.3*	4.4%
7	*Vjelje prodhimi*	ditë pune	100	**1,000**	100,000				100,000	*3.3*	10.9%
8	*Ngarkim shkarkim*	ditë pune	10	**1,000**	10,000				10,000	*0.3*	1.1%
	Totali punimeve me krahë		**221**		**221,000**					***7.4***	**24.1%**
	Inpute/materiale										
1	*Fidanë*	copë	4,000	**55**	220,000	220,000				*7.3*	24.0%
2	*Pleh organik i kompostuar*	ton	50	**1,660**	83,000	83,000				*2.8*	9.1%
3	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	200	**115**	23,000	23,000				*0.8*	2.5%
4	*Plehëra kristalore NPK + mikroelementë*	kg	100	**260**	26,000	5,200	10,400	10,400		*0.9*	2.8%
5	*Plasmas për mulçerim*	m2	6,000	**6**	36,000	36,000				*1.2*	3.9%
6	*Plasmas për mbulim*	m3	7,000	**10**	70,000	70,000				*2.3*	7.6%
7	*PMB kundër dëmtuesve të tokës*	kg	25	**650**	16,250	16,250				*0.5*	1.8%
8	*Pesticide*	kg	2	**6,000**	12,000	2,400	4,800	4,800		*0.4*	1.3%
9	*Insekticide*	kg	1	**9,000**	9,000	1,800	3,600	3,600		*0.3*	1.0%
	Totali inputeve/materialeve				**495,250**					***16.5***	**54.1%**
	Shpenzime të tjera										
1	*Energji elektrike*	kwh	1,800	**14.0**	25,200	6,300	6,300	6,300	6,300	*0.8*	2.8%
2	*Ujë*	m3	3,000	**5**	15,000	3,750	3,750	3,750	3,750	*0.5*	1.6%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	2	**2,500**	5,000	1,000	2,000	2,000		*0.2*	0.5%
4	*Transporti i plehut organik*	ton	50	**840**	42,000	42,000				*1.4*	4.6%
5	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000				*0.5*	1.5%
6	*Të paparishikuara*	lekë	1	**20,000**	20,000	5,000	5,000	5,000	5,000	*0.7*	2.2%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**121,200**					***4.0***	**13.2%**
	Kosto fikse										
1	*Kosto amortizimi e sistemit të ujitjes*	lekë			20,000	5,000	5,000	5,000	5,000	*0.7*	2.2%
2	*Sigurime shoqërore*	lekë			19,200	4,800	4,800	4,800	4,800	*0.6*	2.1%
3	*Taksa e tokës*	lekë			8,000	2,000	2,000	2,000	2,000	*0.3*	0.9%
	Totali i kostove fikse				**47,200**					***1.6***	**5.2%**
Total i kostove variable (A+B+C+D)		lekë			868,550						
Total i kostove fikse (E)		lekë			47,200						
Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)		lekë			**915,750**	**645,200**	**66,850**	**66,850**	**136,850**	***30.5***	**100%**
Të ardhurat nga shitjet cilësia e parë		kg	25,000	**43**	1,075,000						
Të ardhurat nga shitjet cilësia e dytë		kg	5,000	**30**	150,000						
Të ardhurat totale		lekë			**1,225,000**						
Fitim neto (lekë/ha)					***309,250***	***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***				***30.5***	
Rendimenti në piken kritike (kg/ha)					***22,427***	***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***				***40.8***	
Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)					***135.75***	***Marzhi i fitimit***				***25.2%***	

Karta teknologjike - Qepë - Impute me pakicë - Sipërfaqe 1 ha

Kultivimi i qepës në Shqipëri ka një traditë të vjetër. Prodhimi është rritur në mënyrë konstante në vitet e duke arritur rreth 90 000 ton në vitin 2016. Rajoni kryesor me më shumë se 1/3 të prodhimit kombëtar është Korça. Qepa gjen përdorim të gjerë në shumë gatime të kuzhinës shqiptare; në vitin e fundit ka nisur edhe të eksportohet në Serbi, Mal të zi dhe Maqedoni. Për shkak të rëndësisë gjithnjë e më të madhe të këtij produkti, si një aktivitet ekonomik i rëndësishëm për shumë familje në zonat rurale, njohja e strukturës së të ardhurave dhe shpenzimeve përbën një rëndësi të veçantë. Do të analizohen gjithashtu, edhe disa nga treguesit më të rëndësishëm në lidhje me marzhet, rendimentet, etj.

Kostot e prodhimit

Kultivimi i qepës në fushë të hapur në një sipërfaqe prej 1 ha duke përdorur impute me pakicë ka një kosto totale prej 964 750 lekë. Nga totali i kostove 917 550 lekë janë kosto variabël që ndikohen direkt nga niveli i prodhimit, ndërsa 47 200 lekë janë kosto fikse. Blerja e imputeve dhe materialeve zënë pjesën më të madhe në strukturën e kostove me 58.3%, ndjekur nga kostot e fuqisë punëtore me 21.0%. Kostot fikse kanë të bëjnë me amortizimin e sistemit të ujitjes, pagesën e sigurimeve shoqërore dhe taksën e tokës. Shpenzimet e tjera që zënë 12.6% të kostos totale të prodhimit përbëhen nga energjia elektrike, uji, transporti i imputeve dhe plehrave në fermë, analizat e tokës dhe ujit, etj.

Struktura e kostove

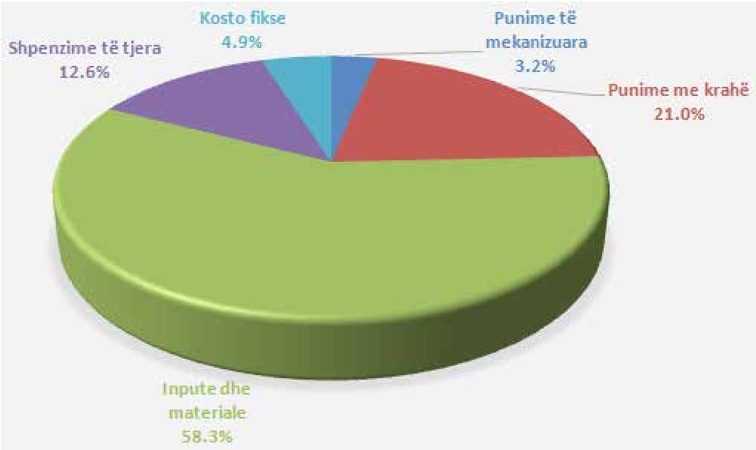

Të ardhurat

Kultivimi i qepës në fushë të hapur ka një rendiment mesatar prej 60 ton/ha. Rreth 25% e prodhimit klasifikohet si cilësi e dytë dhe shitet me një çmim më të ulët. Kultivimi i qepës në fushë të hapur në një sipërfaqe prej 1 ha gjeneron një nivel ardhurash prej 1 290 000 lekë. Shitjet nga cilësia e parë, (45 ton), janë llogaritur me një çmim 22 lek/kg, ndërsa shitjet nga cilësia e dytë, (15 ton), me një çmim 20 lek/kg.

Kreditimi

Cikli i prodhimit të qepës në fushë të hapur fillon në në muajit shkurt dhe vazhdon deri në qershor me vjeljen dhe shitjet e produktit. Në fillim të muajit shkurt fermerët mund te kenë nevojë për kapital qarkullues për të përballuar shpenzimet e nevojshme në fermë. Koha më e mirë për shlyerjen e kredisë është gjatë sezonit e vjeljes dhe shitjes së produktit gjatë muajit qershor. Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm.

Grafiku kohor i kreditimit

Treguesit kryesorë

Kultivimi i qepës në fushë të hapur gjeneron një fitim neto prej 325 250 lekë/ha ose një marzh fitimi 25.2%. Rendimenti në pikën kritike është 44 872 kg/ha dhe kostoja e prodhimit është 21.9 lekë/kg.

- **Fitimi neto:** 325 250 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 44 872 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 296.00 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 16.1 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 25.2%.

Karakteristika dhe potenciale

- Kultivohet në të gjithë territorin e vendit.
- Përdorim i gjerë në shumë gatime të kuzhinës shqiptare.
- Rajonet kryesore: Korçë: (39%), Tiranë, Fier, Elbasan, Dibër; (burimi: AGIS).
- Vlera të larta ushqimore dhe kuruese.
- Traditë e vjetër kultivimi.
- Kryesisht furnizon tregun shqiptar, megjithatë një sasi e caktuar që varion nga 1 000 - 2 000 ton eksportohet çdo vit.
- Kërkesa e lartë e tregjeve të huaja përbën një potencial për zhvillim.

Paketa teknologjike për prodhimin e qepës (mbjellje me qepujka) - Sipërfaqja 1 ha (inpute me pakicë)

Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)					Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor		
	Punime të mekanizuara											
1	*Plugim*	ha	1	**15,000**	15,000	15,000					*0.3*	1.6%
2	*Frezim*	ha	1	**12,000**	12,000	12,000					*0.2*	1.2%
3	*Shpërndarje e plehut me centrifugë*	ha	1	**2,000**	2,000	2,000					*0.0*	0.2%
4	*Hapje e vijave kulluese*	copë	3	**700**	2,100	2,100					*0.0*	0.2%
	Totali mekanikës bujqësore				**31,100**						***0.5***	**3.2%**
	Punime me krahë											
1	*Shpëndarje e plehut organik*	ditë pune	30	**1,000**	30,000	30,000					*0.5*	3.1%
2	*Mbjellje e qepujkave*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000					*0.3*	2.1%
3	*Shtrirja e sistemit të ujitjes*	ditë pune	3	**1,000**	3,000	3,000					*0.1*	0.3%
4	*Spërkatje me pompë shpine*	ditë pune	10	**1,000**	10,000	2,000	4,000	2,000	2,000		*0.2*	1.0%
5	*Shërbime gjatë vegjetacionit*	ditë pune	40	**1,000**	40,000	8,000	16,000	8,000	8,000		*0.7*	4.1%
6	*Vjelje prodhimi*	ditë pune	90	**1,000**	90,000					90,000	*1.5*	9.3%
7	*Ngarkim shkarkim*	ditë pune	10	**1,000**	10,000					10,000	*0.2*	1.0%
	Totali punimeve me krahë		**203**		**203,000**						***3.4***	**21.0%**
	Inpute/materiale											
1	*Qepujka*	kg	1,300	**300**	390,000	390,000					*6.5*	40.4%
2	*Pleh organik i kompostuar*	ton	50	**1,660**	83,000	83,000					*1.4*	8.6%
3	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	200	**130**	26,000	26,000					*0.4*	2.7%
4	*Plehëra kristalore NPK + mikroelementë*	kg	100	**260**	26,000	5,200	10,400	5,200	5,200		*0.4*	2.7%
5	*PMB kundër dëmtuesve të tokës*	kg	25	**650**	16,250	16,250					*0.3*	1.7%
6	*Fungicide*	kg	2	**6,000**	12,000	2,400	4,800	2,400	2,400		*0.2*	1.2%
7	*Insekticide*	kg	1	**9,000**	9,000	1,800	3,600	1,800	1,800		*0.2*	0.9%
	Totali inputeve/materialeve				**562,250**						***9.4***	**58.3%**
	Shpenzime të tjera											
1	*Energji elektrike*	kwh	1,800	**14.0**	25,200	5,040	5,040	5,040	5,040	5,040	*0.4*	2.6%
2	*Ujë*	m3	3,000	**5**	15,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	*0.3*	1.6%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	2	**2,500**	5,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	*0.1*	0.5%
4	*Transporti i plehut organik*	ton	50	**840**	42,000	42,000					*0.7*	4.4%
5	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000					*0.2*	1.5%
6	*Të paparishikuara*	lekë	1	**20,000**	20,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	*0.3*	2.1%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**121,200**						***2.0***	**12.6%**
	Kosto fikse											
1	*Kosto amortizimi e sistemit të ujitjes*	lekë			20,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	*0.3*	2.1%
2	*Sigurime shoqërore*	lekë			19,200	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	*0.3*	2.0%
3	*Taksa e tokës*	lekë			8,000	1,600	1,600	1,600	1,600	1,600	*0.1*	0.8%
	Totali i kostove fikse				**47,200**						***0.8***	**4.9%**
	Total i kostove variable (A+B+C+D)	lekë			917,550							
	Total i kostove fikse (E)	lekë			47,200							
	Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)	lekë			**964,750**	**697,230**	**61,280**	**41,880**	**41,880**	**122,480**	***16.1***	**100%**
	Të ardhurat nga shitjet cilësia e parë	kg	45,000	**22**	990,000							
	Të ardhurat nga shitjet cilësia e dytë	kg	15,000	**20**	300,000							
	Të ardhurat totale	lekë			**1,290,000**							
	Fitim neto (lekë/ha)				***325,250***	***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***				***16.1***		
	Rendimenti në piken kritike (kg/ha)				***44,872***	***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***				***21.5***		
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***296***	***Marzhi i fitimit***				***25.2%***		

Shënime:

KARTAT TEKNOLOGJIKE TË PEMËVE FRUTORE INPUTE ME PAKICË

Karta teknologjike - Mollë - Kultivim intensiv - Impute me shumicë - Sipërfaqe 1 ha

Kultivimi i mollës është një aktivitet i rëndësishëm ekonomik për bujqësinë shqiptare. Molla është fruti më i kultivuar dhe më i konsumuar në Shqipëri dhe njohja e strukturës së të ardhurave dhe shpenzimeve përbën një rëndësi të veçantë në vendimmarrjen për të investuar. Rëndësi e veçantë do t'i kushtohet identifikimit të impaktit që ka blerja e imputeve me shumicë në reduktimin e kostove të prodhimit. Gjithashtu do të analizohen disa nga treguesit më të rëndësishëm në lidhje me performancën e fermës në raport me rendimentin, marzhin e fitimit, etj.

Kostot e prodhimit

Bazuar në përllogaritje dhe konsultime, kosto totale për kultivimin e 1 ha pemtore molle intensive në rastin e blerjes së imputeve me shumicë është 1 279 700 lekë. Nga totali i kostove 1 131 300 lekë janë kosto variable dhe 148 400 lekë janë kosto fikse. Struktura e kostove të prodhimit dominohet nga blerja e imputeve dhe materialeve të nevojshme me 43.7% të kostos totale. Kosto e fuqisë punëtore është një tjetër kosto e rëndësishme që përbën rreth 23.4% të kostos totale të prodhimit.

Kostot fikse janë të ulëta në raport me koston totale dhe kryesisht lidhen me amortizimin, sigurimet shoqërore dhe taksën e tokës. Shpenzimet e tjera kanë të bëjnë me energjinë elektrike, ujin, transportin e imputeve dhe plehrave në fermë, analizën e tokës dhe ujit, etj. Blerja e përbashkët e imputeve duke përfituar çmime shumice redukton kostot e prodhimit.

Struktura e kostove

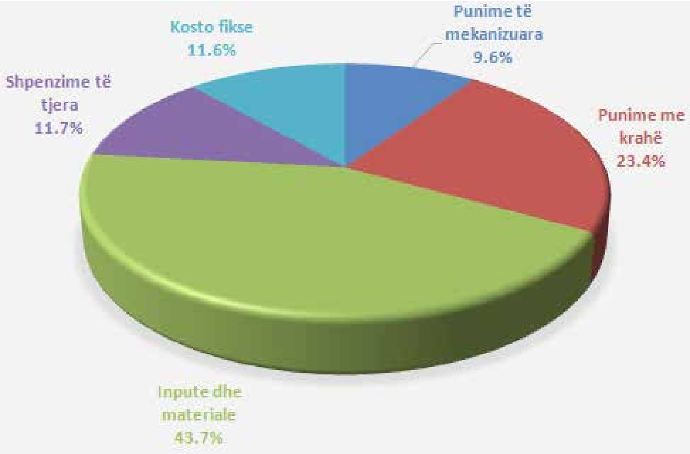

Të ardhurat

Kultivimi i mollës në një sipërfaqe 1 hektar në rastin e blerjes së imputeve me shumicë gjeneron një nivel të ardhurash prej 2 150 000 lekë. Të ardhurat janë llogaritur nga shitjet e cilësisë së parë, (40 ton), me një çmim 45 lek/kg dhe shitjet e cilësisë së dytë, (10 ton), me 35 lek/kg. Pra, rendimenti i llogaritur është 50 ton/ha.

Kreditimi

Kreditimi është mjaft i rëndësishëm për kultivuesit e mollës në momentin e fillimit të sezonit të prodhimit. Sezoni fillon në janar dhe zgjat deri në periudhën shtator - tetor, periudhë në të cilën kryhet vjelja dhe shitja e produktit. Pra, janari është periudha më e përshtatshme për kreditim dhe shtator - tetor koha më e përshtatshme për shlyerjen e kredisë. Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm. Ndërkohe në periudhen shtator - mars nevojitet kreditimi i konsoliduesve të mollës, kryesisht qendrave të grumbullimit dhe ruajtjes së mollës.

Grafiku kohor i kreditimit

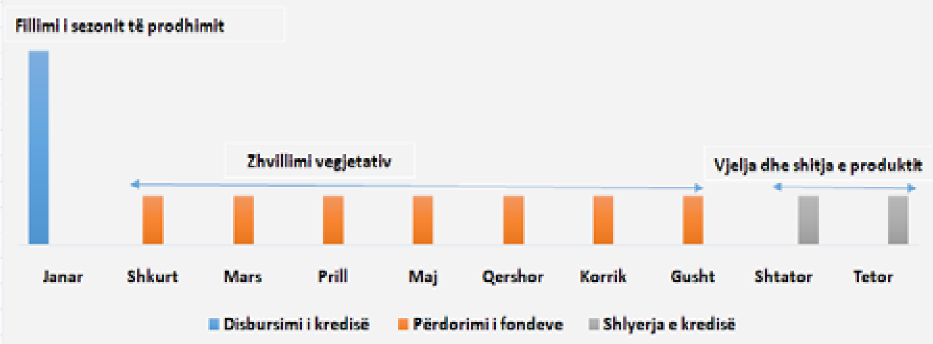

Treguesit kryesorë

Blerja e imputeve me shumicë redukton me 2.1 lekë koston e prodhimit për njësi dhe sjell një rritje me rreth 5% të marzhit të fitimit. Ky informacion shërben si nxitje për fermerët që të bashkëpunojnë për blerjen e imputeve në mënyrë që të rrisin fuqinë negociuese mbi çmimet e imputeve.

- **Fitimi neto:** 870.300 lekë/ha
- **Rendimenti në pikën kritike:** 29.760 kg/ha
- **Produktiviteti i punës:** 185.19 kg/ditë pune
- **Kostoja e prodhimit:** 25.6 lekë/kg
- **Marzhi neto i fitimit:** 40.5%

Karakteristika dhe potenciale

- Fruti më i kultivuar dhe më i konsumuar në Shqipëri.
- Mbështetje e lartë me grante dhe subvensione nga AZHBR dhe donatorë të huaj.
- Prodhim në rritje konstante vjetore.
- Rajonet kryesore: Korçë, Dibër, (burimi: AGIS).
- Eksportet +50% gjatë përiudhës 2012 - 2016, (6 186 ton ose 1.6 milion USD në 2016).
- Eksperiencë e gjatë kultivimi në Korçë dhe Dibër.
- Burim i rëndësishëm të ardhurash për kultivuesit.
- Rritje e prodhimit organik dhe kultivimi i varieteve të reja si Fuji, Gala etj.

Paketa teknologjike për prodhimin e mollës në pemtore intensive - Sipërfaqa 1 ha (inpute me pakicë)																	
Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)										Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor	Korrik	Gusht	Shtator	Tetor		
	Punime të mekanizuara																
1	*Frezim 3 herë*	ha	3	**12,000**	36,000	12,000		12,000	12,000							*0.7*	2.6%
2	*Prerje bari 3 herë*	ha	3	**7,000**	21,000					7,000	7,000				7,000	*0.4*	1.5%
3	*Spërkatje me pompë centrifugale*	nr	16	**3,500**	56,000	5,600	5,600	5,600	5,600	5,600	11,200	5,600	5,600	5,600		*1.1*	4.0%
4	*Grirje e degëve të krasitura*	ha	1	**20,000**	20,000	10,000	10,000									*0.4*	1.4%
	Totali mekanikës bujqësore				**133,000**											**2.7**	**9.6%**
	Punime me krahë																
1	*Shpërndarje e plehut organik*	ditë pune	25	**1,000**	25,000	25,000										*0.5*	1.8%
2	*Shpërndarje e plehut inorganik bazë*	ditë pune	2	**1,000**	2,000	2,000										*0.0*	0.1%
3	*Krasitje*	ditë pune	30	**2,000**	60,000	30,000	30,000									*1.2*	4.3%
4	*Rrallim*	ditë pune	40	**1,000**	40,000						20,000	20,000				*0.8*	2.9%
5	*Vjelje*	ditë pune	100	**1,000**	100,000									25,000	75,000	*2.0*	7.2%
6	*Ngarkim & shkarkim*	ditë pune	13	**1,000**	13,000									3,250	9,750	*0.3*	0.9%
7	*Pastrim parcele*	ditë pune	20	**1,000**	20,000									5,000	15,000	*0.4*	1.4%
8	*Shërbime të tjera*	ditë pune	40	**1,000**	40,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	*0.8*	2.9%
	Totali punimeve me krahë		**270**		**300,000**											**6.0**	**21.7%**
	Inpute/materiale																
1	*Pleh organik i kompostuar*	ton	50	**1,660**	83,000	83,000										*1.7*	6.0%
2	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	1,100	**110**	121,000	121,000										*2.4*	8.7%
3	*Plehëra kristalore*	kg	500	**280**	140,000					14,000	28,000	35,000	35,000	28,000		*2.8*	10.1%
4	*Plehëra gjethore*	kg	20	**2,000**	40,000			8,000	8,000	8,000	8,000	8,000				*0.8*	2.9%
5	*Fungicide për sperkatje dimërore*	kg	20	**600**	12,000	12,000										*0.2*	0.9%
6	*Fungicide*	kg	25	**6,000**	150,000	15,000	15,000	15,000	15,000	15,000	30,000	15,000	15,000	15,000		*3.0*	10.8%
7	*Insekticide*	kg	12	**9,000**	108,000				21,600	32,400	21,600		32,400			*2.2*	7.8%
	Totali inputeve/materialeve				**654,000**											***13.1***	**47.2%**
	Shpenzime të tjera																
1	*Energji elektrike*	kwh	1,800	**14**	25,200					2,520	5,040	6,300	6,300	5,040		*0.5*	1.8%
2	*Ujë*	m3	3,000	**5**	15,000					1,500	3,000	3,750	3,750	3,000		*0.3*	1.1%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	10	**2,500**	25,000	3,750	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	3,750	2,500	2,500		*0.5*	1.8%
4	*Transport i plehut organik*	ton	50	**800**	40,000	40,000										*0.8*	2.9%
5	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000										*0.3*	1.0%
6	*Të paparishikuara*	lekë	1	**30,000**	30,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	*0.6*	2.2%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**149,200**											**3.0**	**10.8%**
	Kosto fikse																
1	*Kosto amortizimi e pemëve*	lekë			60,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	*1.2*	4.3%
2	*Kosto amortizimi e rrethimit, sistemi mbështetës dhe të ujitjes*	lekë			42,000	4,200	4,200	4,200	4,200	4,200	4,200	4,200	4,200	4,200	4,200	*0.8*	3.0%
3	*Sigurimet shoqerore*	lekë			38,400	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	*0.8*	2.8%
4	*Taksa e tokës*	lekë			8,000	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	*0.2*	0.6%
	Totali i kostove fikse				**148,400**											**3.0**	**10.7%**
	Total i kostove variable (A+B+C+D)	lekë			1,236,200												
	Total i kostove fikse (E)	lekë			148,400												
	Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)	lekë			**1,384,600**	**395,190**	**84,940**	**64,940**	**86,540**	**110,360**	**158,180**	**119,240**	**122,390**	**114,230**	**128,590**	***27.7***	**100%**
	Të ardhurat nga shitjet cilësia e parë	kg	40,000	**45**	1,800,000												
	Të ardhurat nga shitjet cilësia e dytë	kg	10,000	**35**	350,000												
	Të ardhurat totale	lekë			**2,150,000**												
	Fitim neto (lekë/ha)				***765,400***	***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***				***27.7***							
	Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)				***32,200***	***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***				***43.0***							
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***185.19***	***Marzhi i fitimit***				***35.6%***							

Karta teknologjike - Mollë – Kultivim intensiv – Impute me pakicë - Sipërfaqe 1 ha

Kultivimi i mollës është një aktivitet i rëndësishëm ekonomik për bujqësinë Shqipëtare. Molla është fruti më i kultivuar dhe më i konsumuar në Shqipëri ndaj njohja e strukturës së të ardhurave dhe shpenzimeve përbën një rëndësi të veçantë në vendimmarrjen për të investuar. Gjithashtu njohja e strukturës së të ardhurave dhe shpenzimeve përbën rëndësi të veçantë për bankat që po rrisin interesin e tyre për kreditimin e sektorit bujqësor. Përveç të ardhurave dhe shpenzimeve do të analizohen edhe disa tregues të tjerë të konsideruar të rëndësishëm për sa i përket kultivimit të mollës në mënyrë intensive.

Kostot e prodhimit

Bazuar në përllogaritje dhe konsultime me ekspertë të fushës, kosto totale për kultivimin e 1 ha pemtore mollë intensive në rastin e blerjes së imputeve me pakicë është 1 384 600 lekë. Nga totali i kostove 1 236 200 lekë janë kosto variable dhe 148 400 lekë janë kosto fikse. Njësoj si në rastin e perimeve në serra, zërat që zënë pjesën më të madhe në strukturën totale të kostos janë blerja e imputeve dhe fuqia punëtore me 47.2% dhe 21.7%, respektivisht.

Kostot fikse janë të ulëta, rreth 10.7% e kostos totale. Duke shmangur presionin e sasive sa më të larta, të cilën e lejon kosto e ulët fikse, prodhuesi fokusohet totalisht të cilësia e produktit. Kostot fikse janë kostot e amortizimit të pemëtores, sistemeve mbështetëse dhe sistemit të ujitjes, si edhe taksa e tokës dhe sigurimet shoqërore.

Struktura e kostove

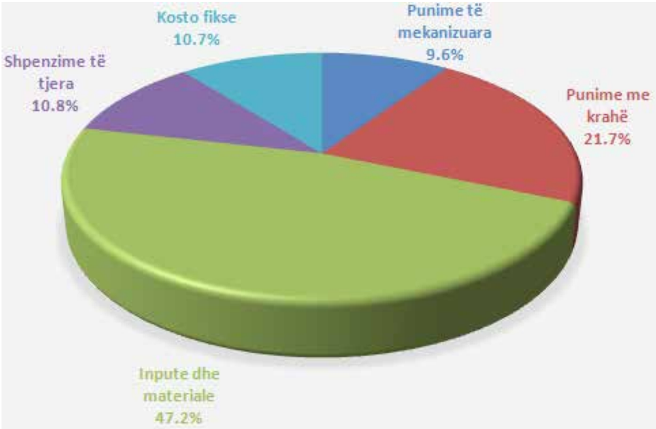

Të ardhurat

Kultivimi i mollës gjeneron të ardhura të kënaqshme për fermerët. Kultivimi i mollës në një sipërfaqe 1 hektar në rastin e imputeve me pakicë gjeneron një nivel të ardhurash prej 2 150 000 lekë. Të ardhurat janë llogaritur nga shitjet e cilësisë së parë, (40 ton) me një çmim 45 lek/kg dhe shitjet e cilësisë së dytë, (10 ton) me 35 lek/kg. Pra, rendimenti i llogaritur është 50 ton/ha.

Kreditimi

Kreditimi është mjaft i rëndësishëm për kultivuesit e mollës në momentin e fillimit të sezonit të prodhimit. Sezoni fillon në janar dhe zgjat deri në periudhën shtator - tetor, periudhë në të cilën kryehet vjelja dhe shitja e produktit. Pra janari është periudha më e përshtatshme për kreditim, dhe shtator - tetor koha më e përshtatshme për shlyerjen e kredisë. Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm. Ndërkohë në periudhën shtator - mars nevojitet kreditimi i konsoliduesve të mollës, kryesisht qendrave të grumbullimit dhe ruajtjes së mollës.

Grafiku kohor i kreditimit

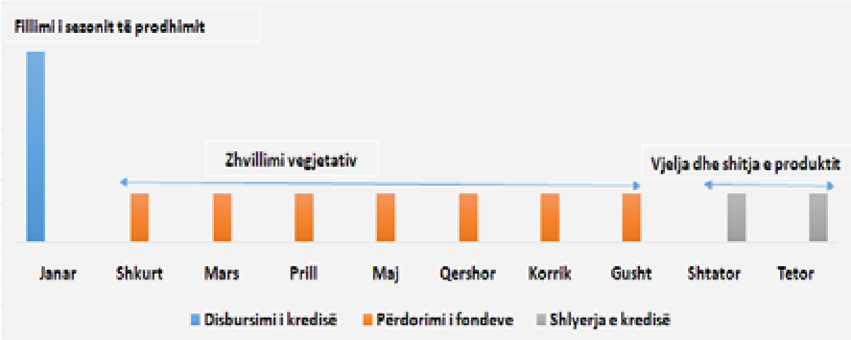

Treguesit kryesorë

Përveç të ardhurave dhe shpenzimeve, janë përllogaritur disa tregues të rëndësishëm mbi kultivimin e mollës në formë intensive. Treguesit lidhen me efiçiencën e punës në fermë, rendimentet, kosto e prodhimit për njësi, marzhi i fitimit dhe sigurisht një nga informacionet me të rëndësishme, fitimi neto.

- **Fitimi neto:** 765 400 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 32 200 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 185.19 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 27.7 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 35.6%.

Karakteristika dhe potenciale

- Fruti më i kultivuar dhe konsumuar në Shqipëri.
- Mbështetje e lartë me grante dhe subvensione nga AZHBR dhe donatorë të huaj.
- Prodhimi në rritje konstante vjetore.
- Rajonet kryesore: Korçë, Dibër, (burimi: AGIS).
- Eksportet +50% gjatë përiudhës 2012-2016, (6 186 ton ose 1.6 milion USD në 2016).
- Eksperiencë e gjatë kultivimi në Korçë dhe Dibër.
- Burim i rëndësishëm të ardhurash për kultivuesit.
- Rritje e prodhimit organik.

Paketa teknologjike për prodhimin e mollës në pemtore intensive - Sipërfaqja 1 ha (inpute me shumicë)

Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë) Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor	Korrik	Gusht	Shtator	Tetor	Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
	Punime të mekanizuara																
1	*Frezim 3 herë*	ha	3	**12,000**	36,000	12,000		12,000	12,000							*0.7*	2.8%
2	*Prerje bari 3 herë*	ha	3	**6,000**	18,000					6,000	6,000				6,000	*0.4*	1.4%
3	*Spërkatje me pompë centrifugale*	nr	16	**3,200**	51,200	5,120	5,120	5,120	5,120	5,120	10,240	5,120	5,120	5,120		*1.0*	4.0%
4	*Grirje e degëve të krasitura*	ha	1	**18,000**	18,000	9,000	9,000									*0.4*	1.4%
	Totali mekanikës bujqësore				**123,200**											***2.5***	**9.6%**
	Punime me krahë																
1	*Shpërndarje e plehut organik*	ditë pune	25	**1,000**	25,000	25,000										*0.5*	2.0%
2	*Shpërndarje e plehut inorganik bazë*	ditë pune	2	**1,000**	2,000	2,000										*0.0*	0.2%
3	*Krasitje*	ditë pune	30	**2,000**	60,000	30,000	30,000									*1.2*	4.7%
4	*Rrallim*	ditë pune	40	**1,000**	40,000						20,000	20,000				*0.8*	3.1%
5	*Vjelje*	ditë pune	100	**1,000**	100,000									25,000	75,000	*2.0*	7.8%
6	*Ngarkim & shkarkim*	ditë pune	13	**1,000**	13,000									3,250	9,750	*0.3*	1.0%
7	*Pastrim parcele*	ditë pune	20	**1,000**	20,000									5,000	15,000	*0.4*	1.6%
8	*Shërbime të tjera*	ditë pune	40	**1,000**	40,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	*0.8*	3.1%
	Totali punimeve me krahë		**270**		**300,000**											***6.0***	**23.4%**
	Inpute/materiale																
1	*Pleh organik i kompostuar*	ton	50	**1,500**	75,000	75,000										*1.5*	5.9%
2	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	1,100	**95**	104,500	104,500										*2.1*	8.2%
3	*Plehëra kristalore*	kg	500	**230**	115,000					11,500	23,000	28,750	28,750	23,000		*2.3*	9.0%
4	*Plehëra gjethore*	kg	20	**1,670**	33,400			6,680	6,680	6,680	6,680	6,680				*0.7*	2.6%
5	*Fungicide për sperkatje dimërore*	kg	20	**500**	10,000	10,000										*0.2*	0.8%
6	*Fungicide*	kg	25	**5,000**	125,000	12,500	12,500	12,500	12,500	12,500	25,000	12,500	12,500	12,500		*2.5*	9.8%
7	*Insekticide*	kg	12	**8,000**	96,000				19,200	28,800	19,200		28,800			*1.9*	7.5%
	Totali inputeve/materialeve				**558,900**											***11.2***	**43.7%**
	Shpenzime të tjera																
1	*Energji elektrike*	kwh	1,800	**14**	25,200					2,520	5,040	6,300	6,300	5,040		*0.5*	2.0%
2	*Ujë*	m3	3,000	**5**	15,000					1,500	3,000	3,750	3,750	3,000		*0.3*	1.2%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	10	**2,500**	25,000	3,750	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	3,750	2,500	2,500		*0.5*	2.0%
4	*Transport i plehut organik*	ton	50	**800**	40,000	40,000										*0.8*	3.1%
5	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000										*0.3*	1.1%
6	*Të paparishikuara*	lekë	1	**30,000**	30,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	*0.6*	2.3%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**149,200**											***3.0***	**11.7%**
	Kosto fikse																
1	*Kosto amortizimi e pemëve*	lekë			60,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	*1.2*	4.7%
2	*Kosto amortizimi e rrethimit, sist. mbështetës dhe të ujitjes*	lekë			42,000	4,200	4,200	4,200	4,200	4,200	4,200	4,200	4,200	4,200	4,200	*0.8*	3.3%
3	*Sigurimet shoqerore*	lekë			38,400	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	*0.8*	3.0%
4	*Taksa e tokës*	lekë			8,000	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	*0.2*	0.6%
	Totali i kostove fikse				**148,400**											***3.0***	**11.6%**
	Total i kostove variable (A+B+C+D)	lekë			1,131,300												
	Total i kostove fikse (E)	lekë			148,400												
	Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)	lekë			**1,279,700**	**364,710**	**80,960**	**60,640**	**79,840**	**98,960**	**142,500**	**108,690**	**109,560**	**106,250**	**127,590**	***25.6***	**100%**
	Të ardhurat nga shitjet cilësia e parë	kg	40,000	**45**	1,800,000												
	Të ardhurat nga shitjet cilësia e dytë	kg	10,000	**35**	350,000												
	Të ardhurat totale	lekë			**2,150,000**												
	Fitim neto (lekë/ha)				***870,300***	***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***				***25.6***							
	Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)				***29,760***	***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***				***43.0***							
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***185.19***	***Marzhi i fitimit***				***40.5%***							

Karta teknologjike - Dardhë - Kultivim intensiv - Impute me pakicë - Sipërfaqe 1 ha

Dardha është një produkt i rëndësishëm në grupin e frutave. Kultivimi i dardhës shërben si burim të ardhurash për shumë familje. Ofrimi i informacionit në lidhje me kostot dhe të ardhurat e kultivimit të kësaj kulture mund të rrisë akoma më shumë interesin për shtim të sipërfaqeve të kultivuara, mund të lehtësojë aksesin në financim për fermerët kultivues dhe mund të shërbejë edhe për shumë aktorë të tjerë të interesuar. Në këtë seksion përveç strukturës së të ardhurave dhe shpenzimeve në lidhje me kultivimin e dardhës do të analizohen shkurtimisht edhe disa nga treguesit kryesorë të konsideruar të rëndësishëm.

Kostot e prodhimit

Bazuar në përllogaritje dhe konsultimet e kryera, kosto totale për kultivimin e 1 ha pemtore dardhe intensive në rastin e blerjes së imputeve me pakicë është 1 344 600 lekë. Nga totali i kostove 1 208 200 lekë janë kosto variable dhe 136 400 lekë janë kosto fiske. Zërat që zënë pjesën më të madhe në strukturën totale të kostos janë blerja e imputeve dhe fuqia punëtorë me 45.4% dhe 22.5%, respektivisht.

Kostot fikse janë të ulëta, rreth 10.21% e kostos totale. Kostot e ulëta fikse përbëjnë një avantazh, pasi fermerët nuk janë nën presion për të rritur sa më shumë sasinë e prodhimit për t'i minimizuar ato, por mund të fokusohen në rritjen e cilësisë së produktit.

Struktura e kostove

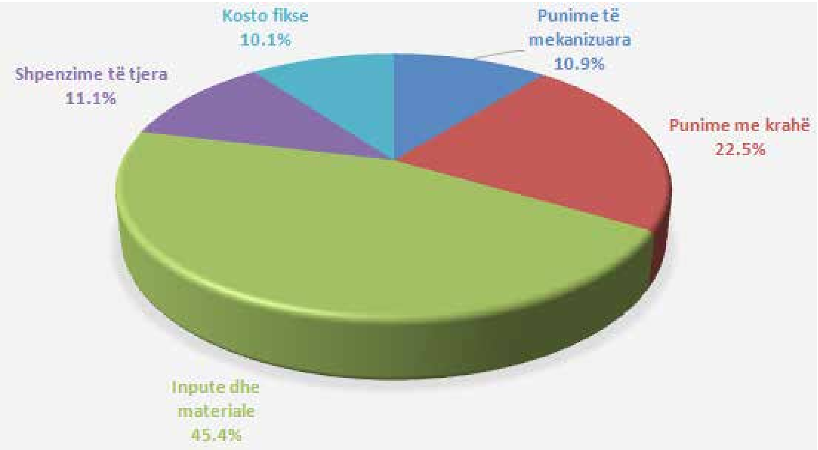

Të ardhurat

Prodhimi i dardhës gjeneron të ardhura të kënaqshme për fermerët. Kultivimi i dardhës në një sipërfaqe 1 hektar në rastin e imputeve me pakicë gjeneron një nivel të ardhurash prej 2 300 000 lekë. Të ardhurat janë llogaritur nga shitjet e cilësisë së parë, (30 ton), me një çmim 65 lek/kg dhe shitjet e cilësisë së dytë, (10 ton), me 35 lek/kg. Pra, rendimenti i llogaritur është 40 ton/ha.

Kreditimi

Nevojat për kreditim janë të njëjta si në rastin e mollës, duke qenë se kanë cikël prodhimi pothuajse të njëjtë përsa i përket shtrirjes kohore. Janari është periudha më e përshtatshme për kreditim, dhe shtator - tetor koha më e përshtatshme për shlyerjen e kredisë. Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm.

Grafiku kohor i kreditimit

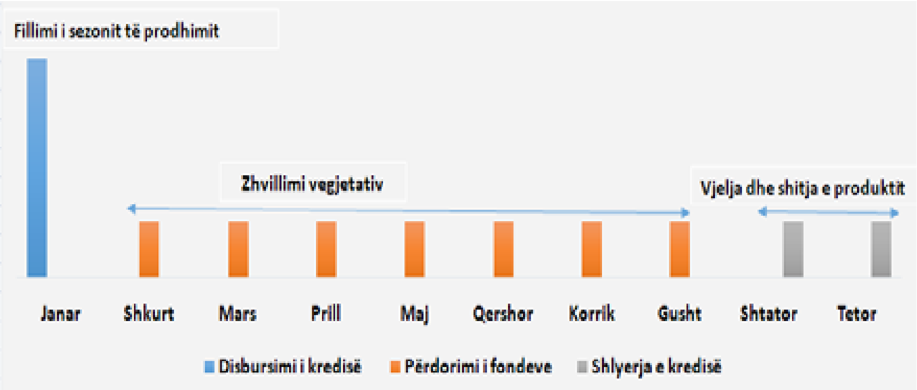

Treguesit kryesorë

Përveç të ardhurave dhe shpenzimeve, janë përllogaritur disa tregues të rëndësishëm mbi kultivimin e dardhës në formë intensive. Konkluzioni kryesor është se prodhuesit e dardhës për të shmangur humbjen duhet të prodhojnë të paktën 23 280 kg/ha duke pasur parasysh çmimin mesatar dhe të shesin me çmim jo më të vogël se 33.6 lek/kg, duke ditur rendimentin e arritur.

- **Fitimi neto:** 955.400 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 23.280 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 152.67 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 33.6 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 41.5%.

Karakteristika dhe potenciale

- Frut me vlera të larta ushqimore.
- Kontribut për industrinë e përpunimit, (reçel, komposto, gliko, etj).
- Prodhimi në rritje konstante, (+30% në 5 vitet e fundit).
- Rajonet kryesore: Fier, Durrës, Elbasan, Shkodër, Dibër,Korçë, Dibër, (burimi: AGIS).
- Traditë e vjetër kultivimi.
- Eksportet në nivele të ulëta, kryesisht furnizon tregun Shqiptar.
- Burim i rëndësishëm të ardhurash për kultivuesit.
- Kërkesa e lartë nga tregjet perëndimore përbën një potencial të paeksploruar por që kërkon çertifikim me standartin GlobalGap.

Paketa teknologjike për prodhimin e dardhës në pemtore intensive - Sipërfaqja 1 ha (inpute me pakicë)

Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)										Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor	Korrik	Gusht	Shtator	Tetor		
	Punime të mekanizuara																
1	*Frezim 3 herë*	ha	3	**12,000**	36,000	12,000		12,000	12,000							*0.9*	2.7%
2	*Prerje bari 3 herë*	ha	3	**7,000**	21,000					7,000	7,000				7,000	*0.5*	1.6%
3	*Spërkatje me pompë centrifugale*	nr	20	**3,500**	70,000	7,000	7,000	7,000	7,000	7,000	14,000	7,000	7,000	7,000		*1.8*	5.2%
4	*Grirje e degëve të krasitura*	ha	1	**20,000**	20,000	10,000	10,000									*0.5*	1.5%
	Totali mekanikës bujqësore				**147,000**											***3.7***	**10.9%**
	Punime me krahë																
1	*Shpërndarje e plehut organik*	ditë pune	25	**1,000**	25,000	25,000										*0.6*	1.9%
2	*Shpërndarje e plehut inorganik bazë*	ditë pune	2	**1,000**	2,000	2,000										*0.1*	0.1%
3	*Krasitje*	ditë pune	40	**2,000**	80,000	40,000	40,000									*2.0*	5.9%
4	*Rrallim*	ditë pune	50	**1,000**	50,000						25,000	25,000				*1.3*	3.7%
5	*Vjelje*	ditë pune	75	**1,000**	75,000									18,750	56,250	*1.9*	5.6%
6	*Ngarkim & shkarkim*	ditë pune	10	**1,000**	10,000									2,500	7,500	*0.3*	0.7%
7	*Pastrim parcele*	ditë pune	20	**1,000**	20,000										20,000	*0.5*	1.5%
8	*Shërbime të tjera*	ditë pune	40	**1,000**	40,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	*1.0*	3.0%
	Totali punimeve me krahë		**262**		**302,000**											***7.6***	**22.5%**
	Inpute/materiale																
1	*Pleh organik i kompostuar*	ton	50	**1,660**	83,000	83,000										*2.1*	6.2%
2	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	800	**110**	88,000	88,000										*2.2*	6.5%
3	*Plehëra kristalore*	kg	400	**280**	112,000					11,200	22,400	28,000	28,000	22,400		*2.8*	8.3%
4	*Plehëra gjethore*	kg	15	**2,000**	30,000					3,000	6,000	7,500	7,500	6,000		*0.8*	2.2%
5	*Fungicide për sperkatje dimërore*	kg	20	**600**	12,000	12,000										*0.3*	0.9%
6	*Fungicide*	kg	25	**6,000**	150,000	15,000	15,000	15,000	15,000	15,000	30,000	15,000	15,000	15,000		*3.8*	11.2%
7	*Insekticide*	kg	15	**9,000**	135,000				27,000	40,500	27,000		40,500			*3.4*	10.0%
	Totali inputeve/materialeve				**610,000**											***15.3***	**45.4%**
	Shpenzime të tjera																
1	*Energji elektrike*	kwh	1,800	**14.0**	25,200					2,520	5,040	6,300	6,300	5,040		*0.6*	1.9%
2	*Ujë*	m3	3,000	**5**	15,000					1,500	3,000	3,750	3,750	3,000		*0.4*	1.1%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	10	**2,500**	25,000	3,750	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	3,750	2,500	2,500		*0.6*	1.9%
4	*Transport i plehut organik*	ton	50	**800**	40,000	40,000										*1.0*	3.0%
5	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000										*0.4*	1.0%
6	*Të paparishikuara*	lekë	1	**30,000**	30,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	*0.8*	2.2%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**149,200**											***3.7***	**11.1%**
	Kosto fikse																
1	*Kosto amortizimi e pemëve*	lekë			48,000	4,800	4,800	4,800	4,800	4,800	4,800	4,800	4,800	4,800	4,800	*1.2*	3.6%
2	*Kosto amortizimi e rrethimit, sistemi mbështetës dhe të ujitjes*	lekë			42,000	4,200	4,200	4,200	4,200	4,200	4,200	4,200	4,200	4,200	4,200	*1.1*	3.1%
3	*Sigurimet shoqerore*	lekë			38,400	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	*1.0*	2.9%
4	*Taksa e tokës*	lekë			8,000	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	*0.2*	0.6%
	Totali i kostove fikse				**136,400**											***3.4***	**10.1%**
	Total i kostove variable (A+B+C+D)	lekë			1,208,200												
	Total i kostove fikse (E)	lekë			136,400												
	Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)	lekë			**1,344,600**	**372,390**	**95,140**	**57,140**	**84,140**	**110,860**	**162,580**	**116,940**	**131,190**	**102,830**	**111,390**	***33.6***	**100%**
	Të ardhurat nga shitjet cilësia e parë	kg	30,000	**65**	1,950,000												
	Të ardhurat nga shitjet cilësia e dytë	kg	10,000	**35**	350,000												
	Të ardhurat totale	lekë			**2,300,000**												
	Fitim neto (lekë/ha)				***955,400***	***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***				***33.6***							
	Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)				***23,384***	***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***				***57.5***							
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***152.67***	***Marzhi i fitimit***				***41.5%***							

Karta teknologjike - Qershi - Kultivim intensiv - Impute me pakicë - Sipërfaqe 1 ha

Qershia është një produkt që po shndërrohet në potencial të rëndësishëm në aspektin ekonomik. Kultivimi i qershisë po rritet me ritme të shpejta, si pasojë e marzheve të larta të fitimit që kanë tërhequr prodhuesit në mbarë vendin. Njohja e strukturës së të ardhurave dhe shpenzimeve në lidhje me kultivimin e qershisë do të rriste akoma më shumë interesin për kultivimin e këtij produkti të rëndësishëm. Do të analizohen shkurtimisht edhe disa tregues të tjerë, të cilët konsiderohen të rëndësishëm si për vetë fermerët, por edhe për institucionet financiare dhe ato politikëbërëse.

Kostot e prodhimit

Bazuar në përllogaritje dhe konsultime me aktorë të ndryshëm, kosto totale për kultivimin e 1 ha pemtore qershie në rastin e blerjes së imputeve me pakicë është 950 000 lekë. Nga totali i kostove 827 600 lekë janë kosto variable dhe 122 400 lekë janë kosto fiske. Njësoj si në rastin e mollës dhe dardhës, zërat që zënë pjesën më të madhe në strukturën totale të kostos janë blerja e imputeve dhe fuqia punëtore me ndryshimin e vetëm se në rastin e qershisë, fuqia punëtore zë peshën më të madhe.

Kostot fikse janë të ulëta, rreth 12.9% e kostos totale. Duke shmangur presionin e sasive sa më ta larta, të cilën e lejon kosto e ulët fikse, prodhuesi fokusohet totalisht të cilësia e produktit. Rezistenca e ulët e frutit të qershisë pas vjeljes ushtron presion për gjetjen e menjëhershme të tregut për shitjen e produktit.

Struktura e kostove

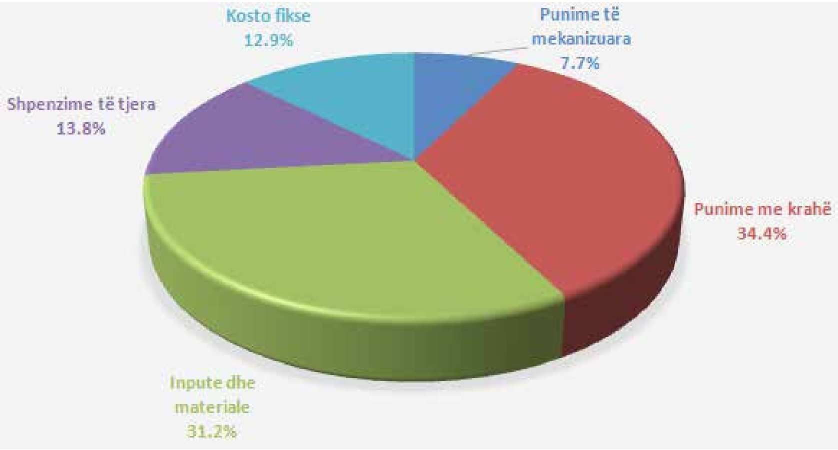

Të ardhurat

Kultivimi i qershisë gjeneron të ardhurara relativisht të larta. Kultivimi i qershisë në një sipërfaqe 1 hektar në rastin e imputeve me pakicë gjeneron një nivel të ardhurash prej 1 850 000 lekë. Të ardhurat janë llogaritur nga shitjet e cilësisë së parë, (20 ton), me një çmim 80 lek/kg dhe shitjet e cilësisë së dytë, (5 ton), me 50 lek/kg. Pra, rendimenti i llogaritur është 25 ton/ha.

Kreditimi

Njësoj si për kulturat e tjera frutore, edhe në rastin e qershisë kreditimi kryesisht në formën e kapitalit qarkullues është i rëndësishëm në fazën e nisjes së ciklit të prodhimit. Në rastin e qershisë kreditimi nevojitet në muajin janar dhe kredia mund të shlyhet gjatë periudhës maj - qershor. Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm.

Grafiku kohor i kreditimit

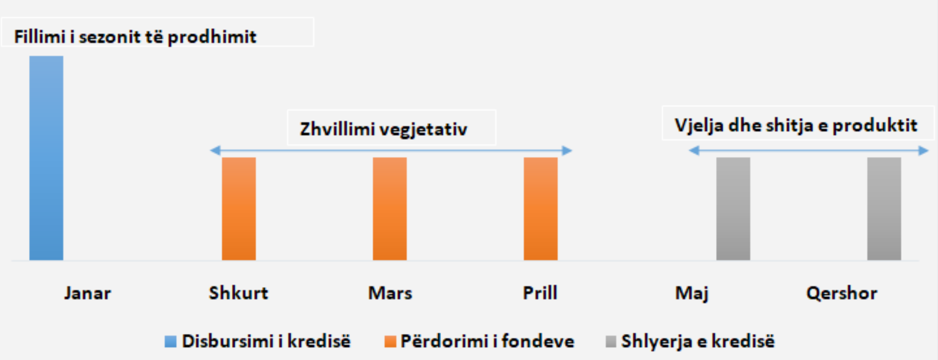

Treguesit kryesorë

Fermerët që merren me kultivimin e qershisë duhet të kenë parasysh se për të shmangur humbjet duhet të prodhojnë të paktën 12 838 kg/ha duke konsideruar çmimin mesatar të shitjes dhe të shesin produktin me një çmim jo më të ulët se 38.0 lekë/kg duke ditur rendimentin e arritur.

- **Fitimi neto:** 900 000 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 12.838 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 87.11 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 38.0 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 48.6%.

Karakteristika dhe potenciale

- Veti të larta kuruese.
- Mbështetje e lartë me grante dhe subvensione nga AZHBR dhe donatorë të huaj.
- Shtim i sipërfaqeve të kultivuara.
- Rajonet kryesore: Dibër, Korçë, Elbasan, Berat, Fier, (burimi: AGIS).
- Eksporte në nivele të ulëta krahasuar me potencialet dhe shumë të luhatshme.
- Eksperiencë e gjatë kultivimi në Dibër, Korçë, Berat.
- Burim i rëndësishëm të ardhurash për shumë familje.
- Kërkesë e lartë e tregjeve ndërkombëtare akoma nuk po shrytëzohet, si pasojë e mungesës së investimeve të nevojshme dhe çertifikimeve me standarte të larta.

Paketa teknologjike për prodhimin e qershisë në pemtoret intensive - Sipërfaqja 1 ha (inpute me pakicë)

Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)						Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor		
	Punime të mekanizuara												
1	*Frezim 2 herë*	ha	2	**12,000**	24,000	12,000		12,000				*1.0*	2.5%
2	*Prerje bari 2 herë*	ha	2	**7,000**	14,000				7,000	7,000		*0.6*	1.5%
3	*Spërkatje me pompë centrifugale*	nr	10	**3,500**	35,000	7,000	7,000	7,000	14,000			*1.4*	3.7%
4	*Grirje e degëve të krasitura*	ha	1	**20,000**	20,000	10,000	10,000					*0.8*	2.1%
	Totali mekanikës bujqësore				**73,000**							***2.9***	***7.7%***
	Punime me krahë												
1	*Shpërndarje e plehut organik*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	20,000						*0.8*	2.1%
2	*Shpërndarje e plehut inorganik bazë*	ditë pune	2	**1,000**	2,000	2,000						*0.1*	0.2%
3	*Krasitje*	ditë pune	40	**2,000**	80,000	40,000	40,000					*3.2*	8.4%
4	*Vjelje*	ditë pune	170	**1,000**	170,000					85,000	85,000	*6.8*	17.9%
5	*Ngarkim & shkarkim*	ditë pune	15	**1,000**	15,000					7,500	7,500	*0.6*	1.6%
6	*Pastrim parcele*	ditë pune	20	**1,000**	20,000						20,000	*0.8*	2.1%
7	*Sherbime të tjera*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	3,333	3,333	3,333	3,333	3,333	3,333	*0.8*	2.1%
	Totali punimeve me krahë		**287**		**327,000**							***13.1***	**34.4%**
	Inpute/materiale												
1	*Pleh organik i kompostuar*	ton	40	**1,660**	66,400	66,400						*2.7*	7.0%
2	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	800	**110**	88,000	88,000						*3.5*	9.3%
3	*Plehëra kristalore*	kg	200	**280**	56,000			16,800	22,400	16,800		*2.2*	5.9%
4	*Plehëra gjethore*	kg	10	**2,000**	20,000							*0.8*	2.1%
5	*Fungicide për sperkatje dimërore*	kg	10	**600**	6,000	6,000						*0.2*	0.6%
6	*Fungicide*	kg	7	**6,000**	42,000		4,200	16,800	21,000			*1.7*	4.4%
7	*Insekticide*	kg	2	**9,000**	18,000		1,800	7,200	9,000			*0.7*	1.9%
	Totali inputeve/materialeve				**296,400**							***11.9***	**31.2%**
	Shpenzime të tjera												
1	*Energji elektrike*	kwh	1,800	**14**	25,200			6,300	6,300	6,300	6,300	*1.0*	2.7%
2	*Ujë*	m3	3,000	**5**	15,000			3,750	3,750	3,750	3,750	*0.6*	1.6%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	6	**2,500**	15,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000		*0.6*	1.6%
4	*Transport i plehut organik*	ton	40	**800**	32,000	32,000						*1.3*	3.4%
5	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000						*0.6*	1.5%
6	*Të paparishikuara*	lekë	1	**30,000**	30,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000		*1.2*	3.2%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**131,200**							***5.2***	**13.8%**
	Kosto fikse												
1	*Kosto e amortizimit të pemëve*	lekë			34,000	5,667	5,667	5,667	5,667	5,667	5,667	*1.4*	3.6%
2	*Kosto amortizimi e rrethimit, sistemit mbështetës dhe të ujitjes*	lekë			42,000	7,000	7,000	7,000	7,000	7,000	7,000	*1.7*	4.4%
3	*Sigurimet shoqërore*	lekë			38,400	6,400	6,400	6,400	6,400	6,400	6,400	*1.5*	4.0%
4	*Taksa e tokës*	lekë			8,000	1,333	1,333	1,333	1,333	1,333	1,333	*0.3*	0.8%
	Totali i kostove fikse				**122,400**							***4.9***	**12.9%**
	Total i kostove variable (A+B+C+D)	lekë			827,600								
	Total i kostove fikse (E)	lekë			122,400								
	Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)	lekë			**950,000**	**330,133**	**95,733**	**102,583**	**116,183**	**159,083**	**146,283**	***38.0***	**100%**
	Të ardhurat nga shitjet cilësia e parë	kg	20,000	**80**	1,600,000								
	Të ardhurat nga shitjet cilësia e dytë	kg	5,000	**50**	250,000								
	Të ardhurat totale	lekë			**1,850,000**								
	Fitim neto (lekë/ha)				**900,000**	***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***				***38.0***			
	Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)				***12,838***	***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***				***74.0***			
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***87.11***	***Marzhi i fitimit***				***48.6%***			

Karta teknologjike - Pjeshkë dhe nektarinë - Impute me pakicë - Sipërfaqe 1 ha

Pjeshkët dhe nektarinat janë produkte të rëndësishme në grupin e frutave. Megjithëse mund të duken disi të ndryshme në pamjen e jashtme dhe në shije, këto dy produkte kultivohen me teknika të njëjta prodhimi, për këtë arsye trajtohen së bashku. Pjeshka dhe nektarina kanë strutkurë të njëjtë të ardhurash dhe shpenzimesh, të cilat analizohen në këtë seksion. Përveç të ardhurave dhe shpenzimeve, rëndësi do t'i kushtohet analizimit të përmbledhur të disa treguesve kryesorë që lidhen me rendimentin, eficiencën e punës në fermë dhe treguesve të tjerë ekonomikë të rëndësishëm.

Kostot e prodhimit

Bazuar në përllogaritje dhe konsultime, kostoja totale për kultivimin e 1 ha pemëtore pjeshke/nektarine intensive në rastin e blerjes së imputeve me pakicë është 973 200 lekë. Nga totali i kostove 850 800 lekë janë kosto variable dhe 122 400 lekë janë kosto fiske. Struktura e kostos dominohet nga blerja e Imputeve me 32.7% dhe fuqia punëtore me 30.5%.

Kostot fikse përbëhen nga amortizimi i pemëtores, sistemit të rrethimit, sistemit mbështetës dhe atij të ujitjes, sigurimet shoqërore dhe taksa e tokës. Në total këto këto shpenzime zënë 12.6% të kostos totale të prodhimit.

Struktura e kostove

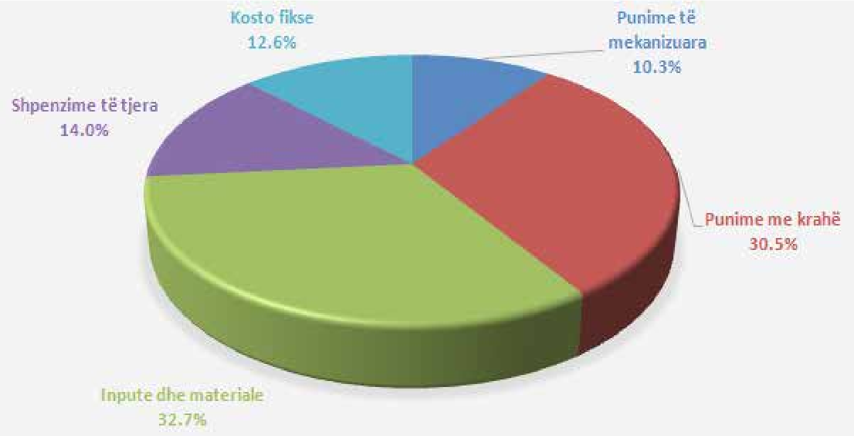

Të ardhurat

Kultivimi i pjeshkës dhe nektarinës gjeneron të ardhurara të mira për kultivuesit. Kultivimi i pjeshkës/nektarinës në një sipërfaqe 1 hektar në rastin e imputeve me pakicë gjeneron një nivel të ardhurash prej 1 450 000 lekë. Të ardhurat janë llogaritur nga shitjet e cilësisë së parë, (25 ton), me një çmim 50 lek/kg dhe shitjet e cilësisë së dytë, (5 ton), me 40 lek/kg. Per 1 hektar rendimenti i llogaritur është 30 ton.

Kreditimi

Sezoni i prodhimit për pjeshkën dhe nektarinën fillon në janar dhe zgjat deri në gusht. Pikërisht në fillim të sezonit të prodhimit fermerët kanë nevojë për kredi afatshkurtra në formën e kapitalit qarkullues. Periudha më e përshtatshme për shlyerjen e kredisë është koha e sezonit të vreljes dhe shitjes së produktit, që përkon më periudhën qershor - gusht. Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm.

Grafiku kohor i kreditimit

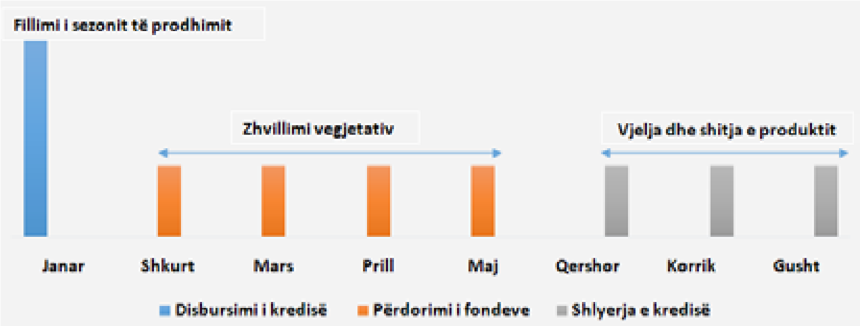

Treguesit kryesorë

Kultivimi i pjeshkës dhe nektarinës ka një marzh fitimi prej 32.9%. Kosto e prodhimit është 32.4 lekë/kg, ç'ka shërben edhe si çmimi i shitjes në pikën kritike për fermat. Rendimenti në pikën kritike është 24,671 kg/ha që është sasia minimale për të shmangur humbjen duke marrë në konsideratë çmimin mesatar të shitjes.

- **Fitimi neto:** 405.800 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 20.135 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 121.46 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 32.4 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 32.9%.

Karakteristika dhe potenciale

- Fruta me vlera të larta ushqimore dhe kuruese.
- Mbështetje nga programe të ndryshme grantesh, (kombëtare dhe ndërkombëtare).
- Trend pozitiv i prodhimit në vitet e fundit.
- Rajonet kryesore: Fier, Elbasan, Berat, Tiranë, Shkodër, (burimi: AGIS).
- Eksporte të luhatshme; kryesisht në Serbi dhe Mal të Zi.
- Produkte të rëndësishme për industrinë e përpunimit.
- Burim i rëndësishëm të ardhurash për kultivuesit.

Paketa teknologjike për prodhimin e pjeshkës dhe nektarinës në pemtore intensive - Sipërfaqja 1 ha (inpute me pakicë)

Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)								Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor	Korrik	Gusht		
					Punime të mekanizuara										
1	*Frezim 2 herë*	ha	2	**12,000**	24,000		12,000	12,000						*0.8*	2.5%
2	*Prerje bari 2 herë*	ha	2	**7,000**	14,000				7,000	7,000				*0.5*	1.4%
3	*Spërkatje me pompë centrifugale*	nr	12	**3,500**	42,000	4,200	8,400	8,400	8,400	8,400	4,200			*1.4*	4.3%
4	*Grirje e degëve të krasitura*	ha	1	**20,000**	20,000	10,000	10,000							*0.7*	2.1%
	Totali mekanikës bujqësore				**100,000**									***3.3***	**10.3%**
					Punime me krahë										
1	*Shpërndarje e plehut organik*	ditë pune	25	**1,000**	25,000	25,000								*0.8*	2.6%
2	*Shpërndarje e plehut inorganik bazë*	ditë pune	2	**1,000**	2,000	2,000								*0.1*	0.2%
3	*Krasitje*	ditë pune	50	**2,000**	100,000	50,000	50,000							*3.3*	10.3%
4	*Rrallim*	ditë pune	50	**1,000**	50,000				25,000	25,000				*1.7*	5.1%
5	*Vjelje*	ditë pune	80	**1,000**	80,000						24,000	32,000	24,000	*2.7*	8.2%
6	*Ngarkim & shkarkim*	ditë pune	10	**1,000**	10,000						3,000	4,000	3,000	*0.3*	1.0%
7	*Pastrim parcele*	ditë pune	10	**1,000**	10,000								10,000	*0.3*	1.0%
8	*Shërbime të tjera*	ditë pune	20	**1,000**	20,000									*0.7*	2.1%
	Totali punimeve me krahë		**247**		**297,000**									***9.9***	**30.5%**
					Inpute/materiale										
1	*Pleh organik i kompostuar*	ton	50	**1,660**	83,000	83,000								*2.8*	8.5%
2	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	800	**110**	88,000	88,000								*2.9*	9.0%
3	*Plehëra kristalore*	kg	100	**280**	28,000				8,400	11,200	8,400			*0.9*	2.9%
4	*Plehëra gjethore*	kg	10	**2,000**	20,000				8,000	8,000	4,000			*0.7*	2.1%
5	*Fungicide për sperkatje dimërore*	kg	10	**600**	6,000	6,000								*0.2*	0.6%
6	*Fungicide*	kg	8	**6,000**	48,000	4,800	9,600	9,600	9,600	9,600	4,800			*1.6*	4.9%
7	*Insekticide*	kg	5	**9,000**	45,000			9,000	13,500	13,500	9,000			*1.5*	4.6%
	Totali inputeve/materialeve				**318,000**									***10.6***	**32.7%**
					Shpenzime të tjera										
1	*Energji elektrike*	kwh	1,200	**14**	16,800				2,520	2,520	3,360	4,200	4,200	*0.6*	1.7%
2	*Ujë*	m3	2,000	**5**	10,000				1,500	1,500	2,000	2,500	2,500	*0.3*	1.0%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	10	**2,500**	25,000	3,750	3,750	3,750	3,750	2,500	3,750	3,750		*0.8*	2.6%
4	*Transport i plehut organik*	ton	50	**800**	40,000	40,000								*1.3*	4.1%
5	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000								*0.5*	1.4%
6	*Të paparishikuara*	lekë	1	**30,000**	30,000	3,750	3,750	3,750	3,750	3,750	3,750	3,750	3,750	*1.0*	3.1%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**135,800**									***4.5***	**14.0%**
					Kosto fikse										
1	*Kosto e amortizimit të pemëve*	lekë			34,000	4,250	4,250	4,250	4,250	4,250	4,250	4,250	4,250	*1.1*	3.5%
2	*Kosto amortizimi e rrethimit, sistemit mbështetës dhe të ujitjes*	lekë			42,000	5,250	5,250	5,250	5,250	5,250	5,250	5,250	5,250	*1.4*	4.3%
3	*Sigurimet shoqerore*	lekë			38,400	4,800	4,800	4,800	4,800	4,800	4,800	4,800	4,800	*1.3*	3.9%
4	*Taksa e tokës*	lekë			8,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	*0.3*	0.8%
	Totali i kostove fikse				**122,400**									***4.1***	**12.6%**
Total i kostove variable (A+B+C+D)		lekë			850,800										
Total i kostove fikse (E)		lekë			122,400										
Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)		lekë			**973,200**	**349,800**	**112,800**	**61,800**	**106,720**	**108,270**	**85,560**	**65,500**	**62,750**	***32.4***	**100%**
Të ardhurat nga shitjet cilësia e parë		kg	25,000	**50**	1,250,000										
Të ardhurat nga shitjet cilësia e dytë		kg	5,000	**40**	200,000										
Të ardhurat totale		lekë			**1,450,000**										
	Fitim neto (lekë/ha)				***476,800***	***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***				***32.4***					
	Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)				***20,135***	***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***				***48.3***					
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***121.46***	***Marzhi i fitimit***				***32.9%***					

Karta teknologjike - Mandarina - Impute me pakicë - Sipërfaqe 1 ha

Mandarina është një nga frutat më të rëndësishme që bën pjesë në grupin e agrumeve. Mandarina përbën një aktivitet të rëndësishëm ekonomik në bujqësinë shqiptare dhe ka potenciale të mëdha eksporti. Konsumi i mandarinës është rritur ndjeshëm në Shqipëri, si pasojë e rritjes së të ardhurave mesatare për familje. Në këtë seksion do të analizohet struktura e të ardhurave dhe shpenzimeve për kultivimin e mandarinës në sipërfaqe 1 hektar në rastin e blerjes së imputeve me pakicë. Do të shpjegohen shkurtimisht edhe disa nga treguesit kryesorë të llogaritur nga të dhënat e kartës teknologjike.

Kostot e prodhimit

Kosto totale për kultivimin e 1 ha pemtore me mandarina në rastin e blerjes së imputeve me pakicë është 1 300 500 lekë. Nga totali i kostove 1 176 100 lekë janë kostova variable dhe 124 400 lekë janë kosto fiske. Kosto e blerjes së imputeve të nevojshme dhe fuqia punëtore për kryerjen e shërbimeve të nevojshme dominojnë strukturën e kostos me 39.0% dhe 28.0%, respektivisht. Kosto të tjera prodhimi janë kostot e punimeve të mekanizuara, shpenzime të tjera, si ujë, energji elektrike, etj., si edhe kostot fikse të cilat nuk ndikohen nga prodhimi. Kostot fikse përbëhen nga amortizimi, sigurimet shoqërore dhe taksa e tokës dhe të gjitha së bashku zënë 9.6% të kostos totale.

Struktura e kostove

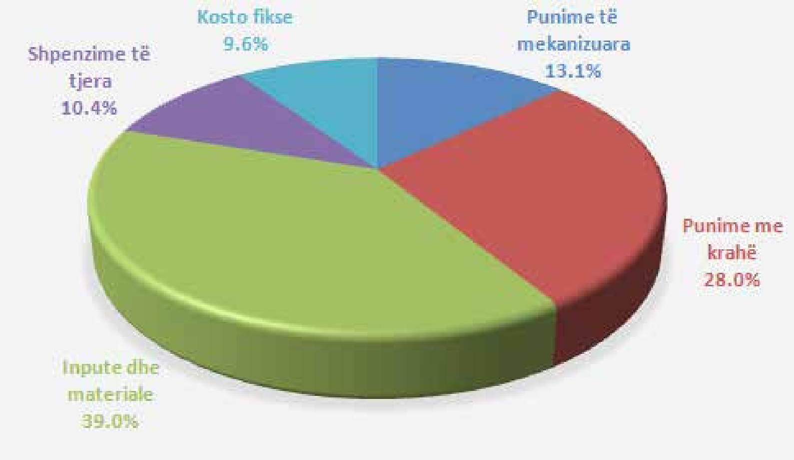

Të ardhurat

Kultivimi i mandarinës në një sipërfaqe 1 hektar në rastin e imputeve me pakicë gjeneron një nivel të ardhurash prej 2 400 000 lekë. Të ardhurat janë llogaritur nga shitjet e cilësisë së parë, (40 ton), me çmim 45 lek/kg dhe shitjet e cilësisë së dytë, (20 ton), me 30 lek/kg. Pra, rendimenti i llogaritur është 60 ton/ha.

Kreditimi

Fermerët që merren me kultivimin e mandarinës mund të mbështeten me kredi afatshkurta për kapital qarkullues nga sistemi bankar në fillim të sezonit të prodhimit që përkon me muajin janar. Periudha më e përshtatshme për shlyerjen e kredisë janë tre muajt e fundit të vitit, periudhë në të cilën vilet dhe shitet produkti. Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm.

Grafiku kohor i kreditimit

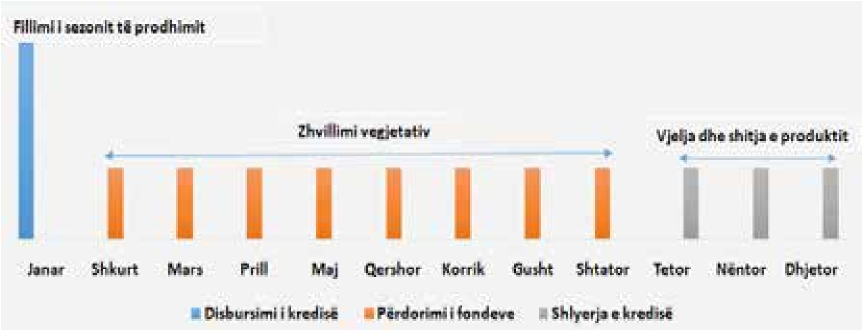

Treguesit kryesorë

Përveç të ardhurave dhe shpenzimeve, janë përllogaritur disa tregues të rëndësishëm mbi kultivimin e mandarinës. Treguesit lidhen me efiçiencën e punës në fermë, rendimentet, kostoja e prodhimit për njësi, marzhi i fitimit dhe sigurisht një nga informacionet me të rëndësishme, fitimi neto.

- **Fitimi neto:** 1 099 500 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 32 513 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 211.27 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 21.7 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 45.8%.

Karakteristika dhe potenciale

- Shtim me ritme të shpejta i sipërfaqeve të kultivuara dhe prodhimit.
- Mbështetje e lartë me grante dhe subvensione nga AZHBR dhe donatorë të huaj, (IPARD).
- Rritje e shpejtë e konsumit në tregun vendas, si pasojë e rritjes së të ardhurave.
- Rajonet kryesore: Vlorë, Sarandë (Xarrë), Fier, Berat; në sasi më të vogla thuajse në të gjithë ultësirën perëndimore, (burimi: AGIS).
- Rritje e madhe e eksporteve, (shtatëfishim), në pesë vitet e fundit (7 782 ton ose 2.4 milion USD në 2016). Bazuar në konsumin kombëtar duhen shtuar sipërfaqet e mbjella.
- Burim i rëndësishëm të ardhurash për kultivuesit.
- Ndërgjegjësim mbi sigurinë ushqimore dhe rëndësinë e çertifikimeve.

Paketa teknologjike për prodhimin e mandarinës - Sipërfaqja 1 ha (inpute me pakicë)

Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)											Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor	Korrik	Gusht	Shtator	Tetor	Nëntor		
	Punime të mekanizuara																	
1	*Frezim 2 herë*	ha	2	**12,000**	24,000	12,000		12,000									*0.4*	1.8%
2	*Prerje bari 3 herë*	ha	3	**7,000**	21,000				7,000	7,000					7,000		*0.4*	1.6%
3	*Spërkatje me pompë centrifugale*	nr	30	**3,500**	105,000	10,500	10,500	10,500	10,500	10,500	21,000	10,500	10,500	10,500			*1.8*	8.1%
4	*Grirje e degeve te krasitura*	ha	1	**20,000**	20,000		10,000	10,000									*0.3*	1.5%
	Totali mekanikës bujqësore				**170,000**												***2.8***	**13.1%**
	Punime me krahë																	
1	*Shpërndarje e plehut inorganik bazë*	ditë pune	4	**1,000**	4,000	4,000											*0.1*	0.3%
2	*Krasitje*	ditë pune	80	**2,000**	160,000	80,000	80,000										*2.7*	12.3%
3	*Vjelje*	ditë pune	120	**1,000**	120,000										60,000	60,000	*2.0*	9.2%
4	*Ngarkim & shkarkim*	ditë pune	20	**1,000**	20,000										10,000	10,000	*0.3*	1.5%
5	*Pastrim parcele*	ditë pune	20	**1,000**	20,000											20,000	*0.3*	1.5%
6	*Sherbime të tjera*	ditë pune	40	**1,000**	40,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	8,000	4,000	4,000	4,000			*0.7*	3.1%
	Totali punimeve me krahë		**284**		**364,000**												***6.1***	**28.0%**
	Inpute/materiale																	
1	*Pleëhera inorganike bazë NPK*	kg	1,400	**110**	154,000	154,000											*2.6*	11.8%
2	*Plëhera kristalore*	kg	200	**280**	56,000					14,000	14,000	14,000	14,000				*0.9*	4.3%
3	*Plëhera gjethore*	kg	15	**2,000**	30,000				9,000	12,000	9,000						*0.5*	2.3%
4	*Fungicide për sperkatje dimërore*	kg	15	**600**	9,000	9,000											*0.2*	0.7%
5	*Fungicide*	kg	25	**6,000**	150,000	15,000	15,000	15,000	15,000	15,000	30,000	15,000	15,000	15,000			*2.5*	11.5%
6	*Insekticide*	kg	12	**9,000**	108,000				21,600	32,400	21,600		32,400				*1.8*	8.3%
	Totali inputeve/materialeve				**507,000**												***8.5***	**39.0%**
	Shpenzime të tjera																	
1	*Energji elektrike*	kwh	2,400	**14**	33,600					3,360	6,720	8,400	8,400	6,720			*0.6*	2.6%
2	*Ujë*	m3	4,000	**5**	20,000					2,000	4,000	5,000	5,000	4,000			*0.3*	1.5%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	15	**2,500**	37,500	5,625	3,750	3,750	3,750	3,750	3,750	5,625	3,750	3,750			*0.6*	2.9%
4	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000											*0.2*	1.1%
5	*Të paparishikuara*	lekë	1	**30,000**	30,000	2,727	2,727	2,727	2,727	2,727	2,727	2,727	2,727	2,727	2,727	2,727	*0.5*	2.3%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**135,100**												***2.3***	**10.4%**
	Kosto fikse																	
1	*Kosto e amortizimit të pemëve*	lekë			36,000	3,273	3,273	3,273	3,273	3,273	3,273	3,273	3,273	3,273	3,273	3,273	*0.6*	2.8%
2	*Kosto amortizimi e rrethimit, sistemit mbështetës dhe të ujitjes*	lekë			42,000	3,818	3,818	3,818	3,818	3,818	3,818	3,818	3,818	3,818	3,818	3,818	*0.7*	3.2%
3	*Sigurimet shoqërore*	lekë			38,400	3,491	3,491	3,491	3,491	3,491	3,491	3,491	3,491	3,491	3,491	3,491	*0.6*	3.0%
4	*Taksa e tokës*	lekë			8,000	727	727	727	727	727	727	727	727	727	727	727	*0.1*	0.6%
	Totali i kostove fikse				**124,400**												***2.1***	**9.6%**
Total i kostove variable (A+B+C+D)		lekë			1,176,100													
Total i kostove fikse (E)		lekë			124,400													
Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)		lekë			**1,300,500**	**322,161**	**137,286**	**69,286**	**84,886**	**118,046**	**132,106**	**76,561**	**107,086**	**58,006**	**91,036**	**104,036**	***21.7***	**100%**
Të ardhurat nga shitjet cilësia e parë		kg	40,000	**45**	1,800,000													
Të ardhurat nga shitjet cilësia e dytë		kg	20,000	**30**	600,000													
Të ardhurat totale		lekë			**2,400,000**													
	Fitim neto (lekë/ha)				***1,099,500***	***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***				***21.7***								
	Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)				***32,513***	***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***				***40.0***								
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***211.27***	***Marzhi i fitimit***				***45.8%***								

Karta teknologjike - Shegë - Impute me pakicë - Sipërfaqe 1 ha

Kultivimi i shegës është një aktivitet i rëndësishëm ekonomik për bujqësinë që po zhvillohet gjithnjë e më shumë. Eksizton në kërkesë e lartë për frutin e shegës në tregjet evropiane dhe kjo përbën një potencial për zhvillimin e këtij sektori në Shqipëri. Në këtë seksion analizohet struktura e të ardhurave dhe shpenzimeve për kultivimin e 1 hektar shegë në rastin e blerjes së imputeve me pakicë. Njohja e strukturës së të ardhurave dhe shpenzimeve përbën rëndësi të veçantë për bankat që po rrisin interesin e tyrë për kreditimin e sektorit bujqësor. Përveç të ardhurave dhe shpenzimeve do të analizohen edhe disa tregues të tjerë të konsideruar të rëndësishëm për sa i përket kultivimit të shegës.

Kostot e prodhimit

Kosto totale për kultivimin e 1 ha pemëtore shege në rastin e blerjes së imputeve me pakicë është 1 018 600 lekë. Nga totali i kostove 894 200 lekë janë kosto variable të lidhura direkt me nivelin e prodhimit dhe 124 400 lekë janë kosto fiske. Njësoj si për pjesën më të madhe të fruta - perimeve peshën më të madhe në strukturën e kostos e zënë blerja e imputeve dhe fuqia punëtore. Këto dy zëra përbëjnë mbi 60% të totalit të kostove të prodhimit.

Kostot fikse janë relativisht të ulëta. Kosto fikse të ulëta kanë avantazhe dhe disavantazhe. Fermerët mund të fokusohen të cilësia duke qënë se kostot fikse nuk janë të larta; nga ana tjetër kjo i pengon ata të përfitojnë nga ekonomia e shkallës ose ndikimi mund të jetë i parëndësishëm.

Struktura e kostove

Të ardhurat

Kultivimi i shegës gjeneron të ardhurara të kënaqshme për kultivuesit. Kultivimi i shegës në një sipërfaqe 1 hektar në rastin e imputeve me pakicë gjeneron një nivel të ardhurash prej 1 875 000 lekë. Të ardhurat janë llogaritur nga shitjet e cilësisë së parë, (25 ton), me një çmim 65 lek/kg dhe shitjet e cilësisë së dytë, (5 ton), me 50 lek/kg. Pra, rendimenti i llogatirur është 30 ton/ha.

Kreditimi

Fermerët që kultivojnë shegë, nisin përgatitjet për sezonin e prodhimit në janar të çdo viti. Pikërisht në këtë periudhë ata kanë nevojë për kredi të vogla afatshkurtëra për të mbuluar shpenzimet që zakonisht janë më të larta në fillim të sezonit të prodhimit. Koha më e përshtatshme për shlyerjen e kredisë është periudha shtator - nëntor. Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm.

Grafiku kohor i kreditimit

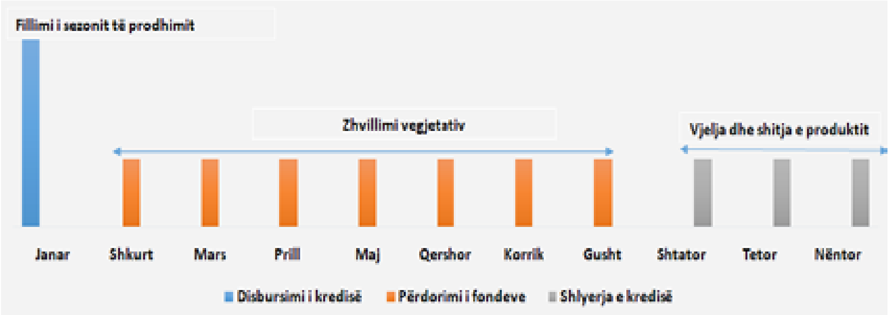

Treguesit kryesorë

Përveç të ardhurave dhe shpenzimeve, janë përllogaritur disa tregues të rëndësishëm mbi kultivimin e shegës. Treguesit lidhen me efiçiencën e punës në fermë, rendimentet, kostoja e prodhimit për njësi, marzhi i fitimit dhe sigurisht një nga informacionet me të rëndësishme, fitimi neto.

- **Fitimi neto:** 856 400 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 16 298 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 141.51 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 34.0 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 45.7%.

Karakteristika dhe potenciale

- Fruti me vlera të larta ushqimore dhe kuruese.
- Mbështetje e lartë me grante dhe subvensione nga AZHBR dhe donatorë të huaj.
- Interes i lartë për investime.
- Kultivohet pothuajse në të gjithë Shqipërinë me përjashtim të Korçës dhe Kukësit. Prodhuesit më të mëdhenj janë: Fieri, Durrësi, Shkodra dhe Berati, (burimi: AGIS).
- Aktualisht ka vetëm eksporte sporadike. Kërkesë e lartë nga kompanitë përpunuese në Europë.
- Burim i rëndësishëm të ardhurash për kultivuesit.
- Ekzistojnë disa prodhues të mëdhenj me ferma moderne.

Paketa teknologjike për prodhimin e shegës - Sipërfaqja 1 ha (inpute me pakicë)																	
Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)										Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor	Korrik	Gusht	Shtator	Tetor		
	Punime të mekanizuara																
1	*Frezim 2 herë*	ha	2	**12,000**	24,000			12,000	12,000							*0.8*	2.4%
2	*Prerje bari 2 herë*	ha	2	**7,000**	14,000				7,000	7,000						*0.5*	1.4%
3	*Spërkatje me pompë centrifugale*	nr	16	**3,500**	56,000	5,600	5,600	5,600	5,600	5,600	11,200	5,600	5,600	5,600		*1.9*	5.5%
4	*Grirje e degëve të krasitura*	ha	1	**20,000**	20,000	10,000	10,000									*0.7*	2.0%
	Totali mekanikes bujqësore				**114,000**											***3.8***	**11.2%**
	Punime me krahë																
1	*Shpërndarje e plehut organik*	ditë pune	25	**1,000**	25,000	25,000										*0.8*	2.5%
2	*Shpërndarje e plehut inorganik bazë*	ditë pune	2	**1,000**	2,000	2,000										*0.1*	0.2%
3	*Krasitje*	ditë pune	50	**2,000**	100,000	50,000	50,000									*3.3*	9.8%
4	*Vjelje*	ditë pune	90	**1,000**	90,000									22,500	67,500	*3.0*	8.8%
5	*Ngarkim & shkarkim*	ditë pune	15	**1,000**	15,000									3,750	11,250	*0.5*	1.5%
6	*Pastrim parcele*	ditë pune	10	**1,000**	10,000										10,000	*0.3*	1.0%
7	*Sherbime të tjera*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	*0.7*	2.0%
	Totali punimeve me krahë		**212**		**262,000**											***8.7***	**25.7%**
	Inpute/materiale																
1	*Pleh organik i kompostuar*	ton	50	**1,660**	83,000	83,000										*2.8*	8.1%
2	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	1,200	**110**	132,000	132,000										*4.4*	13.0%
3	*Plehëra kristalore*	kg	150	**280**	42,000					4,200	8,400	10,500	10,500	8,400		*1.4*	4.1%
4	*Plehëra gjethore*	kg	10	**2,000**	20,000				6,000	8,000	6,000					*0.7*	2.0%
5	*Fungicide për sperkatje dimërore*	kg	10	**600**	6,000	6,000										*0.2*	0.6%
6	*Fungicide*	kg	10	**6,000**	60,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	12,000	6,000	6,000	6,000		*2.0*	5.9%
7	*Insekticide*	kg	1.5	**9,000**	13,500				2,700	4,050	2,700		4,050			*0.5*	1.3%
	Totali inputeve/materialeve				**356,500**											***11.9***	**35.0%**
	Shpenzime të tjera																
1	*Energji elektrike*	kwh	1,800	**14.0**	25,200					2,520	5,040	6,300	6,300	5,040		*0.8*	2.5%
2	*Ujë*	m3	3,000	**5**	15,000					1,500	3,000	3,750	3,750	3,000		*0.5*	1.5%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	15	**2,500**	37,500	5,625	3,750	3,750	3,750	3,750	3,750	5,625	3,750	3,750		*1.3*	3.7%
4	*Transport i plehut organik*	ton	50	**800**	40,000	40,000										*1.3*	3.9%
5	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000										*0.5*	1.4%
6	*Të paparishikuara*	lekë	1	**30,000**	30,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	*1.0*	2.9%
	Totali i shpenzimeve te tjera				**161,700**											***5.4***	**15.9%**
	Kosto fikse																
1	*Kosto amortizimi e pemëve*	lekë			36,000	3,600	3,600	3,600	3,600	3,600	3,600	3,600	3,600	3,600	3,600	*1.2*	3.5%
2	*Kosto amortizimi e rrethimit, sistemit mbështetës dhe të ujitjes*	lekë			42,000	4,200	4,200	4,200	4,200	4,200	4,200	4,200	4,200	4,200	4,200	*1.4*	4.1%
3	*Sigurimet shoqërore*	lekë			38,400	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	*1.3*	3.8%
4	*Taksa e tokës*	lekë			8,000	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	*0.3*	0.8%
	Totali i kostove fikse				**124,400**											***4.1***	**12.2%**
Total i kostove variable (A+B+C+D)		lekë			894,200												
Total i kostove fikse (E)		lekë			124,400												
Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)		lekë			**1,018,600**	**396,665**	**92,790**	**44,790**	**60,490**	**60,060**	**69,530**	**55,215**	**57,390**	**75,480**	**106,190**	***34.0***	**100%**
Të ardhurat nga shitjet cilësia e parë		kg	25,000	**65**	1,625,000												
Të ardhurat nga shitjet cilësia e dytë		kg	5,000	**50**	250,000												
Të ardhurat totale		lekë			**1,875,000**												
	Fitim neto (lekë/ha)				**856,400**	***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***				***34.0***							
	Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)				***16,298***	***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***				***62.5***							
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***141.51***	***Marzhi i fitimit***				***45.7%***							

Karta teknologjike - Lajthi - Impute me pakicë - Sipërfaqe 1 ha

Lajthia është një nga produktet më të rëndësishme në grupin e arrorëve. Kultivimi i lajthisë po rritet çdo vit edhe më shumë, nxitur edhe nga programe grantesh dhe projekte të ndryshme. Interesi i lartë për këtë produkt vjen edhe nga marzhet e larta të fitimit. Në mbarë botën lajthia përdoret gjerësisht në industrinë e prodhimit të çokollateve dhe ëmbëlsirave. Në këtë seksion do të analizojmë strukturën e të ardhurave dhe shpenzimeve për kultivimin e 1 hektar pemëtore me lajthi, si edhe do të përmenden shkurtimisht disa nga treguesit kryesorë në lidhje me produktivitetin e punës, rendimentet, etj.

Kostot e prodhimit

Bazuar në llogaritjet e kryera dhe konsultime me aktorë të rëndësishëm të fushës, kostoja totale për kultivimin e 1 ha pemëtore lajthie në rastin e blerjes së imputeve me pakicë është 521 600 lekë. Nga totali i kostove 415 200 lekë janë kosto variabël dhe 106 400 lekë janë kosto fiske. Në rastin e lajthisë, stuktura e kostos së prodhimit ndryshon krahasuar me produktet e tjera të analizuara. Zëri kryesor në strukturën e kostos është fuqia punëtore me 28.2% ndjekur nga kostos fikse me 20.4% dhe blerja e imputeve me 20.2%.

Vlen të theksojmë, se megjithëse struktura e kostove është e ndryshme, kostot për 1 hektar janë shumë më të ulëta se kulturat e tjera të analizuara. Kostoja e ulët e prodhimit dhe çmimet relativisht të kënaqshme e bëjnë tërheqëse kultivimin e lajthisë që është një nga produktet kryesore në grupin e arrorëve.

Struktura e kostove

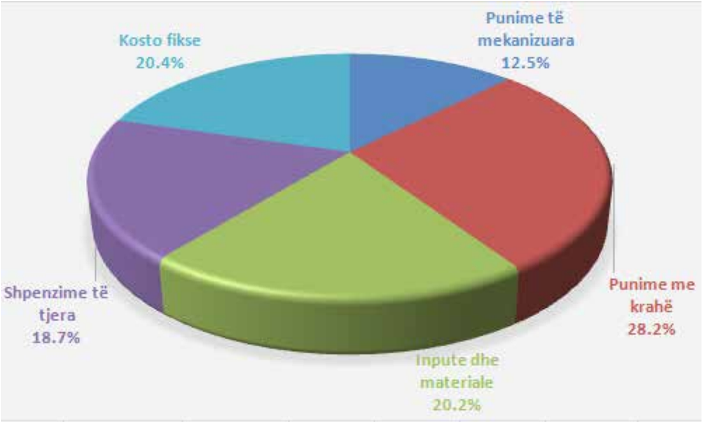

Të ardhurat

Kultivimi i lajthisë gjeneron të ardhurara të kënaqshme dhe ka marzh të lartë fitimit. Të ardhurat e gjeneruara nga kultivim i 1 hektar lajthi janë rreth 980 000 lekë. Të ardhurat janë llogaritur nga shitjet e cilësisë së parë, (2 ton), me një çmim 450 lek/kg dhe shitjet e cilësisë së dytë, (0.2 ton), me 400 lek/kg. Pra, rendimenti i llogatirur është 2.2 ton/ha.

Kreditimi

Duke qënë se kostot e prodhimit në rastin e kultivimit të lajthisë nuk janë shumë të larta, fermerët mund të kenë nevojë për kredi të vogla afatshkurtëra, të cilat shlyhen me një pagesë të vetme e cila përkon me sezonin e vjeljes dhe shitjes së produktit. Kreditimi duhet të ndodh në muajin janar, kur fermerët nisin procesin e prodhimit dhe shlyerja mund të kryhet në periudhën shtator - nëntor, kur fermat gjenerojnë të ardhura nga shitjet. Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm.

Grafiku kohor i kreditimit

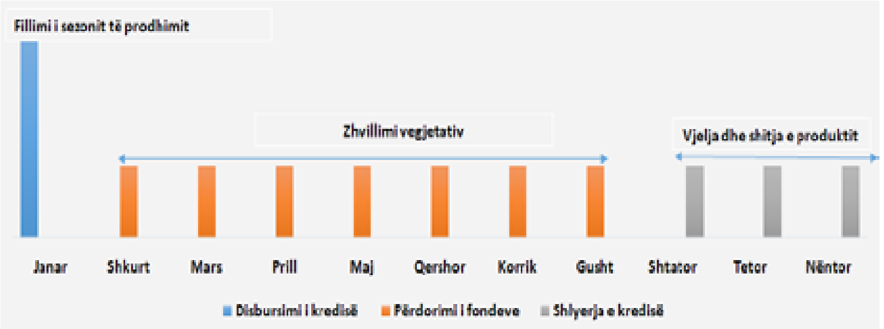

Treguesit kryesorë

Përveç të ardhurave dhe shpenzimeve, janë përllogaritur disa tregues të rëndësishëm mbi kultivimin e lajthisë. Treguesit lidhen me eficiencën e punës në fermë, rendimentet, kosto e prodhimit për njësi, marzhi i fitimit, etj.

- **Fitimi neto:** 458 400 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 1,171 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 17.3 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 237.1 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 46.8%.

Karakteristika dhe potenciale

- Vlera të larta ushqimore dhe kuruese.
- Interes i lartë për investime, si pasojë e marzhit të lartë të fitimit.
- Mbështetje e lartë nga programet e granteve dhe projekte të ndryshme.
- Rritje e sipërfaqeve të kultivuara.
- Rajonet kryesore: Durrës, Korçë, Lezhë, Fier, Gjirokastër, (burimi: AGIS).
- Burim i rëndësishëm të ardhurash për kultivuesit.
- Pavarësisht kërkesës së lartë të tregjeve evropiane, (p.sh. industria e çokollatave), Shqipëria nuk arrin të eksportojë lajthi si pasojë e sasive të vogla të prodhimit.

Paketa teknologjike për prodhimin e lajthisë - Sipërfaqja 1 ha (inpute me pakicë)																	
Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)										Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor	Korrik	Gusht	Shtator	Tetor		
	Punime të mekanizuara																
1	*Frezim 2 herë*	ha	2	**12,000**	24,000			12,000	12,000							*10.9*	4.6%
2	*Prerje bari 2 herë*	ha	2	**7,000**	14,000					7,000	7,000					*6.4*	2.7%
3	*Spërkatje me pompë centrifugale*	nr	2	**3,500**	7,000				3,500		3,500					*3.2*	1.3%
4	*Grirje e degëve të krasitura*	ha	1	**20,000**	20,000	10,000	10,000									*9.1*	3.8%
	Totali mekanikës bujqësore				**65,000**											***29.5***	**12.5%**
	Punime me krahë																
1	*Shpërndarje e plehut inorganik bazë*	ditë pune	2	**1,000**	2,000	2,000										*0.9*	0.4%
2	*Krasitje*	ditë pune	20	**2,000**	40,000	20,000	20,000									*18.2*	7.7%
3	*Vjelje*	ditë pune	60	**1,000**	60,000									15,000	45,000	*27.3*	11.5%
4	*Tharje e produktit*	ditë pune	10	**1,000**	10,000									2,500	7,500	*4.5*	1.9%
5	*Ngarkim shkarkim*	ditë pune	5	**1,000**	5,000									1,250	3,750	*2.3*	1.0%
6	*Pastrim parcele*	ditë pune	10	**1,000**	10,000										10,000	*4.5*	1.9%
7	*Shërbime të tjera*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	*9.1*	3.8%
	Totali punimeve me krahë		**127**		**147,000**											***66.8***	**28.2%**
	Inpute/materiale																
1	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	300	**110**	33,000	33,000										*15.0*	6.3%
2	*Plehëra kristalore*	kg	120	**280**	33,600	33,600										*15.3*	6.4%
3	*Fungicide për sperkatje dimërore*	kg	10	**600**	6,000	6,000										*2.7*	1.2%
4	*Fungicide*	kg	4	**6,000**	24,000	2,400	2,400	2,400	2,400	2,400	4,800	2,400	2,400	2,400		*10.9*	4.6%
5	*Insekticide*	kg	1.0	**9,000**	9,000				1,800	2,700	1,800		2,700			*4.1*	1.7%
	Totali inputeve/materialeve				**105,600**											***48.0***	**20.2%**
	Shpenzime të tjera																
1	*Energji elektrike*	kwh	2,400	**14**	33,600					3,360	6,720	8,400	8,400	6,720		*15.3*	6.4%
2	*Ujë*	m3	4,000	**5**	20,000					2,000	4,000	5,000	5,000	4,000		*9.1*	3.8%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	4	**2,500**	10,000	1,500	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,500	1,000	1,000		*4.5*	1.9%
4	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000										*6.4*	2.7%
5	*Të paparishikuara*	lekë	1	**20,000**	20,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	*9.1*	3.8%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**97,600**											***44.4***	**18.7%**
	Kosto fikse																
1	*Kosto amortizimi e pemëve*	lekë			15,000	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	*6.8*	2.9%
2	*Kosto amortizimi e rrethimit, sistemit mbështetës dhe të ujitjes*	lekë			45,000	4,500	4,500	4,500	4,500	4,500	4,500	4,500	4,500	4,500	4,500	*20.5*	8.6%
3	*Sigurimet shoqërore*	lekë			38,400	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	*17.5*	7.4%
4	*Taksa e tokës*	lekë			8,000	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	*3.6*	1.5%
	Totali i kostove fikse				**106,400**											***48.4***	**20.4%**
Total i kostove variable (A+B+C+D)		lekë			415,200												
Total i kostove fikse (E)		lekë			106,400												
Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)		lekë			**521,600**	**137,140**	**48,040**	**30,040**	**35,340**	**33,100**	**43,460**	**31,940**	**34,140**	**47,510**	**80,890**	***237.1***	**100%**
Të ardhurat nga shitjet cilësia e parë		kg	2,000	**450**	900,000												
Të ardhurat nga shitjet cilësia e dytë		kg	200	**400**	80,000												
Të ardhurat totale		lekë			**980,000**												
	Fitim neto (lekë/ha)				**458,400**	***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***				***237.1***							
	Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)				***1,171***	***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***				***445.5***							
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***17.3***	***Marzhi i fitimit***				***46.8%***							

Karta teknologjike - Arra - Impute me pakicë - Sipërfaqe 1 ha

Arra është një nga produktet kryesore në grupin e arroreve. Arra kultivohet në të gjithë pjesën lindore të Shqipërise nga Kukësi deri në Korçë. Mbështetja me grante dhe subvensione, si edhe marzhet e larta të fitimit kanë rritur interesin për kultivimin e arrës në vitet e fundit. Si një produkt me kultivim të gjerë dhe të ardhura të mira për shumë familje, njohja e strukturës së të ardhurave dhe shpenzimeve përbën një rëndësi të veçantë. Përveç strukturës së të ardhurave dhe shpenzimeve do të trajtohen në mënyrë të përmbledhur disa tregues të rëndësishëm që lidhen me eficiencën e punës në fermë, rendimentet, si edhe marzhin e fitimit.

Kostot e prodhimit

Kosto totale për kultivimin e 1 ha pemëtore arre në rastin e blerjes së imputeve me pakicë është 885 600 lekë. Nga totali i kostove 763 200 lekë janë kosto variabël dhe 122 400 lekë janë kosto fikse. Njësoj si në rastin e lajthisë zëri me peshën më të madhe në koston totale është fuqia punëtore për kryerjen e shërbimeve të nevojshme në pemëtore me 32.0% të totalit. Blerja e imputeve dhe materialeve të nevojshmë është kostoja e dytë më e rëndësishme me 27.4% të totalit.

Kostot fikse janë rreth 13.8% e kostos totale dhe përbëhen nga kostot e amortizimit të pemëtores, sistemit mbështetës dhe të ujitjes, sigurimet shoqërore dhe taksa e tokës. Shpenzimet e tjera kanë të bëjnë me furnizimin me ujë dhe energji elektrike, shpenzime transporti, si dhe analizat e nevojshme të ujit dhe tokës.

Struktura e kostove

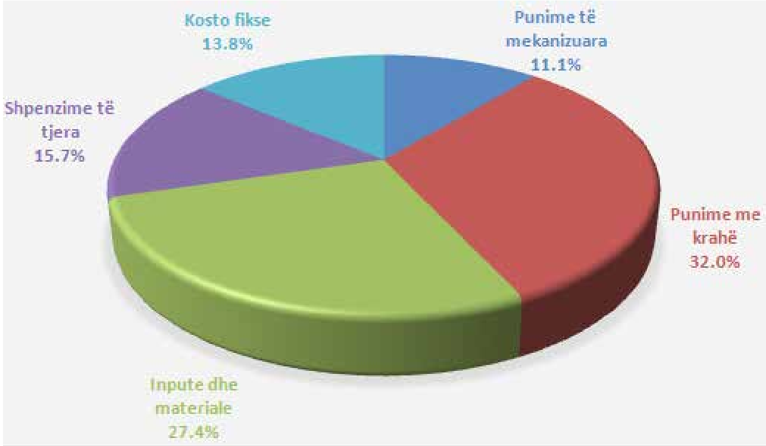

Të ardhurat

Kultivimi i arrës gjeneron të ardhurara të larta duke tërhequr gjithnjë e me shumë investime në këtë sektor. Kultivimi i arrës në një sipërfaqe 1 hektar në rastin e imputeve me pakicë gjeneron një nivel të ardhurash prej 1 875 000 lekë. Të ardhurat janë llogaritur nga shitjet e cilësisë së parë, (4.5 ton), me një çmim 350 lek/kg dhe shitjet e cilësisë së dytë, (1 ton), me 300 lek/kg. Pra, rendimenti i llogatirur është 5.5 ton/ha.

Kreditimi

Kultivuesit e arrës e fillojnë sezonin e prodhimit në muajin janar. Në këtë muaj fermerët kanë kostot më të larta të prodhimit dhe mund të ndihmohen me kredi afatshkurtra për kapital qarkullues.

Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm.

Grafiku kohor i kreditimit

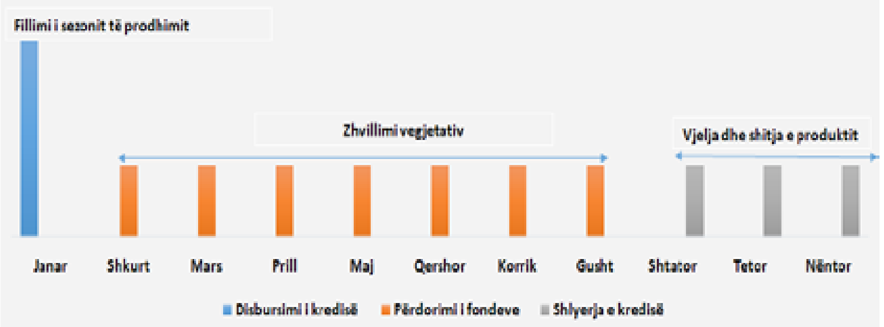

Treguesit kryesorë

Kostoja e prodhimit për njësi dhe rendimenti në pikën kritike janë sinjalizimi se çfarë sasie dhe çmimi minimal duhet pasur parasysh për të shmangur humbjen. Ndërsa marzhi i fitimit ndihmon investitorët e rinj të marrin vendime, nëse do të investojnë apo jo në kultivimin e arrës dhe sa sipërfaqe, bazuar në objektivat e tyre.

- **Fitimi neto:** 989 400 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 2.598 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 23.61 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 161.0 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 52.8%.

Karakteristika dhe potenciale

- Vlera të larta ushqimore.
- Përdorim i gjerë në industri të tjera, (ëmbëlsirat, etj).
- Marzhe të larta fitimi mbi 50%.
- Mbështetje e lartë me grante dhe subvensione nga AZHBR dhe donatorë të huaj.
- Rritje e vazhdueshme e sipërfaqeve të kultivuara dhe prodhimit.
- Rajonet kryesore: Dibër, Kukës, Korçë, Elbasan, Berat, (burimi; AGIS).
- Eksportet në rritje graduale, (450 ton ose 0.7 milion USD në 2016).
- Kërkesë e lartë nga konsumatori, (përveç prodhimit vendas, 365 ton arra të importuara).
- Burim i rëndësishëm të ardhurash për kultivuesit.

Paketa teknologjike për prodhimin e arrës - Sipërfaqja 1 ha (inpute me pakicë)

Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)										Kosto prodhimi (leke/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor	Korrik	Gusht	Shtator	Tetor		
	Punime të mekanizuara																
1	*Frezim 3 herë*	ha	3	**12,000**	36,000	12,000			12,000		12,000					*6.5*	4.1%
2	*Prerje bari 2 herë*	ha	2	**7,000**	14,000				7,000	7,000						*2.5*	1.6%
3	*Spërkatje me pompë centrifugale*	nr	8	**3,500**	28,000	2,800	2,800	2,800	2,800	2,800	5,600	2,800	2,800	2,800		*5.1*	3.2%
4	*Grirje e degëve të krasitura*	ha	1	**20,000**	20,000	10,000	10,000									*3.6*	2.3%
	Totali mekanikës bujqësore				**98,000**											***17.8***	**11.1%**
	Punime me krahë																
1	*Shpërndarje e plehut organik*	ditë pune	30	**1,000**	30,000	30,000										*5.5*	3.4%
2	*Shpërndarje e plehut inorganik bazë*	ditë pune	3	**1,000**	3,000	3,000										*0.5*	0.3%
3	*Krasitje*	ditë pune	50	**2,000**	100,000	50,000	50,000									*18.2*	11.3%
4	*Vjelje*	ditë pune	100	**1,000**	100,000									25,000	75,000	*18.2*	11.3%
5	*Ngarkim & shkarkim*	ditë pune	20	**1,000**	20,000									5,000	15,000	*3.6*	2.3%
6	*Pastrim parcele*	ditë pune	10	**1,000**	10,000										10,000	*1.8*	1.1%
7	*Shërbime të tjera*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	*3.6*	2.3%
	Totali punimeve me krahë		**233**		**283,000**											***51.5***	**32.0%**
	Inpute/materiale																
1	*Pleh organik i kompostuar*	ton	50	**1,660**	83,000	83,000										*15.1*	9.4%
2	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	500	**110**	55,000	55,000										*10.0*	6.2%
3	*Plehëra kristalore*	kg	150	**280**	42,000	42,000										*7.6*	4.7%
4	*Fungicide për sperkatje dimërore*	kg	10	**600**	6,000	6,000										*1.1*	0.7%
5	*Fungicide*	kg	8	**6,000**	48,000	4,800	4,800	4,800	4,800	4,800	9,600	4,800	4,800	4,800		*8.7*	5.4%
6	*Insekticide*	kg	1.0	**9,000**	9,000				1,800	2,700	1,800		2,700			*1.6*	1.0%
	Totali inputeve/materialeve				**243,000**											***44.2***	**27.4%**
	Shpenzime të tjera																
1	*Energji elektrike*	kwh	1,800	**14.0**	25,200					2,520	5,040	6,300	6,300	5,040		*4.6*	2.8%
2	*Ujë*	m3	3,000	**5**	15,000					1,500	3,000	3,750	3,750	3,000		*2.7*	1.7%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	6	**2,500**	15,000	2,250	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	2,250	1,500	1,500		*2.7*	1.7%
4	*Transport i plehut organik*	ton	50	**800**	40,000	40,000										*7.3*	4.5%
5	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000										*2.5*	1.6%
6	*Të paparishikuara*	lekë	1	**30,000**	30,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	*5.5*	3.4%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**139,200**											***25.3***	**15.7%**
	Kosto fikse																
1	*Kosto amortizimi e pemëve*	lekë			36,000	3,600	3,600	3,600	3,600	3,600	3,600	3,600	3,600	3,600	3,600	*6.5*	4.1%
2	*Kosto amortizimi e rrethimit, sistemit mbështetës dhe të ujitjes*	lekë			40,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	4,000	*7.3*	4.5%
3	*Sigurimet shoqërore*	lekë			38,400	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	3,840	*7.0*	4.3%
4	*Taksa e tokës*	lekë			8,000	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	*1.5*	0.9%
	Totali i kostove fikse				**122,400**												**13.8%**
	Total i kostove variable (A+B+C+D)	lekë			763,200												
	Total i kostove fikse (E)	lekë			122,400												
	Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)	lekë			**885,600**	**372,090**	**86,340**	**26,340**	**47,140**	**40,060**	**55,780**	**37,140**	**39,090**	**64,380**	**117,240**	***161.0***	**100%**
	Të ardhurat nga shitjet cilësia e parë	kg	4,500	**350**	1,575,000												
	Të ardhurat nga shitjet cilësia e dytë	kg	1,000	**300**	300,000												
	Të ardhurat totale	lekë			**1,875,000**												
	Fitim neto (lekë/ha)				***989,400***	***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***				***161.0***							
	Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)				***2,598***	***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***				***340.9***							
	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)				***23.61***	***Marzhi i fitimit***				***52.8%***							

Karta teknologjike - Ulliri - Impute me pakicë - Sipërfaqe 1 ha

Kultivimi i ullirit është një nga aktivitetet bujqësore më të përhapura në Shqipëri, pasi kultivimi i tij shtrihet në pjesën më të madhe të vendit. Shqipëria ka një traditë të vjetër në kultivimin e ullirit dhe aktualisht numërohen rreth 9.6 milion rrënjë ullinj të mbjella. Kultivimi i ullirit përbën një burim të rëndësishëm të ardhurash për shumë familje, për këtë arsye njohja e strukturës së të ardhurave dhe shpenzimeve është shumë e rëndësishme. Në këtë seksion do të trajtohen shkurtimisht edhe disa nga treguesit kryesorë që lidhen me rendimentet, efiçiencën e punës, koston e prodhimit për njësi, si edhe marzhin e fitimit për 1 hektar.

Kostot e prodhimit

Bazuar në përllogaritje dhe konsultime me ekspertë të fushës, kosto totale për kultivimin e 1 ha pemëtore molle intensive në rastin e blerjes së imputeve me pakicë është 803 400 lekë. Nga totali i kostove 706 000 lekë janë kosto variabël dhe 97 400 lekë janë kosto fikse. Në strukturën e kostos së prodhimit peshën më të madhe e zë blerja e imputeve dhe materialeve të nevojshme me 36.5% dhe kosto e fuqisë punëtore me 30.7%.

Punimet e mekanizuara të cilat kryhen në fillim të sezonit të prodhimit zënë rreth 9.8% të totalit të kostove. Shpenzimet e tjera lidhen me energjinë elektrike, shpenzimet e transportit dhe analizat e tokës. Ndërsa kostot përbëhen nga amortizimi i pemëtores, amortizimit të rrethimit, (shtylla, rrjeta, etj.), sigurimet shoqërore dhe taksa vjetore e tokës.

Struktura e kostove

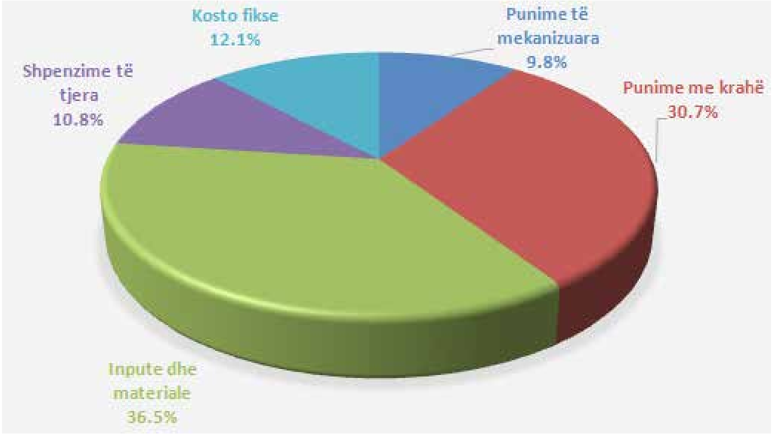

Të ardhurat

Kultivimi i ullirit gjeneron të ardhurara të kënaqshme në raport me punën dhe kapitalin që kërkohet. Kultivimi i ullirit në një sipërfaqe 1 hektar në rastin e imputeve me pakicë gjeneron një nivel të ardhurash prej 1 160 000 lekë. Të ardhurat janë llogaritur nga shitjet e cilësisë së parë, (8 ton), me një çmim 120 lek/kg dhe shitjet e cilësisë së dytë, (2 ton), me 100 lek/kg. Pra, rendimenti i llogaritur është 10 ton/ha.

Kreditimi

Njësoj si për pjesën më të madhe të pemëtoreve edhe në rastin e ullirit sezoni i prodhimit fillon në muajin janar. Kultivuesit e ullirit mund të mbështeten me kredi të vogla afashkurtëra për kapital qarkullues në këtë periudhë për të përballuar shpenzimet e nevojshme. Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm.

Grafiku kohor i kreditimit

Treguesit kryesorë

Fitimi neto i llogaritur është 356 600 lekë/ha ose marzhi i fitimit 30.7%. Rendimenti në pikën kritike tregon se, në mënyrë që të shmangin humbjen, fermerët duhet të sigurojnë një nivel prodhimi minimumi 6 926 kg/ha duke pasur parasysh çmimin mesatar të shitjes. Gjithashtu për të shmangur humbjen, çmimi i shitjes duhet të jetë minimalisht 80.3 lek/kg bazuar në rendimentin e arritur.

- **Fitimi neto:** 356 600 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 6.926 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 48.31 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 80.3 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 30.7%.

Karakteristika dhe potenciale

- Traditë e vjetër kultivimi; shtrije e madhe gjeografike e kultivimit.
- Kontribut në industrinë e përpunimit, (vaji i ullirit).
- Mbështetja e madhe e qeverisë dhe donatorëve të huaj kanë rritur ndjeshëm sipërfaqet e mbjellja me ullinj.
- Pritet rritje e madhe e prodhimit si pasojë e mbjelljeve të reja që nuk kanë hyrë akoma në fazën e prodhimit.
- Rajonet kryesore: Berat, Fier, Elbasan, Tiranë, Gjirokastër, Vlorë, (burimi: AGIS).
- Burim i rëndësishëm të ardhurash për kultivuesit.
- Prodhimi organik po shndërrohet në trend.

Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)											Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor	Korrik	Gusht	Shtator	Tetor	Nëntor		
	Punime të mekanizuara																	
1	*Frezim 2 herë*	ha	2	**12,000**	24,000	12,000			12,000								*2.4*	3.0%
2	*Prerje bari 1 herë*	ha	1	**7,000**	7,000					7,000							*0.7*	0.9%
3	*Spërkatje me pompë centrifugale*	nr	8	**3,500**	28,000	2,800	2,800	2,800	2,800	2,800	5,600	2,800	2,800	2,800			*2.8*	3.5%
4	*Grirje e degëve të krasitura*	ha	1	**20,000**	20,000	10,000	10,000										*2.0*	2.5%
	Totali mekanikës bujqësore				**79,000**												***7.9***	**9.8%**
	Punime me krahë																	
1	*Shpërndarje e plehut organik*	ditë pune	25	**1,000**	25,000	25,000											*2.5*	3.1%
2	*Shpërndarje e plehut inorganik bazë*	ditë pune	2	**1,000**	2,000	2,000											*0.2*	0.2%
3	*Krasitje*	ditë pune	40	**2,000**	80,000	40,000	40,000										*8.0*	10.0%
4	*Vjelje*	ditë pune	100	**1,000**	100,000											100,000	*10.0*	12.4%
5	*Ngarkim & shkarkim*	ditë pune	10	**1,000**	10,000											10,000	*1.0*	1.2%
6	*Pastrim parcele*	ditë pune	10	**1,000**	10,000	10,000											*1.0*	1.2%
7	*Shërbime të tjera*	ditë pune	20	**1,000**	20,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	4,000	2,000	2,000	2,000			*2.0*	2.5%
	Totali punimeve me krahë		**207**		**247,000**												***24.7***	**30.7%**
	Inpute/materiale																	
1	*Pleh organik i kompostuar*	ton	50	**1,660**	83,000	83,000											*8.3*	10.3%
2	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	800	**110**	88,000	88,000											*8.8*	11.0%
3	*Plehëra gjethore*	kg	10	**2,000**	20,000			10,000	10,000									
4	*Fungicide për sperkatje dimërore*	kg	10	**600**	6,000	6,000											*0.6*	0.7%
5	*Fungicide*	kg	10	**6,000**	60,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	12,000	6,000	6,000	6,000			*6.0*	7.5%
6	*Insekticide*	kg	4	**9,000**	36,000				7,200	10,800	7,200		10,800				*3.6*	4.5%
	Totali inputeve/materialeve				**293,000**												***29.3***	**36.5%**
	Shpenzime të tjera																	
1	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	4	**2,500**	10,000	1,500	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,500	1,000	1,000			*1.0*	1.2%
2	*Transport i plehut organik*	ton	50	**800**	40,000	40,000											*4.0*	5.0%
3	*Analiza e tokës*	nr	1	**7,000**	7,000	7,000											*0.7*	0.9%
4	*Të paparishikuara*	lekë	1	**30,000**	30,000	2,727	2,727	2,727	2,727	2,727	2,727	2,727	2,727	2,727	2,727	2,727	*3.0*	3.7%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**87,000**												***8.7***	**10.8%**
	Kosto fikse																	
1	*Kosto amortizimi e pemëve*	lekë			36,000	3,273	3,273	3,273	3,273	3,273	3,273	3,273	3,273	3,273	3,273	3,273	*3.6*	4.5%
2	*Kosto amortizimi e rrethimit*	lekë			15,000	1,364	1,364	1,364	1,364	1,364	1,364	1,364	1,364	1,364	1,364	1,364	*1.5*	1.9%
3	*Sigurimet shoqërore*	lekë			38,400	3,491	3,491	3,491	3,491	3,491	3,491	3,491	3,491	3,491	3,491	3,491	*3.8*	4.8%
4	*Taksa e tokës*	lekë			8,000	727	727	727	727	727	727	727	727	727	727	727	*0.8*	1.0%
	Totali i kostove fikse				**97,400**													**12.1%**
Total i kostove variable (A+B+C+D)		lekë			706,000													
Total i kostove fikse (E)		lekë			97,400													
Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)		lekë			**803,400**	**346,882**	**73,382**	**33,382**	**52,582**	**41,182**	**41,382**	**23,882**	**34,182**	**23,382**	**11,582**	**121,582**	***80.3***	**100%**
Të ardhurat nga shitjet cilësia e parë		kg	8,000	**120**	960,000													
Të ardhurat nga shitjet cilësia e dytë		kg	2,000	**100**	200,000													
Të ardhurat totale		lekë			**1,160,000**													
Fitim neto (lekë/ha)					***356,600***	***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***				***80.3***								
Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)					***6,926***	***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***				***116.0***								
Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)					***48.31***	***Marzhi i fitimit***				***30.7%***								

Karta teknologjike - Rrush tavoline - Impute me pakicë - Sipërfaqe 1 ha

Ashtu si për ullirin, edhe për vreshtat Shqipëria ka një traditë të gjatë kultivimi, duke qenë një nga kulturat bujqësore më të përhapura në të gjithë Shqipërinë. Sipërfaqet me vreshta janë shtuar ndjeshëm si pasojë edhe e mbështetjes së skemave kombëtare. Familjet në zonat rurale që nuk merren me kultivimin e rrushit janë të pakta. Në këte seksion do të analizojmë strukturën e kostos dhe të ardhurave për prodhimin e rrushit të tavolinës në një sipërfaqe 1 hektar në rastin e blerjes së imputeve me pakicë. Përveç të ardhurave dhe shpenzimeve do të interpretohen shkurtimisht disa nga treguesit më të rëndësishëm.

Kostot e prodhimit

Bazuar në përllogaritje dhe konsultime me aktorë të ndryshëm, kostoja totale për kultivimin e 1 ha vresht për rrush tavoline në rastin e blerjes së imputeve me pakicë është 797 700 lekë. Nga totali i kostove 686 300 lekë janë kosto variabël dhe 111 400 lekë janë kosto fiske. Ashtu si për pjesën më të madhe të produkteve të analizuara edhe në rastin e rrushit për tavolinë kostot më të larta janë kostot për blerjen e imputeve dhe materialeve si edhe fuqia punëtore për kryerjen e shërbimeve të nevojshme. Këto dy zëra përbëjnë me shumë se 60% të totalit të kostove të prodhimit për rrushin e tavolinës.

Kostot fikse janë rreth 14.0% e kostos totale. Këto kosto kanë të bëjnë me amortizimin e vreshtit, sistemeve mbështetëse dhe të ujitjes, sigurimet shoqërore, si edhe taksa e tokës.

Struktura e kostove

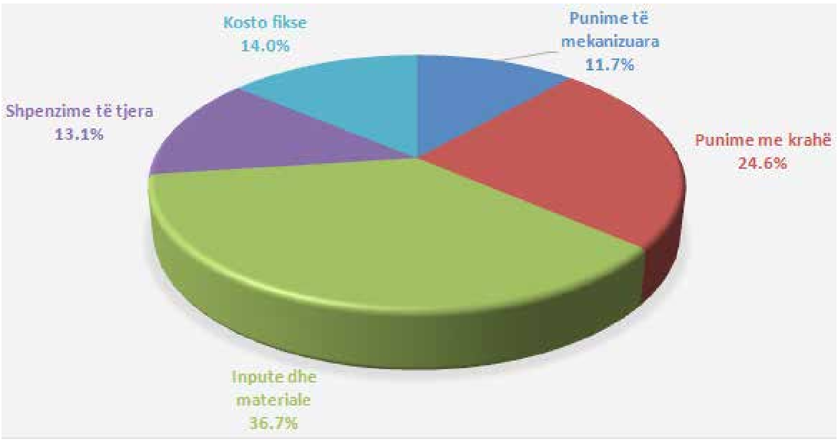

Të ardhurat

Kultivimi i rrushit të tavolinës në një sipërfaqe 1 hektar në rastin e imputeve me pakicë gjeneron një nivel të ardhurash prej 1 440 000 lekë. Të ardhurat janë llogaritur nga shitjet e cilësisë së parë, (17 ton), me një çmim 70 lek/kg dhe shitjet e cilësisë së dytë, (5 ton), me 50 lek/kg. Pra, rendimenti i llogaritur është 22 ton/ha. Fermerët duhet t'i kushtojnë shumë rëndësi cilësisë, pasi çmimi për produktin cilësi e dytë është shumë pranë çmimit në pikën kritike.

Kreditimi

Sezoni i prodhimit në vreshta fillon në muajin janar, pikërisht në këtë periudhë fermerët kanë kostot më të larta dhe kanë nevojë për kapital qarkullues. Vjelja dhe shitja e produktit ndodh në muajt korrik dhe shtator.

Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm.

Grafiku kohor i kreditimit

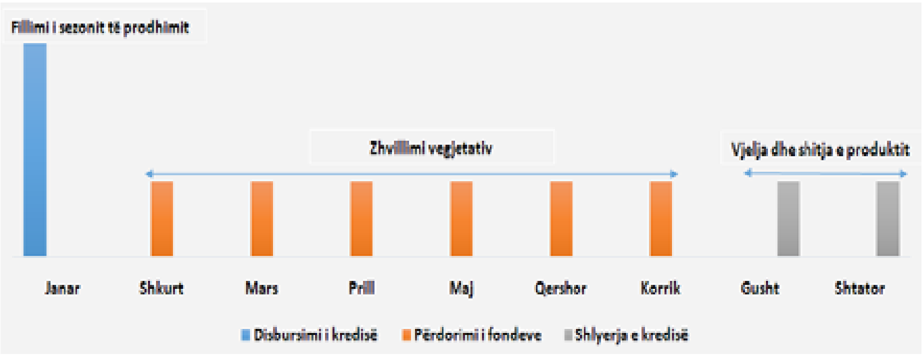

Treguesit kryesorë

Marzhi i fitimit për kultivimin e 1 hektar vresht për rrush tavoline është 44.6%. Në mënyrë që fermerët të shmangin humbjen duhet të kenë një rendiment minimal prej 12 187 kg/ha bazuar në çmimin mesatar të shitjes dhe të shesin me një çmim jo më të ulët se 36.3 lekë/kg duke konsideruar rendimentin e arritur.

- **Fitimi neto:** 642 300 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 12 187 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 118.28 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 36.3 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 44.6%.

Karakteristika dhe potenciale

- Kultivim i gjerë pothuajse në të gjithë Shqipërinë.
- Mbështetja e lartë me grante dhe subvensione nga AZHBR dhe donatorë të huaj kanë rritur ndjeshëm sipërfaqet e kultivuara dhe prodhimin.
- Rajonet kryesore: Fier, Berat, Elbasan, Durrës, Vlorë, Tiranë, Shkoder, (burimi: AGIS).
- Eksportet megjithëse në nivele të ulëta krahasur me kulturat e tjera po rriten gradualisht; tregjet kryesore janë Serbia dhe Mali i Zi.
- Burim i rëndësishëm të ardhurash për kultivuesit.
- Rritje e prodhimit organik dhe çertifikimeve me standarte të larta.

Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)									Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor	Korrik	Gusht	Shtator		
Paketa teknologjike për prodhimin e rrushit të tavolinës - me ujitje - Sipërfaqja 1 ha (inpute me pakicë)																
Punime të mekanizuara																
1	*Frezim 2 herë*	ha	2	**12,000**	24,000	12,000		12,000							*1.1*	3.0%
2	*Prerje bari 2 herë*	ha	2	**7,000**	14,000				7,000	7,000					*0.6*	1.8%
3	*Spërkatje me pompë centrifugale*	nr	10	**3,500**	35,000	7,000		3,500	3,500	7,000	7,000	7,000			*1.6*	4.4%
4	*Grirje e degëve të krasitura*	ha	1	**20,000**	20,000	10,000	10,000								*0.9*	2.5%
	Totali mekanikës bujqësore				**93,000**										***4.2***	**11.7%**
Punime me krahë																
1	*Shpërndarje e plehut organik*	ditë pune	5	**1,000**	5,000	5,000									*0.2*	0.6%
2	*Shpërndarje e plehut inorganik bazë*	ditë pune	2	**1,000**	2,000	2,000									*0.1*	0.3%
3	*Krasitje dimërore*	ditë pune	10	**2,000**	20,000	10,000	10,000								*0.9*	2.5%
4	*Lidhje e lastarëve*	ditë pune	4	**1,000**	4,000	2,000	2,000								*0.2*	0.5%
5	*Harrje e gjetheve dhe lastarëve*	ditë pune	30	**1,000**	30,000					15,000	15,000				*1.4*	3.8%
6	*Shërbime të tjera gjatë vegjetacionit*	ditë pune	40	**1,000**	40,000					16,000	16,000	8,000			*1.8*	5.0%
7	*Vjelje*	ditë pune	70	**1,000**	70,000								35,000	35,000	*3.2*	8.8%
8	*Ngarkim & shkarkim*	ditë pune	15	**1,000**	15,000								7,500	7,500	*0.7*	1.9%
9	*Pastrim parcele*	ditë pune	10	**1,000**	10,000									10,000	*0.5*	1.3%
	Totali punimeve me krahë		**186**		**196,000**										***8.9***	**24.6%**
Inpute/materiale																
1	*Pleh organik i kompostuar*	ton	10	**1,660**	16,600	16,600									*0.8*	2.1%
2	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	600	**110**	66,000	66,000									*3.0*	8.3%
3	*Plehëra kristalore*	kg	150	**280**	42,000					10,500	10,500	10,500	10,500		*1.9*	5.3%
4	*Fungicide për spërkatje dimërore*	kg	10	**600**	6,000	6,000									*0.3*	0.8%
5	*Fungicide*	kg	20	**6,000**	120,000	24,000		12,000	12,000	24,000	24,000	24,000			*5.5*	15.0%
6	*Insekticide*	kg	3	**9,000**	27,000					13,500	13,500				*1.2*	3.4%
7	*Lidhëse*	leke			15,000					7,500	7,500				*0.7*	1.9%
	Totali inputeve/materialeve				**292,600**										***13.3***	**36.7%**
Shpenzime të tjera																
1	*Energji elektrike*	kwh	1,800	**14.0**	25,200					2,520	7,560	7,560	7,560		*1.1*	3.2%
2	*Ujë*	m3	3,000	**5**	15,000					1,500	4,500	4,500	4,500		*0.7*	1.9%
3	*Transport i inputeve në fermë*	rrugë	5	**2,500**	12,500	1,875	1,250	1,250	1,250	1,875	1,875	1,875	1,250		*0.6*	1.6%
4	*Transport i plehut organik*	ton	10	**800**	8,000	8,000									*0.4*	1.0%
5	*Analiza e tokës dhe e ujit*	nr	2	**7,000**	14,000	14,000									*0.6*	1.8%
6	*Të paparishikuara*	lekë	1	**30,000**	30,000	6,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	*1.4*	3.8%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**104,700**										***4.8***	**13.1%**
Kosto fikse																
1	*Kosto amortizimi e vreshtit*	lekë			32,000	3,556	3,556	3,556	3,556	3,556	3,556	3,556	3,556	3,556	*1.5*	4.0%
2	*Kosto amortizimi e rrethimit, sistemit mbështetës dhe të ujitjes*	lekë			33,000	3,667	3,667	3,667	3,667	3,667	3,667	3,667	3,667	3,667	*1.5*	4.1%
3	*Sigurimet shoqërore*	lekë			38,400	4,267	4,267	4,267	4,267	4,267	4,267	4,267	4,267	4,267	*1.7*	4.8%
4	*Taksa e tokës*	lekë			8,000	889	889	889	889	889	889	889	889	889	*0.4*	1.0%
	Totali i kostove fikse				**111,400**										***5.1***	**14.0%**
Total i kostove variable (A+B+C+D)		lekë			686,300											
Total i kostove fikse (E)		lekë			111,400											
Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)		lekë			**797,700**	**202,853**	**38,628**	**44,128**	**39,128**	**121,773**	**122,813**	**78,813**	**81,688**	**67,878**	***36.3***	**100%**
Të ardhurat nga shitjet cilësia e parë		kg	17,000	**70**	1,190,000											
Të ardhurat nga shitjet cilësia e dytë		kg	5,000	**50**	250,000											
Të ardhurat totale		lekë			**1,440,000**											
Fitim neto (lekë/ha)					***642,300***	***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***				***36.3***						
Rendimenti në piken kritike (kg/ha)					***12,187***	***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***				***65.5***						
Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)					***118.28***	***Marzhi i fitimit***				***44.6%***						

Karta teknologjike - Rrush për verë - Impute me pakicë - Sipërfaqe 1 ha

Ashtu si për ullirin edhe për vreshtat Shqipëria ka një traditë të gjatë kultivimi, duke qënë një nga kulturat bujqësore më të përhapura në të gjithë Shqipërinë. Sipërfaqet me vreshta janë shtuar ndjeshëm, si pasojë edhe e mbështetjes së skemave kombëtare. Familjet në zonat rurale që nuk merren me kultivimin e rrushit janë të pakta. Disponibiliteti i lëndës së parë ka zhvilluar ndjeshëm edhe industrinë e prodhimit të verës në Shqipëri. Në këte seksion do të analizojmë strukturën e kostos dhe të ardhurave për prodhimin e rrushit për verë në një sipërfaqe 1 hektar në rastin e blerjes së imputeve me pakicë.

Kostot e prodhimit

Bazuar në përllogaritje dhe konsultime me aktorë të ndryshëm, kostoja totale për kultivimin e 1 ha vresht për rrush vere në rastin e blerjes së imputeve me pakicë është 671 500 lekë. Nga totali i kostove 560 100 lekë janë kosto variabël dhe 111 400 lekë janë kosto fiske. Ashtu si për pjesën më të madhe të produkteve të analizuara edhe në rastin e rrushit për verë, kostot më të larta janë kostot për blerjen e imputeve dhe materialeve si edhe fuqia punëtore për kryerjen e shërbimeve të nevojshme. Këto dy zëra përbëjnë mbi 60% të totalit të kostove të prodhimit për rrushin e verës.

Kostot fikse janë rreth 16.6% e kostos totale. Këto kosto kanë të bëjnë me amortizimin e vreshtit, sistemeve mbështetëse dhe të ujitjes, sigurimet shoqërore, si edhe taksa e tokës.

Struktura e kostove

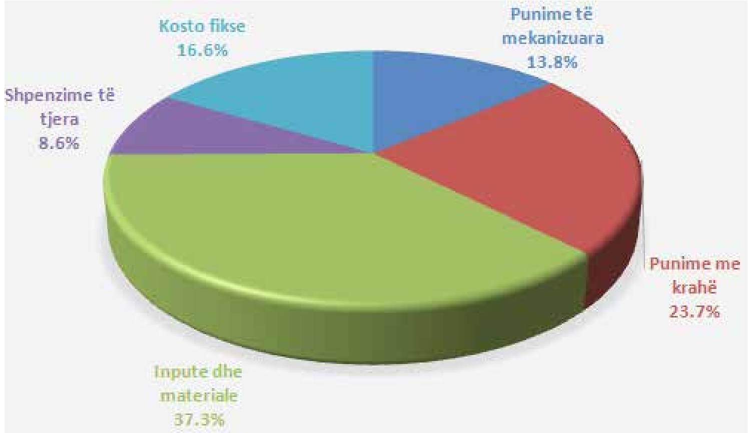

Të ardhurat

Kultivimi i rrushit për verë në një sipërfaqe 1 hektar në rastin e imputeve me pakicë gjeneron një nivel të ardhurash prej 1 200 000 lekë. Të ardhurat janë llogaritur nga shitjet e cilësisë së parë, (15 ton), me një çmim 70 lek/kg dhe shitjet e cilësisë së dytë, (3 ton), me 50 lek/kg. Pra, rendimenti i llogaritur është 18 ton/ha.

Kreditimi

Sezoni i prodhimit në vreshta fillon në muajin Janar, pikërisht në këtë periudhë fermerët kanë kostot më të larta dhe kanë nevojë për kapital qarkullues. Vjelja dhe shitja e produktit ndodh në muajt gusht dhe shtator.

Bankat në fazën e përcaktimit të planit të pagesës për shlyerjen e kredisë, duhet të marrin parasysh ciklin e vjeljes dhe shitjes së produktit si në grafikun e mëposhtëm.

Grafiku kohor i kreditimit

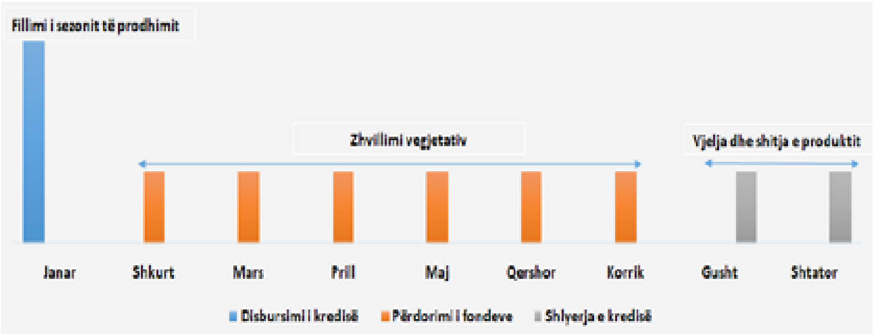

Treguesit kryesorë

Marzhi i fitimit për kultivimin e 1 hektar vresht për rrush vere është 44.0%. Në mënyrë që fermerët të shmangin humbjen duhet të kenë një rendiment minimal prej 10 073 kg/ha bazuar në çmimin e shitjes, dhe të shesin me një çmim jo më të ulët se 37.3 lekë/kg duke konsideruar rendimentin e arritur.

- **Fitimi neto:** 528 500 lekë/ha.
- **Rendimenti në pikën kritike:** 10 073 kg/ha.
- **Produktiviteti i punës:** 120.81 kg/ditë pune.
- **Kostoja e prodhimit:** 37.3 lekë/kg.
- **Marzhi neto i fitimit:** 44.0%.

Karakteristika dhe potenciale

- Kultivim i gjerë pothuajse në të gjithë Shqipërinë.
- Lëndë e parë për industrinë e prodhimit të verës, në një sektor që po zhvillohet dhe modernizohet çdo ditë dhe më shumë.
- Mbështetja e lartë me grante dhe subvensione nga AZHBR dhe donatorë të huaj kanë rritur ndjeshëm sipërfaqet e kultivuara dhe prodhimin.
- Rajonet kryesore: Fier, Berat, Elbasan, Durrës, Vlorë, Tiranë, Shkodër, (burimi: AGIS).
- Burim i rëndësishëm të ardhurash për kultivuesit.

Paketa teknologjike për prodhimin e rrushit për verë - pa ujitje - Sipërfaqja 1 ha (inpute me pakicë)

Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)									Kosto prodhimi (lekë/kg)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor	Korrik	Gusht	Shtator		
					Punime të mekanizuara											
1	*Frezim 2 herë*	ha	2	**12,000**	24,000	12,000		12,000							*1.3*	3.6%
2	*Prerje bari 2 herë*	ha	2	**7,000**	14,000				7,000	7,000					*0.8*	2.1%
3	*Spërkatje me pompë centrifugale*	nr	10	**3,500**	35,000	7,000		3,500	3,500	7,000	7,000	7,000			*1.9*	5.2%
4	*Grirje e degëve të krasitura*	ha	1	**20,000**	20,000	10,000	10,000								*1.1*	3.0%
	Totali mekanikës bujqësore				**93,000**										***5.2***	**13.8%**
					Punime me krahë											
1	*Shpërndarje e plehut organik*	ditë pune	5	**1,000**	5,000	5,000									*0.3*	0.7%
2	*Shpërndarje e plehut inorganik bazë*	ditë pune	2	**1,000**	2,000	2,000									*0.1*	0.3%
3	*Krasitje dimërore*	ditë pune	10	**2,000**	20,000	10,000	10,000								*1.1*	3.0%
4	*Lidhje e lastarëve*	ditë pune	4	**1,000**	4,000	2,000	2,000								*0.2*	0.6%
5	*Harrje e gjetheve dhe lastarëve*	ditë pune	30	**1,000**	30,000					15,000	15,000				*1.7*	4.5%
6	*Shërbime të tjera gjatë vegjetacionit*	ditë pune	40	**1,000**	40,000					16,000	16,000	8,000			*2.2*	6.0%
7	*Vjelje*	ditë pune	40	**1,000**	40,000								20,000	20,000	*2.2*	6.0%
8	*Ngarkim & shkarkim*	ditë pune	8	**1,000**	8,000								4,000	4,000	*0.4*	1.2%
9	*Pastrim parcele*	ditë pune	10	**1,000**	10,000									10,000	*0.6*	1.5%
	Totali punimeve me krahë		**149**		**159,000**										***8.8***	**23.7%**
					Inpute/materiale											
1	*Pleh organik i kompostuar*	ton	10	**1,660**	16,600	16,600									*0.9*	2.5%
2	*Plehëra inorganike bazë NPK*	kg	600	**110**	66,000	66,000									*3.7*	9.8%
3	*Fungicide për sperkatje dimërore*	kg	10	**600**	6,000	6,000									*0.3*	0.9%
4	*Fungicide*	kg	20	**6,000**	120,000	24,000		12,000	12,000	24,000	24,000	24,000			*6.7*	17.9%
5	*Insekticide*	kg	3	**9,000**	27,000					13,500	13,500				*1.5*	4.0%
6	*Lidhëse*	lekë			15,000					7,500	7,500				*0.8*	2.2%
	Totali inputeve/materialeve				**250,600**										***13.9***	**37.3%**
					Shpenzime të tjera											
1	*Transport i inputeve në ferme*	rrugë	5	**2,500**	12,500	1,875	1,250	1,250	1,250	1,875	1,875	1,875	1,250		*0.7*	1.9%
2	*Transport i plehut organik*	ton	10	**800**	8,000	8,000									*0.4*	1.2%
3	*Analiza e tokës*	nr	1	**7,000**	7,000	7,000									*0.4*	1.0%
4	*Të paparishikuara*	lekë	1	**30,000**	30,000	6,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	*1.7*	4.5%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**57,500**										***3.2***	**8.6%**
					Kosto fikse											
1	*Kosto amortizimi e vreshtit*	lekë			32,000	3,556	3,556	3,556	3,556	3,556	3,556	3,556	3,556	3,556	*1.8*	4.8%
2	*Kosto amortizimi e rrethimit, sistemit mbështetës dhe të ujitjes*	lekë			33,000	3,667	3,667	3,667	3,667	3,667	3,667	3,667	3,667	3,667	*1.8*	4.9%
3	*Sigurimet shoqërore*	lekë			38,400	4,267	4,267	4,267	4,267	4,267	4,267	4,267	4,267	4,267	*2.1*	5.7%
4	*Taksa e tokës*	lekë			8,000	889	889	889	889	889	889	889	889	889	*0.4*	1.2%
	Totali i kostove fikse				**111,400**										***6.2***	**16.6%**
Total i kostove variable (A+B+C+D)		lekë			560,100											
Total i kostove fikse (E)		lekë			111,400											
Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)		lekë			**671,500**	**195,853**	**38,628**	**44,128**	**39,128**	**107,253**	**100,253**	**56,253**	**40,628**	**49,378**	***37.3***	**100%**
Të ardhurat nga shitjet cilësia e parë		kg	15,000	**70**	1,050,000											
Të ardhurat nga shitjet cilësia e dytë		kg	3,000	**50**	150,000											
Të ardhurat totale		lekë			**1,200,000**											
Fitim neto (lekë/ha)					**528,500**	***Kosto e prodhimit (lekë/kg)***				***37.3***						
Rendimenti në piken kritike (kg/ha)					***10,073***	***Çmimi mesatar i shitjes (lekë/kg)***				***66.7***						
Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)					***120.81***	***Marzhi i fitimit***				***44.0%***						

Shënime:

KARTAT TEKNOLOGJIKE E GJEDHIT

Karta teknologjike - Fermë gjedhi - 10 lopë qumështi

Mbarështimi i blegtorisë përbën një aktivitetet të rëndësishëm për mijëra familje në zonat rurale. Aktualisht në Shqipëri numërohen rreth 492 000 krerë gjedhi nga të cilat 355 000 lopë. Prodhimi i qumështit të lopës ka arritur nivelin e 975 000 ton dhe ka qënë në rritje të vazhdueshme gjatë viteve të fundit. Mbarështimi i gjedhit gjeneron marzhe të kënaqshme fitimi për fermerët duke rritur interesin për këtë sektor. Në këtë seksion do të analizojmë strukturën e të ardhurave dhe shpenzimeve për një fermë me 10 lopë, e cila shet edhe qumështin, edhe viçat. Do të analizohen shkurtimisht edhe disa tregues të rëndësishëm, të cilët janë me interes për grupe të ndryshme interesi, (institucionet financiare dhe ato politikëbërëse).

Kostot e prodhimit

Bazuar në përllogaritje dhe konsultime me aktorë të rëndësishëm të fushës, kostoja totale e një ferme më 10 lopë qumështi është 3 214 950 lekë. Nga totali i kostove 2 958 550 lekë janë kosto variabël dhe 256 400 lekë janë kosto fikse. Kostoja e bazës ushqimore për lopët dominon strukturën e kostos totale me 71.2%. Një pjesë e ushqimit prodhohet në fermë dhe një pjesë blihet në treg, (shihni tabelën e mësipërme). Misri dhe soja kanë koston më të lartë në strukturën e kostos së bazës ushqimore. Kostoja e burimeve njerëzore është kosto e dytë më e rëndësishme me 13.1% të totalit. Kostot e produkteve për shëndetin dhe riprodhimin e kafshëve janë të parëndësishme në strukturën e kostos totale me vetëm 1.7%. Kostot fikse përbëhen nga amortizimi i mekanikës dhe i strehimeve, remonti i lopëve, sigurimet shoqërore dhe taksa e tokës.

Struktura e kostove

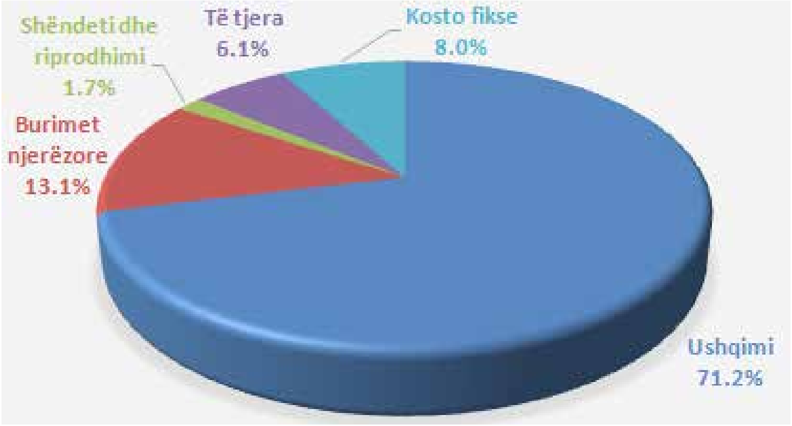

Të ardhurat

Mbarështimi i lopëvë ka marzhe të kënaqshme fitimi. Në mbarështimin e 10 lopëve, qumështi gjeneron një nivel të ardhurash prej 4 670 000 lekë/vit. Shitja e qumështit bazuar ne kontrata me fabrikat është burimi kryesor i të ardhurave me 88.3% të totalit; shitja e viçave me 7.5% dhe shitja e plehut me 4.2%. Qumështi shitet me një çmim 55 lek/litër, viçat me 35 000 lek/krerë dhe plehu me 1 500 lek/ton. Në strukturën e fitimit shitja e qumështit zë 62.5%,, ndjekur nga shitja e viçave me 24.1% dhe shitja e plehut me 13.4%.

Kreditimi

Kreditimi i këtij sektori lidhet kryesisht me shërbimet agroteknike për kultivimin e bazës ushqimore gjatë muajve mars - korrik ku nevoja për kapital qarkullues është e lartë. Produkti bankar i përshtatshëm për këtë rast është kredi normale afatshkurtër për kapital qarkullues me pagesa të çrregullta. Ndërsa në lidhje me rritjen e kapaciteteve në fermë që konsiston në shtimin e numrit të krerëve, nevojitet kredi me afat 5 - 7 vjet me pagesa të rregullta mujore.

Grafiku kohor i kreditimit

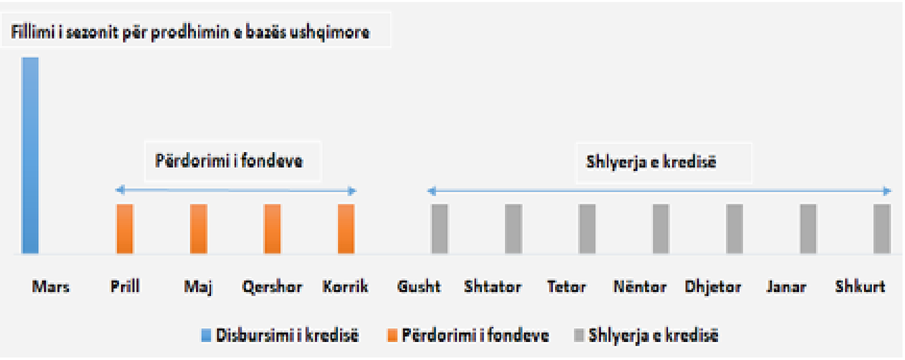

Treguesit kryesorë

Një fermë me 10 lopë qumështi gjeneron një nivel fitimi prej 1 455 050 lekë/vit ose një marzh fitimi prej 31.2%. Kostoja e ushqimit është 627 lekë/krerë/ditë. Kostoja e prodhimit të qumështit është 42.9 lekë/litër duke sinjalizuar fermerët që nuk mund të shesin nën këtë nivel çmimi.

- **Fitimi neto:** 1 455 050 lekë/lopë.
- **Rendimenti i qumështit në pikën kritike:** 12.613 l/lopë.
- **Kosto e ushqimit:** 627 lek/krerë/ditë.
- **Kosto e prodhimit të qumështit:** 42.9 lekë/l
- **Marzhi neto i fitimit:** 31.2%.

Karakteristika dhe potenciale

- Traditë në mbarështimin e gjedhit, (lopëve).
- Kontribut thelbësor në industrinë e përpunimit, (bulmetit). Kërkesë tregu për lëndë të parë bazuar në rritjen e kapaciteteve përpunuese dhe kërkesat e konsumatorit.
- Shtim i përpjekjeve për rritjen e sigurisë ushqimore dhe modernizimin e sektorit për t'u përafruar me standartet e BE - së.
- Mbështetje e lartë me subvensione direkte dhe me grante për investime nga AZHBR dhe donatorë të huaj.
- Burim i rëndësishëm të ardhurash për shumë familje në zonat rurale.
- Rajonet kryesore: Fier, Elbasan, Tiranë, Korçë, Shkodër, (burimi: INSTSAT).

Nr.	Emërtimi i zërave të kostos	Njësia	Sasia	Çmimi/njësi	Vlera/lekë	Shpenzimet të ndara në muaj (lekë)												Kosto prodhimi (lekë/litër)	Pesha e çdo zëri në shpenzime %
						Muaji I	Muaji II	Muaji III	Muaji IV	Muaji V	Muaji VI	Muaji VII	Muaji VIII	Muaji IX	Muaji X	Muaji XI	Muaji XII		
	Paketa teknologjike për prodhimin e qumështit dhe mishit të gjedhit (fermë me 10 lopë qumështi ku baza ushqimore kryesisht kultivohet në fermë)																		
	Baza ushqimore																		
1	*Bar - jonxhë e thatë*	kg	14,600	**13.0**	189,800	15,817	15,817	15,817	15,817	15,817	15,817	15,817	15,817	15,817	15,817	15,817	15,817	*2.5*	5.9%
2	*Kashtë gruri*	kg	5,475	**12**	65,700	5,475	5,475	5,475	5,475	5,475	5,475	5,475	5,475	5,475	5,475	5,475	5,475	*0.9*	2.0%
3	*Silazh misri*	kg	73,000	**6.0**	438,000	36,500	36,500	36,500	36,500	36,500	36,500	36,500	36,500	36,500	36,500	36,500	36,500	*5.8*	13.6%
4	*Bërsi panxhari*	kg	5,475	**28**	153,300	12,775	12,775	12,775	12,775	12,775	12,775	12,775	12,775	12,775	12,775	12,775	12,775	*2.0*	4.8%
5	*Misër*	kg	16,425	**30**	492,750	41,063	41,063	41,063	41,063	41,063	41,063	41,063	41,063	41,063	41,063	41,063	41,063	*6.6*	15.3%
6	*Sojë*	kg	10,950	**60**	657,000	54,750	54,750	54,750	54,750	54,750	54,750	54,750	54,750	54,750	54,750	54,750	54,750	*8.8*	20.4%
7	*Elb*	kg	3,650	**30**	109,500	9,125	9,125	9,125	9,125	9,125	9,125	9,125	9,125	9,125	9,125	9,125	9,125	*1.5*	3.4%
8	*Premix*	kg	1,825	**100**	182,500	15,208	15,208	15,208	15,208	15,208	15,208	15,208	15,208	15,208	15,208	15,208	15,208	*2.4*	5.7%
	Totali i bazës ushqimore				**2,288,550**													***30.5***	**71.2%**
	Burimet njerëzore																		
1	*Veteriner (me kohë të pjesshme)*	nr	1	**120,000**	120,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	*1.6*	3.7%
2	*Stallier & mjelës*	nr	1	**300,000**	300,000	25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	*4.0*	9.3%
	Totali i burimeve njerëzore				**420,000**													***5.6***	**13.1%**
	Shëndeti dhe riprodhimi i kafshëve																		
1	*Vaksina*	doza	10	**1,000**	10,000	833	833	833	833	833	833	833	833	833	833	833	833	*0.1*	0.3%
2	*Antibiotikeë*	doza	10	**1,400**	14,000	1,167	1,167	1,167	1,167	1,167	1,167	1,167	1,167	1,167	1,167	1,167	1,167	*0.2*	0.4%
3	*Preparate antiparazitare*	doza	10	**1,400**	14,000	1,167	1,167	1,167	1,167	1,167	1,167	1,167	1,167	1,167	1,167	1,167	1,167	*0.2*	0.4%
4	*Rregullatorë ruminale*	doza	10	**1,200**	12,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	*0.2*	0.4%
5	*Material riprodhues*	doza	10	**350**	3,500				3,500									*0.0*	0.1%
	Totali inputeve/materialeve				**53,500**													***0.7***	**1.7%**
	Shpenzime të tjera																		
1	*Energji elektrike*	kwh	9,000	**14**	126,000	10,500	10,500	10,500	10,500	10,500	10,500	10,500	10,500	10,500	10,500	10,500	10,500	*1.7*	3.9%
2	*Ujë*	m3	4,000	**5**	20,000	1,667	1,667	1,667	1,667	1,667	1,667	1,667	1,667	1,667	1,667	1,667	1,667	*0.3*	0.6%
3	*Agjente larës të enëve të qumështit*	kg	50	**250**	12,500	1,042	1,042	1,042	1,042	1,042	1,042	1,042	1,042	1,042	1,042	1,042	1,042	*0.2*	0.4%
4	*Analiza të qumështit*	nr	12	**1,500**	18,000	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	*0.2*	0.6%
5	*Të paparishikuara*	leke	1	**20,000**	20,000	1,667	1,667	1,667	1,667	1,667	1,667	1,667	1,667	1,667	1,667	1,667	1,667	*0.3*	0.6%
	Totali i shpenzimeve të tjera				**196,500**													***2.6***	**6.1%**
	Kosto fikse																		
1	*Kosto amortizimi e mekanikës*	leke			50,000	4,167	4,167	4,167	4,167	4,167	4,167	4,167	4,167	4,167	4,167	4,167	4,167	*0.7*	1.6%
2	*Kosto amortizimi e strehimeve*	leke			40,000	3,333	3,333	3,333	3,333	3,333	3,333	3,333	3,333	3,333	3,333	3,333	3,333	*0.5*	1.2%
3	*Kosto remonti e lopëve*	leke			120,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	*1.6*	3.7%
4	*Sigurimet shoqërore*	leke			38,400	3,200	3,200	3,200	3,200	3,200	3,200	3,200	3,200	3,200	3,200	3,200	3,200	*0.5*	1.2%
5	*Taksa e tokës*	leke			8,000	667	667	667	667	667	667	667	667	667	667	667	667	*0.1*	0.2%
	Totali i kostove fikse				**256,400**													***3.4***	**8.0%**
	Total i kostove variable (A+B+C+D)	leke			2,958,550														
	Total i kostove fikse (E)	leke			256,400														
	Totali i shpenzimeve (A+B+C+D+E)	leke			**3,214,950**	**267,913**	**267,913**	**267,913**	**267,913**	**267,913**	**267,913**	**267,913**	**267,913**	**267,913**	**267,913**	**267,913**	**267,913**	***42.9***	**100%**
	Të ardhurat nga shitje e qumështit	kg	75,000	**55**	4,125,000														
	Të ardhurat nga shitjet e viçave	krere	10	**35,000**	350,000														
	Të ardhurat nga shitjet e plehut	ton	130	**1,500**	195,000														
	Të ardhurat totale	leke			**4,670,000**														
	Fitim neto (lekë)				***1,455,050***			***Kosto e prodhimit (lekë/litër qumësht)***			***42.9***								
	Fitimi neto (lekë/krerë)				***145,505***	***Pesha %***		***Kosto e ushqimit (lekë/krerë/ditë)***			***627.0***								
	Fitimi neto (lekë/krerë) - nga shitja e qumështit				***91,005***	***62.5%***		***Marzhi i fitimit***			***31.2%***								
	Fitimi neto (lekë/krerë) - nga shitja e viçave				***35,000***	***24.1%***													
	Fitimi neto (lekë/krerë) - nga shitja e plehut				***19,500***	***13.4%***													

Shënime:

LISTA E ÇMIMEVE MESATARE TË INPUTEVE NGA DISA FURNIZUES TË MËDHENJ

Nr	Emri tregtar/formulimi	Lëndë aktive	Prodhuesi/Shteti	Amballazhimi	Çmimi njësi (Me shumicë)	Çmimi njësi (Me pakicë)
			INSEKTICIDE&AKARICIDE			
1	APOLLO (AKARICID, Ovicid)	Clofentezine 500 gr/lit	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	1 lit	9,200	10,580
2	APOLLO	Clofentezine 500 gr/lit	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	250 ml	9,400	10,810
3	APOLLO	Clofentezine 500 gr/lit	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	100 ml	9,500	10,925
4	APOLLO	Clofentezine 500 gr/lit	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	50 ml	9,600	11,040
5	APOLLO	Clofentezine 500 gr/lit	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	10 ml	11,000	12,650
6	DISCOLO (OVICID)	Pyriproxyfen 100 gr/lit	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	1 lit	4,800	5,520
7	DISCOLO	Pyriproxyfen 100 gr/lit	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	250 ml	5,200	5,980
8	DISCOLO	Pyriproxyfen 100 gr/lit	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	100 ml	5,400	6,210
9	DISCOLO	Pyriproxyfen 100 gr/lit	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	50 ml	5,600	6,440
10	DISCOLO	Pyriproxyfen 100 gr/lit	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	12 ml	6,800	7,820
11	KOHINOR 200SL	Imidacloprid 200 g/lit	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	1 lit	4,800	5,520
12	KOHINOR 200 Sl	Imidacloprid 200 g/lit	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	250 ml	5,200	5,980
13	KOHINOR 100 ml	Imidacloprid 200 g/lit	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	100 ml	5,400	6,210
14	KOHINOR 200 Sl	Imidacloprid 200 g/lit	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	50 ml	5,600	6,440
15	KOHINOR 200SL	Imidacloprid 200 g/lit	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	10 ml	7,500	8,625
16	KOHINOR 200SL	Imidacloprid 200 g/lit	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	5 ml	9,000	10,350
17	MAVRIK 2 F	Tau-Fluvalinate 240 g/lit	ADAMA Irvita NV, Izrael	1 lit	7,000	8,050
18	MAVRIK 2 F	Tau-Fluvalinate 240 g/lit	ADAMA Irvita NV, Izrael	250 ml	7,400	8,510
19	MAVRIK 2 F	Tau-Fluvalinate 240 g/lit	ADAMA Irvita NV, Izrael	50 ml	8,000	9,200
20	MAVRIK 2 F	Tau-Fluvalinate 240 g/lit	ADAMA Irvita NV, Izrael	8 ml	10,000	11,500
21	PYRINEX 48 EC	Chlorpyrifos 480 g/lit	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	1 lit	1,700	1,955
22	PYRINEX 48 EC	Chlorpyrifos 480 g/lit	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	250 ml	2,000	2,300
23	PYRINEX 48 EC	Chloropirifos		120 ml	2,100	2,415
24	PYRINEX 48 EC	Chlorpyrifos 480 g/lit	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	50 ml	2,200	2,530
25	PYRINEX 48 EC	Chlorpyrifos 480 g/lit	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	25 ml	2,400	2,760
26	PYRINEX 48 EC	Chlorpyrifos 480 g/lit	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	11 ml	3,100	3,565
27	PISON 5 G	Chlorpyrifos50 g/kg	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	20 kg	300	345
28	PISON 5 G	Chlorpyrifos 50g/kg	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	1 kg	320	368
29	PISON 5 G	Chlorpyrifos 50g/kg	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	0.5 kg	380	437
30	DIREX 7.5 G	Chlorpyrifos 75 g/kg	KOLLANT Srl Itali (ADAMA Group)	1 kg	350	403
31	DIREX 7.5 G			20kg	320	368

Nr	Emri tregtar/formulimi	Lëndë aktive	Prodhuesi/Shteti	Amballazhimi	Çmimi njësi (Me shumicë)	Çmimi njësi (Me pakicë)
		FUNGICIDE				
1	CUSTODIA	Azoxistrobin + Tebuconazole	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	1 lit	5,800	6,960
2	CUSTODIA	Azoxistrobin + Tebuconazole	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	250 ml	6,000	7,200
3	CUSTODIA	Azoxistrobin + Tebuconazole	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	100 ml	6,200	7,440
4	CUSTODIA	Azoxistrobin + Tebuconazole	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	50 ml	6,400	7,680
5	CUSTODIA	Azoxistrobin + Tebuconazole	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	10 ml	7,500	9,000
6	FOLPAN 80 WDG	FOLPET 80 %	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	1KG	1,600	1,920
7	FOLPAN 80 WDG	FOLPET 80 %	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	150 g	1,800	2,160
8	FOLPAN 80 WDG	FOLPET 80 %	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	30 g	2,000	2,400
9	MERPAN 80 WDG	Kaptan 80%	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	1kg	1,500	1,800
10	MERPAN 80 WDG	Kaptan 80%	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	150 gr	1,700	2,040
11	MERPAN 80 WDG	Kaptan 80%	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	30 gr	1,800	2,160
12	BANJO 500 SC	Fluazinam 500 SC	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	1 lit	8,000	9,600
13	BANJO 500 SC	Fluazinam 500 SC	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	100 ml	8,800	10,560
14	BANJO 500 SC	Fluazinam 500 SC	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	50 ml	9,200	11,040
15	BANJO 500 SC	Fluazinam 500 SC	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	10ml	10,000	12,000
16	AVIATOR WG	Dimethomorf 9% +Mancozeb 60%	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	1 kg	2,200	2,640
17	AVIATOR WG	Dimethomorf 9% + Mancozeb 60 %	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	200 gr	2,300	2,760
18	AVIATOR WG	Dimethomorf 9% + Mancozeb 60 %	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	40 gr	2,400	2,880
19	AVIATOR WG	Dimethomorf 9 % + Mancozeb 60%	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	20 gr	2,500	3,000
20	QUANTUM 50 SC	Dimethomorf 50 %	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	1 lit	7,800	9,360
21	QUANTUM 50 SC	Dimethomorf 50 %	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	50 ml	8,000	9,600
22	QUANTUM 50 SC	Dimethomorf 50 %	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	10 ml	9,000	10,800
23	QUANTUM R (WP)	Dimethomorf 6% +Oxiclorur Cu 40 %	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	1 kg	1,600	1,920
24	QUANTUM R (WP)	Dimethomorf 6% +Oxiclorur Cu 40 %	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	300 g	1,900	2,280
25	QUANTUM R (WP)	Dimethomorf 6% +Oxiclorur Cu 40 %	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	60 g	2,200	2,640
26	NIMROD 25 EW	Bupirimate 250g/lit	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	1 lit	3,400	4,080
27	NIMROD 25 EW	Bupirimate 250g/lit	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	250 ml	3,800	4,560
28	NIMROD 25 EW	Bupirimate 250g/lit	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	100 ml	4,000	4,800
29	NIMROD 25 EW	Bupirimate 250g/lit	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	50 ml	4,200	5,040
30	NIMROD 25 EW	Bupirimate 250g/lit	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	10 ml	5,000	6,000
31	NIMROD 25 EW	Bupirimate 250g/lit	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	5 ml	6,000	7,200
32	BUMPER (EC)	Propiconazole 250 Ec	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	1 lit	4,000	4,800
33	BUMPER (EC)	Propiconazole 250 Ec	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	250 ml	4,200	5,040
34	BUMPER (EC)	Propiconazole 250 Ec	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	100 ml	4,600	5,520
35	BUMPER (EC)	Propiconazole 250 Ec	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	50 ml	5,000	6,000
36	BUMPER (EC)	Propiconazole 250 Ec	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	20 ml	5,400	6,480
37	BUMPER (EC)	Propiconazole 250 Ec	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	10 ml	6,000	7,200
38	BUMPER (EC)	Propiconazole 250 Ec	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	5 ml	7,000	8,400
39	SHAVIT F (WG)	Folpet 70 %+Triadimenol 2% WG	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	1 kg	1,600	1,920
40	SHAVIT F (WG)	Folpet 70 %+Triadimenol 2% WG	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	200 gr	2,200	2,640
41	SHAVIT F (WG)	Folpet 70 %+Triadimenol 2% WG	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	40 gr	2,400	2,880
42	SHAVIT F (WG)	Folpet 70 %+Triadimenol 2% WG	ADAMA Makhteshim Ltd, Izrael	20 gr	2,500	3,000
43	ORIUS 25 EW	Tebuconazole 25 %	ADAMA Irvita NV, Izrael	1 lit	3,800	4,560
44	ORIUS 25 EW	Tebuconazole 25 %	ADAMA Irvita NV, Izrael	250 ml	4,000	4,800
45	ORIUS 25 EW	Tebuconazole 25 %	ADAMA Irvita NV, Izrael	50 ml	4,400	5,280
46	ORIUS 25 EW	Tebuconazole 25 %	ADAMA Irvita NV, Izrael	10 ml	5,500	6,600
47	ORIUS 25 EW	Tebuconazole 25 %	ADAMA Irvita NV, Izrael	5 ml	6,500	7,800

Nr	Emri tregtar/formulimi	Lëndë aktive	Prodhuesi/Shteti	Amballazhimi	Çmimi njësi (Me shumicë)	Çmimi njësi (Me pakicë)
			PRODUKTE TË SHËNDETIT PUBLIK			
1	KOLRAT TABLET 19x28 cm	Shirit ngjitës kunder minjve	Kollant srl, Itali	2 cop	500	600
2	KOLRAT TABLET cm	Shirit ngjitës kunder minjve	Kollant srl, Itali	2 cop		
3	GO IN BIG	Kuti per minj	Kollant srl, Itali	1 cop	500	600
4	NO RAT (NGJITËSE PËR MINJ)	Tubeta	Kollant srl, Itali	80-125 gr	120	144
5	FOVAL CE	Cypermetrine +Tetrametrine	Kollant srl, Itali	1 lit	2,500	3,000
6	FOVAL CE	Cypermetrine +Tetrametrine	Kollant srl,Itali	50 ml	3,000	3,600
7	FOVAL GEL (shiringa)	Imidacloprid 2,15	Kollant srl,Itali	5 gr	400	480
8	FOVAL GEL (shiringa)	Imidacloprid 2,15	Kollant srl,Itali	35gr	1,700	2,040
9	WILLOTRINE	Lambda Cyhalothrine 10 WP	TAGROS Chemical ltd	12 gr	100	120
10	DELTAMETRINE	Deltametrine 2.5%	TAGROS Chemical ltd	50 gr	200	240
11	DELTAMETRINE	Deltametrine 2.5%	TAGROS Chemical ltd	5 gr	40	48
12	SPRAJT (Kundër krimbit të mobiljeve)		Detia Degesch, Gjermani	200 ml	300	360
13	SPRAJT kundër milingonave		Detia Degesch, Gjermani	400 ml	400	480
14	KALIF Reptiles (Largon gjarpërinjtë)		Kollant srl,Itali	600 gr	900	1,080
15	Kalif Zogj					
16	PROFESIONAL Insekticid	MUSCID ROYAL (Bifenthrine)	Detia Degesch, Gjermani	800 ml	7,000	8,400
17	Kuti milingona		Detia Degesch GmbH	2 x 150	300	360
18	TEMO-OCID color yellow	Kundër krahebardhes ne sera (kurth ngjites)	Kollant srl,Itali	10 cop	900	1,080
19	TEMO-OCID color BLUE	Kundër tripsit ne sera (kurth ngjites)	Kollant srl,Itali	500 gr	900	1,080
20	ARBAKOL Grafting mastic	Mastic shartimi	Kollant srl,Itali	500 gr	500	600
21	ARBAKOL Grafting mastic	Mastic shartimi	Kollant srl,Itali	1 kg	800	960
22	ARBAKOL COOPER	Mastic shartimi (përmban bakër)	Kollant srl,Itali	500 gr	500	600
23	ALGO EX	Kundër algave në pishina	Detia Degesch GmbH	1 lit	500	600
24	STEKA metalike POMPE			cop	700	840
25	Sulfat bakri kristal (sheqer)	GUR KALI		10 kg	340	408
26	Sulfat bakri koker	GUR KALI		10 kg	420	504
27	PLEH BIOVEGJETAL			25 kg	54	65
28	PLEH I LENGSHEM (ABSOLU)			500 ml	3,500	4,200
29	POMPA SPERKATESE 20 lit			cop	2,300	2,760
30	AMINO 16	Pleh me 16 Aminoacide	EVYP , Greqi	1 lit	1,200	1,440
31	ALGA	Alga Deti	NITROFARM SA	1 lit	900	1,080
32	POLTI B	Paste Bordoleze + Bor (mikroelement)	B&G Produzione ITALI	10 kg	500	600
33	POLTI B	Paste Bordoleze + Bor (mikroelement)	B&G Produzione ITALI	1 kg	550	660
34	POKER	CUSO4X5H2O Leng (Hidro+Oxiclorur +S)	B&G Produzione ITALI	1 kg	800	960
35	CLORAME	Oxiclorur bakri 50%	B&G Produzione ITALI	1 kg	1,000	1,200
36	HYDRORAME	Hydroxid Bakri	B&G Produzione ITALI	1 kg	1,200	1,440

Nr	Emri tregtar/formulimi	Lëndë aktive	Prodhuesi/Shteti	Amballazhimi	Çmimi njësi (Me shumicë)	Çmimi njësi (Me pakicë)
			PRODUKTE TË TJERA			
1	DACUS BAIT	Proteine e hidrolizuar	NITROFARM SA	1 lit	600	720
2	DACUS BAIT	Proteine e hidrolizuar	NITROFARM SA	200 ml	1,000	1,200
3	NITROPOL-S	VAJ MINERAL I PARAFINUAR 98%	NITROFARM SA	20 lit	450	540
4	NITROPOL-S	VAJ MINERAL I PARAFINUAR 98%	NITROFARM SA	5 lit	500	600
5	NITROPOL-S	VAJ MINERAL I PARAFINUAR 98%	NITROFARM SA	1 lit	550	660
6	NITROPOL-S	VAJ MINERAL I PARAFINUAR 98%	NITROFARM SA	200 ml	800	960
7	NITROPOL-S	VAJ MINERAL I PARAFINUAR 98%	NITROFARM SA	100 ml	900	1,080
8	MOXIMATE	Cymoxanil 8% +Mancozeb 64%	Indofil ltd,Itali-Indi	250 gr	1,400	1,680
9	MOXIMATE	Cymoxanil 8% +Mancozeb 64%	Indofil ltd,Itali-Indi	50 gr	1,500	1,800
10	MOXIMATE	Cymoxanil 8% +Mancozeb 64%	Indofil ltd,Itali-Indi	25 gr	1,700	2,040
11	COSAVET DF	SQUFUR 80%	Sulfur mills ltd,Itali-Indi	1 kg	280	336
12	COSAVET DF	SQUFUR 80%	Sulfur mills ltd,Itali-Indi	50 gr	500	600
13	COSAVET DF	SQUFUR 80%	Sulfur mills ltd,Itali-Indi	20 gr	800	960
14	UNICORN DF	Tebuconazole 4.5%+Squfur 70% WG	Sulfur mills ltd,Itali-Indi	1 kg	1,300	1,560
15	UNICORN DF	Tebuconazole 4.5%+Squfur 70% WG	Sulfur mills ltd,Itali-Indi	225 gr	1,400	1,680
16	UNICORN DF	Tebuconazole 4.5%+Squfur 70% WG	Sulfur mills ltd,Itali-Indi	45 gr	1,500	1,800
17	UNICORN DF	Tebuconazole 4.5%+Squfur 70% WG	Sulfur mills ltd,Itali-Indi	22 gr	1,700	2,040
18	MANFIL 75 WG	MANCOZEB 75 WG	Indofil ltd,Itali-Indi	1 kg	1,000	1,200
19	MANFIL 75 WG	MANCOZEB 75 WG	Indofil ltd,Itali-Indi	200 gr	1,200	1,440
20	MANFIL 75 WG	MANCOZEB 75 WG	Indofil ltd,Itali-Indi	40 gr	1,300	1,560
21	MANFIL 80 WP (BLU Color)	MANCOZEB 80 WP	Indofil ltd,Itali-Indi	1 kg	1,300	1,560
22	MANFIL 80 WP (BLU Color)	MANCOZEB 80 WP	Indofil ltd,Itali-Indi	200 gr	1,400	1,680
23	MANFIL 80 WP (BLU Color)	MANCOZEB 80 WP	Indofil ltd,Itali-Indi	40 gr	1,500	1,800
24	MANFIL 80 WP (BLU Color)	MANCOZEB 80 WP	Indofil ltd,Itali-Indi	20 gr	1,600	1,920
25	MYCOFIL	MYCLOBUTANIL	Indofil ltd,Itali-Indi	1 lit	3,500	4,200
26	MYCOFIL	MYCLOBUTANIL	Indofil ltd,Itali-Indi	60 ml	4,200	5,040
27	MYCOFIL	MYCLOBUTANIL	Indofil ltd,Itali-Indi	12 ml	5,000	6,000
28	MYCOFIL	MYCLOBUTANIL	Indofil ltd,Itali-Indi	6 ml	6,000	7,200
29	CUPRABLAU 35 WG	OKSIKLORUR BAKRI	CINKARNA CEMICAL INDUSTRI	25 kg	950	1,140
30	CUPRABLAU 35 WG	OKSIKLORUR BAKRI	CINKARNA CEMICAL INDUSTRI	1 kg	1,100	1,320
31	CUPRABLAU 35 WG	OKSIKLORUR BAKRI	CINKARNA CEMICAL INDUSTRI	200 gr	1,200	1,440
32	CUPRABLAU 35 WG	OKSIKLORUR BAKRI	CINKARNA CEMICAL INDUSTRI	50 gr	1,300	1,560
33	ECORAM 20 WP (Ramside)	Baker + Gelqere (Paste bordolez)	Nitrofarm SA	1 kg	600	720
34	ECORAM 20 WP (Ramside)	Baker + Gelqere (Paste bordolez)	Nitrofarm SA	100 gr	700	840
35	ECORAM 20 WP	Baker + Gelqere (Paste bordolez)	Nitrofarm SA	50 gr	1,000	1,200
36	COOPER BLAU -N 50 WP	Hydroxid bakri	Nitrofarm SA	250 gr	1,300	1,560
37	COOPER BLAU -N 50 WP	Hydroxid bakri	Nitrofarm SA	50 gr	1,400	1,680
38	BIOSULF	Squfur	NITROFARM SA	25 kg	150	180
39	BIOSULF	Squfur	NITROFARM SA	1 kg	200	240
40	PENCONAZOLE	Penconazole 100gr/lit	NITROFARM SA	1 lit	4,000	4,800
41	PENCONAZOLE	Penconazole 100gr/lit	NITROFARM SA	100 ml	4,300	5,160
42	PENCONAZOLE	Penconazole 100gr/lit	NITROFARM SA	50 ml	4,500	5,400
43	PENCONAZOLE	Penconazole 100gr/lit	NITROFARM SA	10 ml	5,000	6,000
44	PENCONAZOLE	Penconazole 100gr/lit	NITROFARM SA	5 ml	7,000	8,400

Nr	Emri tregtar/formulimi	Lëndë aktive	Prodhuesi/Shteti	Amballazhimi	Çmimi njësi (Me shumicë)	Çmimi njësi (Me pakicë)
			DIZIFEKTANT TË FARES			
1	ORIUS 2 WS Pluhur	Tebuconazole 2 %	ADAMA Irvita NV, Izrael	1 kg	1,400	1,680
2	ORIUS 2 WS Pluhur	Tebuconazole 2 %	ADAMA Irvita NV, Izrael	150 gr	1,500	1,800
3	ORIUS 2 WS (Pluhur)	Tebuconazole 2 %	ADAMA Irvita NV, Izrael	100 gr	1,600	1,920
4	ORIUS 6 FS (Leng)	Tebuconazole 6 %	ADAMA Irvita NV, Izrael	25 ml	3,400	4,080
5	ORIUS 6 FS	Tebuconazole 6 %	ADAMA Irvita NV, Izrael	50 ml	3,200	3,840
6	ORIUS 6 FS	Tebuconazole 6 %	ADAMA Irvita NV, Izrael	5 lit	2,200	2,640
			HERBICIDE			
1	Aminopielik 600 SL	2,4 D 600 gr/lit	ADAMA Agropoland ltd	1 lit	700	840
2	Aminopielik 600 SL	2,4 D 600 gr/lit	ADAMA Agropoland ltd	250 ml	1,100	1,320
3	Taifun 360 SL	Glyfosate	ADAMA Agan ltd	1 lit	750	900
4	Afalon 45 SC	Linuron 450 g/lit	ADAMA Agan ltd	100 ml	2,400	2,880
5	Afalon 45 SC	Linuron 450 g/lit	ADAMA Agan ltd	1 lit	2,000	2,400
6	FORTIN	Glyfosate		1 lit	600	720
			RODENTICIDE			
1	ARVALIN	Phosfid Zink	Detia Degesch,Gjermani	250 gr	800	960
2	ARVALIN	Phosfid Zink	Detia Degesch,Gjermani	35 gr	1,000	1,200
3	Garantex Wax Block 10 kg	BROMADIOLONE	Detia Degesch GmbH	10 kg	700	840
4	Garantex Wax Block 1 kg	BROMADIOLONE	Detia Degesch,Gjermani	1 kg	800	960
5	GARANTEX profesional	BROMADIOLONE	Detia Degesch,Gjermani	100 gr	800	960
6	GARANTEX Pellet	BROMADIOLONE	Detia Degesch,Gjermani	50 gr	750	900
7	GARANTEX Pasta	BROMADIOLONE	Detia Degesch, Gjermani	1 kg	800	960
8	GARANTEX Pasta	BROMADIOLONE	Detia Degesch,Gjermani	100 gr	900	1,080
9	RATIBROM Pasta	BROMADIOLONE	Kollant srl, Itali	50 gr	1,000	1,200
10	RATIBROM Pellet	BROMADIOLONE	Kollant srl, Itali	50 gr	600	720
11	BRODI Wax block	Difenacoum	Kollant srl, Itali	10 kg	700	840
12	BIO URITHI	Lavandinol (Repelent i urithit]	Detia Degesch GmbH	100 kokra	700	840
			INSEKTICID- DIZIFEKTANT			
1	FOSTOXIN	Phosfid Alumini	Detia Degesch, Gjermani	1 kg	2,600	3,120
2	FOSTOXIN	Phosfid Alumini	Detia Degesch, Gjermani	1.44 kg	2,600	3,120
			NEMATOCIDE			
1	NEMACUR 40 LE	FENAMIPHOS 400 g/lit	AMVAC NETHERLANDS B.V	1 lit	4,200	5,040
			MOLUSCIDE			
1	CARACOLL	Metaldehyde 5%	KOLLANT Srl, Itali. (ADAMA Group)	1 kg	400	480
2	CARACOLL	Metaldehyde 5%	KOLLANT Srl, Itali. (ADAMA Group)	100 gr	500	600
3	CARACOLL	Metaldehyde 5%	KOLLANT Srl, Itali. (ADAMA Group)	10 kg	360	432
4	CARACOLL	Metaldehyde 5%	KOLLANT Srl, Itali. (ADAMA Group)	25 kg	350	420

Nr.	Emertimi Materialit	Paketimi	Çmimi për pako	Çmimi me shumicë	Çmimi me pakicë
		FUNGICIDET			
1	Aliette Flash	25 gr	85	3,400	4,080
2	Aliette Flash	50 gr	150	3,000	3,600
3	Aliette Flash	250 gr	700	2,800	3,360
4	Aliette Flash	1 kg	2,700	2,700	3,240
5	Antracol WG - 70 (I RI)	20 gr	40	2,000	2,400
6	Antracol WG - 70 (I RI)	40 gr	72	1,800	2,160
7	Antracol WG - 70 (I RI)	200 gr	340	1,700	2,040
8	Antracol WG - 70 (I RI)	400 gr	640	1,600	1,920
9	Antracol WG - 70 (I RI)	1 kg	1,400	1,400	1,680
10	Antracol WG - 70 (I RI)	10 kg	12,000	1,200	1,440
11	Falcon EC 460	4 ml	50	12,500	15,000
12	Falcon EC 460	6 ml	66	11,000	13,200
13	Falcon EC 460	100 ml	650	6,500	7,800
14	Falcon EC 460	1 L	5,500	5,500	6,600
15	Folicur EW 250	4 ml	48	12,000	14,400
16	Folicur EW 250	6 ml	63	10,500	12,600
17	Folicur EW 250	100 ml	620	6,200	7,440
18	Folicur EW 250	1 L	5,300	5,300	6,360
19	Infinito	20 ml	130	6,500	7,800
20	Infinito	100 ml	550	5,500	6,600
21	Infinito	1 L	4,500	4,500	5,400
22	Luna Experience NEW	5 ml	60	12,000	14,400
23	Luna Experience NEW	50 ml	550	11,000	13,200
24	Luna Experience NEW	100 ml	1,050	15,000	18,000
25	Luna Experience NEW	1 L	10,000	10,000	12,000
26	Melody combi WG (I RI)	15 gr	83	5,500	6,600
27	Melody combi WG (I RI)	30 gr	150	5,000	6,000
28	Melody combi WG (I RI)	150 gr	735	4,900	5,880
29	Melody combi WG (I RI)	300 gr	1,410	4,700	5,640

Nr.	Emertimi Materialit	Paketimi	Çmimi për pako	Çmimi me shumicë	Çmimi me pakicë
		FUNGICIDET			
30	Melody combi WG (I RI)	600 gr	2,700	4,500	5,400
31	Melody combi WG (I RI)	1 kg	4,400	4,400	5,280
32	Mikal Premium F (I RI)	30 gr	105	3,500	4,200
33	Mikal Premium F (I RI)	60gr	192	3,200	3,840
34	Mikal Premium F (I RI)	300 gr	900	3,000	3,600
35	Mikal Premium F (I RI)	600 gr	1,740	2,900	3,480
36	Mikal Premium F (I RI)	1 kg	2,700	2,700	3,240
37	Nativo	4 gr	72	18,000	21,600
38	Nativo	20 gr	340	17,000	20,400
39	Nativo	200 gr	3,300	16,500	19,800
40	Nativo	1 kg	16,000	16,000	19,200
41	Previcur Energy	20 ml	180	9,000	10,800
42	Previcur Energy	100 ml	800	8,000	9,600
43	Previcur Energy	1 L	7,000	7,000	8,400
44	Teldor 500 SC	20 ml	240	12,000	14,400
45	Teldor 500 SC	100 ml	1,100	11,000	13,200
46	Teldor 500 SC	1 L	10,000	10,000	12,000
47	Verita WG	25 gr	100	4,000	4,800
48	Verita WG	50 gr	180	3,600	4,320
49	Verita WG	250 gr	875	3,500	4,200
50	Verita WG	1 kg	3,300	3,300	3,960
51	Zato 50 WG	3 gr	66	22,000	26,400
52	Zato 50 WG	15 gr	315	21,000	25,200
53	Zato 50 WG	60 gr	1,200	20,000	24,000
54	Zato 50 WG	150 gr	2,970	19,800	23,760
55	Zato Plus	25 gr	100	4,000	4,800
56	Zato Plus	125 gr	450	3,600	4,320
57	Zato Plus	500 gr	1,750	3,500	4,200
58	Zato Plus	1 kg	3,300	3,300	3,960

Nr.	Emertimi Materialit	Paketimi	Çmimi për pako	Çmimi me shumicë	Çmimi me pakicë
			INSEKTICIDET		
1	Calypso SC 480	6 ml	126	2,100	2,415
2	Calypso SC 480	20 ml	390	19,500	22,425
3	Calypso SC 480	50 ml	900	18,000	20,700
4	Calypso SC 480	100 ml	1,750	17,500	20,125
5	Calypso SC 480	1 L	16,500	16,500	18,975
6	Confidor SL200	10 ml	100	10,000	11,500
7	Confidor SL200	100 ml	700	7,000	8,050
8	Confidor SL200	1 L	6,000	6,000	6,900
9	Confidor WG 70 Gran. (I RI)	1.5 gr	66	44,000	50,600
10	Confidor WG 70 Gran. (I RI)	3 gr	120	40,000	46,000
11	Confidor WG 70 Gran. (I RI)	15 gr	540	36,000	41,400
12	Confidor WG 70 Gran. (I RI)	60 gr	2,100	35,000	40,250
13	Decis 2.5 EC	10 ml	65	6,500	7,475
14	Decis 2.5 EC	20 ml	110	5,500	6,325
15	Decis 2.5 EC	100 ml	420	4,200	4,830
16	Decis 2.5 EC	1 L	3,200	3,200	3,680
17	Envidor	12 ml	240	20,000	23,000
18	Envidor	100 ml	1,800	18,000	20,700
19	Envidor	1 L	17,200	17,200	19,780
20	Mesurol Granulat	50 gr	135	2,700	3,105
21	Mesurol Granulat	1 kg	2,200	2,200	2,530
22	Movento	100 ml	950	9,500	10,925
23	Movento	1 L	8,500	8,500	9,775
24	Proteus NEW!	100 ml	550	5,500	6,325
25	Velum Prime NEW!	500 ml	25,000	50,000	57,500
			HERBICIDET		
1	Basta	1 L	2,400	2,400	2,880
2	Equip	1 L	3,000	3,000	3,600
3	Husar	300 gr	6,000	20,000	24,000
4	Husar OD	50 ml	2,000	40,000	48,000
5	Sencor	75 gr	563	7,500	9,000
6	Sencor	750 gr	5,250	7,000	8,400
7	Sekator	150 ml	2,250	15,000	18,000

Shënime:

KONKLUZIONE

Analizë përmbledhëse e treguesve kryesor nga Kartat Teknologjike

1. **Prodhimet e serrave**

Prodhimi i perimeve në serra po shndërrohet në një aktivitet ekonomik të rëndësishëm në bujqësinë shqiptare. Sipërfaqja e serrave është rritur ndjeshëm në vitet e fundit dhe pritet të rritet akoma më shumë në vitet e ardhshme, si pasojë e mbështetjes së madhe nga AZHBR dhe IPARD II që pritet të fillojë së shpejti. Gjithashtu, marzhet e lartë të fitimit që mund të arrihen nga prodhimet në serra po tërheqin gjithnjë e më shumë investimet private në ngritje serrash dhe ambiente grumbullimi. Në vitin 2016, eksportet e perimeve kapën vlerën e 43 milion USD dhe perimet e serrave dominojnë strukturën e eksportit të perimeve. 26.4 milion USD realizim vetëm nga eksportet e domates.

Nga rezultatet e kartave teknologjike një nga konkluzionet me të rëndësishme për fermerët është rëndësia e bashkëpunimit për blerjen e përbashkët të imputeve. Nëse shohim tabelën 1 më poshtë, në rastin e blerjeve të imputeve me shumicë kosto e prodhimit për njësi ulet me rreth 2 lekë për pothuajse të gjitha kulturat e prodhuara në serrë. Ndikimi më i lartë i blerjes së imputeve me shumicë vihet re në rastin e luleshtrydhes ku kosto e prodhimit për kg ulet me 6.8 lekë. Ky konkluzion duhet të vlejë edhe për bankat të cilat duhet të ofrojnë produkte dhe lehtësira të ndryshme për grupe fermerësh, SHBB - të dhe forma të tjera bashkëpunimi midis fermerëve.

Vëmë re se në çdo rast, produktet e serrave kanë një marzh fitimi më të lartë se 30%. Marzhi më i lartë i fitimit me rreth 50.3% arrihet nga kultivimi i patëllxhanit në kushtet e blerjes së imputeve me shumicë. Kultivimi i specave dhe kungulleshkave kanë gjithashtu marzhe të larta fitimi me 47.2% dhe 48.0% secila. Vërehet një marzh më i lartë fitimi për domaten dhe kastravecin kulturë e dytë. Kjo ndodh për disa arsye: Çmimi i fidanëve në ciklin e parë është më i lartë; cikli i prodhimit për kulturat e dyta është më i shkurtër dhe ka nevojë për më pak fuqi punëtore; gjithashtu në ciklin e parë fermat kanë shtesë koston e plehut organik i cili nuk përdoret në ciklin e dytë të prodhimit.

Tabela 1: Treguesit kryesor të prodhimeve në sera

Treguesi	Blerja e Inputeve	Domate I	Domate II	Kastravec I	Kastravec II	Speca	Patëllxhan	Kungulleshka	Luleshtrydhe
Të ardhurat (lek/ha)	me pakicë	4,300,000	3,700,000	3,950,000	3,460,000	6,800,000	6,500,000	3,825,000	9,150,000
	me shumicë	4,300,000	3,700,000	3,950,000	3,460,000	6,800,000	6,500,000	3,825,000	9,150,000
Shpenzimet (lek/ha)	me pakicë	2,789,550	2,120,150	2,526,550	1,941,150	3,871,350	3,451,350	2,156,150	6,010,850
	me shumicë	2,580,350	1,936,800	2,324,250	1,862,750	3,590,850	3,230,850	1,987,800	5,637,850
Fitimi neto (lek/ha)	me pakicë	1,510,450	1,579,850	1,423,450	1,518,850	2,928,650	3,048,650	1,668,850	3,139,150
	me shumicë	1,719,650	1,763,200	1,625,750	1,597,250	3,209,150	3,269,150	1,837,200	3,512,150
Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)	me pakicë	64,873	45,841	57,567	44,882	56,932	53,098	42,277	36,131
	me shumicë	60,008	41,877	52,958	43,069	52,807	49,705	38,976	33,889
Produktiviteti i punës (kg/ ditë pune)	me pakicë	138.89	133.33	141.73	132.23	87.72	87.72	110.29	42.31
	me shumicë	138.89	133.33	141.73	132.23	87.72	87.72	110.29	42.31
Kosto e prodhimit (lek/kg)	me pakicë	27.9	26.5	28.1	24.3	38.7	34.5	28.7	109.3
	me shumicë	25.8	24.2	25.8	23.3	35.9	32.3	26.5	102.5
	Diferenca	**-2.1**	**-2.3**	**-2.3**	**-1.0**	**-2.8**	**-2.2**	**-2.3**	**-6.8**
Marzhi i fitimit (%)	me pakicë	35.1	42.7	36.0	43.9	43.1	46.9	43.6	34.3
	me shumicë	40	47.7	41.2	46.2	47.2	50.3	48.0	38.4

Burimi: Kartat teknologjike

2. Perimet e fushës

Megjithëse prodhimi i perimeve në serra po rritet ndjeshëm, perimet e fushës dominojnë strukturën e perimeve si në terma të prodhimit edhe të sipërfaqes. Mjafton t'u referohemi të dhënave të Ministrisë së Bujqësisë dhe nga totali prej rreth 38 000 hektarë të kultivuara me perime vetëm 1 405 hektarë janë serra. Kjo ndodh për disa arsye: ngritja e serrave kërkon një investim të lartë fillestar që shumë fermerë nuk mund të përballojnë; aksesi në kreditim ka qenë i dobët për shkak të mungesës së kolateralit, një nga kushtet thelbësore të institucioneve kredidhënëse; kultivimi i perimeve në serra kërkon njohuri të larta agroteknike dhe shpeshherë fermerët kanë tendencën të zgjedhin më të thjeshtën.

Nga rezultatet e kartave teknologjike, në grupin e perimeve në fushë të hapur brokoli është produkti me marzhin më të lartë të fitimit me rreth 53.1%. Shalqiri i vonë, lulelakra dhe karrota kanë gjithashtu marzhe të larta fitimi, (mbi 25%). Siç vihet re nga tabela e mëposhtme, perimet në fushë të hapur kanë marzhe fitimi më të ulëta së perimet e serrave. Kjo ndodh për dy arsye kryesore: rendimentet në fushë të hapur janë më të ulëta; çmimet e shitjes janë gjithashtu më të ulëta për shkak se prodhimet dalin në treg në kulmin e sezonit, kur oferta është shumë e lartë.

Megjithëse brokoli ka koston më të lartë të prodhimit për njësi, krahasuar me produktet e tjera, arrin të gjenerojë një marzh mjaft të lartë fitimi për shkak të çmimit të lartë të shitjes duke qenë një produkt shumë i kërkuar në tregjet vendase dhe të huaja. Marzhet më të ulëta në fushë ta hapur janë regjistruar në rastin e domates dhe kastravecit; megjithëse kanë të ardhura të larta. Shpenzimet janë gjithashtu të larta pasi këto dy produkte kanë nevojë për më shumë shërbime krahasuar me kulturat e tjera. Marzhet e ulëta për domaten dhe kastravecin mund të jenë një tjetër faktor ndikues për rritjen e shpejtë të prodhimit të këtyre produkteve në ambiente të mbrojtura.

Tabela 2: Treguesit kryesor të perimeve në fushë të hapur

Produkti	Të ardhurat (lek/ha)	Shpenzimet (lek/ha)	Fitimi neto (lek/ha)	Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)	Kosto e prodhimit (lek/kg)	Marzhi i fitimit (%)
Domate	1,610,000	1,325,400	284,600	57,626	192.84	18.9	17.7
Kastravec	1,600,000	1,318,750	281,250	49,453	171.43	22.0	17.6
Karrotë	1,145,000	844,750	300,250	36,889	207.47	16.9	26.2
Lulelakër	1,210,000	762,250	447,750	12,599	86.58	38.1	37.0
Brokoli	1,460,000	685,250	774,750	7,040	96.15	45.7	53.1
Lakër kokë	1,050,000	734,750	315,250	45,485	291.48	11.3	30.0
Patate	1,080,000	754,750	325,250	27,954	209,42	18.9	30.1
Shalqin në tunele	1,350,000	918,750	431,250	47,639	317.00	13.1	31.9
Shalqin i vonë	1,000,000	574,750	425,250	31,611	303.87	10.5	42.5
Pjepër	1,225,000	915,750	309,250	22,427	135.75	30.5	25.2
Qepë	1,290,000	964,750	325,250	44,872	296.00	16.1	25.2

Burimi: Kartat teknologjike

3. Pemët frutore

Frutat përbëjnë një nga aktivitetet ekonomike më të rëndësishme në bujqësinë shqiptare. Megjithëse në terma të tregtisë së jashtme frutat kanë pasur një zhvillim më të ngadaltë se perimet. Ky sektor ka kontribut të rëndësishëm në ekonominë shqiptare si për të ardhurat edhe për punësimin. Midis produkteve të analizuara në Kartat Teknologjike, arrorët kanë marzhet më të larta të fitimit. Arra ka marzhin më të lartë të fitimit me 52.8% ndjekur nga lajthia me 46.8%.

Qershia, shega dhe rrushi kanë gjithashtu marzhe të larta fitimi që i kalojnë 40%. Ulliri së bashku me pjeshkat dhe nektarinat kanë marzhet më të ulëta të fitimit, bazuar në rezultatet e kartave teknologjike. Arrorët kanë marzhe të larta fitimi, sepse zakonisht kanë nevojë për një numër të ulët shërbimesh dhe kanë çmime relativisht të larta. Gjithashtu arrorët kanë një kërkesë shumë të lartë në tregjet e eksportit si pasojë e përdorimit të tyre të gjerë në industrinë e përpunimit, tek çokollatat, ëmbëlsirat, etj.

Në rastin e mollës vihet re së blerja e imputeve me shumicë redukton me 2.1 lekë koston e prodhimit për njësi dhe rrit marzhin e fitimit me rreth 5%. Kjo duhet të shërbejë si një sinjal i qartë për kultivuesit e mollës në Korçë dhe Dibër, (zonat kryesore të prodhimit të mollës), në mënyrë që të reduktojnë kostot e prodhimit, të rrisin fitimet e tyre dhe të jenë kompetitiv në treg duhet të bashkëpunojnë minimalisht për blerjen e përbashkët të imputeve. Gjithashtu institucionet financiarë kredidhënëse, kur hartojnë strategjitë e tyre për kreditimin e këtij sektori, duhet të zhvillojnë produkte që nxisin kooperimin midis fermerëve, p.sh. norma më të ulëta interesi për grup fermerësh, SHBB - të apo format e tjera të bashkëpunimit në bujqësi.

Tabela 3: Treguesit kryesor të pemëve frutore

Produkti	Të ardhurat (lek/ha)	Shpenzimet (lek/ha)	Fitimi neto (lek/ha)	Rendimenti në pikën kritike (kg/ha)	Produktiviteti i punës (kg/ditë pune)	Kosto e prodhimit (lek/kg)	Marzhi i fitimit (%)
Mollë (inpute me pakicë)	2,150,000	1,384,600	765,400	32,200	185.19	27.7	35.6
Mollë (inpute me shumicë)	2,150,000	1,279,700	870,300	29,760	185.19	25.6	40.5
Dardhë	2,300,000	1,344,600	955,400	23,384	152.67	33.6	41.5
Qershi	1,850,000	950,000	900,000	12,838	87.11	38.0	48.6
Pjeshka & Nektarina	1,450,000	973,200	476,800	20,135	121.46	32.4	32.9
Mandarina	2,400,000	1,300,500	1,099,500	32,513	211.27	21.7	45.8
Shegë	1,875,000	1,018,600	856,298	16,298	141.51	34.0	45.7
Lajthi	980,000	521,600	458,400	1,171	17.30	237.1	46.8
Arra	1,875,000	885,600	989,400	2,598	23.61	161.0	52.8
Ullinj	1,160,000	803,400	356,600	6,926	48.31	80.3	30.7
Rrush tavoline	1,440,000	797,700	642,300	12,187	118.28	36.3	44.6
Rrush për verë	1,200,000	671,500	528,500	10,073	120.81	37.3	44.0

Burimi: Kartat teknologjike

Për zhvillimin e Kartave Teknologjike janë intervistuar rreth 100 fermerë potenciale në të gjithë Shqipërinë, duke i renditur si më poshtë:

- Fermerë të suksesshmen në kultivimin e mollës në rrethet e Devollit, Korçës dhe Peshkopisë;
- Fermerë potencialë në kultivimin pemeve frutorët kryesisht në rrethet Elbasan, Korçë, Berat, Fier etj.
- Kultivuesit e perimeve në serra në rrethet e Beratit, Lushnjes dhe Fierit;
- Kultivues potencialë të bostanorëve në Divjakë, Fier;
- Mbarështues të blegtorisë në rrethet e Tiranës, Fierit;
- Kultivues të arrorëve në rrethet e Pogradecit, Tropojës, Peshkopisë etj.
- Kultivues të agrumeve në rrethet e Sarandës, Vlorës etj.